

καὶ ἡ προαμία τοῦ γαμβροῦ μου. ^Α & proavia vxoris meæ : & nullam earum ducere possum. Nurus quoque dicitur filij vxor & nepotis. priuigna quoque dicitur ex alio filia, & neptis & proneptis, & nullam earum ducere possum : neque matrem eius quæ fuit quondam sponsa mea : fuit enim socrus.

γ'. Παπανός. Οὐδὲ τίω ποτε γυναικα τῆ προγόνου μου. οὔτε ἡ μητέρα λαμβάνει ^Β III. PAPIAN. ^d Neque vxorem quondam priuigni mei. Neque nouerca ei potest nubere qui priuignæ eius maritus fuit.

δ'. Παυλ. Τίω προεγγόνίω τῆς ἀδελφῆς γαμεῖν οὐ δύναμαι γονέων γδ' ἔχω πρὸς αὐτίω πάξιν.

ε'. Πομπων. Οὔτε τίω θυγατέρα τῆς προγόνου μου λαμβάνω.

ς'. Μοδεστίν. Εν ποῖς γάμοις οὐ μόνον τὸ ἱππετραμίδιον, ἀλλὰ καὶ τὸ διπρεπές, καὶ σεμνὸν καὶ φύσι δίκαιον ^{Ζη} ποδίδιον. ἐκ ἐρρώται ὁ γάμος τῆς θυγατρὸς, ἢ ἐγγόνου τοῦ ἀξιομακροῦ πρὸς ἀπελιδέρην ἢ σκλιωκόν, ἢ υἱὸν σκλιωκοῦ ἢ σκλιωκῆς.

ζ'. Σκαεβ. Τίω ἐν πορνείας ἀδελφίω οὐδεὶς λαμβάνει.

η'. Γαῖον. Οὔτε ὁ θεπὸς πατὴρ τίω ^Δ τοῦ θεπὸς υἱὸς θυγατέρα, ἢ τίω ἐγγόνιον.

Οὔτε ὁ θεπὸς υἱὸς τίω τοῦ θεπὸς πατρὸς μητέρα, ἢ τίω ἀδελφίω αὐτῆς, ἢ τίω ἀπὸ τοῦ υἱὸς ἐγγόνιον.

θ'. Παπανός. Ἡ ἀπελιδέρεια γαμηθεῖσα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι, μετὰ θανά-

IV. PAVLVS. Sororis meæ proneptem non possum ducere vxorem : nam parentis ei loco sum.

V. POMPO N. Neque priuignæ meæ filiā possum ducere.

VI. MODESTINVS. In matrimoniis non solum quod licet, sed & quod decet, & honestum & natura iustum spectamus. Non valet matrimonium filiæ aut neptis viri in dignitate positi cum libertino aut scenico, aut scenici filio aut scenicæ.

VII. SCÆVOL A. Sororem vulgò quæsitam nemini vxorem ducere permittitur.

VIII. CAIVS. Neque pater adoptiuus, filij adoptiui filiā aut neptem ducere potest.

Neque filius adoptiuus, adoptiui patris matrem, aut eius sororem, aut ex filio neptem.

IX. PAPIANVS. Liberta quæ patrono suo nupsit, post mor-

Depri-
uigna
dictum
est li. 38.
tit. 10.
dig. 10.

L. 19.

L. 39.
Lege d.
55.

L. 40.
Simili-
ter dig.
14.

L. 42.

Vt dig.
38.

L. 54.
in fin.
Quære
dig. 2. 3.
& tit.
10. th. 6.

L. 55.
in pr.

L. 62.
§. 1.

tem eius² liberto eius non nu-
bit: ne quis fortè dicat eum
vivo patrono eam adulte-
rasse.

§. vlt.
Quare
tit. 4.
d. 45.
Quare
tit. 4.
d. 36.

Etiam si tutor curator ra-
tiones reddiderit, tamen eam
cuius tutelam gessit ducere
non potest, donec annorum
vigintiquinque facta fuerit,
& quadriennium restitutio-
nis in integrum præterierit,
^h licet alteri matrimonio iun-
cta liberorum mater facta
fuerit.

L. 67. X. TRIPHONIN. ⁱ Neque
§. 2. pater tutoris, neque frater
eius qui in eiusdem potesta-
te est, pupillam potest du-
cere.

§. 4. ^k Ventris quoque curator,
seu bonorum, subiicitur pro-
hibitioni. Debet enim ratio-
nem reddere. Nec refert ma-
iore an minore tempore ad-
ministraverit.

L. 267
co. tit. XI. MODESTIN. Qui adul-
terij in mulierem admissi ac-
cusatus fuit, eam ducere vxor-
em non potest.

L. II.
D. de
hisqui
not.
inf.
Quare
lib. 27.
dig. II.
Qui nō
lugen-
tur, vt
transfu-
gæ, ij
qui sibi
mortē
consci-
uerunt,
& cate-
rid ge-
nus.
L. vn.
C. de
rapt.
virg.
seu vi.

XII. VLPIANVS. Ea quæ
intra tempus luctus partum
edidit, statim potest se nu-
ptiis collocare. Virorum qui
lugentur, & eorum qui non
lugentur, vxores, tempo-
re luctus nubere prohiben-
tur.

XIII. Qui virginem aut vi-
duam rapuit, eam ducere
non potest, ne patre quidem
consentiente, & crimen re-
mittente.

Α τον αὐτὸν οὐ γαμεῖται ἀπελευθέρων
αὐτὸν· ἵνα μή τις ἔχῃ λέγειν ὅτι καὶ πε-
ριόντος ἐπὶ τῶ πατρὶος τοῦ μοιχείαν
ἐπλημμέλησεν εἰς αὐτὴν.

Καὶ ἂν ἀποδῶ τῷ λόγῳ ὁ ἐπιτρο-
πος τῷ κουράτῳ, πλὴν ἐπιτροπυ-
δεῖσαν ὑπὸ αὐτῷ, οὐ δυνάται λαβεῖν,
ἕως οὗ γήνηται καὶ ἐτῆρ', καὶ ὁ τῆς
ἀποκαταστάσεως τετραετῆς χρόνον
παράδραμῃ, καὶ τὰ μάλιστα συνα-
φθεῖσα πρὸς γάμῳ ἑτέρῳ παῖ-
δας ἔχῃ.

ι'. Τριφωνῖνος. Οὔτε ὁ πατήρ τῷ ἐπι-
τρόπῳ, οὔτε ὁ συνυπεξούσιος αὐ-
τῷ ἀδελφὸς, δυνάται γαμεῖν πλὴν
ὀρφανῶν.

Καὶ ὁ κουράτωρ τῆς γαστρὸς, ἢ
τῆς οὐσίας ὑποκείται τῇ κωλύσει.
C γαστρεῖ γὰρ ἀποδοῦναι τῷ λόγῳ. καὶ
ἀδιάφορος εἴτε πολὺν ἢ διώκησεν
χρόνον, εἴτε ὀλίγον.

ια'. Μοδεστίν. Ὁ ἐπὶ μοιχείᾳ γυναι-
κὸς κατηγορηθεὶς, οὐ δυνάται ταύτῃ
πλὴν γαμετὴν ἀγαγεῖν.

ιβ'. Ἡ τεκοῦσα ἐν τῷ πένθῳ χρό-
νῳ, παραχρῆμα δυνάται γαμεῖν.
αἱ τῇ πένθου μὲν καὶ αἱ τῇ μὴ
πένθου μὲν ἀνδρῶν γαμετὰ κω-
λύονται ἐν τῷ πένθῳ καὶ γα-
μεῖσθαι.

ιγ'. Ὁ ὄρφανος ἢ χήρων ἀρπάσας, οὐ
δυνάται ταύτῃ γαμεῖν, οὐδὲ συνα-
νοῦντος τῷ πατρὸς, καὶ συγχω-
ροῦντος τὸ ἔκκλημα.

ιη'. ο

Ζήτει
ὑπὸ αὐ-
τῷ καὶ
Ζήτει
ὑπὸ αὐ-
τῷ καὶ
διδ. 25.

Ζήτει
βι. καὶ
ὑπὸ αὐ-
τῷ καὶ
οἷον τῷ
αὐτῷ καὶ
λων τῷ
διαρ-
εστα-
μένων
ἐαυτῶν
καὶ τῷ
τοῦ αὐ-
τῷ.

ιδ'. Ο μὲν τοί γε ἀπὸ τοῦ ἁγίου βα-
πτίσματος ἵνα δεξάμενος, οὐ δυνά-
ται αὐτὴν ὑπερον παρὲς γάμον ἀγα-
γεῖν, ὡς δὴ δὲν θυγατέρα αὐτῷ ἡγομέ-
νῳ οὐδὲ τὴν ταύτης μητέρα ἢ θυγα-
τέρα αὐτῷ ἡγομένην. ἀλλ' οὐδὲ ὁ υἱὸς
αὐτῷ, ὅστις οὐδὲν ἄλλο οὕτως δυνά-
ται εἰσαγαγεῖν πατρικῶς διάδοξιν, καὶ
δικαίαν γάμου κώλιν, ὡς ὁ ποιοῦ-
τος δεσμός, δι' οὗ θεοῦ μεσάζοντος, αἱ
ψυχαὶ αὐτῶν σὺν ἀπὸνται.

ιε'. ΠΑΥΛ. Επὶ τῇ γάμων καὶ αἰδο-
νικαὶ συγγένειαι σκοποῦνται. εἰ γὰρ καὶ
ἐλθὼν ἐξ ὧν, οὐ λαμβάνει υἱὸς μη-
τέρα, ἢ ἀδελφὴν, ἢ ἀδελφῆς θυγα-
τέρα, καὶ ἀμφιβάλλεται πατὴρ εἶ-
ναι. καὶ ὁ φυσικὸς γὰρ πατὴρ οὐ λαμ-
βάνει τὴν πορνόγυναικα αὐτῷ θυγατέρα.

καὶ φύσις γὰρ δίκαιον καὶ τὸ ὑπερεπε-
κὶνὸν τῶν γάμοις σκοπεῖται. τὰ αὐτὰ
καὶ περὶ δουλικῆς συγγένειας καὶ ἀνι-
στίας φυλάττειται χρη. οὐ γὰρ λαμ-
βάνει ὁ υἱὸς τὴν ἡγομένην ἐν τῇ
συνάφῃ τῆς πατρὸς αὐτῷ. οὔτε ὁ πα-
τὴρ τὴν τοῦ υἱοῦ, οὔτε τὴν μητέρα τῆς
συνάφης αὐτῶν.

ισ'. ΙΔΕΜ. Οὐκ ἐρρώμενος ἢ θυ-
γάτηρ συγγλητικοῦ ἀπελθὼν ἐξ ἑ-
αυτοῦ γαμεῖται. εἰ μὲν ἐπὶ τῷ γαμῷ, καὶ
ὁ πατὴρ αὐτῷ συναγεί. εἰ δὲ ἐγ-
γόνῃ, ἔρκεται ἢ τοῦ πατρὸς συναγ-
νεσις.

Η μανία ἐμποδίζει τῷ γάμῳ οὐ
μὲν καὶ διαλύει τὸν ὀρθῶς συσταῖτα.

ιζ'. ΜΑΡΚΙΑΝ. Ο πατὴρ ἀκούσαν τὴν
ἀπελθόντα οὐ δυνάται γαμεῖν.

Basil. Tom. IV.

XIV. Qui autem quandam è
sacro baptismo suscepit, eam postea vxorem ducere
non potest. vtpotè quæ ipsius
filia facta sit, neque eius ma-
trem aut filiam. Sed nec filius
eius, cum nihil æquè potest
inducere paternam affectio-
nem, & iustam nuptiarum
prohibitionem, quàm huius-
modi nexus, per quem Deo
mediante, animæ eorum
coniunguntur.

XV. PAVL. In matrimoniis
seruiles cognationes confide-
rantur. Si enim manumissi
fuerint, filius matrem non
ducit, aut sororem, aut so-
roris filiam, etiam si dubite-
tur sit ne pater. Etenim nec
pater naturalis vulgò quæsi-
tam filiam ducere potest. Ius
enim naturale & quod decet
in matrimoniis spectatur. Ea-
dem & in seruili cognatione
& adfinitate seruanda sunt.
Non enim filius eam vxorem
ducet, quæ in contubernio
patris sui fuerit: neque pa-
ter eam quæ in contubernio
filij fuerit.

XVI. IDEM. Senatoris filia
vtiliter liberto non nubit. Si
nepos vxorem ducat, pater
quoque eius consentire de-
bet. Si verò neptis, sufficit
aui consensus.

^m Furor impedit matrimo-
nium, ⁿ sed rectè contractum
non dissoluit.

XVII. MARC. Patronus inuitā
libertam ducere non potest.

Bb

L. 16.
C. de
nupt.

Quære
dig. 8.

Quære
dig. 35.

tit. 8. th.

3. quod
post-

quam
soluta

est ad-

optio,

accipit

fororē

adopti-

uam.

Nota
regulā.

Simili-

ter lib.

50. tit.

17. dig.

193.

L. 14.

§. 1. D.

de rit.

nupt.

Lib. 23.

ff. tit. 2.

d. 11.

Simili-

ter dig.

14.

Aliud
dicitur.

Novel-

lain c. 3.

ut didi-

cisti in

1. tit. d.

16.

L. 16.

Lege

etiam

2. tit. c.

insolent

lib. 24.

dig. 4.

§. ult.

Simili-

ter de

sponta-

lib. tit. 1.

dig. 8.

L. 28.

L. 29. ^{Quere} ^{lib. 31.} ^{tit. i. d.} ^{8.} XVIII. VLPIAN. ° Nisi ideò A
eam manumisit, vt eam vxor-
rem duceret.

L. 32. XIX. MARCEL. ^p Libertinus
 Quære
 tit. 4. qui adrogatur ab ingenuo,
 dig. 45. habet iura ingenui in familia
 rh. 69. patris adrogatoris : repellitur
 Quære
 dig. 42. tamen à nuptiis eorum³ qui
 the. 2. in dignitate positi sunt.
 Lib. 5.
 C. tit. 4.
 dig. 7.

L. 35. **XX. PAPIAN.** ⁹Filiusfamilias
Simili- miles sine voluntate patris B
ter li. i.
tit. 9.
Papian- vxorem ducere non potest.

ni.
L. 7. XXI. ¹ Si semel matrimonium
C. de dissolutum fuerit, cum puel-
nupt. la esset in potestate, & postea
priori viro coniuncta fuerit,
patre ei non consentiente,
matrimonium non valet, &
pater dotem repetere potest.

L. 36.
D. de
ritu
nupt.
Quare
tit. 4.
dig. 36.
dig. 45.

XXII. PAVLVS. Tutor vel
curator adultam ducere non
potest: nisi pater ipsam de-
sponderit, aut testamento
iusserit.

the 6.
L. 37. XXIII. IDEM. [†] Neque li-
bertus curatoris.

L. 44. XXIV. IDEM. Senator eam
§. vii. non ducit, quæ prohibetur
Abrogata est nubere alteri ingenuo.
a Nou.

22.
L. 45. XXV. VLP IAN. 'Si' patro-
§. vlt. nus captus sit ab hostibus, li-
Simili- berta alteri nubere non po-
ter lib. test. nam propter reueren-
42. 48. tiam patroni durant nuptiæ.
Leg. et- Sed si patronus in aliam ser-
iam 2. uitutem deductus sit, dissol-
them. uitur matrimonium.

L. 51. in pr. Quare dig. 14. **XXVI. LICIN. RVFF.** Licet per filium⁷ meum manumifero matrimonij causa, alius ducere non potest: nisi matrimonio eius renuntiauero.

μη. Οὐλπ. Εἰ μὴ Ἰπὶ τῷ ἀγαθέσσι ^{Ζήτει}
αὐτὴν ἡλιδέροσεν. ^{βι. λα.}

ιθ'. Μαρίκελλ. Ο ἀπελδύθερος υἱο-
 δεπούμην. παρα δὲ γυναικί, ἐχθ δὲ
 καὶ αὐτὴν ἐν τῇ Φαμιλίᾳ τῇ δε-
 ποδ πατρὸς αὐτῆς. κωλύεται δὲ τῇ
 ἀξιομακρῶν γάμων.

κ'. Παπαν. Ο ὑπεξούσιος θς
 πώτης οὐ γαρμει παρὰ γώμω τς
 παζός.

καὶ. Εὐὸ ἀπαξ διαλυθῇ ὁ γάμος,
ὑπεξιοσίας οὐσης τῆς κόρης, καὶ
μετὰ ταῦτα συναφθῇ τῷ πατρὶ
ἀνδρὶ μὴ συναγνοῦντος αὐτῇ τὴ πα-
τρός, οὐκ ἔρρωται ὁ γάμος, ἀλλὰ
διώεται ὁ πατὴρ πρὸς πατρὶκα ἀ-
πειτεῖν.

C κβ'. Παυλ. Ο Ἰππίστρος ἡ ὁ κουρά- Ζήπι.
 τωρ οὐ γαμῆ πλὴν νέαν· εἰ μὴ ὁ πα- ἔπ. δ.
 τὴρ αὐτὴν ἐμνησευσεν, ἡ ἐν διαθήκῃ διτ. λς.
 ὁρεκελδίσατο. διτ. μέ.
 Σμ. σ.

κγ'. Ιδεμ. Ούτε ο ἀπελάθειρ ⑤ τῃ
κουράτωρ ⑤.

κδ'. Ἰδεμ. Συγκλητικὸς οὐ γαρ εἶ τιν' ^{οἱ} ^{ἀνθρώποι}
ἐπ' αὐτὸν δι' ἧς εἰ γαρ εἶδαν κωλυομένην. ^{ἐπὶ τῇ}

κε'. Οὐλπ. Εὰν αἰχμάλωτος γῆνηται
 ὁ πατέρων, ὃ δυνάται ἢ ἀπελευθερεῖ
 ἐστὶν ὡς γαμεῖσθαι. Δια γὰρ πλεὺς ἡμιλὴν
 τῶν πατέρων ὁ μὴ εἶ οὗτος ὁ γάμος αὐτῶν.
 εἰ δὲ ἄλλως ὁ πατέρων καταδουλω-
 θῇ, λυέται ὁ γάμος.

κς'. Δικινν. Ρουφ. Καὶ διὰ τῆς ἰοῦ^{Ζητῆ}
μου ἐλάβετε σοὺ γάμου αἰπὰ, ἀλ-
λος αὐτῶ οὐ δύναται γαμεῖν· εἰ μὴ
ἀπαγορεύσω τῷ γάμῳ αὐτῆς.

κζ'. Ο Ἰπιζευότας οὐ δυνάται
γαμεῖν πλὴν ὀρφανῶν, οὔτε τῷ υἱῷ,
οὔτε τῷ ἐγγόνῳ ἐπαμίξιν.

κη'. Παῦλ. Καὶ ὁ κινδυνώων Ἰπὶ τῇ
Ἰπιζυπῇ, καὶν μὴ ὅστις Ἰπιζυπος, οὐ
δυνάται γαμεῖν πλὴν ὀρφανῶν. ἂν
ᾧ ὅπ' ἔργονεν αἰχμαλώτῳ ἢ ὀρ-
φανῇ, ἢ πλαστῆς δικαιολογίαις χρη-
σάμεντο ἑαυτοῖς ἔξκουσάτευσεν. καὶ
ὁ ποιοῦντο ᾧ κινδυνῶν εἰς ἑριθ-
μὸν τῶν τελῶν Ἰπιτροπῶν λογίζεται.
ὁ μὲν τοῖς στρατηγῶν, ἢ ὁ τῶν Ἰπιτρο-
που, ἢ τοῖς κουράτωρτο ἐγγυητῆς οὐ
περιέχεται. Ἰπὶ οὔτε εἰς ἑριθμὸν
τῶν τελῶν Ἰπιζυπῶν λογίζεται ταῦ-
τα. ὁ δὲ ἀξιωματικὸς Ἰπιζυποῦ
περιέχεται. καὶν γὰρ μὴ λογίζεται
εἰς τὰς τρεῖς Ἰπιζυπὰς, ὅμως κιν-
δυνώει ἀναγκάσει κακῶς διοικη-
θεῖσαι πλὴν Ἰπιζυπῶν. καὶ μὴ διοι-
κήσας· ἐνέχεται γὰρ ὡς διοικήσας.
εἰ δὲ βουλευθέντο αὐτῷ χρῆσασθαι
ἔξκουσάπτονι, καὶ τὰς ἀποδείξεις
μὴ ἐγκότῳ ἐν περὶ χειρῶν, παρ-
ελκύνῃ ἢ ὑποδείξει, καὶ ἐν ποσού-
τῳ ἠῦξεν ἢ ἀνέβητο, σκοπεῖται
καὶ μετὰ πλὴν ἡβῶν ἢ ἔξκουσα-

*delen-
da vi-
detur
nega-
tio.
*ad-
denda
vide-
tur ne-
gatio.
πίων καὶ εἰ μὲν ἀποδοκιμασθῇ, * οὐχ
ὑποκείται τῷ κινδυνῷ τῶν παρελ-
θόντων χρόνου, καὶ ὁ γάμος * κω-
λύεται. εἰ δὲ περὶ δεχθῇ, ἐλθόν-
τος, καὶ ὁ γάμος ἐκ ἐμποδίζεται.
εἰ παρανόμως ὁ δευτὸς παῖς τῶν Ἰπι-
ζυποῦ ἀναγκάσιμος ὀρφανῶν αὐτεξέ-
σιος γνήσιος, οὐ περιέχεται τῷ νόμῳ
duxisset, emancipatus fuerit, Senatusconsulto non continetur:

A XXVII. Qui tutor fuit, pu-
pillam sibi, * vel filio suo in
matrimonium collocare non
potest.

L. 7.
C. de
inter.
marr.
int.
pup.

XXVIII. PAUL. Etiam is ad
quem periculum tutelæ per-
tinet, licet tutor non sit, pu-
pillam ducere non potest:
veluti si pupilla ab hostibus
capta fuerit, aut falsis allega-
tionibus se excusauerit. Nam
& huiusmodi periculum in
numerum trium tutelarum
computatur. Magistratus ta-
men municipalis, vel fide-
iussor tutoris, aut curatoris
non continetur: quia nec in
numerum trium tutelarum
hæc imputantur. Tutor au-
tem honorarius continetur:
licet enim in numerum trium
tutelarum non computetur,
tamen periculum ad eum
pertinet, si malè passus sit
administrari tutelam, & qui
non administravit: nam per-
inde tenetur atque si gessisset.
Si autem cum excusatio-
ne uti vellet, nec in promptu
probationes haberet causa
dilata fuerit, & inter moras
pupilla adoleuerit, etiam post
pubertatem excusatio exa-
minatur: & si quidem rece-
pta non sit, periculum exacti
temporis ad eum pertinet,
& nuptiæ non prohibentur.
Si verò excusatio recepta sit,
liberatur, & nuptiæ non im-
pediuntur. Si adoptivus filius
tutoris cum illicitè pupillam

L. 60.
de rit.
nupt.

postquam enim emancipatus factus est, in totum obliuiscitur familiæ adoptiuae. Naturales verò liberi licet in adoptionem dati fuerint, continentur. Quod si tutor prouocauit, & heres eius victus sit, præteriti temporis periculum præstat. Si verò heres qui victus est, filius fuerit, prohibetur ducere.

L. 62. XXIX. PAPIAN. ² Mater cui maritus permisit vt filiam cui vellet nuptum collocaret, tutorem eligere non potest.

§. 2. Licet tutor curator rationes reddiderit, pupillam suam ducere non potest donec ætatis perfectæ sit, etiam si ex alio matrimonio liberos ediderit.

L. 64. XXX. CALLISTR. Si libertus idemque tutor pupillam duxerit, ^a vel filio suo in matrimonium collocauerit, relegatur. ^b Heres etiam extraneus tutoris pupillam ducere non potest. Tutor filiam suam pupillo in matrimonium collocare potest.

L. 3. C. de nupt. XXXI. ^c Libertus qui patroni filiam, vel neptem, vel pronepotem, vel coniugem duxit, seuerius punitur.

L. 66. D. de ritu nupt. XXXII. PAVLVS. Si tutor vel curator pupillam ^d intra vicissimum & quintum annum, & quadriennium intra quod in integrum restitutio postulari potest, non desponsam à patre, vel testamento destinatam vxorẽ ducat, vel eam

μὴ γὰρ τὸ αὐτεξούσιον αὐτῷ ποιῆσαι, τελείως ἀπαλείφεται τῆς δετῆς Φαμιλίας. ^ε δὲ Φιστικοί, καὶ εἰς δεσιν δοθῶσιν, ὡς ἐλέχονται. εἰδὲ ὁ ἑπίτροπος ἐγκαλέσεται, καὶ ἡπληθῆ ὁ κληρονόμος αὐτῷ, κινδυνώνει ὡς ἐρτοῦ παρελθόντος χρόνου. εἰ δὲ υἱὸς ᾧ ὁ ἡπληθεὶς κληρονόμος, εἴργεται τοῦ γάμου.

B καθ. Παπian. Ἡ μήτηρ ἑπιτραπέισα ὥστε τοῦ ἀνδρός ζῶσαι τὴν θυγατέρα ὧς τινὶ βούλεται, οὐ δύναται ὧς ἑπίτροπον ἐπιλέγεσθαι.

Καὶ ἀποδοῦναι λόγους ὁ ἑπίτροπος τῷ κουράτωρι, τὴν ὀρφανὴν οὐ δύνατον γαμεῖσθαι ἕως οὗ ἢ ἐντελὴν γήνηται, καὶ ἐξ ἑτέρου γάμου τέτοκεν.

C λ'. Καλλιστ. Ἐὰν ὁ ἀπελεύθερος ἑπιτροπέων ἀγάγηται τὴν ὀρφανὴν, ἢ ζῶσιν τῷ υἱῷ αὐτῷ, ἐξορίζεται. καὶ ἐξωπικὸς κληρονόμος τοῦ ἑπιτροπου κωλύεται γαμεῖν τὴν ὀρφανὴν. δύναται τὴν ἰδίαν θυγατέρα τῷ ὀρφανῷ ἐγκαμίζειν ὁ ἑπίτροπος.

λα'. Ο ἀπελεύθερος ἀγαγόμενος πρὸς γάμον τὴν θυγατέρα, ἢ ἐγγονίῳ, ἢ πρεσβυτέρῳ τοῦ πατρωνος, ἢ τῷ γυομνίῳ αὐτῷ γαμετῶν, αὐστηρῶς τιμωρεῖται.

λβ'. Παυλ. Ἐὰν εἶσω τοῦ κέ. ἐνιαυτοῦ, καὶ τοῦ τετραετοῦ χρόνου τῆς ἀποκαταστάσεως ὁ ἑπίτροπος, ἢ ὁ κουράτωρ ἀγάγηται τὴν ὀρφανὴν μὴ μνησευθεῖσαν ἀπὸ τοῦ πατρὸς, μήτε κατὰ διαθήκας ἀφορεθεῖσαν, ἢ εἰὰν

ζῶσιν αὐτὴν τῷ ὑπεξοισίῳ ἢ αὐτῷ, ἢ αὐτεξοισίῳ, ἐκείνῳ ἀπμοδίται, ἢ πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς κόρης, αὐσηρῶς ἡμωρεῖται.

Ο τῆς κουράτωρ ἀπελδύει οὐ δύναται λαβεῖν τὴν κηδεμονὴν αὐτῆς.

λγ'. Οὐτε μὲν θάνατον τῆς ἐπιτρόπου καλῶς ὁ υἱὸς αὐτῆς λαμβάνει τὴν ὀρφανίαν, εἴτε γέγονεν αὐτῇ κληρονόμος, εἴτε ἀπόκληρος, ἢ ἀμνημόνυτος αὐτεξοισίῳ ὡς γέγονεν. ἴσως γὰρ δεῖται εἰς βλάβιν αὐτῇ παρὰ τῆς πατρὸς δοθέντα δύνασθαι.

Εἰ καὶ καλῶς ὁ κηδεμὼν ἀποστήσῃ τὴν κόριν τῆς πατρῶου κλήρου, ὑποκείται τῇ ποιήσῃ τῆς λογισμῶν, καὶ τῇ κωλύσῃ τῆς γάμου· καὶ ὁ καλῶς καὶ πιστῶς τὴν ἐπιτροπὴν διοικήσας.

λδ'. Αἰμίτῳ γάμῳ ὅστις ὁ μεταξὺ ἀνιόντων καὶ καπόντων. ἐπὶ δὲ τῇ κηδεμονίᾳ ἐν πλαγίῳ, ἢ διὰ ἀσχεσίαν, ὁ λάθρα πλημμελῶν πλεον ἡμωρεῖται τῆς φανερώς ἀμφοτέρων. ὁ μὲν γὰρ ἀγνοεῖν δοκεῖ. ὁ δὲ ποιῶν λάθρα, καταφρονεῖ.

λε'. Τὸ κατὰ πόδας. Οὐδένα ὅστις ὑπὸ τὴν πολιτείαν ὅτι τῆς Ρωμαϊκοῦ ὀνόματ' ὅσοι γαμεταὶ δυνάσθαι ἔχον φανερόν ὅστις ὁπότε καὶ ἐν τῷ διατάγματι τοῦ πραιτωρὸς τοιοῦτοι ἡπύωνται. ὅπρ' ὡς ἄμα ὁ ἀρμόδιος δικαστὴς ἀπμώρητον εἶναι ἐκ δυνέξεται.

Basil. Tom. IV.

A filio suo iungat, siue sui iuris sit, siue in patris potestate, vterque infamatur, & pro dignitate puellæ grauius coercetur.

Curatoris libertus eam ducere non potest, cuius patronus res administrauit.

XXXIII. Neque post mortem tutoris filius eius rectè pupillam vxorem ducit, siue heres ei exstiterit, siue exheredatus aut præteritus sit cum esset emancipatus. fortasse enim per fraudem in eum à patre collata reuocari oportet.

^h Licet tutor aut curator rectè abstinuerit pupillam bonis patris sui, rationibus reddendis obnoxius est, & eius cum ea nuptiæ impediuntur: & qui bene tutelam & ex fide administrauit.

XXXIV. Nuptiæ incestæ sunt inter ascendentes & descendentes. qui verò ex latere duxerit quam vetatur, vel propter adfinitatem, si quidem clam hoc commiserit grauius punitur, quàm si palam fecerit. hic enim ignorare videtur. qui autem clam committit, contemnit.

XXXV. Τὸ κατὰ πόδας. Neminem qui sub ditione sit Romani nominis binas vxores habere posse palam est: cum etiam in edicto Prætoris huiusmodi viri infamia notati sint. quam rem competens iudex inultam esse non patietur.

Bb iij

L. I. C.
de int.
marr.
inter
pup.

XXXVI. Senatusconsultum quo nuptiæ^k inter pupillam & tutoris filium interdictæ sunt, ¹ rusticitatis & imperitiæ velamento circumueniri non possunt.

L. 4. XXXVII. Seruus vnà cum filio suo manumissus tutor filiae patroni sui creatus fuit, eamque filio suo, quem in seruitute susceperat, in matrimonium collocauit. ait igitur cōstitutio, ^m licet proprie filius non sit, qui in seruitute natus est, tamen ex sententia Senatusconsulti huiusmodi nuptiæ interdictæ sunt.

L. 7. XXXVIII. Si tutor vel curator pupillam suam, vel adultam nullo impetrato rescripto sibi, vel filio suo in matrimonium iunxerit, manet infamia contra eum velut aduersus hominem confessum de tutela: quia huiusmodi cogitatione fraudem administrationis tegere studuit, & dos data repeti potest.

L. vii.
C. Si
quac.
præd.
pote-
stare.

XXXIX. ⁿ Si quis quodcumque officium administrans quamcumque puellam inuitam, vel inuitis parentibus ducere tentauerit, decem auri libras pro tali conatu pendat. & quodcumque honore abierit, ne conetur priuilegiis officij sui vti. Si secus faxit, per biennium vrbe in qua priuilegiis vti voluit, eiiciatur. Licet autem & puellæ & patri eius contestationem habere, quod potestate

A λς'. Το δόγμα τῆς συκλήτου ὃ βουλόμην μὴ συνίστασθαι γάμον μεταξὺ τῆς ἑπιτροπείκης καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἑπιτρόπου, οὐ δυνατὸν οὐδὲ παροφάσθαι ἀρχιερείας ἢ ἀπειρείας ὁρμαινεῖσθαι, ἀλλὰ πάντως ἀχρηστον ποιεῖ τὸ γάμον.

λζ'. Δοῦλος συνελευθερωθεὶς τῷ ἰδίῳ υἱῷ, ἑπιτροπὸς ἐχρηστονήσῃ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἰδίου πάτρωνος, καὶ ταύτῃ ἑξέδωκε τῷ ἐν δουλείᾳ τεχθέντι υἱῷ αὐτοῦ υἱῷ. Φησὶ τὸν υἱὸν ἢ διὰ ταξίς, ὅτι καὶ ὁ υἱὸς ἐκ ἐστὶ κρείων ὁ ἐν δουλείᾳ τεχθεὶς, ὅμως δὲ τῆς ἐννοίας τοῦ δόγματος, καὶ ὁ τοιοῦτος γάμος κεκώλυται.

λη'. Εὰν ἑπιτροπὸς ἢ κουράτωρ πλὴν ἰδίῳ ἀνδρὸν ἢ πλὴν ἀφῆλικα ἢ αὐτῷ, ἢ τῷ ἰδίῳ παιδίῳ χωρὶς τοῦ ἀνηθιῶσαι ἀνηγεαφίῳ εἰς γάμον συνάψῃ, μένει κατ' αὐτὸν ἢ ἀπῆλθα ὡς κατ' ἀνθρώπου συνομολογήσαντος πρὸς τῆς ἑπιτροπῆς, ὅστις τῇ ποταύτῃ ἐννοίᾳ πλὴν ἀνηγεαφίῳ τῆς διοικήσεως κρύπτειν ἐσπούδασε, καὶ ἡ δοθεῖσα περὶ τὴν δύναται ἀναλαμβάνεσθαι.

λθ'. Εὰν τις οἰανδήποτε παρόντων ἀρχὴν πειραδεῖν γῆμαι κόρην ἔκουσεν ἢ ἀκόντων τῶν γονέων πλὴν οἰανδήποτε, δέχα χρυσὸν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς τῆς ἐκτελέσεως διδόντω λίτρας. καὶ ὅτε δήποτε παυόμηνος τῶν ἀρχῆς, μὴ ἐπιχρήτω χρῆσασθαι τοῖς τῷ αὐτοῦ ἀρχῆς προνομίοις. εἰ δὲ ἐπιχρήσας χρῆσασθαι ἐπὶ διεπίδω, ἐκβαλλέτω τῆς πόλεως ἐκείνης ἐν ἣ τοῖς προνομίοις χρῆσασθαι ἤβελήθη. ἔξῃ δὲ καὶ τῇ κόρῃ καὶ τῷ ταύτης πατρὶ διαμυρτύρεσθαι πρὸς τοῦτον, ὅτι ἤβελήθη

ποιήσασθαι ὃ γάμον ὁ ἀρχὼν, ἐκ τῆς
διαμνηστείας γυμνήτης, ἔξωθεν ἔ-
σονται τῆς ἀρχόντος δικαιοδοσίας ἐπι-
τε ἐκλήμασι, καὶ χηρίμασι. καὶ εἰ μὴ ἀρ-
χὼν ἐπὶ ῥχίας ὅστιν, ὑπὸ ὃ ἀρχόν-
τα στραπωπικὸν γινέσθωσαν. εἰ δὲ ἀρ-
χὼν στραπωπικός ὅστι, γινέσθωσαν ὑπὸ
ὃ ἀρχόντα. εἰ δὲ ἐκάτεροι ὑποπίοι
εἰσὶν, ἔσθωσαν ὑπὸ τῆς ἐπὶ ῥχόντων
τῆς πραγματείων.

μ'. Ὡς ἐν συντόμῳ βούλεται ἡ διά-
ταξις, μηδένα παραγματούεσθαι γά-
μον ἑαυτῷ διὰ βασιλικῆς ἀντιφωνή-
σεως· ἐπειδὴ φησὶ καὶ δημευέσθω, καὶ
μηδὲ παῖδες ἔσθωσαν ὁ τεκτόνιστοι, καὶ
συγχώρησιν πορεύσονται ὑπὲρ αὐτῶν·
ὑπεξήρημύων ἐκείνων, οἵτινες μνη-
στευσάμενοι κόρην ζώντος ἐπὶ τῆς πα-
τρὸς καὶ δεδωκότες δέρας βάνας δέον-
ται βασιλέως, ὥστε ἡ γυνέσθαι ὃ γά-
μον, ἡ ἀποδοθῆναι αὐτοῖς ὅτι δέρας
βάνας μὲν τῆς ὀρεσμένης ποινῆς, που-
τέστι ὅτι διπλασιασμοῦ.

μα'. Ἐναπογράφῃ ἄλλοθίῳ γαμεῖν
ἐλθούσαν ἐκ ἑξέσιν, ἔτε ἀγνοῦντος, ἔτε
εἰδότες, οὔτε συναινουῦτος ὅτι κεκτη-
μένου· ἀλλὰ καὶ εἰ τι τοιοῦτο παρὰ ὅτι
ἐναπογράφου παραχθῇ, παρέστι τῷ
δεσπότῃ καὶ αὐτῷ δι' ἑαυτοῦ, καὶ διὰ τῆς
χώρας ἀρχόντος σωφρονίζεν τε πλη-
ραῖς μετείας ὃ πάντα παρὰ ξαντα
ἐναπόγραφοι, καὶ ἀφέλκειν ἀπὸ τῆς μά-
τις αὐτῶν συνουσίας. ὥστε οὐδὲ γάμος
ὅστις καὶ γυμνήτης, καὶ ἐπὶ ῥχίας προικός,
οὐδὲ παραγματούας δωρεάς, ἀλλὰ ψι-
λὴ ὅτι γεγονότος κακῶς ἐπανόρθωσις.

A præditus nuptias facere vo-
luerit, & contestatione ha-
bita ad iurisdictionem eius
non pertinebit, tam in cri-
minalibus quàm in ciuilibus
causis. & si quidem Præses
prouinciæ sit, militari magi-
stratui subsint. Si verò ma-
gistratus militaris sit, præsi-
di prouinciæ. Sin autem erunt
B vtrique suspecti, subsint Præ-
fectis prætorio.

XL. Summa constitutionis L. i.
hæc est, ° neminem sibi nu- C. Si
ptias cōciliare debere per re- nupt.
scriptum Principis: alioquin, ex re-
inquit, publicetur, & qui ex scri. pe-
hac coniunctione nascentur, tant.
liberi non sint, licet indulgē-
tiam super ipsis impetraue-
rint: exceptis his qui viuo ad-
huc patre puellam desponsa-
rūt arris datis, & ex rescripto
petunt vt nuptiæ impleantur,
vel arræ reddantur cum sta-
tura poena, id est, duplo.

XLI. P Alieno adscriptitio li- Nou.
beram mulierem ducere non 22. c.
licet, neque sciente, neque 17.
ignorante domino: & si quid
tale adscriptitius admiserit,
licebit domino siue per se,
siue per Præsidem prouinciæ
eum moderata corrigere ca-
stigatione, & abstrahere ab
ea, quam perperam sibi vxor-
em coniunxit. vnde neque
matrimonium est quod ge-
stum est, nec dos, nec dona-
tio propter nuptias, sed nuda
quædam perperam commissi
coercitio.

Bb iiij

1. Est enim probrosum & indecorum eiusmodi matrimonium.
2. Propter reuerentiam quam debet patrono.
3. Non potest ducere vxorem Senatoris.
4. Accipiet eam cuius curam gerit ipse patronus.
5. Qui non est dignitate præditus, propterea enim suam libertam accepit.
6. Vt qui seipsum vendiderit ad pretium participandum.
7. Ancillam meam vt eam vxorem accipiat.

SCHOLIA.

^a *Eadem etiam in serui cognatione.*]
In nuptiis seruales quoque cognationes obseruandæ sunt. Igitur libertus matrem simul cum eo manumissam vxorem ducere non potest. non sororem, non sororis filiam. & contra libertus filiam quæ ei tempore seruitutis nata fuit, simul cum eo manumissam vxorem ducere non potest, etsi dubitetur an ipse eius pater sit. Quod autem constitutum est in seruilibus cognationibus, etiam in seruilibus adfinitatibus seruandum est. verbi gratia, libertus eam quæ in seruitute nupsit patri eius, & nunc manumissa est, ducere non potest: est enim ei quasi nouercæ loco. & contra, non potest libertus, ancillam quæ nupsit filio suo, & nunc manumissa est, vxorem ducere: est enim ei loco nurus. Eodem modo libertus matrem eius puellæ quam in seruitute vxorem habuit, ducere non potest, quoniam ei loco focrus est. Seruantur enim etiam in seruitutibus iura adfinitatis, de quibus nulla est dubitatio. Sed si dubitetur, tutius est, & honestius huiusmodi nuptiis abstinere. Diximus abstinendum esse à nuptiis nouercæ & priuignæ & focrus & nurus. lubenter ergo scirem quam oporteat nouercam vocare, quam priuignam, & quam nurum. Sic enim scirem tutius quas non possimus vxores ducere. Quidam existimabant οὕτω γὰρ ἐγίνωσκον ἀσφαλέστερον ἵνα οὐ δυνάμεια πρὸς γάμον λαβείν. ἱνὲς μὲν μητρικῶν

Εφύβριτος γὰρ ἔστιν ὁ ποιοῦτος γάμος καὶ ἀπορεπής.

Δι' ὧν ὁφείλει φυλάττειν ἡμιὺ εἰς τὸν πάτρωνα αὐτοῦ.

Οὐ δυνάσται συγκαληπκοῦ θυγατέρα γαμεῖν.

Λήφεται τῷ κυρατωρβομῶν ὑπὸ τῆς πάτρωνος αὐτοῦ.

Μὴ ὦν ἀξιομαπκὸς, δεῖ τῶν γὰρ καὶ τῷ ἀπελθῆσαν αὐτοῦ ἔλαβεν.

^B Αὐτὸς ἐαυτὸν πωροῦν εἰς τὸ πωληθῆναι, ἵνα συμμερίσθαι τῷ ἡμιὺ αὐτοῦ.

Δούλιον ἡμιὺ, ὥστε λαβείν αὐτῷ εἰς γυναικα.

ΣΧΟΛΙΑ.

Επὶ τῷ γάμῳ καὶ τῇ δουλικῇ συγγενείᾳ φυλάττεσθαι χρὴ. τοιγάρτοι οὐ δυνάται ἀπελθῆρος τῷ αὐτοῦ μητέρα στυγερῶς ὡς ἡμεῖς αὐτῷ πρὸς γάμον λαβείν, οὐ τῷ ἀδελφῷ, οὐ τῷ θυγατρὶ τῆς ἀδελφῆς. καὶ τὸ ἐνδύτιον, οὐ δυνάται ἀπελθῆρος τῷ ἡμιὺ αὐτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν τῆς δουλείας πατρὸς καὶ στυγερῶς ὡς ἡμεῖς αὐτῷ πρὸς γάμον λαβείν, καὶ ἀμφιβάλλεται (αὐτῆς εἰ) πατέρα αὐτόν. τὸ δὲ ὅτι ὅτι τῷ δουλικῷ ὡς αὐτῷ συγγενῶν, πωροῦν ἔστι καὶ ὅτι τῷ ἀξιομαπκῷ πωροῦν φυλάττεσθαι τῷ δουλικῷ. οἷον, οὐ δυνάται ὁ ἀπελθῆρος τῷ ἐν δουλείᾳ γαμηθεῖς ὃς αὐτοῦ πατὴρ, καὶ νῦν ἐλθῆρος ὡς αὐτοῦ πρὸς γάμον λαμβάνειν. μητρικῶν γὰρ ὡς αὐτοῦ αὐτῷ τῶν ἐπέχ. καὶ τὸ ἐνδύτιον, ὃ δυνάται ὁ ἀπελθῆρος δούλιον γαμηθεῖς τῷ ἡμιὺ ὡς αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐλθῆρος ὡς αὐτοῦ πρὸς γάμον λαβείν. τῶν γὰρ ὡς αὐτοῦ αὐτῷ νύμφης ἐπέχ. τὸν αὐτὸν ἔχον οὐ δύναται ὁ ἀπελθῆρος τῷ μητρικῷ τῷ κόρης ἐκείνης ἢ ἡνι δούλος ἐπὶ τῷ γάμῳ πρὸς γάμον στυγερῶς, λαμβάνειν, ὅτι πενθερᾶς αὐτοῦ τῶν ἐπέχ. φυλάττεσθαι γὰρ καὶ ὅτι τῷ δουλικῷ καὶ τῷ δίκῳ τῷ ἀξιομαπκῷ, μηδεμίαν ἐχούσαν ἀμφιβολίαν. εἰ δὲ ἀμφιβάλλει, ἀσφαλέστερον καὶ κοσμιώτερον ἔστι τῷ τῶν ἀπέχεσθαι γάμῳ. εἰρήκαμεν ὅτι δεῖ τῷ μητρικῷ, καὶ τῷ πορῶν καὶ τῷ πενθερᾶς, καὶ τῷ νύμφης ἀπέχεσθαι γάμῳ. ἡ δὲ τῶν τῶν ἐμαίθανον ἵνα δεῖ μητρικῶν νοῦν, ἵνα πωροῦν, καὶ ἵνα νύμφην.

καὶ ἐλάμβανον μόνῳ εἰς τὴν πατρὸς γαμετήν, ἢ πατρὸς γαμετῆς ἢ πατρὸς γαμετῆς ἀνδρός. αὐτὰ μὲν οὖν ὡς εἶπον ἡνέες· ἀλλ' ὅσον πατρὸς ἢ πατρὸς γαμετῆς ἀνδρός ἀνέτε-
ρον, τοῦτέστιν ὁρῶντες εἰς δοκεῖ, μηδὲ τὴν πατρὸς
ποῦ δυνάσται πατρὸς γάμον λαβόν. οὐ θαυμαστὸν
ὅτι τοιούτων, ὥστε δύο, ἢ πλείονων μητρεῶν
καὶ πατρῶν μὴ δυνάσταις δὲ τούτων μίαν πατρὸς γά-
μον λαβόν. καὶ γὰρ ὁ μὲν πατρὸς γάμος ὅτε τὴν πατρὸς
καὶ πατρὸς γαμετῆς, οὐτε τὴν πατρὸς γάμον
πατρὸς γάμον λαβόν. εἰ δὲ πολλὰς καὶ διαφο-
ρεῖς καὶ ἑτέρας ἔχον ὁ ἐμὸς πατήρ γαμετῆς, ὅσδε
μίας τούτων λαμβάνω πατρὸς γάμον.

Αγνούμεν. Περὶ τῆς παροσηρείας τῆς νύμ-
φης, καὶ τῆς πεντεῖας ἀνάγνωθι βιβ. β'. ὑπ. η'.
διβ. β'. καὶ βιβ. γ'. ὑπ. α'. διβ. γ'. καὶ βιβ. λζ'.
ὑπ. ε'. διβ. η'. καὶ βιβ. λη'. ὑπ. ι'. διβ. στ'. καὶ η'.
καὶ βιβ. ν'. ὑπ. ις'. διβ. ν'.

Ἐστὶν ἐντεῦθεν εἰπεῖν, ὅτι ὅσδε τὴν ἀνέψιαν τῆς
ποτέ μου μητρός, γέγονε γὰρ καὶ μοῦ ἀνέψια. ἄρ' ἔν
τῇ ἰδίᾳ ἀνέψιαν οὐ λαμβάνω, ὅσδε τὴν τῆς γαμε-
τῆς ἄρα ὅσδε τὴν τῆς μητρός. τῆς γὰρ φουσεως, ὡς
φασιν ὁ ἄγιος καὶ μέγας Βασιλεὺς πάλα, διαφο-
ρεῖται τῆς τῆς γαμετῆς παροσηρείας, αἰχρὸν ὅτι
τὴν ἀνέψιαν γαμετῆς καὶ ἡ τῆς.

Ἡ γὰρ μὲν γυνῆς ἔχουσιν ἀπὸ πατρὸς
γονάμεν. ὅτι ὅτι μοῦ πατρὸς γάμος. εἰ ἀνέψια
γυνῆς, ὅτι ἐστὶ μου νύμφη ἢ τοῦτου γυνή. ἄρα
οὖν δυνάμει αὐτὴν ἀγαγέσθαι μὲν τὴν διαφο-
ριστὴν τῆς πατρὸς τὸν πατρὸς γάμον; ἢ δὲ ἡττις
ὅτι αὐτῇ, ὅτι τὴν ποτε νύμφῃ μου οὐ δυνά-
μει ἀγαγέσθαι, αὐτὴ δὲ ὅτι ἐγὼ νύμφη. ἀλλ'
εἰ καὶ μὴ γένηται νύμφη, ὅμως ὁφείλω ἐγὼ τῇ τοιού-
των ἀπέχεσθαι γάμων. εἰ δὲ καὶ ἐγὼ θυγατέρα
ἔχον ἀπὸ πατρὸς γάμον, ἀγαγέσθαι γυνῆς,
ἢ ἐμὴν θυγατέρα πατρὸς γάμον ὅτι τῆς γυναικὸς μου. καὶ
εἰ σωμαφείῃ ἡνὶ πατρὸς γάμον ἢ ἐμὴν θυγατέρα,
πλὴν, ἀλλ' εἰ καὶ μὴ ὅτι αὐτὴ πεντεῖα, βέλ-
τιον ποιῆσθαι τῇ πατρὸς αὐτὴν ἀπεχόμενος γά-
μων.

Τὸ ἐναντιοφασίαν. Τὸ πατρὸς τῇ ἀπελθόν-
των ἀναρῆται, ὡς ἐγὼ μὲν ἐν τῇ ἀναρῆσθαι τῇ
ις'. διβ. τδ' α'. ὑπ. α'. πατρὸς τῆς νεαρᾶς πατρὸς. πατρὸς
δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς πατρὸς γαμετῆς καὶ θυγα-
τῆς συγγενῶν πατρὸς τῆς ρητῆς νεαρᾶς, ὡς
ἐν τῇ ἀναρῆσθαι τῇ κγ'. διγέτω τοῦ ζ'. ὑπ. α'.

A nouercam esse solam vxorem patris,
& priuignam filiam vxoris susceptam
ex alio viro. Hæc quidem, vt dixi,
quidam: sed quod attinet ad cau-
sam matrimonij, verius, hoc est, re-
ctius videtur, ne eam quidem quæ
aui vxor fuit, duci posse. ergo si duæ
pluræve nouercæ sint, alteram du-
cere non poterit. non mirum. Nam
filius adoptiuus neque patris natura-
lis vxorem, nec adoptiuæ vxorem
ducere potest. Si autem pater meus
plures habuit vxores diuersis tempo-
ribus, nullam earum ducere pos-
sum.

b Socrus est mater, &c.] INNOMIN.
De appellatione socrus & nurus lege
lib. 2. tit. 8. dig. 2. & lib. 3. tit. 1. dig. 3.
& lib. 37. tit. 5. dig. 8. & lib. 38. tit. 10.
dig. 6. & 8. & lib. 50. tit. 16. dig. 50.

c Neque matrem eius quæ fuit.] Hinc
dici potest, quod neque consobri-
nam eius quæ quondam fuit spon-
sa mea, fuit enim mea consobrina.
Num ergo propriam consobrinam &
vxoris consobrinam ducere prohi-
beor? ergo & sponsa. Nam cum
natura, vt ait sanctus & magnus Ba-
silius, olim discreuerit generis appel-
lationes, turpe est consobrinam ap-
pellari vxorem.

d Neque vxorem quondam priuigni.]
Vxorem duxi habentem filium ex
prioribus nuptiis. Is est priuignus
meus. Si vxorem duxerit, vxor eius
mea nurus non est. Numquid ergo
possum eam ducere, postquam fue-
rit solutum cum priuigno matrimo-
nium? Quæstio autem in eo est,
quod eam quæ nurus fuit, ducere
non possum, hæc autem nurus non
fuit. Sed etsi nurus non fuerit, de-
beo tamen abstinere ab eiusmodi nu-
ptiis. Quod si ego quoque filiam ha-
bens ex prioribus nuptiis vxorem du-
xero, filia mea priuigna est vxoris
meæ, & si cui filia mea matrimonia
iuncta fuerit, licet vxor mea socrus
eius non sit, melius fecerit, qui eius-
modi nuptiis abstinerit.

e Cum libertino aut scenico.] ENANT.
Quod de libertis dicitur, sublatum
est Nou. 89. vt didicimus in abro-
gatione 16. dig. 1. tit. differentia au-
tem cognatorum per virilem aut fe-
mininum sexum sublata est 118. No-
uella, vt in adnotatione 23. dig. 7. tit.

lib. 1. didicimus. Cum autem iure veteri vtrumque esset prohibitum, & illustres coniungi vilibus vxoribus, & honestas feminas coniungi viris obscuris, 117. Nouella de humilibus quidem & abiectis mulieribus remisit: de viris autem humilioribus silentio prateriit, hoc fortè consilio, quod sint mulieres faciles & simplices, & ad labendum procliu-

f. Neque pater adoptiuus.] Inter ascendentes & descendentes in tantum nuptiæ in infinitum prohibitæ sunt, vt nec neptem adoptiuam possit quis vxorem ducere. Non dico constante adoptione, sed nec dissoluta adoptione. Matrem patris mei adoptiui, aut materteram, aut neptem ex filio vxorem ducere non possum. Hæc autem dico quamdiu manet adoptio. dissoluta autem adoptione, inter me & supradictam nuptiæ permixtæ sunt. Nam postquam per emancipationem dissoluta fuit adoptio, extraneus esse videor.

g. Adoptiuus patris matrem.] **I N N O M.** Lege dig. 12. & 17. De matre autem patris adoptiui dictum est lib. 1. tit. 7. dig. 23.

E I V S D E M. Lege huius tit. dig. 66. & lib. 5. Cod. tit. 6. constit. 5.

h. Licet alteri matrimonio.] Quamquam heic dici potest, quod propter curam quam gerit filiorum suorum virum non reueretur, nec ei rationes prodest.

i. Neque pater tutor.] Quæstio. Quid ergo, si tutor aut curator eam contra legem duxerit, cuius tutelam gessit aut curam? **STEPHANI.** Non solum non consistit quod factum est, & nuptiæ nuptiæ non sunt, sed etiam adulterij accusari potest, cum intra vicissimum sextum annum eam vxorem duxit tutor aut curator. Sic dicit Marcianus in lib. 48. dig. tit. 5. dig. 7. Lege etiam sequens dig.

k. Ventris quoque curator.] Decessit quidam relicta forore & vxore, post mortem eius vxor quæ se pragnantem esse contendebat, missa est à Prætoris in possessionem ventris nomine, & curator ventri bonisque defuncti datus est. His autem sic gestis, apparuit mulierem perperam petiisse bonorum possessionem ventris nomine,

A τῆ α'. βιβ. ἐγνωμέν. ἀμφοτέρων δὲ ὑπὸ τῆς δευτέρας νομοθεσίας καλυπτόμενων, καὶ τοῖς ἐν δόξοις πρὸς ἀπὸ τοῖς γυναικῶν συνάπτεσθαι, καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἀνδράσι συζυγεῖσθαι, ἢ ῥιζ'. περὶ μὲν τῶν ὑπελάν γυναικῶν, συνεχώρησε· περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς περὶ αὐτῶν, ἴσως διὰ τὴν ὑπερβολὴν καὶ ἀπλοότητα τῶν γυναικῶν, καὶ τὸ δόλιον αὐτῶν, τὸ οἰκονομῶσα.

B Ἐπὶ τοσοῦτον μεταξὺ τῶν αἰώνων, καὶ τῶν καπνόντων εἰς ἀπέραντον ὁ γάμος κεκάλυπται, ὅτι εἰς τὴν περὶ ἐξέλιξιν διώταται ἡ λαβὴ. οὐ λέγω συνιστάμενης τῆς γένεως μόνον, ἀλλ' εἰς τὴν λυθείσης ἢ τῆς γένεως. οὐ διώταται τὴν μητέρα τῆς τοῦ πατρὸς πατρὸς, ἢ τὴν πρὸς μητέρα αὐτῆς γέναν, ἢ τὴν ἐξέλιξιν τὴν εἰς ὑποδοχὴν λαμβάνειν γαμετῆν. ταῦτα δὲ λέγω συνιστάμενης ἐπὶ τῆς γένεως. λυθείσης γὰρ τῆς γένεως, πάσης ἀμφιβολίας ἐκτός, ὅτι πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν εἰρημνίαν ὅτι τέτραπται γάμος. μὴ γὰρ τὸ λυθῆναι τὰς τῆς ἐμαυτοῦ πατρὸς ἑσπερὶ τὴν γέναν, εἰς ὅτι εἰς δόκω.

C Ἀνωμένου. Ἀνάγνωθι διγ. 1β'. καὶ 1ζ'. πρὸς δὲ τῆς μητρὸς τῆς τοῦ πατρὸς πατρὸς, εἴρηται βιβ. α'. ὑπ. ζ'. διγ. κγ'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἀνάγνωθι τοῦτου τῆς ὑπ. διγ. ξγ'. καὶ βιβ. ε'. τῆς καὶ δικῆς πτ. γ'. διγ. ε'.

Καὶ τοῖς ἐν τῇ ἐξέλιξιν εἰπεῖν ὅτι πρὸς τὴν πατρὸς ὅτι ἐν τῇ ἐξέλιξιν τὸν ἄνδρα, καὶ μὴ πρὸς αὐτῆς τοῖς λόγοις.

D Ερώτησις. Ἦ οὖν ὅτι πρὸς τὸν νόμον ὁ ὅτι ἑσπερὶ, ἢ ὁ κουράτωρ ἡγάγετο τὴν ὅτι ἑσπερὶ σαρ ὑπὸ αὐτῆς; Στεφανίου. Οὐ μόνον ἀσύντακτον τὸ ἡγόρευτον, καὶ οὐτε γάμος ἐστὶν ὁ γάμος, ἀλλὰ καὶ ὡς μοιχὸς διώταται κατηχερεῖσθαι, ὡς ἐκτός τῆς κτ'. ἐπὶ τῇ ταύτῃ ἡγάγετο πρὸς γάμον ὁ ὅτι ἑσπερὶ, ἢ ὁ κουράτωρ. οὕτω φησὶν ὁ Μαρκιανὸς ἐν τῇ μὴ. βιβ. τῆς διγέων ὑπ. ε'. διγ. ζ'. ἀνάγνωθι καὶ τὸ ἐξέλιξιν διγ.

Ἐπελθὼν πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ γαμετῇ, μετὰ τὴν τοῦ πελθῆναι ἢ γαμετῇ γαστρός ὅσον πρὸς ἀλλοτρίαν, ἐπέμψθη πρὸς τὴν πατρὸς εἰς τὴν βέντει νόμινε καπνῶν, καὶ ἐδόθη κουράτωρ τῇ λεγομένην κυοφορεῖσθαι ἢ τῇ καπνῶν πρὸς αὐτῆς. τούτων δὲ γενημένων οὕτω, ὥφθη μετὰ αὐτῆς αὐτῆς τὴν βέντει νόμινε

κατοχὴν ἢ γυνή, ὡς λοιπὸν ἀναμφιβόλως τὴν
 μὲν τῆς τελευτήσαντος ἀδελφὴν ὅτι τὸν τοιοῦτον
 κληρὸν καλεῖται, παύσασθαι δὲ τῆς κურаторίας
 τὸν δόξαντα τῇ οὐσίᾳ κურάτωρα. οὗτος τοίνυν ὁ
 πάλαι κურάτωρ, μήπω τοῖς τῆς κურаторίας πα-
 ραχόμενοις λόγοις, οὐδὲν ἄλλο λαμβάνειν παρὰ
 γάμον τὴν τῆς τελευτήσαντος ἀδελφὴν, ὅτι
 καὶ εἴτ' ἀναμφιβόλως ὑποκειται τῇ τῆς κურα-
 τώσεως λογισμῷ. καλύσθαι τοίνυν καὶ οὕτως τῇ
 παρὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς τελευτήσαντος γάμον, καὶ
 μήτε κινεῖται κατὰ παῖς ἡμᾶς τὸν βραχυτάτον
 χρόνον καὶ μέγιστον ἀμεινότητα τῆς τελευτήσαντος
 αὐτὴν διοικῆσαι ποσειδίαν, καὶ γὰρ ὅτι τῆς ὅτι εἰς τοῦ, B
 καὶ ὅτι τῆς κურάτορος, ὅδε μίαν εἰσὶν ἡμεῖς ἀφο-
 ραῖς ὅτι πολλὴν αὐτοῖς, ἢ ἐλάττω χρόνον τῆς ὅτι
 εἰς τοῦ, ἢ τῆς κურάτορος ποιήσασθαι κηδεμο-
 νίαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν καὶ ἐλάττω χρόνον ἐπὶ εἰ-
 κῆς, ἢ κურάτωρ ἐγγύς, τῇ τῆς δόγματος ὑποκείσθαι
 καλύσθαι, καὶ οὐδὲν ἄλλο τῆς ὅτι εἰς τοῦ περὶ τοῦ, ἢ τῆς κου-
 ράτορος τοῦ τοῦ ὑπὲρ αὐτῆς παρὰ γάμον λαμβάνειν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ τῆς κურάτορος τῆς γα-
 μρῆς ἀναμφιβόλως ὁ θ'. ὑτ. τζ'. βιβ. περὶ δὲ
 τῆς κურάτορος τῆς οὐσίας ὁ ι'. ὑτλ. τζ' κζ'. βιβ.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἰνα μὴ ἀκροῖται τοῦ ὅτι τῆς γα-
 μρῆς ὁ γ'. διγ. καὶ τὰ γὰρ ὁ χρόνος ἐστὶν α'. πτ. ια'.

Ἡ μαρία μὲν ὑποδύσασθαι καλύει συζύγῳ τὸν
 γάμον, ὅτι τῆς τῆς σωματικῆς ἀπορίας ὅτι ὁ γά-
 μος δεῖται σωματικῆς ἀπορίας ὅτι τῆς σωματικῆς ἀπορίας
 ὅτι τῆς σωματικῆς ἀπορίας ὅτι τῆς σωματικῆς ἀπορίας

Τοῦ αὐτοῦ. Οὐτε πλάκιστον ἢ μαρία ἀνα-
 λυεῖ. ὡς βιβ. κέ'. ὑτ. ζ'. διγ. β'.

Τοῦ αὐτοῦ. Εἴτε ὁ εἰς ἢ δύο μὲν ὁ γάμος
 μαρτυρεῖται. ὅθεν γὰρ τῆς ὁρῆς παρὰ τῆς ἀκροῖ
 μαρία ὅτι τῆς σωματικῆς ἀπορίας, ὡς ἐστὶν β'. ὑτ. β'. καὶ βιβ. α'.
 ὑτ. γ'. διγ. η'. αἰάγων καὶ τὰ ἐν αὐτῇ παρὰ τῆς
 γαμμένην, καὶ ὁ κ'. διγ. τζ' ε'. ὑτλ. τζ' αὐτῆς βιβ.

Τοῦ αὐτοῦ. Ομοίως ὅτι τῆς σωματικῆς ἀπορίας πτ. α'. διγ. η'.

Εἰ γὰρ matrimonii causa, ἢ ἂν γάμον αἰτία
 ἐλευθερώσῃ αὐτήν, καὶ δὲ ἢ ἐλευθερώσῃ τῆς ἀρχῆς, εἰ μὴ
 ἐν τῷ γ'. μηνὶ ἐγαμῆται τῷ πατρὶ, ὡς ἐγγύς ἐν
 τῷ α'. βιβ. τζ' ἐστὶν ὑτ. γ'. καὶ ὡς μαρτυρεῖται ἐν τῷ μ'.
 τζ' διγ. βιβ. ὑτ. θ'. διγ. κα'. ἐν τῷ τὸ πλέον φησὶν ὁ
 Μοδεστίνος, ὅτι ἐὰν ἢ ἐλευθερώσῃ τῆς matrimo-
 nii causa ἐτέρω, καὶ μὴ ὅτι ἐλευθερώσῃ τῆς γαμῆς,
 καὶ γινέσθαι ἐλευθερία, καὶ τὰ μαρτυρεῖται ἐν τῷ
 μζ' ὁ ἀπὸ τοῦ γαμῆς αὐτῶν τῷ ἐξο-

A vt iam citra controuersiam defuncti
 soror ad hereditatem vocaretur, cu-
 rator autem bonis datus curam de-
 poneret. Hic ergo qui curator fuit,
 nondum redditis curæ rationibus de-
 functi sororem ducere non potest:
 Nam is quoque sine dubio rationem
 debet reddere. Prohibeatur ergo is
 quoque uxorem defuncti ducere.
 Nec nos quidquam moueat, quod
 breuissimo tempore, & vix nouem
 mensibus, bona defuncti administra-
 uerit. Nam in tutore & curatore nul-
 lam differentiam induxit quod multo
 aut minimo tempore tutelam aut cu-
 ram gesserit, sed seu multo, seu mini-
 mo tempore tutor fuerit aut curator,
 subiicitur Senatusconsulti prohibi-
 tioni, nec potest eam cuius tutelam
 aut curam gessit, uxorem ducere.

INNOMINATI. De curatore ven-
 tris agitur tit. 9. lib. 37. De curatore
 autem bonorum tit. 10. lib. 27.

^l Si nepos uxorem ducat.] EIVSDEM.
 Ne ei inuito suus heres agnascatur.
 excipe dig. 3. sita est enim regula In-
 stitut. 1. tit. 11.

^m Furor impedit matrimonium.] Furor
 quidem præsens nuptiis impedimen-
 to est, quia consensu contrahentium
 in nuptiis opus est: sed postea inter-
 ueniens furor nuptiis rectè contra-
 ctis non nocet.

ⁿ Sed rectè contractum non dissoluit.]
 EIVSDEM. Nec concubinatum fu-
 ror dissoluit, vt lib. 25. tit. 7. dig. 2.

EIVSDEM. Siue alter, siue uter-
 que furere cœperit post contractum
 matrimonium. Nihil enim eorum
 quæ rectè gesta sunt furor interue-
 niens infirmat, vt Institut. 2. tit. 12. &
 lib. 1. tit. 6. dig. 8. Lege etiam quæ
 in eo adnotata sunt, & dig. 20. 5. tit.
 eiusdem libri.

EIVSDEM. Similiter in sponsali-
 bus tit. 1. dig. 8.

^o Nisi ideo eam manumiserit.] Nam si ma-
 trimonij causa, id est, vt eam uxore
 m duceret, eam manumiserit, non
 erit statim libera, nisi intra sex menses
 vxor ducatur, vt didicisti lib. 1. In-
 stitut. tit. 6. & lib. 40. dig. tit. 9. dig. 2 r.
 vbi amplius dicit Modestinus, quod
 si manumissa matrimonij causa, al-
 teri quam manumissori nupserit, li-
 bera non fit, licet intra sex menses
 postquam eam semel nupserit extra-

neo, manumissor eam uxorem duxerit.

P. Libertinus qui adrogatur.] Nota novum modum per quem libertus iura ingenuorum consequi potest, etiam si non consequatur in omnibus. Pone autem libertinum patri suo naturali se dedisse adrogandum. Nullus enim alius præter patrem naturalem & patronum potest libertum accipere in adoptionem, ut didicisti lib. 1. tit. 7. dig. 15. & 46. Memineris eorum quæ dicta sunt 5. tit. eiusdem lib. dig. 27. Sciendum autem est, hodie ex constitutione D. Iustiniani ius aureorum annulorum & restitutionem natalium eum sequi.

INNOMINATI. De huiusmodi adoptione lege lib. 1. tit. 5. dig. 27. & eiusdem lib. tit. 7. dig. 15. th. ult.

9 Filius familias miles.] ENANTIOPH. De milite lege lib. 5. Cod. tit. 4. constit. 21. quæ videtur refragari. Dicit enim omnes milites matrimonium contrahere absque aliqua solennitate, cum ingenuis tamen mulieribus: hoc est, licet donatio ante nuptias facta non sit, aut pompa nuptiarum defuerit, aut instrumenta, ut dicit sequens 22. constit. nihil enim heic prodest militare privilegium. Quare dig. 22. th. 2.

INNOMINATI. Non solum in nuptiis, sed & in concubinato à milite exigitur diligens iuris observatio. Dicitur enim lib. 48. tit. 5. dig. 11. them. 1. militem qui sororis suæ filiam habet in concubinato, exautorari & deportari. Dicitur autem lib. 26. tit. 7. dig. 40. militum ignorantia citra testameta veniam non dari.

1 Si semel matrimonium, &c.] THEOD. Filia familias opus habet patris sui consensu, si velit priori viro suo coniungi. Dicit autem 16. constit. huius tit. quod etiam si filiam suam exposuerit, matrimonio eius consentire debet. Amplius dicit 18. constit. eiusdem tit. quod licet filia sui iuris sit, si tamen minor ætate sit, omnino eget consensu patris. Verum sciendum est quod cum emancipata opus habet consensu patris, nihilominus ipsa quoque matrimonio suo consentire debet, ut dicit rursus 20. constit. eiusdem tit. Lege autem 12. & 14. constit. eiusdem tit. discite autem ex-

Α πικῶν, ἐλθὺντες ἀγάγηται αὐτὴν γαμετῶν.

Σημεύωσαι καὶ τὸν ἔχοντα δι' οὗ δυνάται ἀπελθεῖν τὰ τῶν ἀνδρῶν δίχα μεταδίδωκεν, καὶ μὴ ἐν πάσῃ τῶν μεταδίδωκεν. ἥτις δὲ ὅτι τὰ φύσικα αὐτῶν πατρὶ δέδωκεν εἰς τὴν αὐτὴν ὥστε ἄλλος γὰρ ἕτερος πλὴν τῆ φύσικος πατρὸς καὶ τῆ πατρωνος δυνάται ἀπελθεῖν λαμβάνειν εἰς τὴν αὐτὴν, ὡς ἔγνω ἐν τῷ πρώτῳ βιβλ. τῶν πρώτων ἡτ. ζ'. διγ. ιε'. καὶ μς'. μέμνησο τῶν εἰρημνῶν ἐν τῷ ε'. ἡτ. τῆ αὐτῆς βιβλ. διγ. κζ'. ἴασι δὲ ὅτι σήμερον ἀπὸ ἀφ' ἧς πατρὸς τῆ δεσποῦτος Ιουστινιανὸς ὁ χρυσοῦν δακτυλίων, καὶ παλιν ἡμεῖς πρὸς πέταται δίχα.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ τῆς τοιαύτης ἀδελφίνος αἰάγων βιβλ. α'. ἡτ. ε'. διγ. κζ'. καὶ τῆ αὐτῆς βιβλ. ἡτ. ζ'. διγ. ιε'. θεμ. ἕτερον.

Τοῦ Ἐνδρποφαιου. Περὶ τῆς γραπῶτος ἀδελφίνος βιβλ. ε'. τῆ κώδικος ἡτ. διγ. ἀφ. κα'. δοκῶσι γὰρ ἐν τῇ. Φησὶ γὰρ ὅτι αἱ τῆς οἰας οὐκ ἔστι γάμον σωματικῆς πατρὸς οἱ γραπῶται γαμοῦσιν, ἀλλ' ἡμεῖς μὲν τοὶ γυναικῶν. οὐδέστι καὶ μὴ γήνηται παρὰ γαμῶν δωρεὰ, ἢ πομπὴ γαμικὴ, ἢ τὰ γαμικὰ συμβόλαια, ὡς ἡ ἐπομένη φησὶν κβ'. ἀφ. ὅθεν γὰρ συμβάλλεται αὐτῶν ἐν τῇ ὁ γραπῶτων πατρὸς. ζῆται διγ. κβ'. θεμ. β'.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Οὐ μόνον ὅτι γάμου, ἀλλὰ καὶ ὅτι πολλαχισμὸς πλὴν ἀκρίβειαν ὁ γραπῶτος ἀπατεῖται. εἴρηται γὰρ βιβλ. μν'. ἡτ. ε'. διγ. ια'. θεμ. α'. ὅτι ὁ γραπῶτος πλὴν θυγατέρας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς παλλακεὺς ὁμοῦς ἀπατεῖται καὶ δεπορτατεῖται. εἴρηται δὲ βιβλ. κς'. πτ. ζ'. διγ. μ'. ὅτι πλὴν ἀφ' ἧς ἡ τῆς γραπῶτος ἀγνοία οὐ συνγνώσκειται.

Θεοδώρου. Δέεται ἡ ὑπεξοισία θυγατρὸς τῆς οἰκείας πατρὸς σωματικῆς, εἰ ὅτε πατρὸς αὐτῆς ἀνδρὶ γένηται σωματικῶς. Φησὶ δὲ ις'. ἀφ' ἧς τῆ πατρὸς ἡτ. ὅτι καὶ ὅτε πλὴν ἰδίαν θυγατέρα, ὁφείλει σωματικῶς ὅτι ὅτε γάμου αὐτῆς. ὁ δὲ μείζον λέγει ἢ ἀφ. ἢ τῆ. τῆ αὐτῆς ἡτ. ὡς καὶ αὐτεξοισία ἡ θυγατρὸς, ὅμοιος δὲ ὅτι ἀφ' ἧς, δέεται πατρὸς τῆς σωματικῆς πατρὸς. πλὴν ἴσον ὡς ὅτε ἡ αὐτεξοισία δέεται πατρὸς σωματικῆς, ὅθεν ἡ τῆ καὶ αὐτὴ ὁφείλει σωματικῶς τῇ ἰδίᾳ γάμου, ὡς φησὶν ἡ κ'. διὰ τ. τῆ αὐτῆς ἡτ. ἀνὰ γνήσιον ὅτι β'. καὶ ιδ'. διὰ τ. τῆ αὐτῆς πατρὸς ἡτ. καὶ μάλιστα ὅτε γ.

γεν, ὅτι ἡ μείζων τῆς κεί. ἐστὶ θυγάτηρ, καλῶς αἰ-
τήσῃ τὸν ἰδίον πατέρα. ἐκδοῦναι αὐτὴν εἰς γά-
μον καὶ πλὴν νεαρᾷ.

Θαλελαίου. Τοῦτο ἔγνωσεν ἐν ταῖς δὲ δότιβους
μονοβίβλω, ὅτι καὶ τὸν αὐτὸν γάμον αἰανεώσῃ,
καὶ ὡς ἐστὶν ἡ συναινεσις τῆς πατρὸς.

Τὸ καὶ πόδας. Εὰν, ὡς θεματίζεις, καὶ τὸ μέμ-
ψιν καὶ παρὶ τῶ ἀνδρός ἀπὸ τῆς θυγατρὸς παρσενε-
καίῃ διελεύθῃ ὁ γάμος, καὶ μὴ συναμνηστος οὐ παρὸς
αὐτὸν ὑπέστρεψε, καὶ ἄνομός ἐστιν ἡ συζυγία, ὅρ-
γῶσις δὲ τῆς πατρὸς βυλῆσεως ὁ πῖνος ἢ ὑπεξοσία.
καὶ ὅθεν τὸ * μεταμελλομένης τῆς θυγατρὸς τὴν ἀ-
παίτησιν τῆς πατρὸς αἰαλαμδαμνῆν καὶ καλυψήσῃ.

* Μεταμελλομένης.] Τῆς τε μὴ ἀντιλεηρούσης,
καὶ ἀπατήσεως τῆς πατρὸς. σημειώσῃ ὅτι ἐκ εἰ-
πε non consentiente: ὡς ὅτι εἰ μὴ ἐναντιῆται,
δοκεῖ συναμνῆν. καὶ δὲ ἐναντιῆται, ὁφείλῃ διαγνώ-
σθαι πῶς ἄρα κρείττονα λέγῃ, πότερον ὁ πατήρ
ἀπατεῖν ζητῇ, ἢ ἡ κέρη καλύψαι τὴν ἀπαίτησιν.
καὶ ἐστὶ τῶ ἀρχοντος ἡ πατρὸς τοῦ κρείττους, ὡς ἐν ταῖς
β'. ὑτ. τῶ de dotibus μονοβίβλω εἴρηται.

Οὐτε ὁ ἐπιτροπος ὅτε ὁ κυρεῖταιρ δυνάται τὴν
ἐπιτροπὴν τοῦ γάμου, πλὴν εἰ μὴ ἄρα ταύτῃ αὐ-
τῷ πατρὶ ἐμνηστεύσῃ ὁ πατήρ, ἢ καὶ ἄλλως ἀφο-
ρίσας, ἢ καὶ πλὴν ἰδίαν ἀφαιρήσει ἐμνημονεύσῃ,
ὡς τυχόν γαμηθῆναι ταύτῃ πατρὶ Πείμῳ, καὶ
συνέβη τὸν Πείμῳ ἐπιτροπον, ἢ κυρεῖταιρα ἡμέ-
ρῃς τῆς κέρης, ὅτι τινὶ τῆς βύλης φησὶν τῆς πα-
τρὸς, συνήφῃ παρὸς γάμον ἢ κέρη. καὶ σημειώσῃ
πότε δυνάται ὁ ἐπιτροπος καὶ ὁ κυρεῖταιρ τὴν αὐ-
τῶν κηδεμονίαν γαμηθῆναι καὶ β'. ἀν-
γνωστὸν εἶναι. διτ. τῶ κέρητος ὑτ. εἰδὼς ὅτι οὐτε ὁ
ὕψος, ἢ ὁ ἔχοντος τῶ ἐπιτροπῶν δυνάται δίχα τῆς
εἴρηκτων αἰσίων πλὴν ἐπιτροπῶν αὐτῶν τῶ
πατρὸς ἢ τῶ πάππου γαμῆν. τῶ γὰρ φησὶν ὁ
Παῦλος ἐν ταῖς β'. διγ.

Τὸς Ἀνωνύμων. Ομοίως διτ. β'. ε'. εδ'. ες'.
καλῶς δὲ τὴν μητέρα τῶ ἐπιτροπῶν γαμῆν ὁ
ἐπιτροπος ἐφ' οὗ ἡμέτερος καὶ καλῶς τὴν πύλλαν
ὑποκατεῖται, ὡς βίβ. α'. ὑτ. β'. διγ. λβ'. καὶ βίβ.
ε'. τῶ κώδικος ὑτ. νη'. ἀφ. γ'.

Τὸς αὐτῶν. Ἐπὶ τῶ ἄλλων ἢ ἀρχμαλωσία τὸν
γάμον ἔλυσεν, ὡς βίβ. κδ'. ὑτ. β'. διγ. α'.
ὅθεν δὲ νοεῖν καὶ τὸ ἀκρίβες ἀφ' αὐτῶν αὐτῶν πα-
ραγεγραμμένα.

Basil. Tom. IV.

Atinsecus, filiam maiorem annis vi-
ginti quinque rectè desiderare à patre
suo ut eam in matrimonium collocet
secundum Nouellam.

THATLEI. Didicisti in μονοβίβλω
de dotibus, etiam si filia nuptias re-
nouauerit consensum patris necessa-
rium esse.

Τὸ καὶ πόδας. Si, ut proponis, post
querelam de marito à filia ad te de-
latam dissolutum est matrimonium,
nec te consentiente ad eundem re-
gressa est, illegitima coniunctio est,
cessante patris voluntate, in cuius
erat potestate. Atque idèd * peni-
tente filia, petitionem dotis repetere
non prohiberis.

* Penitente.] Hoc est, non contra-
dicente repetitioni dotis. Nota au-
tem quod non dixit, Non consen-
tiente: nam si non contradicat, con-
sentire videtur. Quod si contradicat,
causa cognita inquiri debet cuius ra-
tio potior sit, patrisne qui repetere
desiderat, an puellæ quæ repetitio-
nem impedit. Præsidis autem notio
erit, ut dicitur libro singulari de do-
tibus.

Tutor vel curator.] Nec tutor, nec
curator eam cuius tutelam gessit, aut
curam gerit ducere potest, nisi pater
superstes eam despondit, vel alias
destinauit, vel etiam testamento suo
nominauit, fortè ut ea Primo nube-
ret, & accidit ut Primus tutor aut
curator puellæ fieret, cui puella vo-
luntatem patris secuta matrimonio
iuncta fuit. Nota quando tutor & cu-
rator eam cuius tutelam vel curam
gessit possit ducere. Lege 62. dig. hu-
ius tit. ut scias nec filium aut nepo-
tem tutoris extra causas prædictas
posse eam ducere, cuius pater aut auus
tutelam gessit. Hoc enim dicit Pau-
lus dig. 59.

INNOMINATI. Similiter dig. 59.
60. 64. 66. matrem autem eius cuius
tutelam gerit, rectè tutor ducit, quo
casu rectè quoque pupillam adoptat,
ut lib. 1. tit. 2. dig. 32. & lib. 5. Cod.
tit. 58. constit. 3.

Si patronus captus sit ab hostibus.]
INNOMIN. In aliis captiuitate ma-
trimonium dirimitur, ut lib. 24. tit.
2. dig. 1. quod secundum strictum
ius intelligendum est propter ea quæ
in eo sunt adnotata.

C c

^u *Licet per filium meum.*] Nam ea quæ iussu patris à filio familias manumissa fuit, inquit Iulianus, perinde habetur ac si pater ipse principaliter manumisisset. & ideo si alius libertatem ei imposuerit, emancipatus inquam, nihil vetat quo minus patronus eam ducat. ea propter ut dicitur Instit. i. tit. 6. Quæ matrimonij causa manumissa fuit, non rectè libera efficitur, nisi intra sex menses vxor ducatur.

^x *Vel filio suo.*] Textus habet, filio, quo nomine in datione tutorum filij non nepotes intelliguntur. Liberatorum autem appellatione omnes continentur, ut lib. 26. tit. 2. dig. 6. & 16. & Institutionis primæ tit. 14.

In alijs autem casibus filij appellatione omnes significantur, ut lib. 50. tit. 16. dig. 84. 201. 220.

^y *In numerum trium tutelarum.*] Προσεώρουν. Qui tres tutelas habet potest se excusare, si ad quartam vocetur. quo cognito veniamus nunc ad propositum. Diximus tutorem ipsum pupillam suam nec sibi nuptum collocare posse, nec eam filio suo nepotivè despondere posse. Quid ergo si tutor non sit, periculum autem ad eum quasi ad tutorem pertineat, an & hic Senatusconsulto continetur, quo tutor prohibetur pupillam suam vxorem ducere, vel filio suo aut nepoti eam despondere? Verùm hoc paulùm intermisso videamus quid sit, tutorem non esse, & tamen periculum quasi tutorem præstare. pone pupillam hostium potitam, aut tutorem falsis allegationibus vsus à tutela se excusasse: nam utroque casu ex principum constitutionibus periculum rerum pupillarium ad eum pertinet. An ergo & hic Senatusconsulto continetur? Paulus ait, hunc quoque nihilo minus Senatusconsulto contineri: periculum enim præstat tanquam tutor, & huiusmodi periculum in numerum trium tutelarum ei computari potest. Atque hæc de pupilla quæ capta est ab hostibus, deque eo tutore qui falsis allegationibus vsus est. Quid ergo si non propter suam, sed propter alterius personam periculum tutelæ subeat? an poterit pupillam quondam suam vxorem ducere?

A Τὴν γὰρ καὶ κέλουν τῷ πατρὶς ἐλδοθερωθεῖσιν ὑπὸ τῷ ὑπεζωοτόου Φησὶν ὁ Ιουλιανὸς οὕτως εἶ) δοκεῖ, ὡς περὶ ποροτοῦ πως αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡλδοθήρωσε. καὶ ἀφ' τῆτο, καὶ ἔτερος αὐτῇ τὴν ἐλδοθερίαν ὅτι τέθηκεν, λέγω δὴ καὶ αὐτεξούσιος ὁδὸν τὸν πατρωνα κωλύει ταύτην πρὸς γάμον λαβεῖν. ἀφ' τῆτο ὡς, εἰρησάει ἐν τῇ ποροτῇ τῇ ἰνσιπούταν ἡτ. ε'. ἡ matrimonii causa ἐλδοθερωθεῖσα, οὐ καλῶς γίνεται ἐλδοθερα εἰ μὴ ἐν τὸς ἐξ μὴν ἀν γαμῆσθ.

B Φίλιο δ' ῥητὸν ἐχ', ὅθεν ὅτι τῇ ὅτι τεθῶπων δόσεως μόνοις τοῖς υἱοῖς, ὁ μὲν καὶ ἐλθόντες δηλοῖ. ὁ δὲ λίβερεῖ παύτως δηλοῖ, ὡς βιβλ. κς'. ἡτλ. β'. δις. ε'. καὶ ις'. καὶ ἰνσιπουτ. α'. ἡτλ. ιδ'.

Επὶ δὲ τῇ ἄλλων θεμάτων ἡ φίλι πρὸς σιγηρία παύτως δηλοῖ, ὡς βιβλ. ν'. ἡτλ. ις'. διγες. πδ'. σα'. σκ'.

C Προσεώρουν. Ο τρεῖς ἔχον μὲν χεῖρας ὅτι τεθῶπαι, καὶ πρὸς τετάρτῳ καλούμενος, διώταται ταύτης ἐξχευσατέον ἐαυτὸν. τῆτο εἰδὼς, ἐλθε ὅτι ὁ πρὸς κείνον. εἰρήκαμεν ὅτι ὁ ὅτι τεροπος οὐτε αὐτὸς διώταται τὴν ὅτι τεροπιδθεῖσιν πρ' αὐτὸ γαμῆν, οὐτε ὁ οἰκείῳ παυδὶ ἡ ἐλθόντα ταύτην κατεγῆαν. ἡ οὖν εἰ ὅτι τεροπος μὲν οὐκ ἔστι, κινδυνῶν δὲ ὡς ὅτι τεροπος, ἄρα καὶ εἰς τὴν ἐξέχεται τὰ δόγματι τῆς συκλήτου τὰ κωλύοντι τὸν ὅτι τεροπον τὴν ὅτι τεροπιδθεῖσιν ὑπὸ αὐτὸ γαμῆν, ἡ ὁ οἰκείῳ παυδὶ ἡ ἐλθόντα ταύτην κατεγῆαν; ἀλλὰ τῆτο τῶς ἐάσαντες ἰδωμεν, ἡ ὅτι ὁ μὴ εἶ) μὲν ἐπίτερον, κινδυνῶν δὲ ὡς ἐπίτερον. ἡς ὅτι ἐλήφθη πρὸς πολέμων ἡ πουπίλλα καὶ αἰχμάλωτος γένηται, ἡ ὁ ἐπίτερος πλασῆς δικηολογίας χρησαμένης ἐξχευσατέον ἐαυτὸν. ὅτι ἐκατέρω γὰρ θέματος κελδοοσιν αἱ ἀπαταῖς κινδυνῶν αὐτὸν ἐπὶ τοῖς πρὸς γαμῆσιν τῇ ὀρφανῶν. ἄρα οὖν καὶ εἰς τὰ εἰρημνῶν τῆς συκλήτου πρὸς ἐχεται δόγματι; λέγει ὁ Παῦλος καὶ τῆτον οὐδὲν ἡ τὸν τὰ τῆς συκλήτου πρὸς ἐχεται δόγματι κινδυνῶν γὰρ ὡς ἐπίτερος, καὶ διώταται τὸν τοῖοτον αὐτὸς καταλογίζεσθαι κινδυνὸν εἰς τὸν ὀρφανὸν τῇ τειῶν ὅτι τεροπῶν. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τῆς ἐν αἰχμαλωσίᾳ πουπίλλας ὅτι τεροπου, καὶ τῆς πλασῆς χρησαμένης δικηολογίας. ἡ οὖν ὅτι οὐ δι' ἐκείνου ὁ πρὸς σῶπον, ἀλλὰ δι' ἑτέρω τῆς ὅτι τεροπῆς ὑπὸ ἐχ' τὸν κινδυνόν; ἄρα διώταται τὴν ποτε πουπίλλαν γαμῆσθ;

οἷον ὁ τὸν ἐπιτροπὸν διὰ τῆς ἐρατηγῆς, μὴ καλῶς τῆς ἐπιτροπῆς διοικήσεως καὶ ἀπορροφαιέντος κινδυνώσῃ τῇ subsidaria τῇ τῆς ὀρφανῶν ἐναγῆς. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τὸν ἐπιτροπὸν ἐγκυβερνήτης, ἢ τὸν κούρτωρα, ἀρα δυνάται πλῆποτε πουπίλλαν γαμῆν; ὅτι καὶ κινδυνώσῃ ὁ ἐρατηγῆς, λέγω καὶ ὁ ἐγκυβερνήτης, ἀλλ' οὐδὲν οὐδυνάται τὸν τοιοῦτον κινδυνὸν εἰς ἀριθμὸν τείτης ἐπιτροπῆς ἀλλοῖς καταλογίζεσθαι. καὶ ἀκλόουθ' ὅτι ἐκ τέρῳ τούτων, τὸν τῆς ποτε πουπίλλας ἐπιτροπῆς γάμον. ἢ οὐκ εἰ ὀνομαστικῶς ἢ ὅτι ἐπιτροπὸς, ἀρα ὅτι μὴ δὲ τῆς εἰς τὸν τῆς ἐπιτροπῶν ἀριθμὸν ἢ ποιούτῃ ἐπιτροπῇ καταλογίζεσθαι, ὁφείλει καὶ εἶναι καὶ μίμησιν τῆς ἐρατηγῆς καὶ τῆς ἐγκυβερνήτου δυνάσθαι πλῆ ἐπιτροπῆς γαμῆν; λέγει ὁ Παῦλος, οὐδαμῶς, ὅτι μὴ δὲ αὐτὸ ὅτι τῆς ὀνομαστικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἐρατηγῆς καὶ τῆς ἐγκυβερνήτου. ὁ γὰρ ὀνομαστικῶς ἐπιτροπὸς κινδυνώσῃ εἰώθῃ κακῶς διοικεῖσθαι τὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἀναγκαστικῶς παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἀναγκαστικῶς παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς. καὶ καὶ τῆς τῆς ἐπιτροπῆς εἰς δόκον. ἀλλὰ μὴ κακῶς τὰ πολλὰ καὶ ἐρημικῶς παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς. ὅς τις ἐδόθη μὴ ἐπιτροπὸς, τῆς δὲ τῆς παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐαυτὸν ἐχώρησε διοικήσεως. καὶ εἶναι γὰρ εἶναι ἢ τὸν ὡς αὐτὸ εἰς δόκον. καὶ τῆς ἀφαιρέσεως κατέχεται. σημειώσαι, ὅτι τῆς πουπίλλας ἀγκυβερνήτου γυμναστικῆς, καὶ παύσεται ἢ ἐπιτροπῆς, ὡς ἐγὼ εἶναι τῇ α'. ἰνστιτούτῳ διτλ. κβ'. μὴ εἶναι εἶναι ὡς αὐτὸ πλῆ τῆς ἐπιτροπῆς καλούμενος κινδυνώσῃ ὡς ἐπιτροπὸς.

Ὁ τῆς ὀρφανῆς ἀγκυβερνήτου ἐπιτροπὸς, καὶ ὁ παλαιῶς εἰς ἐξουσιαστικὰ διακοσμητικὰ χρηστικῶς, καὶ μὴ κυρίως εἶναι ἐπιτροπὸς, ἀλλ' οὐκ κινδυνώσῃ ὡς ἐπιτροπὸς.

Μεμνησθὲς τῆς λεγομένης ἐν τῷ λζ'. διγέσω, ὅτι ὁ ἐπιτροπὸς ποτε δυνάται πλῆ ἐπιτροπῆς γαμῆν λαμβανῆν εἰς γάμον, ὅταν ὁ τῆς κόρης πατὴρ τῆς κατὰ πλῆ αὐτῆς ἀφαιρήσει ἐπέτρεψεν. τῆς εἰδῶς ἐλθεῖν ὅτι ὁ παρὰ τῆς κόρης. θυγατέρα πῆς ἔχον καὶ ἀφαιρήσει τυπῶν, δέδωκεν ἐπιτροπὸν τῇ θυγατρὶ, καὶ γνώμῃ τῆς μητρὸς τῶν γαμῆν. καὶ πλῆ τῶν τούτου τελευτῶν, βούλεται πλῆ ἐπιτροπῆς αὐτῶν γαμῆν ἢ μητρί. ἀρα συνίσταται ὁ γάμος; λέγει Παππιανὸς οὐδαμῶς. καὶ τὰ μάλιστα γὰρ

Basil. Tom. IV.

A veluti magistratus municipalis qui tutorem dedit, actione subsidaria à pupillis conuentus periculum sustinet, si tutor non rectè tutelam administrauerit, & soluendo non fit. Similiter qui pro tutore aut curatore fideiussit an pupillam ducere poterit? quia licet ad magistratum municipalem & fideiussorem tutelæ periculum pertineat, non tamen eiusmodi periculum in numerum trium tutelarum eis computari potest. & consequens est, vtrumque eorum non prohiberi pupillam vxorem ducere. Quid ergo si tutor honorarius sit, an quia nec huiusmodi tutela in numerum trium tutelarum computatur, poterit & hic tutor ad similitudinem magistratus municipalis & fideiussoris pupillam ducere? hoc Paulus negat, quia non idem est in tutore honorario, & magistratu & fideiussore: tutor enim honorarius periculum pati solet, si pupillæ bona malè administrari passus sit: & ided tutor esse videtur. Sed & ille Senatusconsulto, de quo iam sæpè dictum est, continetur, qui datus quidem tutor est, cessat autem ab administratione: quia nihilo minus ex constitutionibus tenetur ac si administrasset. Nota, licet captiuitate pupillæ tutela finiatur, vt didicisti Institut. l. tit. 22. periculum tamen tutelæ ad eum qui ad tutelam vocatus est, semper pertinere quasi tutorem.

Tutor pupillæ quæ ab hostibus capta est, & qui falsis allegationibus tutelæ excusationem meruit, licet non propriè tutor sit, periculum tamen tutelæ quasi tutor præstat.

D ^z Mater cui maritus permisit.] Memineris eius quod dictum est dig. 36. tutorem pupillam suam tunc ducere posse, cum pater pupillæ testamento suo id permiserit. Hoc cognito veni ad quæstionem propositam. Quidam filiam habens, supremis tabulis tutorem ei reliquit, iussitque vt arbitrio matris nuptum collocaretur. Mater post patris excessum tutorem eam in matrimonium collocare volebat. an nuptiæ consistunt? negat Papianus: licet enim pater superstes

Cc ij

in arbitrio matris esse voluerit, cui nuptui collocaretur, tamen verisimile non est, de persona tutoris cogitasse: cum ideo maximè matris non tutoris arbitrio filia nuptias permitteret, ne filia nuptias tutori committeret.

a *Vel filio suo in matrimonium.*] Pone-
eum duxisse pupillam quondam pa-
tris sui priusquam tutelæ rationes
redderet, & statutum tempus resti-
tutionis exiisset, annus scilicet quin-
tus & vicesimus, & utilis annus, vt
iam tradidi ad dig. 12. relegatur au-
tem intellige de liberto, de quo lo-
quitur. tutor enim qui pupillam suam
vxorem duxit, aliis pœnis subiici-
tur, quas Paulus euidenter enumera-
rat dig. 66.

b *Heres etiam extraneus.*] Licet non verbis, sententia tamen Senatusconsulti, quo prohibentur nuptiæ inter pupillam & tutorem eiusque liberos, heres quoque tutoris extraneus eam cuius testator tutelam gessit, ducere prohibetur. Cum enim ideo Senatus inter tutorem & pupillam nuptias prohibuit, ne pupillæ in re familiari circumscribantur ab eo, qui rationes ei gestæ tutelæ reddere debet, meritò heres etiam extraneus tutoris, quòd tutelæ rationibus reddendis obnoxius sit, prohibetur eam vxorem ducere.

c *Libertus qui patroni filiam.*] THAL. Rescribit constitutio filio patroni. Sic autem habet π' κ' π' δ' ας. Libertum qui patronam, seu patroni filiam, vel coniugem, vel neptem, vel proneptem vxorem ducere ausus est, apud competentem iudicem accusare poteris, moribus nostrorum temporum congruentem sententiam daturum, quæ tempora huiusmodi coniunctiones odiosas esse meritò duxerunt.

Intra quintum & vicesimum annum.] INNOMINATI. Lege lib. 48. tit. 5. dig. 7. & lib. 9. Cod. tit. 10. & huius tit. dig. 29. 36. & 37. & tit. 3. dig. 69. them. 6.

e Sine sui iuris sit, siue in patris potestate.]
In textu latiore sic habetur simplici-
ter, filio suo, nec additur, siue sui iu-
ris sit, siue in potestate constitutus:
ibique hæc adnotatio ponitur. rectè
lex nullam differentiam facit, siue in

A γνώμη τῆς μητρὸς ἐπέτελε γαμηθῆναι τὴν
παῖδα τοῦτων ὁ πατὴρ, ἀλλ' οὖν σὺ ἔστι πιδανὸν
τοῦ πατρὸς τοῦ ὅτι ἐξέπου νοῆσαι· ὅταν ἀφ' ἧς
τῆς μάστις τῇ μητρὶ μάλλον, καὶ οὐ τῇ ἐπιτε-
πῶ τῆς οἰκείας θυγατρὸς ἐπέτελε γάμον, ἵνα μὴ
τῇ γνώμῃ τῇ ὅτι ἐξέπου καταλείψῃ τὸν γάμον
τῆς θυγατρὸς.

Θεμέτισον αὐτὸν γήμαντα τὴν ὀπίσσω πευθεῖ-
σθαι ὡς αὐτὸς παῖς, τὸν ἢ καὶ τοὺς ὀπίσσω πικρὰς
λόγους δῶ, καὶ ὠλισμένοιο τῆς ἀποκαταστάσει χρο-
νος πρὸ ἐλθῇ, λέγω δὲ τὸν κέ. καὶ τὸν οὐτίλιον ἐν-
B αὐτὸν, ὡς ἐν τῷ β'. διγ. Γε. ὡς αὐτὸς δέδωκε. ὁ δὲ
ἐξορίσεται ὡς ἀπελθὼν ἐφ' οὗ καὶ εἴρηται
νόησον. ὁ γὰρ ὀπίσσω πευθεῖσθαι ὡς
αὐτὸς γῆμας, καὶ ἑτέρας ὑπόκειται ἡμελείας, αὐτὸς
Παῦλος ἀπὸ πειθιμῶν τοσαυτῶν ἐν τῷ ξς'. διγ.

Εἰ καὶ μὴ ποῖς ῥήμασι, ἀλλ' οὖν τῇ ἐννοίᾳ τῆς
δόξματος, ᾧ ἵνι κωλύονται οἱ ἐπίτροποι, καὶ οἱ τῶν
ἐπιτρόπων παῖδες ἐξ ποτε που πύλλας γαμεῖν, καὶ
ὁ ἔξω πικρὸς τῷ ἐπιτρόπου κληρονόμος κωλύεται τῷ
ἐπιτρόπῳ ληΐειν ἅπὸ τῆς τεσσάρων αὐτῶν γαμεῖν.
ὅτε γὰρ ἔχῃ τὸ πρὸς τὸν ἐπίτροπον καὶ πρὸς τὴν
C που πύλλαν γάμον ἐκώλυεν ἡ σύγκλητος, ἵνα μὴ
ᾤριζα φάσιν ἐν ποῖς οἰκείοις πρᾶγμασιν ὡς
ὅ οὐ φείδοντος τοῖς λόγους αὐτῇ πρὸς ἔχουσαι χει-
ρδείσης ἐπιτροπῆς, εἰκότως καὶ ὁ ἔξω πικρὸς τῷ
ἐπιτρόπου κληρονόμος ὡς ὑποκείμενος τῇ ἐπι-
τροπικῇ λογινοποιῶν, κωλύεται αὐτῷ πρὸς γά-
μον ἄλλῳ γαῖν.

Θαλαλάς. Ανιγνάφῃ ἡ Δράξις ὧ παρὰ
 τὸ πάτερως. ἔχῃ δὲ οὕτως ὁ χῆ πόδας. τὸν ἀπε-
 λύθετον ὅστις τὸ πατρώνιασιν, ἢ τῶν τῷ πάτερως
 θυγατέρα, ἢ γαμετῶν, ἢ ἐγγένων, ἢ παρ' ἐγγένων
 γυναικῶν ἀγαγέσθαι ἐπόλησε, ὡς καὶ τὰς ἀρμυ-
 D δῶ δικαστῇ ἀπάσασθαι διωκῶσι, πῶς τρέποις τῶν
 ἡμέτερων χρόνων, ἀκρόατον σπόφασιν μέλλον-
 τα διδόναι, οἱ ἕντες χρόνοι τὰς τοιαύτας σωμα-
 φείας μισπτεάς ἀξίως ὑπολαμβάνουσι.

Τοῦ Ἀναγνώμον. Ἀνάγνωθι βιβ. μη'. ζιτ. ε'.
διγ. ζ'. καὶ βιβ. θ'. τῷ κώδικος ζιτλ. ι'. καὶ τοῦ
τοῦ τῷ ζιτλ. διγ. κθ'. καὶ λς'. λς'. καὶ ζιτλ. γ'.
διγ. ξθ'. θεμ. ς'.

Εν τῇ πλατείᾳ πλῶς οὐ τὰς ἐχθρὰς ὑψ' αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκεῖ ἐπενύοντο) ὥστε αὐτοῖς οὐκ ἔστιν ὅπως
καὶ ἐστὶ πρὸς τοὺς ὁδοῦ γραφὴν αὐτῇ. καλῶς
ὁ δὲ μέγας Διαφοραὶ ὁ νόμος ἐποίησεν, καὶ τε

ὑπεξούσιος, καὶν τε αὐτεξούσιος ὅτι ὁ τῷ ὅτι πα-
 τὴρ ἢ τῷ κυριώτερος παῖς, ὁ τῷ ὑποῖ πα-
 τὴρ ὅτι πατρὸς ὅτι πατρὸς γάμον λαβὼν καὶ
 πατρὸς γὰρ ὑπεξούσιος ὡς τῷ πατρὸς, ἀλλ'
 οὐδὲν ἀνάγκη ἐστὶν μὴ βουλόμηνος λαβὼν γα-
 μεῖν, ὡς ὁ νόμος καλῶν. ἀλλ' ὅτι ἐτέρωθεν ἀνά-
 γκα τὸ γὰρ ἐγγὺς ἐν τῷ πατρὶ ὡς. διγέτω καί.
 ἀνάγκη καὶ ὅτι ἐξῆς διγέτω.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ὁ δὲ κελεύσῃ τῷ πατρὸς γα-
 μῶν ἢ ἐπὶ πειθοῦ πατρὸς, ὅτι αὐτὸς, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀ-
 πειθόται, ὡς βιβλ. γ'. ὑπ. β'. διγ. β'. ὑπεξέλε τὸν
 ἀπειθότατον ὅτι πατρὸς, ὅτι γὰρ ἢ ὅτι πατρὸς ἀ-
 πειθόται ὡς αὐτὸς γῆρας, καὶ ῥέληγα τεύεται, ὡς
 ὁ Καλλίστρατος ἐν τῷ ἐξ. β'. διγ. φησὶν.

Τὸ πλάτος ἐχθρὸν, καὶν τε ἀβσινά τεύσει αὐτὸν
 τῆς πατρὸς κληρονομίας. καὶν τὰ μέγιστα γὰρ μὴ
 κληρονομίᾳ τῷ δικαίῳ τῷ πατρὸς, ἀλλ' ἐν διωκα-
 τὸν ὅτι αὐτὸν ἀνάγκη πατρὸς ὡς εἰχὺς ἀπὸ τῷ
 ὅτι πατρὸς καὶ ὁ δόλον αὐτῷ δωρησάμενος ἐτύχευ ὁ
 πατὴρ πατρὸς ὅτι αὐτὰ αὐτὸν ἀναδιδῶναι.

Τῆς πουπίλλας ὅτι πατρὸς ἀβσινά τεύσει αὐ-
 τὸν πεποίηκεν τῆς πατρὸς κληρονομίας, καὶ οὕτως
 ὡς ὑποῖ τὸν πατὴρ ἀβσινά τεύσει λόγους ὁφείλων, τῷ
 δόγματι εἰσάγει τὸ καλῶν. εἰκὸς γὰρ ὡς μὴ δεόν-
 τως αὐτὸν ἀβσινά τεύσει πατρὸς ἀβσινά τεύσει κατε-
 δικάζεται. εἰ δὲ καὶ δεόντως κέχρηται βοηθείας τῆς
 τῷ πατρὸς δικαιοδοσίας, οὕτως, εἰ καὶ δεόντως
 πατρὸς ἀβσινά τεύσει αὐτὸν καλῶν, ὅτι ἢ ἀπο-
 ρεῖ ὁ πατὴρ πατὴρ ἐτελεύτησεν καὶ οὕτως ὅτι ἐν
 ἡτῶν ὁφείλει τῷ πατρὸς ἢ εἰρημνίᾳ καλῶν ἀπέχε-
 σθαι γάμον. ἀνάγκη δὲ ὅτι αὐτὸν ἐν δικαιοδοσίᾳ
 ἀβσινά τεύσει, ὅτι δεόντως πατρὸς ἀβσινά τεύσει
 ἢ καλῶν. ἀπέχεσθαι οὐ καὶ ὅτι πατρὸς ἢ τοιαύ-
 τως ὡς εἴρηται γάμων καὶ γὰρ ὁ καλῶν καὶ ἐκ πίστεως
 ἀβσινά τεύσει ὅτι πατρὸς ἀβσινά τεύσει, ὅτι ἐν καλῶν
 αὐτὸν ὅτι πατρὸς ἀβσινά τεύσει γάμον, εἰ
 τῷ αὐτὸ ἐν δικαιοδοσίᾳ ἀβσινά τεύσει καὶ ὅτι ἐν καλῶν
 τὸν καλῶν αὐτὸν ὅτι πατρὸς ἀβσινά τεύσει καὶ ὅτι ἐν καλῶν
 πατρὸς ἀβσινά τεύσει, ὡς ἐν τῷ ἐξ. β'. διγ. μεμαρτυρηθῆς.

Ὁ νέος ἀβσινά τεύσει τῷ πατρὸς κληρονομίας, ὅτι
 ἐνέχεται τοῖς κληρονομιαῖοις κρεδίοποις. εἰ καὶ
 καὶ τῷ κληρονομιαῖοις ἀβσινά τεύσει εἰς ὅτι ἀβ-
 σινά τεύσει καὶ καλῶν αὐτὸν ἀβσινά τεύσει.

Ὁ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καλῶν γάμον ἔχων ἀπι-
 μοῦται καὶ καλῶν, καὶ ὡς καλῶν βιβλ. θ'.
 ὑπ. θ'. ἀβ. τ. ιη'. κατέχευται τοῦ πατρὸς ἐκ κλη-
 Basil. Tom. I V.

A potestate sit, siue sui iuris tutoris aut
 curatoris filius, qui pupillam duxit:
 licet enim in patris potestate sit, non
 tamen uxorem ducere cogitur quam
 lex vetat: sed neque aliam: hoc enim
 didicisti hoc tit. dig. 21. Lege sequens
 digestum.

f. *Uterque infamatur.*] INNOMINATI.

Qui autem iussu patris viduam intra
 tempus luctus ducit, non notatur,
 sed pater, vt lib. 3. tit. 2. dig. 12. Ex-
 cipe libertum tutorem, qui si pupil-
 lam suam duxerit, relegatur, vt ait
 Callistratus dig. 64.

g. *Siue heres ei exstiterit.*] Latior tex-
 tus habet, licet abstinerit se pater-
 na hereditate. Licet enim in iura pa-
 tris non successerit, tamen fieri po-
 test vt conueniatur eorum nomine
 quæ, vt verisimile est, pater per
 dolum in eum contulit propter tu-
 telam, vt ea restituat.

h. *Licet tutor aut curator.*] Tutor pu-
 pillam abstinuit paterna hereditate,
 & quia rationem eius rei præstare de-
 bet, Senatusconsulti prohibitionem
 inducit: fortasse enim damnosè eam
 abstinuit, eoque nomine condemna-
 ri debet. Sed etsi vtiliter vsus sit au-
 xilio prætoris iurisdictionis, hoc est,
 vtiliter effecit vt puella abstinere-
 rat: nihilo minus tamen à nuptiis
 puellæ abstinere debet: necesse au-
 tem habet in iudicio probare meritò
 puellam abstinuiffe. abstinence igitur,
 vt dictum est, eius nuptiis: nam &
 qui bene & ex bona fide tutelam ad-
 ministravit, nihilo minus pupillam
 suam ducere prohibetur, si hoc ipsum
 in iudicio probauerit: antequam sci-
 licet puella quintum & vicesimum
 annum excesserit, & utilis annus, vt
 didicisti dig. 62.

Minor qui se abstinuit paterna he-
 reditate creditoribus hereditariis non
 tenetur. ei tamen aduersus tutorem
 curatorémve actio datur, in id quod
 sua interest, si culpa eorum absti-
 nuit.

i. *Neminem qui sub ditione.*] Qui duas
 eodem tempore uxores habet infam-
 ia notatur & coercetur, & vt habe-
 tur lib. 9. tit. 9. constit. 18. stupri te-

Cc iiij

μὴ πλὴν ὀφφικίου ἀποθέσιν, ἐρρώται ὁ γάμος. *Α*ποpositum officium mulier consensu-
 μέμνηστος τῆς α'. *Δ*ιὰ τὰς ἑξέως τῆς β'. *Ζ*ητ.

Τὸ κτ' πόδας. Εἴ τις ὀρδινάει ἢ οἰαδῆποτε
 καὶ ἡλιμμένος ἐξοισία πρὸς τοὺς γάμους ἀκύντων
 αὐτῶν ἢ τῶν γονέων σωμαλλακτέων (εἴτε πουπίλ-
 λαι, εἴτε πρὸς τοῖς πατρῶσι πρὸς γονεῖς, εἴτε χήρων, ἢ
 εἴτε καὶ αὐτεξοισία, καὶ ἀπλῶς οἰαδῆποτε τύχης)
 τῇ ἀφορμῇ τῆς ἀξίας ἀποχρήσεται, καὶ τ' ἀπειλη-
 νικῶν ἀπουδῶν τ' ἰδίῳ ἀκύντων βούτων, ὧν ἡ χρη-
 σιμότης πρὸς τὴν, πρὸς ἀγαθὴν ἢ πρὸς ἐνη-
 νοχίαν ἐλέγχεται, τῶν ἐν ἐκτὶ κεκαλυμμένοις γά-
 μοις μὴ πληρώσῃ, ἀλλ' ὅμως ἔσθ' τῆς τοιαύτης
 ἐξ ἡμέρας πρὸς ἡμέρας δεκά λιπρῶν χερσὶν ἐνόχον
 οὐκ ὀνδρ' καὶ ὅτε τῆς ἀρχῆς ἀφείδῃ, τῇ ἐξ ἀνυδαί-
 σι ἀξία συλχεῖσθαι καλὸν ὄν, ὅτι τῇ τρια-
 τῇ διαλαδὴ ὑμφορία, ἵνα εἰ πρὸς πλὴν ὑμῶν ἐκεί-
 νῳ, ἢ ἑνὶ κακῶς ἐχρήσατο, ἐκδικητέαν τοῖς πρὸ
 ἡμῶν οὐκ ἀφείδῃσι πεδιαρχήσῃ μὴ βλαβηθεῖν, αὐτῶν
 πλὴν ἐκτὸς ἵαν ἐν ἡ ἐαυτὸν κατεχρήσατο, οἰκεῖν
 ὅτι σωμαπλὴν διετίαν μὴ συλχεῖσθαι. καὶ κείνου
 δηλαδὴ πρὸς τὴν ἡμῶν, ἵνα καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐξοισία
 ἐπὶ ὑπορχοῖτο αὐτὸς ἐξείν τῷ πρὸς ὄντι, ὅτι
 δὲ τῆς τοιαύτης καλῶς καὶ πρὸς ἀγαθὴν ἐπερι-
 στή, πρὸς ἀρχὴν ἀγαθῶν τυρίας πρὸς τὴν ἡμῶν
 μὴ τῆς ἰδίας καὶ τῶν ἰδίων οἰκίας διακοδοσίαν
 ἐκείνου ἐκκλίνῃ.

Καί φησιν ὁ Θαλελαῖος, οὐ μόνον συγγενὲς αὐ-
 τῆς, ἀλλ' καὶ πόρτες οἱ πρὸς τὴν αὐτῆς ἐκ-
 φύρτοι πλὴν τῆς ἀρχῆς ἐκείνου διακοδοσίαν.

Μηδεὶ ἐξέσθ' ἀγαθῶν παρὰ τὴν αἰτεῖν βασι-
 λέα πρὸς γάμου πρὸς ἡμῶν· εἰ μὴ ἀγαθὸν δέδωκεν ἀρ-
 ραβάντας, καὶ τὰς τὰς δωρηθέντα ἀγαθὰς, ἢ στω-
 αφίῳ τῇ μνηστεύσει. ἴστέον ὅτι ἀδελφεῖς καὶ
 φησὶν ἡ α'. *Δ*ιὰ τ. τῆς πρὸς τὸν ἡμῶν. ὅτι δὴ αὐτὸς οὐ-
 δεὶς αἰτεῖν βασιλέα πρὸς πρὸς ἡμῶν γάμου.

Τὸ κτ' πόδας ἐκτὸς εἴ τις πρὸς τὸν τοῖον
 νόμον γάμον τῇ τ' δεήσεων σωμαπαγῇ ἀξίῳ, ἢ
 ἀπὸ τῶν τ' πρὸς τῆς, καὶ τ' ὑμφορία τῆς δεπορτα-
 τῆς ὅτι πρὸς τὸν ἡμῶν ἐαυτὸν μὴ ἀμφισβallestω.

Καί φησιν ὁ Θαλελαῖος, τότε οὗ ὑμφορεῖται,
 ὅτε μὴ μόνον ἐδεήθῃ πρὸς γάμου, ἀλλ' καὶ πρὸς
 τῆς μνηστείας.

Εἰναποχρηστος ἐλθὼν μὴ γαμείτω· ὅτι
 γάμον οὐ σωμαπλήσιν. αἰδῶν τῆς ὑποχειμῆρας
*Δ*ιὰ τ. τῆς μὴ. *Ζ*ητ. τῆς ἰα'. βιβλ. τ' κώδικος, καὶ
 ἡ ὡς τὰ πρὸς τῶν ἐναποχρηστων.

*Α*positum officium mulier consensu-
 rit, matrimonium valere. Memine-
 ris constit. 1. tit. 2.

Τὸ κτ' πόδας. Si quis ordinaria vel
 qualibet præditus potestate, circa
 nuptias inuitis ipsis vel parentibus
 contrahendas, (siue, pupillæ, siue a-
 pud patres virgines, siue viduæ e-
 runt, siue sui iuris, & denique cuius-
 cumque sortis) occasione potestatis
 abutatur, & minacem fauorem suum
 inuitis his quorum utilitas agitur, ex-
 hibuisse detegitur, hunc, licet pro-
 hibitas nuptias non peregerit, attamen pro tali conamine multæ libra-
 rum auri decem obnoxium statui-
 mus: & cum honore abierit, per-
 actam dignitatem usurpare prohibe-
 mus, tali scilicet pœna, vt si circa
 honorem eum quo malè usus est, vin-
 dicandum nostris statutis parere no-
 luerit, eam prouinciam in qua sibi
 usurpauerit, habitare per iuge bien-
 nium non sinatur. Illo videlicet adii-
 ciendo, vt & in eadem potestate
 adhuc constituto liceat personæ,
 quam huiusmodi ambitu circumue-
 nire tentauerit, confestim contesta-
 tione proposita cum sua suorūque
 domo iurisdictionem eius euitare.

Et Thalelæus ait, non solum pro-
 pinquos, sed & omnes ad eam per-
 tinentes ad iurisdictionem rectoris
 prouinciæ desinere pertinere.

• *Neminem sibi nuptias conciliare.*]
 Nulli licet per obreptionem precum
 nuptias illicitas à principe postulare:
 nisi arras dederit, & data sibi resti-
 tuti desideret, aut matrimonium im-
 plet. Sciendum autem est quod 1.
 constitutio sine distinctione ait, ne-
 mini licere nuptias illicitas à princi-
 pe postulare.

Τὸ κτ' πόδας sic habet. Si quis contra
 hanc legem nuptias precum obre-
 ptione meruerit, amissionem bono-
 rum, & pœnam deportationis subi-
 turum se esse non ambigat.

Et Thalelæus ait, tunc igitur pu-
 nitur cum non solum nuptias, sed et-
 iam sponsalia ex rescripto petierit.

• *Alieno adscriptitio.*] Adscriptitius
 liberam mulierem ne ducat: alioquin
 nuptias non contrahit. Lege consti-
 tutiones tit. 48. lib. 11. Cod. & scies
 quæ de adscriptitiis cauta sunt.

Cc iij

ΤΙΤΛΟΣ 5.

Περὶ ἀδεμυτογαμιῶν.

TITVLVS VI.

*De incestis nuptiis.*Nou.
12. in
pr.

LEges quas de incestis nuptiis retro principes conscripserunt minùs quàm perfectas esse ducimus, quæ eos quidem qui incestas nuptias contrahunt, impunitos relinquunt: sobolem verò ex his progenitam, tametsi inculcata sit, bonis paternis exuunt: quasi necesse sit eos quidem qui delinquant, insonites esse: innoxios autem puniri tanquam fontes.

Cap. 1. Sancimus ergo, ^a vt si quis de cætero incestas & naturæ contrarias (quas lex vocat incestas, nefarias & damnatas) nuptias contraxerit, si quidem liberos ex prioribus legitimis & inculpatis nuptiis progenitos non habeat, statim bonis suis careat, simul autem neque his quæ dotis nomine data sunt perfruatur, sed omnia fisci viribus vindicentur. Cur enim cùm ei liceat legitimum contrahere matrimonium, illegitimum mauult, & sanguinem quidem confundit, ac genus iniuria adficit, impia autem facit & scelestas, eaque appetit quæ pleraque etiam muta

ΤΟΙΣ ὑπὲρ τῆς ἀδεμίτων ἐμπαθεῖν γεγραμμένοις ὑπὸ τῆς βασιλευσάντων νόμοις ἐκ ἐντελέως ἔχον ἡγουμένα, οἵπερ εἰς μὲν ἀδεμίτοις συμβαλόντας γάμοις ἀπμωρήτως ἐώσι· πλεὺς δὲ ἵνα αὐτῶν παροδοῦσαν γονίῳ, καὶ ποὶ γε αἰδύθυον οὔσιν, ἀφαιρουῦνται τῇ τῆ πατρὸς ὡς ἀναγκαῖον ὅν εἰς μὲν ἀμδρτάνοντας, ἀνδθυῶσις εἶ. εἰς δὲ ἀνδθυῶσις, ὡς ἀμδρτάνοντας κολλᾶται.

Θεασίζομεν ποίνῳ, τῆ λοιποῦ εἰς ἀδεμίτον καὶ ἐναντίον τῇ φύσει, ὅν ὁ νόμος ἀδεμίτον τε καὶ παρδύομον καὶ κατὰ κριτον καλεῖ, συναλλάξει γάμον, εἴπερ ἐκ ἑχὰ παῖδας ἐκ πατερός γνησίων τε καὶ ἀμέμπτων αὐτῶ γενομένοις γάμων, ὅτις μὲν αὐτῶ πλεὺς τῇ οἰκείων παρδύομων ἐκπύωσιν ἐπιτελεῖται, ἅμα δὲ καὶ τῇ ὀνόματι παρδύομων ἐκπύωσιν αὐτῶ, μηδενὸς ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ πάντα τῷ παμείῳ παροκυροῦνται. ἀνθ' ὅπου γὰρ ἐξὸν γαμεῖν νενομισμένα, παρδύομων ἐρεῖ, καὶ συγγεῖ μὲν γοναῖς, ἀδικοῖ δὲ τὰ γυνή, παρδύομων δὲ ἀσεβῇ τε καὶ δούσια, καὶ ποῖα γε ἐπιθυμεῖ, ὅποια πολλὰ καὶ τῇ δόλῳ ἀ-

ποσείεται ζώων. καὶ ἔσαι γε αὐτὰ ποι-
νὴ μὴ δήμεσις μόνον, ἀλλὰ καὶ ζώνης
ἀφαίρεσις, καὶ ἔξορία, καὶ εἴγε δι-
τελής εἴη, καὶ τῆ σώματος αἰκισμός,
ὅπως αὖ μάθοι σωφρονεῖν τε καὶ εἰ-
σω τῆς φύσεως μῦθεν, ἀλλὰ μὴ τρυ-
φᾶν τε καὶ ἐρᾶν ὑπερόρια, καὶ τῇ
ᾠραδεδομῶν ἡμῖν ἐκ τῆς φύσεως
καταυπαδαζέσθαι νόμων. καὶ τῆς B
γυναικὸς εἰ τῷ νόμῳ ἑπισταμένης,
τύτου μὲν ἀμελήσεν, ἀδεμίτοις δὲ
ἐαυτὴν ἑπιδοῖν γάμοις, ὑπὸ πλὴν
αὐτῇ γινομένης ποινῇ.

Εἰ μὲν τοι τύχοιεν ἐκ προτέρων
γάμων, παῖδες ὄντες αὐτῶν, ἢ ἐγγονοί
τύχον, ἢ καὶ πραιτέροι, πλὴν πατρῶαν
δύθις ἐκείνοι λήφονται διαδοχῇ, αὐ- C
τεξούσιοι μὲν τῇ τῆ πατρὸς ἡμελείᾳ
χρόνιοι· τρέφοντες δὲ ὁμῶς αὐτὸν
καὶ τὰ ἄλλα τῇ ἀναγκαίῳ παρέ-
χοντες. εἰ γὰρ καὶ τῇ νόμων ὑπερό-
πης, ἢ καὶ ἀσεβῆς, ἀλλὰ πατὴρ ὁ-
μῶς ὄσιν.

Καὶ τὸ το μὲν ὁ μετὰ ταῦτα ἐχέτω
χρόνον, ὁ μὲν πλὴν παροῦσαν ἡμῶν
διάταξιν ῥέων· ὁ μηδὲνα λυπήσων
εἰ γε σωφρονόη· ἔξω γὰρ μηδὲν ἀ-
μύτανοντας, ὑπὸ τῷ νόμῳ πούτω
μὴ τετάχθαι. τὸ δὲ γε ἤδη ᾠραχικῶς,
οὐ παντελῶς ἐωμὴν ἀνδύθω, οὔτε
παντάπασιν ὑπὸ πικρᾶν φέρομην ἀ-
γανάκτησιν. ἀλλ' εἰς ἀδέμπος γέγο-
νεν γάμος, εἰ μὲν ἐφθασεν οἰωδῆπα-
τε τρόπῳ ὅσῃ διαλυθῆναι, ἀνδύθω

animalia abhorrent. Et non
solum publicationem, sed
etiam cinguli amissionem pa-
tiatur, & exilium, ac si vilis
fuerit, corporaliter coercea-
tur, ut discat castè viuere,
& intra naturæ limites se
continere, non autem luxu-
riosè viuere, & amoris limi-
tes prætergredi, & datas à
nobis natura leges, temerè
transgredi. muliere quoque,
si cum legem non ignoraret,
eam neglexerit, se autem ne-
fariis nuptiis dediderit, eas-
dem poenas subitura.

Sin autem ei sint filij fortè Cap.
aut nepotes, aut etiam vltē- 2.
riores ex prioribus nuptiis
legitimi, ad paternam pro-
tinus successionem admit-
tentur poena patris sui iu-
ris facti, sic tamen ut ei ali-
monia præstent, & cætera
necessaria suppeditent. nam
licet legum contemptor &
impius sit, tamen pater est.

Et hoc quidem in futu- Cap.
rum tempus, post hanc no- 3.
stram constitutionem obti-
neat: molestiæ nemini futu-
rum, si castus erit ac tem-
perans. licebit enim si nihil
admiserint, poenam legis non
committere. Quod autem
iam præterit, neque omnino
poena absoluius, nec acer-
bæ indignationi penitus sub-
iicimus. Sed si quæ incestæ
nuptiæ contractæ sint, si qui-
dem contigerit eas quoquo
modo dissolui, nulla eas poe-

na sequatur. Sin autem hæc A
 nostra constitutio quempiam
 inuenerit cū eiusmodi nu-
 ptiis, ei liceat intra biennium
 ex quo hæc constitutio fuerit
 intimata, sic sibi copulatam
 dimittere, ad eum postea non
 reuersuram, neq; in speciem
 quidem separatam, re ipsa au-
 tem cum ea habentem con-
 suetudinem. Fortean enim B
 sic & prioribus satisfaciet, so-
 la quarta bonorum parte ad
 fiscum deuoluenda. Et liberi
 quidem, quoniam eis tan-
 quam innoxiiis ignoscimus, si
 quidem soli sint, non etiam
 cum aliis legitimis qui ex a-
 liis nuptiis legitimis suscepti
 sunt, minime paterna suc-
 cessione defraudentur: nisi C
 iustam causam offensæ patri
 præstiterint, ut eos à succe-
 ssione sua excluderet.

Sin autem aliæ quoque nu-
 ptix, quæ legem non offen-
 dant, præcesserint, & ex his
 liberi existant, illis quidem
 qui omni ex parte culpa &
 reprehensione carent, tres
 partes bonorum relinquantur;
 nisi in aliquo alio offen- D
 derint, quod eos secundum
 legem paterna successione
 indignos reddat. Quartam
 verò filiis, qui probrosi qui-
 dem sunt, sed tamen culpa
 carent, liceat relinquere, si
 & ipsi quoque in cæteris er-
 ga patrem nihil omnino ad-
 miserint, quod possit repre-
 hēdi, ex paternis bonis quarta

νῦν ἔστω. εἰ δὲ ὁ νόμος ἡμῶν ἄρτοι ἡ-
 νὰ μὲν τῷ ποιοῦτον γάμον, ἄδξαν ἐ-
 κείνῳ ἐχέτω ἀφ' οὗπρ' ἅπασιν ἐμ-
 φανὴς γήνοιτο, ἐνιαυτῶν εἰσὼ δύο,
 πλὴν οὕτως αὐτῷ συναφθεῖσιν δόπο-
 πέμπειν γαμετῶν, ἐκ ἐπανελθου-
 μένῳ ἐπ' αὐτῷ, οὐδὲ διεσῶ-
 σαν μὲν τῷ γήματι, ταῖς δὲ ἄλλῃ-
 θείαις συνοδοῦσαν. ἴσως γὰρ οὕτως,
 καὶ τοῖς περὶ τοὺς δόπολογησεται, μό-
 νης τετάρτης τῆς αὐτῆς δωλοισίας
 μοίρας, ὅτι τῷ δημοσίῳ φερομέ-
 νης. καὶ τοῖς γε παῖδας ἐπειδήπρ
 αὐτοῖς ὡς ἀνδθυώοις συγχωροῦμεν,
 εἰ μὲν μόνοι καὶ μὴ μὲν ἑτέρων καὶ
 αὐτῶν γηνοῦν εἴεν ὅς ἑτέρων γά-
 μων ἀνδθυῶν γήνομεν, μὴ στερεῖ-
 σαι τῆς πατρῴας διαδοχῆς· εἰ μὴ δι-
 καίως αὐτῶν μισήσας ὁ πατὴρ διὰ ἡ-
 να ἑτέραν νόμιμον περὶ σκροῖσιν τῆς
 οἰκείας δόποκλείσει διαδοχῆς.

Εἰ μὲν τοι γε καὶ γάμος εἴη πρὸς ἑτε-
 ρῷ περὶ σκροῦμεν, καὶ οὐδὲν τῷ νό-
 μῳ περὶ σκροῦν, καὶ παῖδες ἐκείθεν
 γήνοιντο, τὰς μὲν τρεῖς μοίρας τῆς κλή-
 ρου, τοῖς πανταχόθεν ἀμέμπτους τε καὶ
 ἀνδθυώοις καταλιμπανέας πασίν· εἰ
 μὴ πρὸς σκροῖσιν ἑτέρων, ὅπρ' αὐτῶν
 ἀναξίους τῆς τῆς πατρῴας καὶ νόμον δει-
 κνῶσι διαδοχῆς. πλὴν δὲ τετάρτῳ
 τοῖς πασὶ τοῖς ὑβελομένοις μὲν, ἀνδ-
 θυώοις δὲ ὅμως καταλιμπάνειν ὅς ἑ-
 στω. καὶ αὐτοῖς ἀμέμπτους τὰ ἄλλα παν-
 ταχόθεν περὶ τῷ πατέρα φαινομέ-
 νοις δηλαδὴ περὶ εξαρχαμύοις, ἐκ τῆς
 πατρῴας δωλοισίας τῆς τε τετάρτης

μοίρας ὑπὸ τῷ δημοσίῳ δίδοαι, ὡς ὅτε παλαιῶν. δίδομεν δὲ αὐτοῖς ἐκ ἐκ διαθήκης μόνης, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀδιαθέτου καὶ γεγεννηκότων καὶ τῶν ἐμωροθῶν ἡμῖν εἰρημνίον τρόπον γίνεσθαι καὶ κληρονόμοις, τὰς αὐτὰς τύπου κρατοῦντος, εἰ καὶ μὴ τὸ πλὴν ὡς ὅτε ἀποπέμψασθαι γαμετὴν πλὴν ἀδεμίτως αὐτὰς σωμαφθεῖσαν, ἐτέρῳ ἀγάγοιτο καὶ νόμον γυναικὶ παίδων αὐτὰς, καὶ ἐκ τῆς προτέρας ὄντων, καὶ ὑπερον ἐκ τῆς νομίμης γενομένων. ἔγωγε τὸ ἐμωροθῶν χρόνον φιλανθρωπία νηκήσωμεν τὸ ποικίλος δηλαδὴ τῇ ἀποστάσει γυναικὶ δίδομεν. εἰ δὲ μὴ πλὴν γαμετὴν ἀποπέμψασθαι ἐνιαυτῶν εἰσὼ δύο, ἀφ' οὗ πρὸ νόμος δημοσία γυνοῖτο φθωρῶς, αὐτὸς τε ἐκπιπύτω τὸ αὐτὸ ποικίλος, καὶ ἡ γυνὴ τὸ ποικίλος, καὶ ὑπὸ τῆς εἰρημνίᾳ γινέσθαι ποινῶν, οἵτε ποιοῦται παῖδες, οὐδὲν ἐκ τῆς πατρῴας φεικίας ἐξέσιν, ἐδὲ μὴ τὸ μητρῴας ποικίλος. ἀλλ' εἰ μὴ εἶεν ἐκ ὡς ὅτε γάμων ἀνδρῶν παῖδες αὐτὰ γυνοῖται, ἐκείνοι τὰ πράγματα παλαιῶν καὶ τὰ τετάρτην δηλαδὴ μοῖραν τὴν εἰς τὸν δημοσίον φερομένην. αὐτέξοιό τε γυνοῖται καὶ τὸ πατὴρ τρέφοντες, καὶ τὴν ἄλλην αὐτὰ φέροντες δεκῶσαν δεραπείαν, καὶ τὸ φθάσαντις εἰπομένη τὸ ποικίλος καὶ ταῦτα τῆς ἀδεμίτου γυναικὸς ὑπὸ τῆς δημοσίον γινομένης. εἰ μὴ τοὶ γε παῖδες ἐκ εἶεν ἐκ πρώτων ἀμέμπτων γάμων, τῶν ταῦτα πράξαντι γυνοῖται, τὴν καὶ τὰς πατρῴας αὐτὰς περὶ σίας κύριον ἔσαι τὸν δημοσίον. ἔγωγε δὲ καὶ ἐπὶ τῇ μὴ ταῖς γαμετῶν ἀδεμίαι,

A parte scilicet detracta quam fisco dari præcipimus. Eis autem concedimus, ut tam ex testamento, quam ab intestato, secundum modum prædictum, parentum heredes sint, hoc ipso observando etiam si postquam priorem uxorem dimisit quæ nefarie ei fuit coniuncta, aliam B secundum præcepta legum uxorem duxerit, filiis ei tam ex priore, quam postea ex legitima uxore progenitis. Ita enim priora tempora vince-mus clementia, dote videlicet reddita mulieri quæ diuertit. Sed si uxorem intra biennium non dimiserit, ex quo lex intimata fuerit, ipse & bonis suis excidat, & mulier dote, & prædictæ poenæ subdatur, & eiusmodi filij nihil ex bonis paternis habebunt, nec ex dote materna. Sed liberi ex prioribus nuptiis quæ vitio carent, suscepti bona suscipient, excepta scilicet quarta parte quæ fisco vindicatur, sui scilicet iuris effecti, & patrem exhibentes, & alia quæ ei ad tuendam vitam sufficiunt præstantes, sicut antea diximus, hic quoque nefariae mulieris dote in fiscum redigenda. Si verò ei qui hoc admisit, filij non sint ex prioribus nuptiis quæ culpa carent, tunc omnia bona eius in fiscum redigantur. Hoc enim & in his qui postea incestas nuptias contrahunt

lancimus, in pari crimine per omnia ponentes eum qui nefariam mulierem non dimittit intra tempus quod diximus, & eum qui post hanc legem nostram nefarias & abominandas nuptias elegit.

SCHOLIA.

^a *Vt si quis de cetero, incestas.*] THEOD. Qui nuptias incestas contraxit, si liberos non habeat ex prioribus nuptiis legitimis, publicatur vnà cum dote ei data. Quæ igitur dicta sunt obtinent in viro & muliere, quæ iuris non ignara nefariè nupfit. Lege lib. 5. Cod. tit. 5. constit. 4. & 6.

^b *Ad paternam protinus successionem.*] Ei qui nefarias nuptias contraxit, liberi ex priore iusto & legitimo matrimonio editi succedant, & confestim sui iuris fiant. Eum tamen alere debent, & necessaria ei præstare.

^c *In futurum tempus.*] Qui ante hanc constitutionem incestas nuptias contraxit, pœna huius legis non tenetur. Si verò post constitutionem contraxerit, nec intra biennium nefariis nuptiis abstinerit, quarta pars bonorum eius fisco vindicatur, tres autem partes exhereditate auferunt liberi, qui ex eiusmodi matrimonio nati sunt, nisi ingrati sint: scilicet si alij liberi legitimi non sint: nam si liberi legitimi sint, tunc legitimi liberi eius tres partes ex bonis eius capiunt: ex incesto autem prognati reliquum quadrantem ferunt. eodem obseruando, si post dissolutionem incestas nuptias, liberos habuerit ex iustis nuptiis: nam & heic ex incesto procreati quartam partem bonorum ferunt: ex iusto autem matrimonio dodrantem reliquum. Atque hæc quidem si hi qui post hanc constitutionem incestas nuptias contraxerunt, intra biennium ab eis non abstinerint: nam si intra biennium eas non dissoluerint, mariti bona omnia publicantur, vxoris autem dos. scilicet si iustos liberos non habeant: nam qui ex incestis nuptiis procreati sunt, nihil penitus ferent.

Α νενομοθετήκαμεν, ἐν ἴσῳ διὰ πάντων πιδέντες. Ὡς ἐκ δότο πεμπόμῳ εἶσω ῥηθέντος ἡμῖν χρόνου, πῶ ἀθέμιτον γαμετῶ τῷ μὲν τὸν δὲ ἡμῶν νόμον τῷ ἀθέμιτῳ τε καὶ μεμισομενῶν τινὰ γάμων ἐλομεν.

ΣΧΟΛΙΑ.

Β Θεοδώρου. Ο γάμον ἀθέμιτον σωμαλλάξας, εἰ ἂν οὐκ ἔχῃ παῖδας ἀπὸ προτέρων νομίμων γάμων δημεύεται μὲν τῆς ἐπιδοθείσης αὐτῷ περιουσίας. Ἐὰ οὖν εἰρημνῶσι ἐπὶ ἀνδρὸς, καὶ γυναικὸς κρατεῖ ἀθεμίτως γαμηθείσης ἐν εἰδήσει τῷ νόμου. ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τ. κώδικος ὑπ. ε'. ἀφ. γ. δ'. καὶ ε'.

Ο ἀθεμίτως γαμῶν, εἰ παῖδας ἔχῃ ἀπὸ προτέρων γάμων νομίμων, ἀφαιρέσθωσαν αὐτῷ, καὶ τῷ γαμήματι ἡμῶνται αὐτεξούσιοι. πλὴν οἱ φιλοισιν αὐτὸν πρὸς τὴν καὶ χωρηγεῖν αὐτῷ τὰ αἰατῶνα.

Γ Εὰν τις πρὸ τῆς προούσης ἀφαιρέσεως ἀθεμιτογαμήσῃ, οὐκ ἀθιμῶται. εἰ δὲ μὲν τῶν ἀφαιρέσεων ἀθεμιτογαμήσας μὴ ἀποσῇ, ἐν τῷ β'. εἶπος τῷ μυσταρῶν γάμων, δημεύεται εἰς μόνον τὸ τέταρτον τῆς αὐτῆς περιουσίας, καὶ κληρονομεῖται εἰς τὸ ἄλλο ἡμῶν τέταρτον ὑπὸ τῶν τεχθέντων αὐτῷ ἀπὸ τῆς τοιοῦτου γάμου, εἰ μὴ ἀχάριστοι ὦσιν. εἰ δὲ ἂν παῖδας ἀπὸ νομίμου γάμου οὐκ ἔχῃ. εἰ γὰρ ἔχῃ, τότε οἱ μὲν νόμιμοι αὐτῷ παῖδες τρία μέρη λαμβάνουσιν ἀπὸ τῶν ὑποαρχόντων αὐτῷ. οἱ δὲ ἀθεμίτως τεχθέντες τὸ ἐν ἄλλο μέρος λήθονται. τὰ αὐτὰ δὲ κρατεῖ, καὶ εἰ μὲν τὸ λύσῃ τὸν γάμον ἀθέμιτον, καὶ ἀπὸ νομίμου γάμου παῖδας. πάλιν γὰρ οἱ δὲ ἀθεμιτογαμίας ἐν μέρος κληρονομοῦσιν. οἱ δὲ νομίμως πεμπόμοι πάντα τρία μέρη λαμβάνουσιν. καὶ τούτοις μὲν εἰ δὲ ἀθεμίτως γαμήσας μὲν τῶν ἀφαιρέσεων ἐν τῷ β'. ἐν αὐτῇ ἀποσῇ τῆς τοιοῦτου γάμου. εἰ γὰρ τῆς διετίας ἀφαιρέσεως μὴ λύσῃ τὸν ἀθέμιτον γάμον, τότε δημεύεται μὲν πάντα ἢ τῶν ἀνδρὸς περιουσία, τῆς δὲ γυναικὸς ἢ περιουσίας. νομίμων μὲν τριγὰρ παίδων μὴ ὑποπόντων αὐτοῖς. οἱ γὰρ οὐκ ἔχουσιν ἀθεμίτου γάμου τεχθέντες αὐτοῖς, οὐδὲν πλεονεξίας λήθονται. εἰ δὲ

ἐὰν δὲ ὡς διεσχηζόμενοι ἔλθωσιν οἱ οὕτως ἀθέμιτοι γαμία ἐμμεύαντες νομίμοις παῖδας, τότε αὐτοὶ οἱ ὄντες υἱοὶ λαμβάνοισι τέτα μέρη ἐκ τῆς οὐσίας τῆς πατρὸς, καὶ τὸ ἐν ἄλλο μέρει δημεύεται σὺν τῇ πάσῃ περιουσίᾳ τῆς μητρὸς αὐτῶν. τὸ δὲ νόμισον ἐὰν μὴ τὸν ἀθέμιτον γάμον ἐτέλῃσιν οἱ νόμιμοι παῖδες· εἰ γὰρ παρελκύνῃσιν τὴν τοῦ πατρὸς γάμου, τότε τὸ πᾶν λαμβάνοισι καὶ τὴν δόξιν τῆς πατρὸς ἀγαπάσεως. ἀνάγνωσι βιβλ. ἐ. τὸ καὶ δικὸς ἱ. ἐ. ἀγαπᾷ καὶ τὸ οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τέλος τῆς οὐκ ἐναρξῆς. ἢ ἐκείνως μὴ τοιούτῃ ἐν τῇ διεπίσσει ἀποσῶσα γυνὴ τῆς ἀθέμιτογαμίας, τὴν αὐτῆς περιουσίαν λαμβάνει μηδὲν ζημιουμένη.

A Quod si secundum distinctionem quam attulimus, iustos liberos habeant qui incestas nuptias retineant, tunc ipsi qui filij sunt dodrantem bonorum paternorum capiunt, & quadrans reliquus publicatur cum tota dote matris eorum. quod sic intelligendum est, si post incestas nuptias legitimi liberi prognati sint: nam si antea procreati sint, ipsi solidum capiunt iuxta id quod dicitur in principio præsentis constitutionis. B Lege lib. 5. Cod. tit. 5. const. 4. & 6. necnon finem Nou. 74. Mulier tamen quæ tempestivè, id est, intra biennium nuptiis incestis renuntiaverit, dotem suam capit nullum damnum passura.

ΤΙΤΛΟΣ Ζ΄.

Περὶ λύσεως γάμων.

TITVLVS VII.

De solutione matrimonij.

α'. Επειδὴ πολλὰς ἐν τοῖς παλαιοῖς καὶ ἡμετέροις ὅροις νόμοις αἰτίας, ὅτε ὧν διχρεῶς αἱ τῶν γάμων διαλύσεις γίνονται, πούτου ἕνεκα, σιωπῶμεν ἐκ πούτων περὶ εἰλεῖν ἵνας, αἱ πρὸς ἡμῖν ἀνάξιας πρὸς τὸ διαλύειν γάμοις ἐφαίνονται, καὶ ταύτας μόνον ὀνομασίᾳ τῶν παρόντων ἐντάξαι νόμῳ, ὥστε ὧν διλόγως δυνάται εἶτε ἀνὴρ, εἶτε γυνὴ διαζυγίᾳ πέμπειν. τὰς τοίνυν αἰτίας ὅτε ὧν ὁ ἀνὴρ διαζυγίᾳ ἀκινδυνῶς σέλλειν δυνάται, καὶ τὴν περιουσίαν τῆς γυναικὸς ἀποκρδαίνειν φυλακισμένης τῆς ἐπὶ αὐτῆς δεσποτίας τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς γάμου πα-
Basil. Tom. IV.

C I. QVONIAM in anterioribus nostrisque legibus multas causas inuenimus, ex quibus faciliè matrimonia dissoluuntur, propterea visum est quasdam ex eis amputare, quæ nobis indignæ visæ sunt propter quas matrimonia dissoluerentur, & eas solùm nominatim huic legi inferere, pro quibus iure potest, siue vir, siue mulier iustè repudium mittere. Causas igitur ex quibus maritus citra periculum repudium potest mittere, & vxoris dotem lucrari, conseruanda liberis ex eo matrimonio natis rerum proprie-

D d

tate, vel si liberi non sint, A
etiam dominio earum vindicando, has esse decernimus. Si contra imperatorem quibusdam aliquid molientibus mulier conscia fuerit, & marito suo non manifestauerit. Sin autem maritus hoc ab vxore sua sibi indicatum tacerit, liceat mulieri per qualemcumque personam hoc B
renuntiare Imperatori: ut maritus ex hac causa nullam inueniat occasionem repudij. Si maritus putauerit vxorem suam de adulterio posse conuinci, maritus prius debet inscriptiones deponere aduersus vxorem aut adulterum: & si accusatio adulterij vera comprobata fuerit, tunc repudio misso iubemus illas C
poenas infligi delinquentibus quas leges statuunt, illis quoque legitimas poenas subituris, qui huic impio crimini mediatores fuere aut ministri.

Nov.
134.
C. 10.

Ex bonis autem adulteri, si vxorem habeat, dotem & donationem ante nuptias ei conferuari, aut partem lege nostra constitutam, si instrumenta dotalia non interuenerint. Reliqua autem bona eius, si quidem sint ascendentes aut descendentes, usque ad tertium gradum eos capere seruata ordinis & gradus prerogatiua. Si verò non sint, iubemus ea vindicari fisco. Mulierem autem adulteram competentibus

αν, η παιδων εκόντων απολαύειν αυτον και της διαδοτειας, ταύτας εη διατυποδμν. ει κατὰ της βασιλείας βουλομένοις ποι, σύνοιδεν η γυνή, και τῷ ιδίῳ ἀνδρὶ μὴ φανερώσῃ. εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ τοῦτο παρὰ της γυναικὸς ἀπαγγελέν σιωπήσῃ, ὁξέσω τῇ γυναικὶ δι οὐδὴποτε πωροσώπου τοῦτο πωροσαγγέλλειν τῇ βασιλείᾳ, ὥστε τῷ ἀνδρὶ μηδεμίαν ἐν ταύτης της αἰτίας διαζυγίου διρεῖν πωροφασιν. εἰ πωρὶ μοιχείας ὁ ἀνὴρ νομίσοι δωάδα πλὴν ἐαυτῷ γαμετλὴν ἐλέγχθῃναι, πωροσῇκει τῷ ἀνδρὶ πωροτερον ἐπιδέφειναι πλὴν γυναικα, η και τῷ μοιχόν· και εἴπῃ τὸ της μοιχείας ἐκλήμα φανερώς ἀποδεχθῇ, πλωκα διαζυγίου πεμπομένον, κελόμεν ἐμείνας τὰς ποινὰς τοῖς ἀμδρτανοῖσι ἐπάγεσαι, κακείνων τὰς νομίμοις ὑπομενόντων ποινὰς, οἱ πνες μέσοι, η ὑπουργοὶ τῷ τοιούτῳ ἀσεβεῖ ἐκλήμα π γεγόνασιν.

Εκ της ουσίας δὲ τῆς μοιχοῦ εἰ ἐχοι γαμετλὴν, πλὴν πωροῖκα η πλὴν πωρο γάμου δωρεαν αὐτῇ πωροσώζεσαι, η πλὴν ἀπὸ τῆς ἡμέτερου νόμου μοῖραν, D εἰ πωροκῶα συμβόλαια μὴ παρηκολούθησαν. πλὴν δὲ λοιπλὴν αὐτῷ πωροουσίαν, εἰ μὲν εἰσὶν ἀνιόντες, η καπόντες, ἕως τείπου βαθμοῦ λαμβάνειν αὐτῷ καὶ τὰς τάξεις καὶ τοῦ βαθμοῖς. εἰ δὲ μὴ εἰσὶ τοιοῦτοι ἱνές, τῷ δημοσίῳ πωροκυροῦσαι ταύτα κελόμεν. πλὴν δὲ μοιχευθεῖσαν γυναικα τῆς πωροσηκούσας ὑποβαλλομένῳ

ποιναῖς ἐν μοναστείῳ ἐμβάλλεσθαι. καὶ εἰ μὲν εἴσω διετίας ἀναλαβεῖν ὁ ἀνὴρ αὐτὴν βεβληθεῖη, ὅξουσιν αὐτὴν διδοῦν τοῦτο ποιεῖν, ἢ συνοικεῖν αὐτῇ, μηδένα κίνδυνον ἐντεθεῖν διλαβουμένῳ, μήτε διὰ τῆς ἐν μέσῳ γυρομένων καταβλαπτομένου τῆς γαμου. εἰ δὲ ὁ περσειρημένος χρόνος παρέλθοι, ἢ ὁ ἀνὴρ πρὶν ἀναλαβεῖν πλὴν γυναικα τελευτήσῃ, κελεύουσαν κορυβέσθαι αὐτὴν, καὶ τὸ μοναχικὸν γῆμα λαμβάνειν, καὶ οἰκεῖν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστείῳ ὅτι ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῆς. καὶ εἰ μὲν ἔχοι καπόντας, τὰ δύο μέρη λαμβάνειν αὐτὸν τῆς περιουσίας αὐτῆς, κατὰ πλὴν τῆς νόμων διαρουμενων τάξιν, τὸ δὲ λοιπὸν τρίτον μέρος τῷ μοναστείῳ ἐν ᾧ ἐμβάλλεται διδοῦναι. εἰ δὲ μή καπόντες εἰσὶν, ἀλλ' ἀνιόντες, ἢ ὑρεθῶσιν μὴ συμπεράξωτες τῷ τοιούτῳ ἀσεβήματι, τέσσαρας οὐκίας αὐτὸν καὶ πλὴν τῆς νόμου τάξιν διαρουμενας λαμβάνειν. τὰς δὲ ὀκτὼ οὐκίας, διδοῦναι τῷ μοναστείῳ, ἐν ᾧ ἐκλείεται ἡ τοιαύτη γυνή. εἰ δὲ μήτε καπόντας, μήτε ἀνιόντας ἔχοι, ἢ καὶ ἀνιόντες συνέπεράξω τῇ τοιαύτῃ ἀσεβείᾳ, πάντων αὐτῆς πλὴν οὐσίαν λαμβάνειν τὸ μοναστήριον· ἐκείνου παραφυλαττομένου, ὥς δι' ὅλων τῶν θεμάτων τῷ ἀνδρὶ τὰ σύμφωνα τοῖς γαμικοῖς συμβολαίοις ἐμφορόμενα φυλάττειν.

Εὰν οἰωδήποτε πρόσω, ἢ γυνή τῇ ζωῇ τῆς ἰδίου ἀνδρός ὅτι βου-

Basil. Tom. IV.

A poenis subditam in monasterium coniici. Et si intra biennium maritus velit eam reducere, damus ei potestatem hoc faciendi, & cum ea cohabitandi, nullo ex eo illi imminente periculo, & nullo præiudicium matrimonio passuro ex his quæ medio tempore facta sunt. Sin autem prædictum tempus exierit, aut maritus, priusquam reciperet vxorē, diem suum obierit, iubemus vt tondeatur, & habitum monasticum assumat, & in monasterio donec aduixerit maneat. Ac si quidem descendentes habeat, ipsi capiant duas partes bonorum eius diuidendas secundum legum ordinem, reliquam autem tertiam monasteriū in quod coniicitur. Sin autem descendentes non sint, sed ascendentes, qui tamen huic sceleri non consenserint, opem tulerint, tertiam ipsi bonorum capiant diuidendam secundum ordinem legis: Bessē autem monasterium in quod mulier coniecta fuit. Si verò nec descendentes habeat neque ascendentes, aut etiam ascendentes huic sceleri opem tulerint, totus as monasterio adquiratur: illo obseruādo, vt per omnia marito pacta dotalibus instrumentis inserta conseruentur.

Si quocumque modo mulier vitæ mariti insidiata fue-

Cap. 8.

Dd ij

rit, vel aliis hoc facientibus conscia, id marito non manifestauerit. Si cum viris extraneis nolente marito conuiuia agitet, aut simul lauerit. Si nolente marito extra domum manserit, nisi fortè apud parentes suos. Si ad circum, theatrum, aut arenam spectatum prodeat, ignorante, aut etiam prohibente marito. Quòd si contigerit vt quis sine vlla ex prædictis causis suam vxorem domo expellat, vt illa cùm parentes non haberet apud quos permanere posset, necesse habuerit foris pernoctare, iubemus vt propter hanc causam marito nulla potestas fiat mulieri mittendi repudij, cùm ipse eius rei causam præstiterit.

Cap.
9.

Causas autem propter quas iustè potest vxor marito repudium mittere, & dotem suam capere, & donationem propter nuptias exigere, dominio donationis similiter liberis conseruando, vel eis non exstantibus, etiam dominio apud mulierem residente, eas solas esse statuimus. Si contra imperatorem ipse aliquid molitus sit, vel aliis tentantibus conscius, Imperatori non manifestauerit aut per se, aut per aliam quamcūque personam. Aut si maritus quocumque modo vitæ vxoris insidiatus fuerit, aut cùm alios hoc moliri sci-

λάβῃ, ἢ ἄλλοις τῆτο ποιοῦσι σωμα-
δῆα, τῷ ἀνδρὶ μὴ φανερόσῃ. εἰ
ἀνδράσι μὴ βουλευτῶν τῆ ἀνδρὸς
ἔξω πκοῖς συμποσάζῃ, ἢ συλλούε-
ται. εἰ μὴ βουλευτῶν τοῦ ἀνδρὸς
ἔξω τοῦ οἴκου μείνῃ. εἰ μὴ π γε πλὴν
ᾧ τῶ τοῖς γονῶσιν. εἰ μὴ ἰππικοῖς, ἢ
θεατροῖς, ἢ κυνηγίοις ᾧ γίνεται ἔπῃ
τῷ θεωρῆσαι ἀγροουῦτος, ἢ ἐκωλύον-
τος τοῦ ἀνδρὸς. εἰ μὴ π γε συμβῇ π-
νὰ δίχα μιᾶς τῆς πρεσβυτέρων αἰ-
πῶν ἢ ἐαυτῶ γαμετῶ τοῦ ἰδίου οἴκου
αἰπῶν πλὴν ἐαυτῶ γαμετῶ ἢ ἰδίῳ οἴκῳ
ἔξωθῆσθαι, ὥστε ἐκείνῳ μὴ ἔχου-
σαν γονεῖς πρὸς οὓς διώκονται μείναι
ἔξ ἀνάγκης ἔξω πλὴν νύκτα διάγῃ, κε-
λεύσῃ μηδεμίαν ἑῆς τῷ ἀνδρὶ ἀ-
δῆαν, διὰ ταῦτῳ πλὴν αἰτίῳ διαζύ-
γιον πέμπειν τῇ γυναικί, διότι πρὸς αὐ-
τὸς τοῦτον αἶπος γίνεται.

Τὰς δὲ αἰτίας, ὑπὲρ ὧν ἀλόγως
διώκεται τῷ ἀνδρὶ παρὰ τῆς γυναικὸς
πέμπεσθαι διαζύγιον, ἢ ἔξ ὧν διώκε-
ται ἢ πλὴν πρὸς λαμβάνειν, ἢ πλὴν
διὰ τοῦ γάμου ἀπατεῖν δωρεάν, ὁ-
μοίως τοῖς παισὶ φυλαχθησομένης τῆς
ἔπῃ τῇ δωρεᾷ διαποτείας. ἢ παίδων
μὴ ὑπὸντων, ἔχῃν αὐτῶν καὶ πλὴν
ταύτης διαποτείας, ταύτας εἶναι μό-
νας διατυποδῆν. εἰ κατὰ τῆς βασι-
λείας ἢ αὐτὸς βουλεύσῃται, ἢ τῆτο ἡ-
σὶ βουλευτῶν σωμαδῶς μὴ φανε-
ρόσῃ τῇ βασιλείᾳ, ἢ δι' ἐαυτῶ, ἢ δι'
οἰουδήποτε πρὸς ὧν. ἢ ἐδὴ οἰουδήπο-
τε ἔρῳ ὁ ἀνὴρ ἔπῃ βουλεύσῃ τῇ ζῳῇ τῆς
γυναικὸς, ἢ ἄλλων τῆτο βουλευτῶν

εἰδὼς μὴ φανερόσῃ τῇ γυναικί, καὶ ἀπουδάσῃ καὶ τὸν νόμον ἐκδικῆσαι. ἢ εἰ ὁ ἀνὴρ, τῇ τῆς γυναικὸς σωφροσύνῃ ἐπιβουλεύων ἄλλοις πάντεσσι εἰς τὸ μοιχευθῆναι ἐπιχρήσῃ πλοδοῦναι. ἢ εἰ ὁ ἀνὴρ πρὸ μοιχείας ἐγρέψεται πρὸς γυναικα, καὶ πρὸς μοιχείαν μὴ ἀποδείξῃ, ὅξείναι τῇ γυναικὶ βουλομένη, καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας διαζύγιον πέμπειν τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἀπολαμβάνειν μὲν πρὸς ἰδίαν πλοῖκα, κομίζεσθαι δὲ καὶ τὴν προγαμίαν δώρεον, καὶ ὑπὲρ τῆς ποιαύτης συκοφαντίας, εἰ παῖδας μὴ ἔχει ἐκ τῆς αὐτῆς συνοικεσίας, ποσοῖον καὶ δεσποτεῖον λαμβάνειν τῇ γυναικὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἀνδρὸς πειρασίας, ὅσον τῇ προγαμίας δώρεας τὸ τρίτον μέρος ἐστὶν γινώσκειται. εἰ γὰρ παῖδας ἔχει κελύομεν πάντας τῆς ἀνδρὸς πειρασίας, τοῖς παισὶ φυλάττειν, βεβαίων μνηστώνων πρὸς τῇ προγαμίας δώρεας τῇ τοῖς ἄλλοις περὶ μνηστώνων νόμοις. ἔπειτα μὲν τοιγε, ὥστε καὶ διὰ τῆς ἐπαχθεΐσαν τῇ μοιχείας κατηγορίαν, καὶ μὴ ἀποδείχθαι κακείνης τῇ ἀνδρὶ τιμωρίας ὑποβληθῆναι, αὐτὴ ἐμελλεν ὑπομένειν ἡ γυνή, εἴπερ αὐτὴ ἡ ποιαύτη ἀπεδείχθη κατηγορία. εἰ ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, καὶ ὅν μὲν τῆς αὐτῆς γυναικὸς σὺν ἑαυτῇ, πρὸς φρονῶν αὐτῆς μὴ ἑτέρας διέσκεπται ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μνηστώνων, ἢ καὶ πρὸς αὐτὴν πόλιν διάγων ἐν ἑτέρῳ οἴκῳ, μὲν ἄλλης γυναικὸς σὺν ἑαυτῇ μνηστώνων ἐλέγχεται, καὶ ἄπαξ, καὶ δις ἐκκληθεῖς, ἢ διὰ τῆς αὐτῆς γονέων, ἢ διὰ τῆς τῆς γυναικὸς, ἢ δι' ἑτέρον τινῶν ἀξιοπιστῶν

Basil. Tom. IV.

ret, non manifestauerit vxori, & secundum leges vindicare studuerit. Aut si maritus vxoris castitati infidiatus eam aliis temerandam prodere conatus fuerit. Aut si maritus de adulterio inscriptionem posuerit, & adulterium non probauerit, liceat vxori, si velit, etiam propter hanc causam marito repudium mittere, & dotem suam recipere, & donationem propter nuptias auferre, & pro ea calumnia, si liberos non habeat ex eodem matrimonio, ex aliis viri bonis vxor tantum capiat iure dominij, quantum facit pars tertia donationis ante nuptias. Si enim liberos habeat, iubemus omnia mariti bona liberis conseruari, in suo robore permanfuris quæ de donatione ante nuptias aliis legibus continetur. Sic tamen, vt propter illatum crimen adulterij, & non probatum, maritus quoque illis poenis quas vxor passura esset subiiciatur, si crimen comprobatum fuisset. Si maritus in eadem domo in qua cum vxore habitat, ea despreta cum alia muliere commorari deprehendatur, aut degere in eadem ciuitate: aut in alia domo cum alia muliere assidue manere conuincatur, & semel atque iterum reprehensus, aut per parentes suos, aut per parentes vxoris, aut per alias personas

D d iij

idoneas, ab eiusmodi impudicitia non abstinuerit : liceat mulieri & ex hac causa matrimonium dissolvere, & dotem datam recipere, & donationem ante nuptias, & pro hac iniuria tertiam partem æstimationis quam propter nuptias donatio facit, ex aliis eius bonis capere : sic tamen, ut si liberos habeat, usumfructum tantum vxor habeat ante nuptias, donationis & poenæ tertiæ portionis bonorum mariti, dominio liberis communibus conseruando. Si enim liberos non habeat ex eodem matrimonio, iubemus eam & earum rerum dominium habere.

Nou.
22.
c. 15.
§. ult.

II. Illud autem obseruandum est, quod si maritus ex iusta causa repudium miserit, obnoxia erit mulier poenis supradictis, & ante quinquennium ad secundas nuptias migrare prohibebitur, nec erit ante quinquennium matrimonium inculpatum, nec legitimum vocabitur matrimonium. Sed omnes admittantur ad accusationem matrimonij quod non iure contractum est.

Cap.
16.

Sin autem mulier iusta ex causa libellum repudij miserit, & causa superior fuerit, ea quidem lucretur quæ prius dicta sunt, erubescat autem priusquam annus transierit, ad secundas nuptias migrare. Quod quidem in viro obser-

A *θερώπων· τῆς ποιαύτης ἀσελγίας μὴ δόχηται, ὅξείναι τῇ γυναικὶ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας διαλύειν τὸ γάμον, καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν δεδομμένην παρ' αὐτῆς, καὶ πλὴν προγαμιαῖαν δωρεάν, καὶ ὑπὲρ τῆς ποιαύτης ὕβρεως, τρεῖτον μέρος τῆς διαπημήσεως, ὡς ἡ προγαμιαῖα ποιεῖ δωρεὰν, ἐκ τῆς ἀλλοτρίας αὐτῆς φιλοτιμίας λαμβάνειν οὕτω μὴ δύποιγε, ὥστε εἰ παῖδας ἔχοι, τῆς χρησεως μόνης ἀπολαύειν τῇ γυναικὶ τῇ προγαμιαῖαν, ἀπὸ ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, καὶ τῆς ποιότητος τῆς ζήτου μεροῦς τῆς ἀνδρὸς πρὸς τῆς λαβῆς τῆς δεσποτείας τοῖς κοινοῖς παισὶ φυλακισμένης. εἰ γὰρ παῖδας μὴ ἔχοι ἐκ τῆς αὐτῆς συνοικεσίου, ἔχον αὐτὴν τῇ τοιούτων προγαμιαῖαν πλὴν δεσποτείαν κελύμενην.*
B *β'. Εκείνο δὲ ὡς φυλακτέον, ὡς εἰ δολόγως ὁ ἀνὴρ τὸ διαζύγιον πέμψοι ὑπεύθυνος ἡ γυνὴ ἐκ τῆς ἐμπεροσθεν ἡμῶν εἰρημνύων ἔσται ποινῶν, καὶ εἰς πενταετίαν ὅλῳ πρὸς δευτέρῳ ἐλθεῖν κωλυθήσεται συνοικέσιον, καὶ πρὸς τῆς πενταετίας ὁ γάμος ἐκ ἔσται ἀνύθυνος, οὐδὲ νόμιμος γάμος κληθήσεται. ἄλλὰ πᾶς ὁ βουλόμενος περὶ τὴν κατὰ τὸν νόμον τῆς γυναικὸς, ὡς ὡς αὐτὴν τὸ νόμον τολμηθέντος.*
C *Εἰ δὲ καὶ δολόγως ἡ γυνὴ τὸ διαζύγιον πέμψοι, καὶ κρατήσῃ τῇ ἀγώνων, κερδανέτω μὴ τὰ κέρδη τὰ ἐμπεροσθεν εἰρημνύων, ἐρυθριάτω δὲ πρὸς ἐνιαυτὸν ὅξείναι εἰς δευτέρῳ φυτῶν γάμον. ὅπρ' οὐ ὡς φυλακτέον*
D

Eἰ δὲ καὶ δολόγως ἡ γυνὴ τὸ διαζύγιον πέμψοι, καὶ κρατήσῃ τῇ ἀγώνων, κερδανέτω μὴ τὰ κέρδη τὰ ἐμπεροσθεν εἰρημνύων, ἐρυθριάτω δὲ πρὸς ἐνιαυτὸν ὅξείναι εἰς δευτέρῳ φυτῶν γάμον. ὅπρ' οὐ ὡς φυλακτέον

ἡμῖν ἐπ' ἀνδρός. πῶ γὰρ ἀλόγως κε-
κρατηκόπι τῶν ποιούτων κερδῶν, καὶ
παραχρησάμεν ἐξεστίν, ὅτι μὴ
δεμία πρὸς τῆς γυναικὸς σύγχισις
ἀλόγος ὅτιν ἐπὶ οὐκ οἶον, ὅτι τῶν
γυναικῶν πρὸς τὴν ἐνιαυτὸν σωμα-
φειαν εἰκότως ἀπείργη. καὶ τοσοῦτον
ὅτιν τὰ τῆς κωλύσεως ἐντέδεν, ὅτι
καὶ εἰ ἀγαθὴ χάρις διαλυθῆναι
συμβάη Φ γάμῳ, ἀλλὰ καὶ οὐ-
τως εἰς ἐνιαυτὸν ἢ κώλις τῶν δευ-
τέρων γάμων ταῖς γυναιξὶν ὀπιτέ-
τακται.

γ'. Τὸ μὲν τοι παρ' ἡμῶν νομοθετηθὲν
πρὸς τῶν ἐν ταξιδίοις ὄντων, καὶ ἐν
στρατείαις καταλεγομένων, εἴτε στρα-
τῶται εἰσιν, εἴτε φοιδερῶται, εἴτε
χρῆσται, εἴτε ἄλλοι ἱνὲς ὑφ' ἐπέ-
ρῳ οἰανουῶ στρατείαν ἐνοπλῶ κα-
καταλεγόμενοι, καὶ ἀλλοῖς διατυπῶ-
σαι σωματικῶν καὶ κελευστικῶν ὅποις
δήποτε ἐνιαυτῶν ἐν ταξιδίῳ μένου-
σι, δεμένειν τὰς τύπων γαμεταίς,
καὶ μὴ γράμματα ἢ ἀποκρισὶν τινα
πρὸς τῶν ἰδίων ἀνδρῶν δεξωνται. εἰ
δὲ τις ἐκ τῶν ποιούτων γυναικῶν Φ
ἰδίῳ ἀνδρὶ ἀκούσῃ τετελευτηκέναι,
οὐδὲ πότε εἰς ἑτέροις αὐτῶν ἐλθεῖν
γάμοις ὀπιτρέπομεν, εἰ μὴ πρὸς
τῶν παραχρησάμεν ἢ γυνὴ δι' αὐτῆς,
ἢ διὰ τῶν ἰδίων γονέων, ἢ δι' ἄλλου
οἰσθήποτε πρὸς αὐτοῦ πρὸς τὸν πρὶν
τῶν ἀριθμῶν καὶ τὸν χαρτολλα-
εῖοις, ἐν ᾧ ὁ παῦτης ἀνὴρ ἐστρατεύε-
το, καὶ τύποις ἢ τοι Φ Τριβούνον εἰ γὰρ
πρὸς ἐξουσίᾳ εἰ ταῖς ἀληθείαις ἐτε-

A uandum non est. Ei enim qui
eiusmodi lucra fecerit, licet
statim matrimonium con-
trahere, quoniam nulla est
circa turbationem sanguinis
iusta suspicio, qua ratione
in mulieribus ante annum
merito nuptiæ prohibentur:
& in tantum nuptiæ prohi-
bentur, ut licet bonâ gratiâ
B dissolutum sit matrimonium,
tamen sic quoque intra an-
nū mulieres ad secundas nu-
ptias migrare prohibeantur.

III. Quod autem à nobis
constitutum est de his qui
in expeditionibus degunt, &
in militiarum numerum re-
feruntur, siue milites sint,
siue foederati, siue scholares,
siue alij quidam in qualem-
cumque aliam armatam mi-
litiam delecti, melius ordi-
nandum esse duximus: iube-
músque ut quantoscumque
annos in expeditionibus fe-
cerint, expectent eorum vxo-
res, etiam si nullas literas
nullumve responsum à mari-
tis suis receperint. Si qua ve-
rò ex his mulieribus audierit
maritum suum excessisse, ne
tunc quidem permittimus ut
ad alias nuptias perueniat,
nisi prius per se, aut per pa-
rentes suos, aut per aliam
qualemcūque personam ac-
cesserit mulier ad priores nu-
meri & chartularios, in quo
maritus eius militabat, & eos
vel Tribunal, si præsto sit,
interrogauerit, an reuera de-

Ca. II.
supra-
dict.
Nou.
117.

Dd iiij

functus sit maritus ipsius, ut illi sanctis Euangeliiis propositis deponant, sub fide monumentorum, an maritus reuera decesserit. Et postquam hæc fecerit, actorum monumenta pro testimonio suo mulier excipiat. Et post hæc iubemus eam annum expectare, ut postquam transierit, liceat ei legitimum matrimonium contrahere. Quod si contra hanc observationem mulier præsumperit ad aliud matrimonium peruenire, & ipsa, & qui eam vxorem duxit, ut adulteri puniantur. Sin autem illi qui sub fide gestorum cum iureiurando deposuerunt, conuicti postea fuerint falsò deposuisse: ipsi quidem militiâ suâ nudati decem librarum auri poenam compellantur ei præstare, quem falsò dixerunt decessisse: sit autem in eius potestate, si velit, suam vxorem recipere. Quod si scholaris sit de cuius morte dubitatio est, à primatibus scholæ & actuario. Si autem fœderatus, ab eius optione, prædictam depositionem accipiat vxor illius: hisdem obseruandis & in aliis omnibus qui in armatam militiam referuntur.

Cap.
12.

^b Prædictis autem causis eas quoque nominatim addendas censuimus, ex quibus licet sine poena matrimonia dissoluere.

Ἀλύτῃσιν ὁ αὐτῇ συνοικησας, ὥστε ἐκεί-
νοις τῶν ἀγίων δ'αγγελίων θεωρε-
μένων ἵπὶ θεωρίας ὑπομνημάτων
κατατίθεσθαι, εἰ ταῖς ὁληθείαις ὁ αὐτῇ
αὐτῆς τετελεύτηκε. καὶ μὴ ὁ ταῦτα
θεωρεῖ, τὰ ὑπομνήματα ἀναλη-
φθέντα ἢ γυνὴ ὑπὲρ τῆς ἰδίας μὴρυ-
είας ἐκλάβῃ. καὶ μὴ ταῦτα κελεύο-
μεν μένειν αὐτῷ ἐνός ἐνιαυτοῦ διάστη-
μα, ὥστε μὴ πρὶν αὐτῷ παραδρομὴν
ἔξῃναι ταύτῃ νόμιμον συναλλάττειν
γάμον. εἰ δὲ πρὶν ταύτῃ πρὶν πρὶν
τήρησιν ἢ γυνὴ ὁληθείᾳ εἰς ἑτέραν ἐλ-
θεῖν γάμον, καὶ αὐτῇ, καὶ ὁ ἀγαγόμε-
νος αὐτῷ πρὸς γάμον, ὡς μοιχοὶ
τιμωρεῖσθαι. (1) δὲ (1) ἵπὶ θεω-
ρίας ὑπομνημάτων μὴ ὄρκου κατα-
θέμενοι μὴ ταῦτα διρεθεῖν πλαστῶς
καταθέμενοι, αὐτοὶ μὲν τῆς στρατείας
γυμνούμενοι, δέκα χροσίου λίτρων ποι-
νὴν συνελαθῇσονται καταβαλεῖν ἐπὶ
ἐκείνον ὃν ἐφύσαντο τετελεύτηκεναι.
αὐτὸς δὲ ἄδραν ἐχέτω εἰ βουληθεῖ, ἢ
πρὶν ἰδίαν γαμετὴν ἀναλαμβάνειν. εἰ
δὲ χολαρεῖται εἰς ἐκεῖνος, οὐ λινθ
πρὶν τῆς τελευτῆς ἢ ἀμφισβήτησις
ὅτι παρὰ τῶν θεωρῶν τῆς χολῆς καὶ
τῆς ἀκτουαρίου. εἰ δὲ φοιδερεῖται,
παρὰ τῆς ὀπίοντος αὐτῷ πρὶν εἰρημέ-
νῃ κατὰθεσιν, κομίζεσθαι πρὶν ἐκεί-
νου γαμετῷ. τούτων παραφυλακτο-
μένων, καὶ πρὶν ἄλλοις ἀπαντας τού-
τοις εἰς ὄπλον στρατεῖαν ἀναφερομένοις.
Ταῖς ὃ εἰρημέναις ἀπίαις συνείδμεν
καὶ ταύτας ὀνομασίᾳ θεωρεῖν, ὥστε ὧν
τοὺς γάμοις διχα ποινησὶ ἐξέστ' διαλύειν.

Δ. Διαλύεται γὰρ γάμος κτ' ^Α πρὸς-
 φασιν ἀμεμπῶς, ὅταν ἀσκησιν θά-
 περ ^Β ἔληται τῇ μερῶν πρὸς πλὴν
 ἢ τὰ κρείττω μεταβαίνων ὁδὸν, καὶ
 τῷ ἐν ἀγνοίᾳ βίῳ αἰρούμενῳ. τι-
 νισὶ γὰρ κελεύομεν παρρησίαν
 εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πρὸς
 τὰ καλλίω μεδιταμένοισι, διαλύειν
 τὸ συνοικέσιον, καὶ ἀναχωρεῖν με-
 τὰ τινος βραχείας ὑπολελειμένης ^Β
 τῷ καταλελειμένῳ παραμυθίας, ὅ-
 πρ' αὐτὸν συμφωνήσαντες ^Γ συμβα-
 λόντες ἀπὸ τελευτῆς γίνεσθαι κέρδος,
 τῷτο ἔχοντες δέ ^Δ καταλελειμένῳ
 παρὰ πατρὸς, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυ-
 νὴ καθεστήκοι. διότι καὶ οὕτως τῷ
 γε ἢ τῷ συνοικήσαντι, δοκεῖ τε-
 λευτῶν, ἐπ' αὐτὸν αὐτὸς ἑτέρας βίου πο-
 ρείαν ἐλόμενος.

Καὶ κτ' ^Α πρὸς φασιν δὲ ἀναγκαίαν
 τὴν καὶ ἐκ ἀλόγων διαλύεται γάμον,
 ὅταν τις οὐχ οἶσιν τε εἴη συνιέναι τῇ
 γυναικὶ, καὶ τὰ πρὸς τῆς φύσεως
 ἀνδράσι δεδομένα πρᾶττειν ἀχει-
 τερώων τελείων ἐνιαυτῶν ἐκ τῆς τῇ
 γάμων καιροῦ. παρέστι γὰρ τῇ γυναι-
 κὶ ἢ τοῖς γε αὐτῆς πατράσι διαζυ-
 γνῶναι τὸ συνοικέσιον, εἰ καὶ μὴ βού-
 λουσι τῷτο ὁ συνοικῶν κἀνταῦθα ἢ
 μὴ πρὸς εἰς ἕως ὅστιν ὅλως ἢ πρὸς
 δομένη πρὸς ἀκολουθήσῃ τῇ γυναι-
 κὶ, καὶ ἀποδοῦναι ταῦτα ὁ ἀνὴρ, εἴ-
 τε τύχοι λαβών. ἢ δὲ διὰ τῷ γά-
 μῳ ἢτοι πρὸς τῷ γάμον δωρεὰ,
 μὴ παρὰ τῷ ἀνδρὶ, οὐδὲν οἰκοδεν-
 τισμούδῳ.

IV. Dissoluitur autem matri- ^{Novi}
 monium ex causa nulli ob- ^{22. c. 3.}
 noxia reprehensionem, cum al-
 teruter solitariam vitam ele-
 gerit, demigrans ad viam
 quæ ducit ad meliora, & vi-
 tam quæ in castitate trans-
 igitur eligens. Tunc enim iu-
 bemus licere & marito &
 vxori ad meliora migranti-
 bus, nuptias dissolvere, & se-
 cedere, aliquo modico sola-
 tio dimisso ei qui derelictus
 fuerit. Nam quod ex pacto
 conuento contrahentiū post
 mortem alterius superstitis
 lucro cederet, id eum habere
 oportet, qui derelictus est ab
 altero, siue maritus sit, siue
 vxor. Nam is, quod attinet
 ad coniugem, videtur deces-
 sisse, cum alterum vitæ iter
 pro altero elegerit.

Ex causa verò necessaria ^{Cap. 6.}
 & à ratione non abhorrente
 dissoluitur matrimonium,
 cum quis vxori suæ misceri
 non potuerit, & ea facere
 quæ viris à natura concessa
 sunt, ad triennium vsque à
 tempore nuptiarum nume-
 randum. Licebit enim vxo-
 ri, aut ipsius parentibus, dis-
 solvere matrimonium, etiam
 marito inuito. Et hîc dos qui-
 dem, si quæ data fuerit, vxo-
 rem sequetur, & eam mari-
 tus reddet si acceperit. Do-
 natio autem propter nuptias
 aut ante nuptias, apud mari-
 tum residebit, nullum in re-
 bus suis dispendium passurū.

Cap.

7.

Seci & captiuitate bonâ A
 gratiâ dissoluitur matrimo-
 nium. Nam siue marito hoc
 infortunium acciderit, mu-
 liere manente in ciuitate, si-
 ue mulier ab hostibus capta
 fuerit, maritus autem ma-
 neat in ciuitate, stricta qui-
 dem & subtilis ratio matrimo-
 nium dirimit: nam si se-
 mel seruitus alterutri super-
 uenerit, conditionis inæqua-
 litas æqualitatem quæ ex nu-
 ptiis oritur permanere non fi-
 nit. Verumenimverò hæc be-
 nignius considerantes, quam-
 diu quidem certum est super-
 stitem esse maritum aut vxo-
 rem, matrimonium non di-
 remptum manere sinimus,
 nec ad secundas nuptias per-
 ueniant vxores, nec mariti, C
 nisi perperam hoc velint vi-
 deri facere, & pœnis subii-
 ci: maritus inquam exactioni
 donationis ante nuptias: vxor
 verò dotis. Quod si incertum
 sit, vtrum persona quæ ab ho-
 stibus capta est, viuat, necne,
 tunc expectandum est quin-
 quennium, seu marito, seu
 mulieri: post quod, siue mors
 certa sit, siue incerta matri-
 monium impunè licebit con-
 trahere. fuit enim hoc con-
 numeratum à præcedentibus
 Imperatoribus, inter solutio-
 nes quæ bonâ gratiâ fiunt. &
 nos in hoc consentimus, vt
 nec repudio hîc opus sit, ita
 inter se inuicem disiunctis
 personis, & neque maritus

Αλλά καὶ τὸ τῆς αἰχμαλωσίας
 τοιοῦτόν ἐστι, ὅποιον ἀγαθῇ χερί
 διαλύει τὸ γάμον. εἴ τε γὰρ ἀν-
 δρὶ συμβαίη τοιοῦτον ἀτύχημα τῆς
 γυναικὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ μνηούσης,
 εἴ τε αὖθις γυνὴ μὴ εἰς αἰχμαλω-
 σίαν ἀπίοι, μύθοι δὲ ὁ αἰὴρ ἐν τῇ
 πολιτείᾳ, ὁ μὴ ἀκρείβῃς καὶ λε-
 πτὸς λόγος διαλύει τὸ γάμον.
 B δουλείας γὰρ ἅπαξ ἑπιγυρομένης
 πατρὶ, ἢ τῆς τύχης ἀνισότης, πλὴν ἐκ
 τῶν γάμων ἰσότητα μύθειν οὐ συγχω-
 ρεῖ. πλὴν ἄλλα Φιλανθρωποτρόπον τὰ
 τοιαῦτα θεωροῦντες, ἕως μὴ ὅτιν
 φανερόν φερεῖναι ἢ τὸν ἀνδρα ἢ τὴν
 γαμετὴν, μένειν ἅλυστα τὰ σωσιμέ-
 σια συγχωροῦμεν, καὶ ἐκ ἐλδύσσονται
 πρὸς δευτέροις γάμοις οὔτε γυναι-
 κες, οὔτε ἀνδρες, εἰ μὴ βούλονται δο-
 κεῖν καὶ περὶ τὴν ἀρετὴν τῶν πατρῶν,
 καὶ ὑποπέσειν ταῖς ποιναῖς. ὁ μὲν τῇ
 τῆς πατρὸς γάμου δωρεᾶς φαρμέν ἐκ-
 τὸς ἢ δὲ τῆς πατρὸς. εἰ δὲ ἀδηλον
 καθεστῆκοι πότῃ φερεῖσιν ἢ μὴ, τὸ
 εἰς πολέμοις ἀφικόμενον παρὼν
 πτωχὰ ταῦτα πενταετίᾳ μενετέον,
 εἴ τε τῷ ἀνδρὶ, ἢ τῇ γυναικί. μὴ δὲ
 εἴ τε σαφῇ γένοιτο τὰ τῆς τελευτῆς,
 εἴ τε ἀδηλα μένοι, γαμεῖν ἔξεστιν ἀ-
 κινδυνῶς. καὶ τῶν γὰρ δὴ ταῖς κα-
 λουμέναις καλῇ χερί διαλύσει πα-
 ρὰ τῶν πατρῶν ἢ μὴ σωθῆναι. καὶ
 ἡμεῖς δὲ εἰς τῶν συμφαμεν. ὥστε
 ἐν ταῦτα, οὐδὲ διαζυγίᾳ γίνεται και-
 ρὸς, οὔτε τῶν παρὼν διεσώ-
 των ἀλλήλων, καὶ οὐδεὶς ἐντεθέν

κερδανεῖ, οὔτε ὁ ἀνὴρ τὴν πατρὶκα, ἔτε
ἢ γυνὴ πλὴν πατρικαίαν δωρεάν,
ἀλλ' ἕκαστος ἐπὶ τῇ οἰκείῳ μενεῖ.

ε'. Τὰς εἰρημένους τῶν ἀπάσας αἰ-
πίας τὰς τῶ παρόντι ἡμῶν νόμῳ πε-
ρεχόμενας, μόνους δεχεῖν κελεύομεν
πρὸς τὴν διάλειπιν τῇ νομίμων σωσι-
κεσίῳ, τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσας δεχεῖν
πρὸς ἀκελεύομεθα, καὶ μηδεμίαν ἄλλαν
αἰτίαν, πλὴν τῇ ὀνομασίᾳ ἐκκευμένων
τοῦτο τῶ νόμῳ διαλύειν νόμιμον γά-
μον, εἴτε ἡμετέροις, εἴτε παλαιότοις
περιέχεται νόμοις.

ς'. Ἐπειδὴ δὲ πνεις, τῷ ἡμέτερον πρὸς
βαίναν ἀπουδάροις νόμον, ἐν ᾧ ἰδικῶς
τὰς αἰτίας ἀπερεθμισάμεθα, ἐξ ὧν
μόνων διαζύγια δυνάμει πέμπεται
ἢ ἐκ τῆς ἀνδρός, ἢ ἐκ τῆς γυναικός, κε-
λεύομεν πρὸς ἐκείνας τὰς αἰτίας μηδε-
νὶ ὅπως διαλύειν γάμους καὶ διαζύγια
γίνεσθαι, ἢ ἐρρῶσθαι τὰ γινόμενα, καὶ
συγχωρεῖν ἀλλήλοις τὰ ἀμδρτήματα.
εἰ δὲ πρὸς τὰς ἀφ' ἡμῶν διωρισμένας
αἰτίας πολυήσοις πνεις διαλύειν τῷ
γάμον, κελεύομεν εἰ μὴ καπόντας ἐ-
χοιεν εἴτε ἐξ αὐτοῦ, εἴτε ἐξ ἄλλου γά-
μου, τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐκείνοις διδόναι
καὶ πλὴν τῇ νόμων τάξιν, καὶ πόν τε ἀν-
δρα, πλὴν τε γυναικα εἰς μοναστήριον
ἐμβάλλεσθαι ἐπὶ πάντα τῷ τῷ ζωῆς αὐ-
τῶν χρόνον· καὶ ἐκ τῆς ἑκάστου περὶ οὐσίας
ἀνὰ τέσσαρας οὐγκίας τοῖς μονασι-
εῖοις, ἐν οἷς ἐμβάλλονται ἀφορίζε-
σθαι, τῆς ἀνδρός δηλονότι μηδὲν χρῆσιν
ἔχοντος τῆς διδομένης τοῖς παισὶ μέρος.

A dotem, neque vxor donatio-
nem ante nuptias lucrabitur,
sed vnusquisq; sua retinebit.
v. Memoratas igitur causas
quæ hac nostra lege conti-
nentur, solas iubemus suffi-
cere ad solutionem legitimo-
rum matrimoniorū, alias au-
tem omnes cessare præcipi-
mus, & nullam aliam causam
præter eas quæ nominatim
huic legi sunt insertæ, posse
soluere legitimum matrimo-
nium, siue nostris, siue vete-
ribus legibus contineantur.

VI. Quoniam quidam legem
nostram student transgredi,
in qua specialiter causas enu-
merauimus, ex quibus repu-
dium mitti potest à marito
vel vxore : iubemus ne ex
aliis quam ex his causis diuor-
tia fiant, aut facta valeant,
néve ex consensu matrimo-
nia dissoluantur, & sibi in-
uicem peccata condonent.
Quòd si præter causas à no-
bis definitas aliqui matrimo-
nium soluere præsumpserint,
iubemus, si quidem descen-
dentes habeant, siue ex eo-
dem siue ex alio matrimo-
nio, vt bona eorum illis
secundum legum ordinem
dentur, & vt maritus & vxor
in monasterium coniiciantur
illic mansuri quamdiu adui-
xerint : & de cuiusque pa-
trimonio triens attribuat
monasteriis in quæ coniici-
untur, marito scilicet ne v-
sumfructum quidem habituro portionis quæ liberis conceditur.

Nou.
134. c.
II. in
pr.

Sin autem descendentes non habeant, sed ascendentes reperiantur, hi trientem substantiæ capiant, nisi impiæ solutioni matrimonij consenserint: bes autem monasterio in quod quisque coniicitur. Si verò non sint ascendentes nec descendentes, aut etiam ascendentes facto consenserint: iubemus omnia bona addici monasteriis in quæ fuerunt coniecti: ne huiusmodi vafro commento & Dei iudicium contemptui habeatur, & lex nostra violetur. Sed & eos qui huiusmodi matrimoniorum dissolutionibus ministerium præbent, aut eiusmodi illicita instrumenta composuerint, corporalibus pœnis subdi iubemus, & in exilium mitti. Si verò hi qui matrimonium soluere præsumpserunt, voluerint rursus matrimonij nexu copulari priusquàm coniiciantur in monasteria: hoc agendi licentiam concedimus, & prædictas pœnas eis remittimus, & ut facultates suas habere possint concedimus, & ita inter se viuant, proinde ac si nihil eiusmodi ab eis admissum esset. Quòd si vnus matrimonium reuocare voluerit, nisi alter consenserit, aduersus eum qui non vult, pœnæ obtineant. Atque hæc omnia iubemus obseruari tam in hac regia vrbe, quàm in prouinciis per

εἰ δὲ καπόντας μὴ ἔχοιεν, ἀλλ' ἀνιόν-
τες διέσκοπονται, τὸ τρίτον μέρος
τῆς οὐσίας λαμβάνειν αὐτοῦ, εἰ μὴ
τῇ ἀσεβείᾳ τῆς λύσεως γάμου συ-
νήνεσεν. τὰ δὲ δύο μέρη τοῖς μονα-
σθεῖοις ἐν οἷς ἕκαστος ἐμβάλλε-
ται ἀφορίζεται. εἰ δὲ μήτε κα-
πόντες, μήτε ἀνιόντες εἶεν, ἢ καὶ ὁ
ἀνιόντες συνήνεσεν τῷ γεγονότι, κε-
λεύμενος πᾶσαν τὴν οὐσίαν τοῖς μο-
νασθεῖοις, ἐν οἷς ἐβλήθησαν δίδο-
σαι, ἵνα μὴ διὰ ταύτης τῆς φει-
νοίας καὶ τὸ θεοῦ κέλεμα καταφρο-
νηθεῖν, καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος πα-
ραβῇ. ἄλλα καὶ τοῦ ὑπουργού-
τος ταῖς τοιαύταις λύσεσι τῶν γά-
μων, ἢ τὰ τοιαῦτα ἀθέμιτα συμβό-
λα συνπιδέντας ταῖς εἰς σῶμα ποι-
ναῖς ὑποβάλλεσθαι κελεύμενος, καὶ
εἰς ἔξορίαν πέμπεσθαι. εἰ δὲ ὁ γά-
μον λύειν ἐπιχρήσαντες βουλη-
θῶσι πάλιν ἑαυτοῦ συζυγεῖναι πρὶν
ἐμβληθῶσι μονασθεῖοις, ἀδελφὸν αὐ-
τοῖς δίδομεν τὴν ποιεῖν, καὶ τὰς
περὶ τῆς ποινᾶς συγχωρομένην
αὐτοῖς, καὶ τὰς ἰδίας φειδοῦσας ἔ-
χον, καὶ οὕτως πρὸς ἀλλήλους ζῆν,
ὥς αὐτοὶ εἰ μηδὲν τοιοῦτον ἡμῶν
ἐπύγχανε. τὸ ἐνός δὲ βου-
λομένου γάμον ἀνακαλέ-
σθαι, εἰ μὴ συναινέσῃ τὸ ἑτε-
ρον πρὸς τὸν, κατὰ τὴν μὴ βου-
λομένου κρατεῖν τὰς ποινὰς. ταῦτα
δὲ πάντα φυλάττειν κελεύμενος,
ἐν τε τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει,
καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διὰ τὸ τοῦ
κόμης

κόμητος τῆς περιβάτων ἢ τῆς δουλίας, καὶ τῆς τῆς Παλατίνων σχολῆς, καὶ τῆς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δρχόντων, καὶ τῆς τάξεων αὐτῶν, εἰδόντων αὐτῶν, ὡς ἐὰν ῥαθυμήσοισι τοιούτου ἑνὸς ἀμδρτανομήτου, καὶ μὴ ταῦτα ἀφουλάξοισι, καὶ ἔξορίῳ ἢ δήμεισιν ὑποστήσονται. ταῦτα δὲ κελόμην παραφυλάττειν καὶ τοῦ κατὰ τόπον ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις, ὡς ἐπεροία αὐτῶν τὰ παραδεδομένα ἐρῶσιν ἐν μοναστείοις ἐμβάλλεσθαι, καὶ ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτῶν τὰ ὅσα ἡμῶν διοριθέντα τοῖς μοναστείοις παρέχεσθαι.

ζ'. Καὶ τὰς εἰρημένους μὲν διατυπώσας δὲ τῆς ἀλόγως ἢ ἀλόγως διαλυομένων γάμων διατυπώσας, καὶ πάντα τὰ δὲ τῆς εἰρημένων δεμάτων καὶ ταύτῃ ἡμῶν πλεὺν διάταξιν κείνεσθαι τε καὶ τέμνεσθαι διορίζομεν.

Εἰ δὲ τις πλεὺν ἰδίαν γαμετὴν μάστιξιν ἢ ξύλοις τυπήσῃ, χωρὶς ἑνὸς τῆς αἰσῶν αὐτῆς κατὰ τῆς γυναικῶν πρὸς πλεὺν τοῦ γάμου διάλυσιν δρχεῖν παρεκελεύσασθαι, γάμου μὲν διάλυσιν ἐν τούτῳ γίνεσθαι μὴ βουλόμην. Ὡς δὲ ἀνδρα Ὡς δὲ γυναικὶ χωρὶς τῆς τοιαύτης αἰτίας μάστιξιν ἢ ξύλοις τυπήσῃ πλεὺν ἑαυτῆς γαμετὴν, ποσοδὸν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑβρεως, ἐν τῇ ἄλλῃ αὐτῆς δουλίας διδόναι τῇ γυναικί, καὶ συνεσῶπος τῷ γάμῳ, ὅσον τὸ πλεῖον τῆς πρὸ γάμου ποιῆσαι δωρεάς.

Basil. Tom. IV.

A comitem rerum priuatarum, & scholam Palatinorum, & Præsides in prouinciis, eorumque officia, scituris his, quod si cum quid eiusmodi admissum fuerit, negligentius se gesserint, neque hæc omnia obseruauerint, in exilium abibunt, & bona eorum publicabuntur. Hæc autem iubemus obseruare sanctissimos quoque locorum Episcopos, ut prouidentia eorum traditæ personæ conii-
B ciantur in monasteria, & ex eorum bonis monasteriis tradantur ea quæ à nobis definita sunt.

VII. Atque illa quidem de
matrimoniiis quæ ex iusta vel
iniusta causa dissoluuntur sta-
C tuimus, & omnia quæ ad supradictos casus pertinent iudicari & decidi ex hac nostra constitutione decernimus.

Si quis autem uxorem suam
flagellis aut lignis ceciderit,
absque aliqua earum causa-
rum quas contra uxores suf-
ficere ad dissoluendum ma-
trimonium iussimus, matri-
monium quidem dissolui ob
id nolumus: maritus autem
qui absque eiusmodi causa
flagris aut lignis cecidisse
uxorem suam conuictus fue-
rit, pro hac contumelia ex
alia substantia sua tantum
uxori, etiam constante ma-
trimonio præstet, quantum
facit tertia pars donationis
ante nuptias.

Ee

Nou.
117.
C. 13.
in fin.

Cap.
14.

C. 15.
in pr.

His insuper addimus, ut si quis aliquem suspectum habeat, quod fortè velit uxoris suæ castitati illudere, & tres illi testationes in scriptis habitas destinauerit habentes testimonia trium idoneorum testium, & post has testationes in scriptis deprehenderit eum cum uxore sua, si quidem in domo sua, vel uxoris, vel adulteri, vel in popinis, vel in suburbanis, liceat marito illum propriis manibus occidere, nullo exinde imminente ei periculo. Sin autem in alio loco eum deprehenderit cum uxore sua colloquentem, non minus quàm tribus idoneis testibus conuocatis, per quos probare possit quòd ipsum cum uxore sua deprehenderit, tradat magistratui de criminibus cognoscenti: ille autem si reuera cognouerit post tres testationes in scriptis habitas, eum esse cum uxore eius deprehensum, eum quidem quasi ex hoc solo in crimen adulterij inciderit, nulla alia probatione requisita puniat, marito autem liceat suam ut voluerit uxorem accusare, & secundùm leges crimen exsequi.

§. 1. Quoniam autem nonnulli reperiuntur ita impij, ut in venerandis etiam domibus audeant se tantis immiscere flagitiis, & illic de peccatis inire consiliũ, vbi qui Deum

A Πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ κεῖνο προσέθε-
μεν, ὥστε εἴπερ τις ὑποπτεύσῃ ἑνὰ ὡς
εἰκὸς βούλεσθαι τῇ τῆς ἰδίας γαμετῆς
συμπάξαι σωφροσύνη, καὶ παρὰ θε-
λίας αὐτῇ ἐγγράφοις τρεῖς ἐκπέμψαι
ἐχούσας μάρτυρίας ἀνδρῶν ἀξιολόγων,
καὶ μὲν ταύτας τὰς τρεῖς ἐγγράφοις δια-
μάρτυρίας ὅροι αὐτῷ συντυγχάνοντα
τῇ ἑαυτῆς γαμετῇ, εἰ μὴ εἰς ἴδιον οἶ-
κον ἢ τῆς γυναικὸς, ἢ τῆς μοιχοῦ, ἢ
ἐν πορνείᾳ, ἢ ἐν πορναείοις, ἢ ἄ-
λλαν τῷ ἀνδρὶ τῆς οἰκείας χερσὶ τῷ ποι-
οῦτον ἀνελεῖν, οὐδὲν αἰνδιῶνον ἐντε-
θεν βλάβεμένῳ. εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ τόπῳ τῷ
τοιοῦτον ὅροι μὲν τῇ ἑαυτῆς γαμετῆς δια-
λεξιόμενον, ἐκ ἐλαττον τῶν τελῶν μάρτυ-
ρων ἀξιολόγων συγκαλουμένων, δι' ὧν
ἀποδείξαι δύναται ὅτι παρ' αὐτῷ μὲν
τῆς ἑαυτῆς γαμετῆς ὄρε, τῷ ἀφ' ὧν πα-
ραδιδόναι τῷ τὰ ἐγκλήματα ὀξετά-
ζοντι ἐκείνον δὲ τῆς ἀληθείας γινώ-
σκοντα μὲν τὰς τρεῖς ἐγγράφοις διαμάρ-
τυρίας, τῇ τοιαύτῃ γυναικὶ τῶτον σω-
δρεθέντα, αὐτὸς μὲν τοιοῦτον ὡς ἐκ μό-
νου τοῦτου τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι
ὑποπεσόντα, μηδεμίαν ἄλλην ζητου-
μένης ἀποδείξεως τιμωρεῖσθαι, ἀλλὰ
δὲ εἴ τι τῷ ἀνδρὶ ὧν αὐτὸς βούληται τῆς
ἰδίας γαμετῆς κατηγορεῖν, καὶ καὶ τοῦ
νόμου τῷ ἐγκλήματι ἐπεξίεναι.

Επειδὴ δὲ οὕτως διεύσκονταί τινες
ἀσεβεῖς, ὥστε καὶ ἐν σεβάσματι καὶ
ἐν αὐτοῖς τοῖς σεβασμίοις οἰκοῖς πολ-
μῶν εἰς τοιαῦτα ἑαυτοῦ ἐμμιγνύειν
μύση, καὶ κεῖθεν ἀμδρτημάτων βου-
λεύεσθαι, ὅπου εἰώθασιν αὐτῷ θεόν

φοβούμενοι πρὸ τῆς ἀμνηστίας τῶν
 συγχώρησιν ἔχαιτε, κελόμεν, ὥστε
 εἰ τις τοιοῦτος ὑρεθείη ἐν τοποῖς ἐνα-
 γίσιν ἀλλοτεία γαμετῇ, εἰς τὴν ὑπο-
 νοεῖται, μετὰ τρεῖς ὡς εἴρηται δια-
 μδρπείας διαλεζόμεν, ἀδελφὴν
 εἶναι τῷ παύτης ἀνδρὶ ἐκείνῳ πρὸς
 σωπον τῷ ἐκδικῶ τῆς ἐκκλησίας,
 ἢ τοῖς ἄλλοις κληρικοῖς πρὸς ἀδιδό-
 ναι, ὥστε τῷ κινδυνῷ αὐτῶν κεχωρι-
 σμένοις τοῖς φυλάττεσθαι μέλει
 οὗτο ὅτι τῶ τοποῦ ἀρχῶν τῶτο γινώ-
 σκων πέμψῃ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον
 τῆς πόλεως, ὥστε αὐτῶ τοῖς πα-
 ραδοτέῳις ἡμωείας ὀφείλοντας ὑ-
 ποσῶναι κατὰ τῶ νόμου ὁ ἀ-
 παγορεύοις, τῶ μοιχοῖς ἐκ τῆς
 ἀγνωστῶν ἐκκλησιῶν ἐκδικεῖσθαι,
 μηδὲ μὲν ἐνταῦθα ἐτέρῳ τῶ δι-
 καστοῦ ζητουῦν πρὸς μοιχείας
 ἀποδέξιν, εἰ μὴ τὰς τρεῖς ὡς ἀνω-
 τέρω εἴρηται διαμδρπείας. τοῦτων
 γὰρ τῶ τειῶν διαμδρπείων ἀπο-
 δεικνυμένων, πᾶσι τρόποις ἐκείνοι
 ὡς μοιχοῖς ἡμωρεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ
 ὀφείλει τὰ ποιαῦτα πρὸς σωπα σε-
 βασμίου τοποῦ ἔχιν ἀσφάλειαν, οὐ-
 πρὸς αὐτοῖς, διὰ τῶ ἰδίου μύσους κα-
 τεφρόνησαν. εἰ γὰρ τῶ ἀλλοτρίως
 ἀρπαγὰς γυναικῶν, καὶ μοιχείας
 πλημμελοῦντας εἰς δικηνοῖς οἴκοις
 πρὸς ὀφείλοντας ὑπὸ αὐτῶν ἐκδικεῖ-
 σθαι ὁ ἡμέτεροι νόμοι οὐ συγχωροῦσι·
 πῶς ἐκείνοις τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ
 τοιαῦτα μύση ἀπουδάξοις διαπράτ-
 τεσθαι, συγχωρήσωμεν ἵνα βοηθῶν

Basil. Tom. IV.

timent, soliti sunt veniam
 peccatorum suorum postu-
 lare, iubemus, ut si quis hu-
 iusmodi hominem in locis
 venerabilibus deprehenderit
 cum aliena vxore de qua su-
 spicio est, post tres testatio-
 nes, ut dictum est, colloqui:
 liceat marito eius utramque
 personam tradere Ecclesiæ
 defensori, aut aliis clericis,
 ut eorum periculo hi separa-
 tim custodiantur, donec lo-
 ci magistratus re comper-
 ta mittat ad ciuitatis Epi-
 scopum, quatenus ij ipsi tra-
 dantur, ex legibus poenas
 subituri, quæ vetant ne a-
 dulti a sanctissimis Eccle-
 siis impunitatem & defen-
 sionem consequantur, nul-
 lam heic adulterij probatio-
 nem requirente iudice, præ-
 ter tres, ut superius dictum
 est, contestationes. His enim
 tribus contestationibus pro-
 batis, illi modis omnibus ut
 adulteri puniantur. Neque
 enim huiusmodi personæ ex
 eo loco tutelam habere de-
 bent, quem ipsi per suum fla-
 gitium habuere despiciunt.
 Nam si eos qui alibi mulie-
 res rapiunt, & adulteria com-
 mittunt confugientes in do-
 mos orationum, ab ipsis de-
 fendi vindicarique leges no-
 stræ non concedunt: quo-
 modo illis qui in eadem Ec-
 clesia huiusmodi student per-
 petrare flagitia, concedemus
 ut vllum inueniant auxilium

Ee ij

in septris ecclesiasticis, ac non potius omnimodis tradantur magistratibus & poenas sustineant, quibus digni sunt qui loca sanctissima polluere presumunt. Qui enim illic delinquit, vbi salutem petet? Et generaliter statuimus, vt si quis vxorem suam inuenerit, aut filiam, aut neptem, aut nurum, in venerabilibus locis cum aliquo colloquium habentem, & suspicetur turpitudinis causa eos conuenisse, eos tradat defensori, vel aliis eiusdem sanctissimæ ecclesiæ clericis, vt hi suo periculo vtrosque custodiant, donec loci magistratus eos accipiat, & secundum leges causam discutiat.

L. 1.
D. de
diu. &
repu.

VIII. PAVLI. Dirimitur matrimonium diuortio, vel morte, vel captiuitate, aut alia seruitute quæ contingit vni ex coniugibus.

L. 2.
§. 1.

IX. CAIVS. Diuortium sic concipitur: res tuas agito.

§. 2.

^f Etiam in solutione sponsalium repudium mitti oportet, & sic concipitur....

§. ult.

^g Nihil interest siue ipsi præsentem renuntietur, siue absentem per eum qui in eius potestate sit, aut eum qui ipsum vel ipsam in potestate habet.

L. 3.
in pr.

X. PAVL. ^h Diuortium non est quod verum non est, & propter perpetuam dissensionem. Itaque ⁱ quæ per calorem repudium misit, & breui

^A ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξέλκεται ὁ ὅρος, ἀλλὰ πᾶσι τῶν τοιούτων ποῖς ἀρχαῖς παρὰ τὸν θεὸν δοθένται, καὶ πτωχεύειν ὑπομένειν, ἢ ἀξιοὶ καθεστῶσιν. ^Θ τῶν ἀγνωστῶν ποῖς μολύνειν πολλοὶ. ὁ γὰρ ἐκείσε ἀμάρτανων ποδωπιδεύει αἰτήσας; καὶ χυρικῶς δὲ διατυποῦμεν, ἵνα ἐὰν τις ἐν τῇ τῶν ἰδίων γυναικῶν, ἢ θυγατέρων, ἢ ἐγγονῶν, ἢ νύμφῶν, ἐν διαγέσει ποῖς μετατέλῃ. ^Θ διαλεγομένη, καὶ ὑπονοήσῃ αἰχρᾶς χάριν αἰτίας, αὐτὸν σωμιλῶν, παρὰ τὸν θεὸν αὐτὸν τῷ ἐκδικῶν, ἢ ποῖς ἄλλοις τῆς αὐτῆς ἀγνωστῆς ἐκκλησίας κληρικοῖς, ὥστε τοῖς τῶν ἰδίων κινδυνῶν ἐκείτῃ παρὰ τὸν θεὸν κεχωρισμένως φυλάξαι ἄχρῃς ἀν' ὅτε τὸ ποῖς ἀρχῶν τοῖς παρὰ τὸν θεὸν νόμοις τὸ παρὰ τὸν θεὸν σκοπήσῃ.

^h Πάυλ. Διαλύεται τὸ συνοικέσιον διαζύγιον, ἢ θανάτῳ, ἢ αἰχμαλωσίᾳ, ἢ ἄλλης δουλείας συμβαίνουσας ἐν τῇ συνοικουμένων.

^θ Γάμου. Τὸ διαζύγιον οὕτω συντίθεται, τὰ σεαυτῆς, παρὰ τὸν θεὸν. ἢ οὕτως, τὰ σεαυτῆς παρὰ τὸν θεὸν.

^δ Καὶ ἐπὶ τῇ διαλύσει τῆς μνηστείας δεῖ σέλλεσθαι διαζύγιον, καὶ ὅπως συντίθεται...

Α διαφόρον εἶτε αὐτῶν παρὰ τὸν θεὸν ἀπαγορευθῇ, εἶτε ἀπὸ τῶν διὰ τὸν ὑπεξίστου αὐτῶν, ἢ τῶν ἔχοντος αὐτὸν ὑπεξίστου.

^ι Πάυλ. Διαζύγιον ἐκ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν ἀληθές, καὶ ἐπὶ διωκεῖται διαμείσθαι. ὅθεν ἢ διὰ θερμότητα πέμψασα διαζύγιον, καὶ συντόμως

ὑποστρέψασα, οὔτε διαζυγίαι δο-
κεῖ.

ια'. Οὐλπ. Τῆς μαγνομένης ὁ γάμος
μὴν εἰς ἑρρώμην, καὶ καλῶς αὐτῇ
ἐλλεται διαζύγιον. ἔοικε γὰρ τῷ ἀνο-
ουῶπι. αὐτῇ δὲ οὐ σέλλει, οὔτε ὁ κου-
ράτωρ αὐτῆς· ὁ δὲ πατήρ διώεται
σελλειν διαζύγιον.

ιβ'. Ιδεμ. Εὰν αὐτεξοισία διαζυγῇ
ὥστε τὸν ἀνδρα κερδαίνειν, καὶ τὸν πα-
τέρα ζημιωθῆναι, ὅστις ἐν τῷ γάμῳ
τελευτήσῃ αὐτῆς, ἡ διώατο τὴν ὥρην
αὐτῇ δοθεῖσαν περὶ αὐτὴν ἀναλαβεῖν·
βοηθεῖται ὁ πατήρ, καὶ οὕτως ἀπαγεῖ
τὴν περὶ αὐτὴν ὥσπερ ἐν τῷ γάμῳ ἡ
παῖς ἐτελεύτησεν.

ιγ'. Παπιδωδ'. Εὰν ὁ σείλας διαζύ-
γιον μεταμεληθῇ, καὶ ὁ διακομίζων
αὐτὸν ἀνοῶν τὸν μεταμέλον, ἀπο-
δῶ αὐτῷ, μὴν εἰς τὸ συνοικέσιον. εἰ μὴ
ἄρα τὸν μεταμέλον γνοῖς ὁ δεξάμε-
νος, αὐτὸς θέλει λύσαι τὸν γάμον.
τότε γὰρ δι' αὐτὸν λύεται.

ιδ'. Ιδεμ. Ο γαμετὴν ἄλλοτεριαν ἐκ
τῆς οἰκίας εἰς τὸν ἰδίον οἶκον λαβὼν,
καὶ κεῖθεν σείλας διαζύγιον τῷ ἀν-
δρὶ αὐτῆς, ἐπὶ τριετίαν ἐξορίζε-
ται.

ιε'. Παυλ. Οὐκ ἐρρώται διαζύγιον,
εἰ μὴ περὶ ἡφθήμερον ἐπὶ ἀμφοτέρους
Ρωμαῖοι ἐφηβοὶ ἐν οἷς ἐκ ἑστὶν ἀπε-
λεύθεροι τῶν ποιοῦντων διαζύγιον, ἢ
τῶν πατρὸς αὐτῶν, ἢ πατρὸς, ἢ πε-
πάπου, ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἀνιόντων
ἢ καπόντων ἀπελεύθεροι.

Basil. Tom. IV.

A reuerſa eſt, diuertiffe non vi-
detur.

XI. VLPIAN.^k Furioſæ matri- L. 4.
monium firmum manet, ¹&
ei rectè repudium mittitur.
eſt enim ignorantī ſimilis.
Ipſa autem non mittit, neque
curator eius: ^m pater autem
poſteſt repudium mittere.

XII. IDEM.ⁿ Si filia eman- L. 5.
cipata diuerterit vt maritus
lucretur, & pater damno ad-
ficiatur, qui ſi conſtante ma-
trimonio deceſſiſſet, poterat
dotem à ſe datam recipere:
patri ſuccurritur, & perinde
dotem exigit ac ſi filia in ma-
trimonio deceſſiſſet.

Præ-
term.
eſt 6.
dig.

XIII. PAPIANI.^o Si eum qui L. 7.
libellum diuortij miſit pœ-
nituerit, & qui eum ferebat
C pœnitentiam ignorans, eum
tradiderit, durat matrimo-
nium. Niſi is qui accepit,
cognita pœnitentia ipſe ve-
lit matrimonium diſſolue-
re. tunc enim per eum ſol-
uitur.

XIV. IDEM.^p Qui alienam L. 8.
vxorem ex itinere domum
ſuam duxit, & inde marito
eius repudium miſit, in trien-
nium relegatur.

XV. PAUL.^q Diuortium ra- L. 9.
tum non eſt, niſi ſeptem ci-
uibus Romanis puberibus ad-
hibitis: inter quos non eſt li-
bertus eius qui diuortium fa-
cit, aut patris eius, aut aui,
aut proauī, aut aliorum a-
ſcendentium vel deſcenden-
tium libertus.

Ee iij

L. 1. C. X V I. ¹ Mariti quidem depor-
de re- tatio ¹ matrimonium non dif-
pud. soluit, sed absurdum est mu-
& iud. lierem manere indotatam.
c. c.

Præ- ¹ Potest itaque dotem suam
est 2. repetere.
const.

L. 3. X V I I. Dedit quis dotem pro
muliere, ² & in casum mortis
stipulatus est. ³ Mulier autem
cū vellet conditionem sti-
pulationis, extinguere, ima-
ginariē repudium marito mi-
sit, vt deficeret conditio eius
qui dotem constituerat, &
deinde eidem nuberet, ex-
traneo semel excluso. Iubet
ergo constitutio ne hoc di-
uortium extraneo fraudi sit,
& vt dos ei restituatur opera
Præsidis. ⁴ Imaginaria enim,
inquit, diuortia, siue in spon-
salibus fiant, siue in matrimo-
niis, nullius momenti sunt.
& licet ad breue tempus ma-
trimonium solutum sit, v-
num quidem matrimonium
est, duæ autem dotes. & quē-
admodum si extraneus stipu-
latus esset dotem sibi reddi
quoquo modo soluto matri-
monio, licet ad breue tem-
pus solutum esset, commit-
teretur stipulatio, & mulier
indotata reperiretur, nisi rur-
sus ex consensu eius ducere-
tur: simili modo & nunc pro-
pter repudium conditio ex-
tranei deficere videtur.

L. 4. X V I I I. ² Mater libellum re-
pudij marito filiae suæ mit-
tere non potest.

L. 5. X I X. ³ Pater qui semel con-

A 15. ¹ Ο μὲν πατριμοσύνην τῆς αἰδοῦς
οὐ διαλύει ὅτι γάμον, πλὴν ἀποπὼν
ὅτιν ἀπορρίπτει εἶναι πλὴν γυναικῆ.
ὅθεν δυνάται πλὴν ἰδίαν πατρὶκα ἐ-
παναλαβεῖν.

16. ² Προῖκα ἡς ὑπὲρ γυναικὸς ἐπι-
δέδωκε, καὶ ὅτι ἀπὸ τελευτῆς καὶ σὺν
ἐπιφύτῃσιν. ἡ δὲ κόρη βουλομένη σβέ-
σαι πλὴν αἵρεσιν τῆς ἐπιφύτῃσιν, εἰ-
κονικῶς ἐπέμψα διαζύγιον τῷ ἰδίῳ
ἀνδρὶ, ἵνα ἀπονήσῃ ἡ αἵρεσις τῆς προ-
κρίτου, καὶ λοιπὸν ὑπὲρ γαμήτει-
σαι τῷ αὐτῷ πατρὶ, τῆς ἐξωπικῆς
ἀπαξ ἀποκλεισθέντος. ἡ τοίνυν δια-
ζυγίς κελεύει τὸ τοιοῦτον διαζύγιον μὴ
βλάπτειν ὅτι ἐξωπικόν, ἀλλὰ ἀπο-
καθίσταται αὐτῷ πλὴν πατρὶκα πα-
νοία τῆς ἀρχόντος. τὰ γὰρ εἰκονικά, φη-
σι, διαζύγια, εἴτε ἐπὶ μνήμῃ γυναι-
ται, εἴτε ἐπὶ γάμῳ, αὐτὸ οὐδενὸς εἰσὶ.
καὶ πατρὸς ὀλίγον καιρὸν ὁ γάμος
διαλυτῇ, εἰς μὲν ὅτιν ὁ γάμος, πατρὶ-
κες δὲ δύο. καὶ ὥστε εἰ ἐπιφύτῃσιν ὁ
ἐξωπικὸς ὅπως δὴποτε λυομένης τῆς
γάμου πλὴν πατρὶκα ἀναλαβεῖν, καὶ
καὶ ἐπὶ ἐλάχιστον χρόνον διελεύθῃ ὁ γά-
μος, ἐβεβαίωτο ἡ ἐπιφύτῃσιν, καὶ δι-
είσκειτο ἀπορρίπτει ἡ γυνή, εἰ μὴ ἄρα
πάλιν καὶ σωμαίνεσιν αὐτῇ ἐγαμήτῃ
ὅτι αὐτῇ τὸν καὶ νυν διὰ τῆς δια-
ζυγίου, πρεσβεύεται ἀπονεῖν ἡ αἵρεσις τῆς
ἐξωπικῆς.

17. ³ Οὐ δύναται ἡ μήτηρ διαζύ-
γιον πέμπειν τῷ ἀνδρὶ τῆς θυγα-
τρὸς.

18. ⁴ Ο πατήρ ἀπαξ σωμαίνεσας τῇ

γάμῳ, οὐ δυνάται μὴ συναγνούσης ^A αὐτῇ τῆς θυγατρὸς, διαλύειν αὐτὸν, εἰ μὴ ἄρα ὑπὸ μεγάλης καὶ δολόρου αἰτίας. εἰ δὲ καὶ συναγνούσης αὐτῆς διαλυθῇ ὁ γάμος, οὐ δυνάται ἀνακαλῆσαι αὐτὴν ὑποσχεῖσθαι πρὸς ^W ἄνδρα. ἐὰν δὲ αὐτεξοισία ᾖ ὅτιν ἡ θυγάτηρ, οὐδενὶ λόγῳ δυνάται ὁ πατήρ διαλύειν ^W αὐτῆς γάμον.

κ'. Ἡ διάταξις βούλεται μὴτε ὑπεξοισίους μὴτε αὐτεξοισίους παῖδας, μὴτε ἄρρενας, μὴτε θηλείας δυνάσθαι διαλύειν ^W οἰκείους γάμους, εἰς βλάβην τῶν οἰκείων πατέρων, ἢ μητέρων τῶν πατρῴων, ἢ πατρῴων δωρεῶν ἢ πεδωκότων, ἢ ὑποδέξαμενων. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ συστάσει τῶν γάμων περὶ τῶν πατέρων συναίνεσιν· οὕτως μὴ διαλυέσθαι συγχωροῦμεν ^W γάμοις τῶν πατέρων, πατρῴων γάμοις τῶν πατέρων αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ πατρῴων γάμοις τῶν πατέρων γίνεται διαζύγιον, μὴ ἀρμόζειν κατ' αὐτῶν πρὸς τῆς πατρῴας, ἢ τῆς πατρῴας δωρεῶς ἀπαίτησιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἢ πεδωκοῦν καὶ ταῦτα, ἢ ὑποδέξαντο. ἀλλ' αὐτῶν ^W ὅσον ἢ πρὸς θυγατέρας ^W πέμψαντας δολόρως τὸ διαζύγιον, ὑποκαί- ^D δαι τῇ ποιαύτῃ μεθοδείᾳ. ἀποπον γὰρ ὅτιν ^W μὴ πατέρα παρὰ γάμῳ τῶν ὁδῶν μὴ δυνάσθαι λύειν ^W γάμον αὐτῶν. τοῖς δὲ παισὶν ἢ πεπερασμένους, ἴσως καὶ ἐλάττωσι τῶν εἴκοσι πέντε ἐνιαυτῶν ὑπαρχοῖσι, καὶ μὴ τὸ συμφέρον ^W ἢ πρὸς αὐτοῖς, ἢ κακίστῃ γνώμῃ πρὸς τὸν γυνεὺς καὶ γυναικὶς λύειν

sentit matrimonio, non potest, ^b filia non consentiente id dissolvere, nisi ex magna & iusta causa. Sin autem ea consentiente matrimonium dissolutum fuerit, ^c eam ut ad maritum redeat, compellere non potest. Quod si filia sui iuris sit, nulla ratione ^d pater matrimonium eius potest dissolvere.

XX. ^e Vult constitutio, ut L. 12. neque filii familias, neque emancipati, neque masculi, neque feminae matrimonia sua possint dissolvere in fraudem patrum suorum aut matrum, qui dotes aut donationes ante nuptias dederunt, aut susceperunt. Sed quemadmodum in contrahendo matrimonio consensum parentum expectamus: ita nec filiorum dissolui matrimonia eis inuitis permittimus. Sed & si contra parentum voluntatem diuortium fiat, ut non competat aduersus eos dotis exactio, aut donationis ante nuptias, etiam si ipsi ea dederint, aut susceperint. sed ipse filius filiaue qui sine causa repudium miserunt, subiiciatur ei actioni. Absurdum enim est, patrem quidem contra filij voluntatem matrimonium eius dissolvere non posse: permitti autem filiis forte & in minori ætate constitutis, quique nesciunt quid utile sit, aut pessimo animo circa parentes sunt, contra eorum

Ee iiij

voluntatem matrimonium
suum dissolvere.

Nou.
22.
cap.9.

XXI. ^f Si autem iudiciali
calculo libertus, aut liber-
ta, aut eorum filij in servi-
tutem redacti sint : constitit
quidem ab initio matrimo-
nium, postea tamen emer-
gens servitus, inuicem eos
separat, proinde atque si in-
secta mors fuisset. Nam qui
nos antecesserunt, dicunt
servitutem superuenientem
non multum à morte abesse.
Quamobrem in hac specie
quisque quod suum est reci-
piat : pactum autem quod fa-
ctum est in casum mortis li-
beris tantum conditionis per-
sonis adquiratur, reliquo per-
ueniente ad eum qui ad ser-
vututis nexum reuocavit.

Cap.
10.

§ Si quis autem statim ab
initio putauerit se liberæ per-
sonæ coniungi, deinde servus
pronuntiatus fuerit, matri-
monium dissolui non dice-
mus : sed ipsum ab initio ne
quidem matrimonium fuisse
propter rationem paulò an-
tè à nobis dictam de inæqua-
litate conditionis. Vnde ne-
que lucrum ex matrimonio,
neque tale aliquid spectan-
dum, sed nuda rerum ad
ipsos pertinentium, per com-
petentes actiones restitu-
tio. Hæc autem definimus,
& tale non esse dicimus ma-
trimonium, si sola conditio-
nis & animi incertitudo rem-
tueatur, nec domini con-

A παρὰ γνώμῃ αὐτῶν τῷ ἴδιῳ γά-
μῳ.

κα'. Εἰ δὲ ψῆφῳ δικαστικῇ ἀπε-
λθόντων, ἢ πλὴν ἀπελθόντων, ἢ τῶν
τούτων παῖδας καταδουλώσῃ· σωί-
σεται μὲν ὅς ἐστι δέχῃς ὁ γάμος, ἢ δὲ
ὑστερῶν ἐπιφανέσῃ δουλείᾳ, δια-
ζῶντιν αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων, ὥσαντι
τελευτῆς ἀκολουθησάσης. ἐπεὶ πρὶν
B πρὸς ἡμῶν φασὶ πλὴν ἐπιγυμνῶν
δουλείαν, οὐ μακρὰ διεστάναι θανά-
του· ὥστε ἐντεθῆναι τὸ μὲν οἰκεῖν ἕκα-
στος ἀπολαμβάνεται· τὸ δὲ ἀπὸ τε-
λευτῆς μόνῳ τοῖς ἐλθόντοισι πε-
ριγινέσθω σύμφωνῳ, τὰ λοιπὰ
πρὸς τὸν καταδουλώσαντα χωροῦν-
ται.

C

Εἰ δὲ διθὺς ὅς ἐστι δέχῃς οἰκείῃ τις
ἐλθόντων συνάπτεσθαι πρὸς ὅπως,
εἴτε ἐκείνῳ δοῦλῳ ἀποφανθείη
καθ' ἑαυτὸς, οὐ φήσομεν λύεσθαι τὸν
γάμον· ἀλλ' αὐτὸ πλὴν δέχῃς οὐ-
δὲ γάμον γινέσθαι παρὰ πλὴν ἐμ-
πορᾶν ἡμῶν εἰρημνῶν αἰτίαν πλὴν
τῆς πρὸς πλὴν τύχῃς ἀνισότητος.

D ὥστε οὐδὲ κέρδιον ἐκ γάμου θεω-
ρητέον, οὐδὲ τι τοιοῦτον, ἀλλὰ ψι-
λὸν τῇ πρὸς πρὸς κόντων διὰ τῆς
πρὸς φόρον ἀγωγῶν ἀνάδοσιν. πάν-
τα δὲ διορίζομεν, καὶ τὸ τοιοῦ-
τον οὐκ εἶναι φανερὸν γάμον, εἴ-
περ τὸ πρᾶγμα τύχῃς καὶ ψι-
χῆς * δαλῶς συνδιοικήσῃ μόνῃ, * αἰτία
μηδὲ συναινεσέως τῆς δευτέρας, μη-

δὲ κακουργίας αὐτῆς ἔνθ' ἑνὶ, μηδὲ ῥα-
θυμίας ἐλεγχόμενης.

ΣΧΟΛΙΑ.

Εὐλογος αἴτια ῥεπούδι' ἐστὶ, ὃ σιωφδέναί τιλὺ
γωνάικα ἐπιβουλίῳ κατὰ τῆ βασιλέως, καὶ μὴ
μηνύσαι τὰς ἀνδρῶν καὶ τὸν ἀνδρα γνόντα σω-
πῆσαι διωαυμένης τῆς γυναικὸς καὶ δι' ἕτερον μη-
νύσαι. ὃ μοιχευθῆναι τιλὺ γωνάικα ἐστὶν ὁ αἰὲρ
γυναικὸς νικήσας. τότε γὰρ πρὸς τιλὺ πρὸς ἑκά-
στη τῆς ἄλλης οὐσίας τῆς γυναικὸς λαμβάνει ὁ
αἰὲρ, ὅσον ποιεῖ ὃ τρίτον μέρος τῆς πατρικῆς, πάλ-
δαν μὴ ὑπὸντων. Εἰ γὰρ ὑπὸντων πᾶντες, αὐτοὶ
λήθονται τιλὺ πρὸς ἑκάστη, καὶ πᾶσαν τιλὺ πατρικῆς
οὐσίας τῆς μητρὸς αὐτῶν ὑποφρουμένης. εἰ δὲ κα-
τηγρησάμενος ὁ αἰὲρ τῆς γυναικὸς μοιχεύει μὴ δέειξιν,
ἀλλ' ἡττηθῇ, αἴτια ῥεπούδι' καὶ εἰς αὐτὴν εἰσάγει ὁ
τῆς αὐτῆς ἀνάγνωσι βιβλ. τῆς κώδικος ἐ. ὑτλ. ιζ'.
Δρατ. η'. καὶ βιβλ. θ'. ὑτ. θ'. Δρατ. ιβ'. καὶ ιδ'. καὶ
κζ'. καὶ λδ'. μέμνησο τῆς κβ'. Δρατ. εὐσεως. καὶ
ἀνάγνωσι τιλὺ ρμ'. νεαράν. ὃ μοιχεύσας ὑποφ-
ρῆται. ἡ δὲ γαμετὴ αὐτῆς πρὸς τὴν πατρικὴν ἀν-
τὴς λαμβάνει τιλὺ χεῖσιν τῆς ἐδναί, καὶ ὃ τρί-
τον μέρος τῆς τῆς ἀνδρὸς πατρικῆς, τῆς δεσπο-
τείας μὲν πι. φυλαχθῆσθαι τοῖς ἰδίῳις παισίν,
οἷς πατρικῶν, καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα οὐσία τῆς ἀν-
δρὸς, ὅτι τῆς μοιχεύσας πατρὸς αὐτῶν. Εἰ
γὰρ πᾶντες ὅτι ὑπὸντων αὐτῶν, καὶ ἡ δεσπο-
τεία ὃ τρίτον μέρος καὶ τὰ ἐδνα λαμβάνει
ἡ γυνή. ἡ δὲ λοιπὴ αὐτῆς πατρικῆς φισκοῦται.
ἀνάγνωσι βιβλ. θ'. τῆς κώδικος ὑτ. θ'. Δρατ. εὐ.
δλ'. καὶ ε'. καὶ ε'. καὶ νεαράν ριθ'.

Θεοδώρου. Αἱ λύσεις τῆς γάμου ἀπμώρητοι
εἰσὶ. ὃ μὴ διώσασθαι τὸν ἀνδρα μινύσαι τῇ
γυναικί, ὃ ἀίχμαλωπιθῆναι, ὃ μονόσσαι. ἐφ'
ὧν θεμάτων τὰ εἰρημνύα ἡδὴ κρατεῖ. ἴδι γὰρ
σὺ ἔξωθεν ὅτι οἱ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς τρεκατῆ-
ζονται ὅτι τῆς αὐτῆς ἀνάγνωσι πρὸς τῆς μὴ διώσ-
σασθαι μινύσαι βιβλ. ἐ. τῆς κώδικος ὑτ. ιζ'. Δρα-
τ. εὐ. ι'. λέγει γὰρ ὅτι εἰς ἀδιωατῆσιν ὁ αἰὲρ ὅτι
διεπὰ τῇ οἰκείᾳ μινύσαι γυναικί, ἔξῃ γυναικί
τὸν γάμον ἀφελῆσθαι ἀκινδυνῶς, οὐ λαμβά-
νει δὲ τιλὺ πατρικῆς δωρεάν, ἀλλὰ μόνον
monium, sine periculo, non accipere autem

sentus, aut aliqua eius versu-
tia, aut negligentia arguatur.

SCHOLIA.

^a Quoniam in anterioribus nostrisque le-
gibus.] Iusta causa repudij est, si mu-
lier cognouerit insidias quæ strute-
bantur aduersus Imperatorem, &
marito non significauerit: si maritus
hoc ab vxore sua sibi indicatum ta-
cuerit, cum mulier posset etiam per
alium indicare. si maritus vxorem
adulterij ream postulauerit, & post
inscriptionem in crimen eam conui-
cerit. Tunc enim præter dotem, ex
aliis bonis mulieris tantum accipit
maritus, quantum facit tertia pars do-
tis, si liberi non sint: nam si liberi
sint, ipsi dotem capient, & omnia bo-
na matris suæ quæ punitur. Sed si ma-
ritus qui vxorem accusauit, non pro-
bauerit, sed victus fuerit, hoc ipso
aduersus seipsum inducit causam re-
pudij. Lege lib. 5. Cod. tit. 17. const.
8. & lib. 9. tit. 9. constit. 12. 14. 27.
34. memineris 22. Nouellæ. Lege
140. Nouellam, Qui adulterium ad-
misit punitur. Eius autem vxor præ-
ter dotem suam, accipit etiam vsum-
fructum donationis propter nuptias,
& tertiam partem bonorum mariti,
conseruata tamen liberis proprietate,
quibus addicuntur etiam omnia alia
bona viri qui tunc commisit adulte-
rium, nempe patris eorum. Nam si
liberi non sint, donationem propter
nuptias & tertiam partem bonorum
mariti pleno iure vxor accipit: reli-
qua autem eius bona fisco vindican-
tur. Lege lib. 9. Cod. tit. 9. constit.
4. 5. 6. & Nouellam 119.

^b Predictis autem causis.] THEODORI.
Causæ propter quas matrimonia sine
pœna soluuntur, sunt hæ: Si maritus
vxori misceri non potuerit, si captus sit
ab hostibus, monachismus. In quibus
casibus obtinent quæ iam dicta sunt.
Sciendum est extrinsecus quod pacti
sunt coniuges in casum mortis, trahi
etiam ad casum monachismi. De eo
qui coire non potest, lege lib. 5. Cod.
tit. 17. constit. 10. Dicit enim, quod
si triennio maritus non possit vxori
misceri, licet vxori dissoluere matri-
monium, sine periculo, non accipere autem

dotem. & Nouel. 22. de monachismo autem lege lib. 1. Cod. tit. 3. constitut. 52. & Nouella 123. de captiuitate autem lege lib. 5. Cod. tit. 3. constit. 11. Sed memineris 22. Nouel. cap. 7.

Quoniam quidem legem nostram.

Si repudium factum fuerit propter aliquam causam quæ constitutionibus non continetur, non rectè quidem fit, sed tamen valet. sed quæ data sunt amittit is, qui sine iusta causa repudiavit. Memineris eorum quæ dicta sunt tit. 17. lib. 5. Cod. & eorum quæ scripta sunt in 22. & 127. Nouella. Ex consensu non soluitur matrimonium. Hoc tollit 140. Nouella. Nec maritus nec vxor possunt sibi inuicem delicta remittere. Eius qui matrimonium dissoluit bona addicantur descendentes, & coniiciatur in monasterium tam ipse, quàm vxor eius, deturque tertia pars bonorum cuiusque eorum monasterio, nec habeat maritus vsumfructum eorum quæ liberis dantur. Sin autem descendentes non habeat, sed ascendentes tantum: ipsi quidem tertiam partem bonorum eius capiant, nisi ipsi quoque consenserint solutioni matrimonij, bes verò detur monasterio. Si neque ascendentes neque descendentes fuerint, tunc monasterio omnia bona eius qui matrimonium dissoluit, addicantur: & qui huic solutioni matrimonij subferuerunt, & tabelliones corporalibus pœnis subdantur, & in exilium mittantur. Qui autem consensu matrimonium dissoluerunt, antequam coniiciantur in monasteria, possunt sibi inuicem coniungi pœnitentia acti, nec pœnis subduntur. Si autem vnus consenserit reuocationi matrimonij, alius autem non consenserit, tunc is qui non consensit, subiiciatur prædictis pœnis. Sciendum autem est, quod si ea quæ dicta sunt non obseruauerint Præsides & eorum apparitores, subiiciuntur exilio & bonorum publicationi. Curent autem Episcopi vt ea personæ dentur monasteriis cum quantitate definita ex bonis eorum. Sciendum autem est omnia quæ dicta sunt, hodie non procedere. Nam, vt prius dixi, iubet 140. Nouella, impunè ex consensu solui

A παρῖνα. καὶ νεαραὶ κβ'. πρὸ τῶ μονάσαι, ἀνάγνωθι βιβλ. α'. τῶ κώδικος ὑπλ. γ'. Διὰ ταῖς. νβ'. καὶ νεαραὶ ρκγ'. πρὸ δὲ τῶ ἀρχιμαλωπιδιῶν ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ὑπλ. γ'. Διὰ ταῖς. ια'. πλὴν μέμνησο τῆς νεαραῖς κβ'. κεφ. ζ'.

Εὰν ῥεπουδῶν γῆνηται ὅτι ἡνι αἰτία μὴ εἴρημνῇ ταῖς διὰ ταῖς, κακῶς μὲν γίνεται, πλὴν ἔρρωται. ἀλλὰ δηλονότι σπύλλισι τὰ ὅτι δὲ ἔντα ὁ ἀλόγως ῥεπουδῶν τεύσας. μέμνησο τῆς εἴρημνῶν ἐν τῇ ιζ'. ὑπλ. τῶ ε'. βιβλ. τῶ κώδικος. καὶ τῆς ἐν τῇ κβ'. καὶ ριζ'. νεαραῖς. καὶ σιωπῶντων γάμος οὐ λύεται. τῶ δὲ ἀναρῶν ἡ ρμ'. νεαραῖς. οὐτε αἴηρ οὐτε γυνὴ δύνανται πῶς χωρεῖν ἀλλήλοις τὰ ἀμύτηματα. ὁ σιωπῶντες λύων γάμον πῶς χωρεῖται πλὴν ἰδίαν οὐσίαν τοῖς καποδοσιν αὐτῶ, καὶ βληθείτω εἰς μοναστήριον αὐτὸς τε καὶ ἡ γυνὴ αὐτῶ ἕως τελευτῆς αὐτῶν, καὶ ἀφοριζέσθωσαν τέσσαρες οὐκίαις ἐκ τῆς οὐσίας ἐκείνου αὐτῶν τοῖς μοναστηρίοις, καὶ μὴ ἔχεται ὁ ἀνὴρ πλὴν χρῆσιν τῆς διδομένης τοῖς πασι. εἰ δὲ καπὼντες οὐκ ἔχῃ, ἀλλὰ μόνον ἀνιόντες, ὁ τρίτον μέρος τῆς οὐσίας αὐτῶ λαμβανέσθωσαν. εἰ μὴ αἶρα καὶ αὐτοὶ πλὴν λύσιν τῶ γάμου σιωπῶντες. ὁ δὲ ἄλλο διμοῖρον πᾶς δημοσίᾳ διδοῦν. εἰ δὲ μήτε ἀνιόντες μήτε καπὼντες εἶεν, τότε πῶς σπερῶνται τὰ μοναστήρια πᾶσα ἡ οὐσία ἢ λύσματος τὸν γάμον· καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς τοιαύτης λύσεως τῶ γάμου, καὶ οἱ συμβολαιογράφοι ταῖς εἰς σῶμα ποινῆς ὑποβαλλέσθωσαν, καὶ εἰς ἐξορίαν πεμπέσθωσαν. δύνανται δὲ οἱ σιωπῶντες τὸν γάμον λύσαντες σιωπῶντες ἀλλήλοις ἐκ μεταμέλου πῶς ἢ βληθείτω εἰς ὁ μοναστήριον, καὶ ὁ δὲ ποινῆς ὑποκείνται. εἰ δὲ εἰς μὲν σιωπῶντες εἰς ἀνάκλησιν ἢ γάμου, ὁ δὲ ἄλλος μὴ σιωπῶντες, τότε ὁ μὴ σιωπῶντας ὑποκείνται ταῖς εἰρημνῶν ποινῆς. ἴσθον δὲ ὅτι εἰ μὴ φυλάξοις τὰ εἰρημνῶν οἱ ἐν ἐπὶ ῥχία ὄντες διακατα, καὶ ταξέωται αὐτῶν, ἐξορία καὶ δημεύσεως ὑποκείνται. πῶς δὲ τῶ ὅτι σκόπησαν τὰ τοιαῦτα πῶς ὅσα διδοῦνται τοῖς μοναστηρίοις μὴ τῶ οὐσιᾶς ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν πόσου. ἴσθι δὲ ὅτι πᾶν τὰ εἰρημνῶν σημεῖον οὐ πῶς βαίνει. ὡς γὰρ ἔμπροσθεν εἶπον, κελεύει ἡ ρμ'. νεαραῖς ἀζημίως τῇ σιωπῶντες τοῖς γάμοις

λύεσθαι. Ζήτει τὸ νομοκρόνονος ὑτ. ιγ'. κεφαλ. δ'. καὶ τὸ ἀγίου Βασιλείου κανόνα θ'.

Ο μὲν τρεῖς ἐλθέσθαις ἀφ' αὐτῆς τὸν μοιχὸν καταλαμβάνων ἐν τῇ οἴκῳ, ἢ ἐν τῇ τῆς γυναικὸς, ἢ ἐν τῇ οἴκῳ τῆς μοιχοῦ, ἢ ἐν πορταῖς, ἢ ἐν πορταίοις, μὲν τῆς αὐτῆς γαμετῆς δηλονότι ἀκινδυνῶς αὐτὸν αἰρεῖ. Εἰ γὰρ ἔξω τῆς εἰρημνῶν τόπων καταλάβῃ αὐτὸν πρὸνταν τειρῶν μὲν τῶν, πρὸς διδοῦν αὐτὸν τῇ ἀρρεν. ἰαδὶ δὲ ὅτι ἐὰν ὁ αἰὲρ τρεῖς ἀφ' αὐτῆς ἐτελεσε τῇ μοιχῷ ἐλθέσθαις, δυνάται ὁ γέλων κατηρεῖν τῆς γυναικὸς μὴ ἀπαιτούμενος ἄλλω δόδουσι. ἀνάγνωθι περὶ μὲν τῆς αἰρεῖν τὸν μοιχὸν βιβ. θ'. ὑτλ. θ'. ἀφ. δ'. ἐνθα φησὶ, καὶ τοῖς παῖδας δυνάσθαι τὸ πιῆσαι. περὶ δὲ τοῦ κατηρεῖν τῆς μοιχευθείσης, ἀνάγνωθι τοῦ αὐτῆς βιβλ. ἀφ. ταξ. ε'. ζ'. ια'. ιθ'. ιε'. ιθ'. καὶ κα'.

Ανωνύμου. Τοῦ τῆς ἀγχμαλώσις πρὸς ἀκρίβειαν εἰρησθαι ἀφ' αὐτῆς τὴν ὁπλημοσύνην δουλείαν ἐπεὶ φιλαγάθως ὁ γάμος ἐρῶσθαι καὶ τὴν ἀφ' αὐτῆς τῆς διγ. καὶ τὴν περὶ γάμον νεαρόν κβ'. καὶ ριζ'. ἡ καὶ ἀνάγνωθι τελείως τὰ περὶ ῥεπουδίου ἀφ' αὐτῆς τῆς ἀνώνμου. ὅτι δὲ πάρεστος ἀγχμαλώτου μὲν ὁ γάμος ἐρῶσθαι, ὡς βιβ. κγ'. ὑτλ. β'. διγ. με'. ἐν δὲ τῇ δ. ιε'. ὑτ. τοῦ μθ'. βιβ. ἀφ' αὐτῆς τῆς ἀποπροφῆς ὁ αἰὲρ οὐκ ἀπλῶς ἀναλαμβάνει τὴν γαμετῆν, ἀλλ' ὅτε καὶ αὐτὴ θέλει μὴ γαμηθεῖσα ἐτέρω μὲν τὸν ὡρισμὸν χρόνον. Εἰ δὲ χωρὶς αἰτίας βυλόρου μὴ ἀποπροφῆς πρὸς τὸν ἀνδρα, ταῖς ποιναῖς ἀποπίπτει τοῦ διαζυγίου. ἐν δὲ τῇ β'. διγ. τοῦ αὐτῆς ὑτ. ἡ γυνὴ τοῦ ἀγχμαλώτου οὐκ ἐστὶν αὐτῇ γαμετῇ καὶ τῇ θέλῃ, καὶ ἐν τῇ οἴκῳ αὐτῆς μὲν. καὶ διγ. ιδ'. ὅτε συνωμνέσθαι ἡ γυνὴ ἐν τῇ πολεμίων ἀποπροφῆς οὐσα ἀναγεύεται ὁ γάμος. καὶ τοῖς ἐν τῇ ιγ'. διγ. τοῦ ε'. ὑτλ. τοῦ μθ'. βιβλ. κατὰ τῆς πρὸς τοῖς πολεμίοις μοιχευθείσης δέδωκε τῇ ἀνδρὶ κινδὺν τὸ de adulteriis iure mariti.

Τοῦ Εναντιοφανοῦς. Τοῦτο αἰρεῖ ἡ ριζ'. νεαρό λέγουσα, ὅτι δὲ πολλὰς ἐν τοῖς παλαίοις καὶ ἡμετέροις ὁρῶντο νομίμοις, εἰς ὧν διχραδὲς αἱ τῆς γάμον ἀφ' αὐτῆς γίνονται καὶ ἐξῆς τῆς καὶ αἰτίας διήρσας τὸ βυλόρου πέμπειν ἀφ' αὐτῆς ἐν τῇ ἀναγέρσῃ τῆς κβ'. νεα-

A matrimonia. Quare Nomoc. tit. 13. cap. 4. & S. Basilij can. 9.

^d Et tres illi testationes in scriptis.] Qui post tres testationes in scriptis habitas, adulterum in domo sua; aut in domo vxoris, aut in domo ipsius adulteri deprehendit, aut in popinis, aut in suburbanis, cum vxore sua scilicet, eum citra periculum interficit. Nam si eum præterquam in dictis locis deprehenderit, præsentibus tribus testibus tradat eum Præfidi. Sciendum autem est quod maritus qui ad adulterum tres in scriptis testationes misit, potest si velit vxorem accusare, nec ab eo alia probatio exigitur. De iure occidendi adulteri, lege lib. 9. tit. 9. const. 4. qua dicitur filios etiam hoc posse facere. De accusatione adulteræ, lege eiusdem tit. constit. 6. 7. 11. 14. 15. 19. & 21.

^e Vel captiuitate, aut alia seruitute.]

INNOMINATI. Quod dicitur matrimonium captiuitate dirimi, respicit strictum ius propter seruitutem contingentem: nam benigna ratione integrum est matrimonium secundum distinctionem dig. 6. & Nouel. de nuptiis 22. & 117. quam etiam lege accuratè tractantem de repudiis. In patrono autem captiuo durat matrimonium, vt libro 23. tit. 2. dig. 45. In 8. autem dig. 15. tit. lib. 49. iure postliminij maritus non simpliciter vxorem recipit, sed cum & ipsa voluerit, & adhuc alij post constitutum tempus nupta non est. Quod si sine iusta causa ad maritum non redierit, pœnis dissidij subiicitur. In 12. autem dig. eiusdem tit. vxor captiuæ eius vxor non est tametsi velit, & in eius domo maneat, & dig. 14. cum vxor consenserit reuerfa ab hostibus, renouatur matrimonium. Atqui dig. 13. 5. tit. lib. 48. aduersus eam quæ cum apud hostes esset adulterium admisit, iure mariti accusationem instituere marito permittit.

ENANTIOPH. Hoc abrogat 117. Nouella dicens, Quoniam multas in veteribus & legibus nostris causas inuenimus, ex quibus facillè matrimonia dissoluuntur, &c. causas autem propter quas iure repudium mittitur inuenies in abrogatione 22. Nouel.

læ. Prohibuit autem etiam consensuA
dissolui matrimonium, dicta 117.
Nouella: sed abrogata fuit Nouella
140. quæ est 2. Iustini. ut inuenies
in abrogatione eiusdem 117. Nouel-
læ, & illa hac præsentī lege.

^f *Etiam in solutione sponsalium.*] In
sponsalibus quoque dissoluendis re-
pudium interuenire oportet. In hoc
autem repudio, hæc verba probata
sunt, Sponsalibus tuis non vtor.

^g *Nihil interest siue ipsi presenti.*]
CYRILLI. Repudium etiam absenti
mittitur per eum qui in eius potestate
est, vel per eum qui ipsum vel ipsam B
in potestate habet.

^h *Diuortium non est quod verum non est.*]
DOROTHEI. Diuortium illud verum
creditur, quod fit animo & propo-
sito perpetuæ dissensionis. Si quid e-
nim in calore vel in ira fit aut dicitur,
non prius ratum est, quàm ex eo
quodd ipsi in eadem voluntate perse-
uerauerint, probatum fuerit id fa-
ctum esse ex pura voluntate. Ideo-
que per calorem missio repudio, si
breui vxor ad maritum reuersa sit,
vxor eius est. & sanè neque repu-
dium intercessisse videtur. Quæsitum
autem est an mulier furiosa marito
possit repudium mittere, aut maritus
eius furiosus eam repudiare. Et scri-
bit Iulianus ei quidem rectè mitti re-
pudium, mittitur enim ignoranti:
ipsam autem non posse repudium
mittere propter dementiam, neque
curatorem eius, patrem autem rectè
mittere repudium. Non tractasset
autem Iulianus de repudio, nisi sci-
uisset etiam post furorem mulieris
constare inter eam & maritum ma-
trimonium. & ego eius sententiæ ac-
cedo.

CYRILLI. Quod calore missum est
repudium, nisi perseuerauerit dissen-
sio, pro nullo est. Furiosæ mittitur
repudium, ipsa autem non mittit. nec
curator eius. pater autem eius mittit.
Valet autem matrimonium, alioqui
repudio opus non esset.

ⁱ *Quæ per calorem misit repudiū.*] ENANTI
Hæc ostendunt etiam sine causa mit-
ti repudium. Quod quidem abroga-
tum est Nouella 117. & 134. Simili-
ter lib. 23. tit. 5. dig. 16. & lib. 1. tit. 6.
dig. 8.

ραῖς. ἐκώλυσε δὲ καὶ πλὴν κτ' σιωπῶντων Δι-
λεισιν ἢ Εἰρημολῶν ριζ'. νεαρά. ἄλλ' αἰρηρέθη πα-
ρὰ τῆς ρμ'. νεαράς, ἢ πρὶς ὅτι δούτερον Ιουστινίου,
ὡς ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς αὐτῆς ριζ'. νεαράς διήρησε,
καὶ κείνη ὑπὸ τῆς παροχέου νόμου.

Καὶ πρὸς Διφάλεισιν τῆς μηντείας χεῖρ
ἐντίθεσθαι ῥεπούδιον. ἐν δὲ τούτῳ τὰ ῥεπούδια,
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐδοκιμάσθησαν, τῇ μηντεία
οὐ κέχρημα.

Κυρίλλου. ῤεπούδιον καὶ ἀπόντι πέμπεται δι'
ὑποεξουσίου αὐτοῦ, ἢ τῷ ἔχοντι αὐτὸν ἢ αὐτῷ
ὑποεξουσίον.

Δωροθέου. Εκείνο πιστεύεται ῥεπούδιον ὅ-
κλητὸν, ὅτε ἀπὸ Διφάσεως καὶ πρὸς ὃ διέω-
κῶς διηρῆσθαι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων γίνεται. εἰ
γὰρ τίποτε ἐν θερμότητι ἢ ἐν ὀργῇ γίνεται ἢ
λέγεται, οὐ πρὸτερον ὅτι βέβαιον, εἰ μὴ Διφά
τῷ ὅτι μείναι αὐτοὺς τῇ αὐτῇ παροχέου. ἀποδ-
ρῆ, ὡς αὐτὸ ἐκ τῆς καθαράς παροχέου γέ-
γονεν. εἰ οὖν κατὰ θερμότητα πεμφθέντος ῥε-
πούδιου, μετὰ μικρὸν ἢ γυνὴ ὑποστρέψῃ πρὸς
τὸν ἄνδρα, γαμετὴ αὐτὸς ὅτι. καὶ ὁμολογημέ-
νως ὅτι γεγενῆσθαι δοκεῖ ὃ ῥεπούδιον. ἐζητήθη
C δὲ, εἰ δυνάται γυνὴ μηχανολῶν πέμπειν ῥε-
πούδιον τῷ ἀνδρὶ, ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μηχανολῶν κα-
χεῖσθαι πρὸς αὐτῷ ῥεπούδιῳ. καὶ ἐγραψεν
Ιουλιανός, αὐτῇ μὲν καλῶς πέμπεται ὃ ῥεπού-
διον, πέμπεται γὰρ τῇ ἀγνοούσῃ· μήτε δὲ αὐτῷ
δυνάσθαι πέμπειν ῥεπούδιον Διφά τῷ * ἀγνοοῦν * Sic
αὐτῆς, * μήτε τὸν πατέρα αὐτῆς καλῶς πέμπειν * etiam
ῥεπούδιον. Ὅτι δὲ ἐπεακτάσεν ὁ Ιουλιανός. Heru.
πρὸς ῥεπούδιον, εἰ μὴ ἠπίεστο καὶ μετὰ τὴν
μανίαν τῆς γυναικὸς σιωπῶσθαι τὸν μεταξὺ αὐ-
τῆς καὶ τῷ ἀνδρὸς γάμον. καὶ γὰρ μὲν σιωπῶντα
τῇ γυναικὶ αὐτῇ.

D Κυρίλλου. Διὰ θερμότητα πεμφθέν ῥεπού-
διον, εἰ μὴ καὶ ὅτι μείναι ἢ διήνοια, αὐτὸς ὁ δεινός
ὅτι. μηχανολῶν πέμπεται ῥεπούδιον, αὐτῇ δὲ οὐ
πέμπει, οὔτε κυριώτερον αὐτῆς. ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς
πέμπει. ἐρρώται δὲ ὁ γάμος, ἐπεὶ οὐ χρεία τῷ ῥε-
πούδιου.

Τοῦ Εναντιοφανοῦς. Ταῦτα ἐμφανὲς καὶ δι-
αφάνες πέμπεται Διφά τῷ. ὅτε αἰρηρέθη
ὑπὸ τῆς ριζ'. νεαράς καὶ ρλδ'. ὁμοίως βίβλ.
κγ'. ὑπλ. ε'. διγ. 15'. καὶ βίβλ. α'. πτλ. 5'.
διγ. η'.

Τοῦ

durat matrimonium. Sin autem mulier cum id cognouisset, voluerit matrimonium dissolvere, ipsa causam repudio dedit.

P. *Qui alienam uxorem ex itinere.*] DOROTH. Cum quis in itinere inuenisset uxorem cuiusdam, traxit eam in domum suam, & effecit ut ea de domo sua mitteret libellum repudij marito suo. Cum hoc rescivisset Adrianus, in triennium relegavit eum qui hoc fecerat.

9 *Diuortium ratum non est.*] EIVSDEM. Nullum est ratum repudium, nisi subscribatur a septem testibus ciuibus Romanis & puberibus, præter liberum eius qui repudium mittit: siue ipse eum manumiserit, siue pater eius, aut auus, aut proauus, aut aliquis alius ex eius ascendentibus aut descendentibus.

1 *Mariti quidem deportatio.*] Τὸ κτ' πόδας. Matrimonium deportatione vel aquæ & ignis interdictione non soluitur, si casus in quem maritus incidit, non mutet uxoris affectionem. Ideoque actio dotis ipso iure non competit, sed indotatam eam esse, cuius laudandum propositum est, nec ratio æquitatis, nec exempla permittunt.

1 *Non dissoluit matrimonium.*] Non dissoluit autem, si nolit mulier etiam post talem casum ab eo discedere. hoc enim addit τὸ κτ' πόδας. Si autem velit, soluitur, & dotem repetit.

1 *Potest itaque dotem suam.*] Potest ergo agere & repetere, etenim si maritus soluendo non sit, mulier dotem rectè repetit, ut habetur constit. 29. tit. 12. huius lib. & multo magis cum confiscatus est.

THEODORI. Etiam si marito aqua & igni interdictum fuerit, non soluitur matrimonium eius, nisi uxor voluerit. Similiter dicit 24. constit. 16. tit. huius lib. de viro deportato, dicens quod tantum abest ut dissoluatur matrimonium, etiam si maritus deportatus fuerit, ut etiam quæ ab eo donata sunt uxori, rata non sint, nisi decesserit. Didicisti autem ex 27. constit. dicti tit. 16. quod etiam si vnus ex his qui matrimonio copulati sunt captus sit ab hostibus, non dissoluitur eorum matrimonium. Unde rursus quæ ab aliquo ex his facta

Α νει ὁ γάμος. Εἰ δὲ γνώσῃ γυνὴ τὴν ἀπολύσει τὸν γάμον, αὐτὴ αὐτὰ γίνεσθαι τοῦ ῥεπούδιου.

Δωροθέου. Γαμετὼ ὕνος ἄνδρῳ ὡς ἐν ὁδῷ, εἰλκυσεν αὐτὴν εἰς τὸν ἰδίον οἶκον, καὶ πρὸς αὐτὴν ἐκ τῆς ἰδίου οἴκου πέμψαι ῥεπούδιον πρὸς αὐτῆς, καὶ μετὰ τῆς τοῦ Ἀδριανῆος, ὅτι τὰ ἐκ τῆς ἀποδείξεως τὸν τῆς πεποινηκότες.

Τὸ δ' αὖτε. Οὐδὲ ἐν ῥεπούδιον ἔρρωσθαι, μὴ τῷ ἐκ τῆς μὲν τῶν ἀπογραφῶν πολίτην ῥωμαίων καὶ ἐφέων ὄντων, χωρὶς ἀπελευθέρου τῆς πέμψοντος ὁ ῥεπούδιον. Εἴτε αὐτὸς αὐτὸν ἡλθὲν ἴδωσιν, εἴτε ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἢ παππῶς, ἢ παππῶς, ἢ ἑτεροῦ ὡς τῶν ἀνιόντων αὐτοῦ ἢ κατιόντων.

Τὸ κτ' πόδας. Τῇ deportationi ἢ τῇ aquæ & ignis interdictioni οὐ λύεται ὁ γάμος, εἰ μὴ ἡ τύχη εἰς ἣν ὁ ἀνὴρ ἔπεσε μὴ ἐναλλαγή τινι τῆς γυναικὸς ἀφ' ἑαυτοῦ. καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς πατρικῆς ἀγωγῆς αὐτῆς ὁ νόμος οὐχ ἀρμόζει, ἀλλ' ἀπαγορεύει τῇ αὐτῇ, ἥς ἐπαμνηστέον ἢ πατρικῆς, ὅθεν ὁ τῆς διχοστασίας λογισμός, οὐδὲ τὰ ἀποδείγματα συγχωροῦσιν.

Οὐ ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ ἐὰν αἰρήται ἡ γυνὴ καὶ μὴ τινι τῷ αὐτῷ αὐτὸς ἐκπῶσιν συνοικεῖν αὐτῇ. τῆς τοῦ δ' κτ' πόδας παρρησίας. μὴ βουλομένης δὲ, λύεται καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τινι πατρικῇ.

Διωάται οὖν κινήσας καὶ ἀπαρτῆσας. καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ ὄντος τῆς ἀνδρὸς, καλῶς ἀπαρτῆται τινι πατρικῇ ἢ γυνὴ, ὡς κεῖται ἐν ἀφ' αὐτῆς. τῆς β'. ἡ τ. τῆς πατρικῆς βίβλ. πολλὰ μᾶλλον διμολήνους αὐτοῦ.

Δωροθέου. Καὶ interdictus aqua & igni γυνὴ ὁ ἀνὴρ, οὐ λύεται ὁ παρὲς τινι αὐτοῦ γαμετὼ γάμος, εἰ μὴ τὴν ἀποκρίσιν. ὁμοίως φησὶν ἡ κδ'. ἀφ' αὐτῆς τῆς ις'. ἡ τ. τῆς πατρικῆς βίβλ. καὶ ἀνδρὸς deportati γυναικὸς, λέγουσα ὅτι ὅταν τοσοῦτον οὐ λύεται ὁ γάμος, καὶ ὁ ἀνὴρ δεπορτατῶν, ὅτι καὶ τὰ δαρηθέντα πρὸς αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ ὅκα ἔρρωσθαι, εἰ μὴ ἀποκρίσιν. ἔγνω δὲ ἐκ τῆς κς'. ἀφ' αὐτῆς τῆς εἰρηκῆς ις'. ἡ τ. ὅτι καὶ εἰς τῶν συνοικησάντων ἀλλήλοις ἀχμαλωπισθῇ, οὐ λύεται ὁ μετὰ αὐτῶν γάμος. ὅθεν πάλιν ἡ γυναικὶ τῷ πατρικῇ πινος ἐξ αὐτῆς.

δωρεά, ὅτε ἰσχύει, εἰ μὴ παρὰ τὴν ὁδὸν ὁ δότης ἀνὰ γὰρ τὴν κβ'. νεαρὸν, ἢ πρὸς Φησὶ ὅτι οὐ μόνον ἡ δευτερεύουσα, ἀλλ' ὅτε εἰς μέταλ-
λον κατεβίβη, οὐτε ἡ δουλεία τῆς ὑμωρίας λυεῖ
τὸν γάμον.

Τοῦτέστι καὶ ἐκ τῆς θανάτου αὐτῆς τὴν ἐπα-
νάληψιν ἐπιτηρώτησεν.

Ἡ τῆς γυναικὸς πτωχευρία, οὐ βλάπτει τὸν
ἐπιδοῦντα ὑπὲρ αὐτῆς παρὰ τὴν κβ'. ἀνὰ
δοσιν. μέμνησο τῆς γ'. Διὰ τ. τῆς γ'. ὑπὸ τῆς
παρὰ τὴν κβ'. βίβ.

Ἐπιψευδῶς καὶ κτ' συμπαιγνίαν. ἐγκωμῶν
πρωτοῦ ὅτι τὰ εἰκονικά, ἢ τοὶ τὰ ψευδῆ καὶ πε-
πλασμένα, ἀπ' ὅθεν εἰσιν.

Τοῖς ρηθείσι παρὸς αὐτὴν ἐν τῇ πλάτει
ταῦτα, ὅτε καὶ εἰς δούτερον σωμαφθῶσιν, οὐ
δύναται ἐν δούτερον γάμῳ χωρὶν ἔχειν ἢ ἐπε-
ρώτησις.

Μήτηρ μὲν οὐδ' ὅπως ἀφαιλεῖ τὸν τῆς θυγα-
τρὸς γάμον. ὁ δὲ πατήρ τὸν τῆς αὐτεξοισίου οὐ
ἀφαιλεῖ. ἐπεὶ τὸν τῆς αὐτεξοισίως καλῶς ἀφα-
λεῖ, εἰ ὅπερ ἐν δούτερον αἰτία, ὡς φησὶ ἡ ε'. Διὰ τ.
τῆς κβ'. ὑπὸ τῆς γ'. μέμνησο τῆς ιη'. καὶ κ'. ἀφα-
λέως τῆς ιη'. ὑπὸ τῆς γ'. βίβ. ἀνὰ γὰρ τὴν κβ'. ε'.
ὑπὸ τῆς κ'. Διὰ τ. ε'. ἰστέον δὲ ὅτι δηλοῖ ἡ β'. διατ.
τῆς παρὰ τὴν κβ'. ὑπὸ τῆς γ'. ὡς ὅτε γυνεὺς χωρὶς τῆς τῆς
παίδων σωμαφθῶσιν, ὅτε παῖδες ἐκ τῶν ἰδίων
γονέων, καὶ αὐτεξοισίως, γάμον ἀφαινοῦσι, δη-
λονότι ἐὰν οἱ γονεῖς τὰς ἐπιδοσὶς ὑπὲρ ἐκείνων
ἐποίησαντο. κελεύει γὰρ ἡ κβ'. νεαρὰ τὴν παῖδας
μὴ δύνασθαι λύσαι τὸν ἑαυτῶν γάμον χωρὶς
σωμαφθῶσιν τῶν ἰδίων γονέων. ἐπεὶ εἰς βλάβην
αὐτῶν τῶν γονέων ἢ λύσις γίνεται.

Οὐ δύναται ἀναγκάσαι ὁ πατήρ τὴν μὴ
ἔχουσαν θυγατέρα αὐτῆς φιλοδοῦσαι αὐτῇ ἰδίῳ
ἀνδρὶ. μέμνησο τῆς ιδ'. Διὰ τ. τῆς δ'. ὑπὸ τῆς δ'.
τῆς κβ'. βίβ.

Τοῦ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς σωμαφθεῖν, ἢ μὴ, ὁ πα-
τήρ τὴν αὐτεξοισίαν ἔχει. σωμαφθεῖσα δὲ ἀπαξ, οὐ
δύναται ἀφαιλεῖν τὸν γάμον, εἰ μὴ ἄρα δούτερον
αἰτία παρὰ τὴν κβ'. ὑπὸ τῆς γ'. ἀνὰ γὰρ τὴν κβ'.
πολλὰς ἀναγκάζεται γῆμα. εἰ μὴ ἄρα ἀγρὸς
ἔστι ὁ μνηστὴρ, ὡς ἐγκωμῶν ἐν τῇ α'. ὑπὸ τῆς δ'.
dotibus παρὰ τὴν κβ'. βίβ.

Ὡδὲ οὐτε μὲν μεγάλης καὶ δούτερον αἰτίας
πέμπει ῥεπούδιον ὁ πατήρ.

Basil. Tom. IV.

A est donatio, rata non est, nisi dona-
tor prius decesserit. Lege Nouel-
lam 22. qua dicitur non solum depor-
tationem, sed nec in metallum dam-
nationem, nec seruitutem poenæ ma-
trimonium dissolvere.

^u Et in casum mortis.] Hoc est, & in
casum mortis eius repetitionem sti-
pulatus est.

^x Mulier autem cum veller conditionem.]
Mulieris calliditas non nocet ei qui
dotem pro ea dedit, circa eius resti-
tutionem. Memineris constit. 3. tit. 3.
libri propositi.

^y Imaginaria enim.] Falsò & per col-
lusionem. Didicimus ubique imagi-
naria, seu falsa, & facta pro nullo
esse.

^z Mater libellam repudi.] His quæ di-
cta sunt, adiectum est in latiore con-
textu. Vnde etiam si iterum copulati
fuerint, non potest in secundo ma-
trimonio locum habere stipulatio.

^a Pater qui semel consensit.] Mater
quidem dissoluit matrimonium filia.
Pater autem non dissoluit matrimo-
nium emancipatae. Eius enim quæ in
potestate est rectè dissoluit, iusta cau-
sa interveniente, ut dicit 5. constit.

^C huius tit. Memineris 18. & 20. consti-
tit. 18. lib. 3. & lege lib. 6. tit. 25.
constit. 5. Sciendum est autem quod
12. constit. huius tit. ostendit, nec pa-
rentes sine consensu liberorum, ne-
que liberos citra consensum paren-
tum suorum, etiam si emancipati
sint, matrimonium dissolvere, scili-
cet si pro eis donationes fecerint.
Iubet enim 22. Nouella ne liberi ma-
trimonium dissoluant sine consensu
parentum: quoniam in damnum pa-
rentum suorum dissoluntur.

^b Filia non consentient.] Pater filiam
suam inuitam cogere non potest, ut
marito reconcilietur. Memineris 14.
const. 4. tit. huius libri.

^c Eam ut ad maritum redeat.] Ab ini-
tio quidem in arbitrio patris est ut
consentiat vel non. Vbi autem semel
consenserit, dissolvere matrimonium
non potest, nisi iusta causa effecerit
ut hoc fiat. Atqui inuita sæpè cogitur
nubere, nisi sponsus turpis sit, ut di-
dicimus in ^{monobib. de dotibus}, tit. 1.

^d Pater matrimonium eius.] Hec nec
cum magna & iusta causa pater repu-
dium mittit.

Ff ij

* *Vult constitutio, &c.*] Sæpenumero filiifamilias cum vxoribus suis machinamentis callidis in fraudem parentum suorum excogitatis, eis repudium mittebant, cum nullam iustam causam haberent, vt à parentibus eorum exigeretur, & dos quam susceperant, & donatio ante nuptias quam pro eis dederant, interim autem ipsi, etiam soluto matrimonio, cum vxoribus suis clam consuetudinem habentes. Præsens itaque constitutio neque filiosfamilias, nec emancipatos, & cætera vt in Basilico.

† *Si autem iudiciali calculo.*] Liberti legitimè in seruitutem retracti, matrimonium dissoluunt, & quod conuenit in casum mortis apud ipsam remanet. reliqua autem competunt domino eius qui in seruitutem reuocatus fuit. Sciendum autem est eum qui reuocatur in seruitutem videri decedere.

‡ *Si quis autem statim ab initio.*] Qui seruili personæ tanquam liberæ coniungitur, matrimonium non contrahit: sed & vindicantur ea quæ data sunt occasione matrimonij. lege lib. 5. Cod. tit. 18. constit. 3. Dominus coniungens seruum suum personæ liberæ, tanquam liberum, aut consensum eiusmodi nuptiis accommodans, aut cum sciret malitiosè reticens, matrimonium dissoluere non potest: sed & dominium eius amittit.

Α Πολλάκις ὑπεξούσιοι παῖδες μὲν τῶν ἰδίων γαμετῶν, τὰ πρὸς βλάβειν τῶν οἰκείων πατρῶν μητρομόνοι, ῥεπούδιον ἔπεμπον αὐτοῖς, μηδὲ μίαν ἔχοντες ὁλοθρον αἰτία, ὥστε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀπαιτεῖσθαι, καὶ πλὴν πατρὶκα ἢ ὑπεδέξασθαι, καὶ πλὴν πατρὶ γάμου δωρεάν, ταῖς οἰκείαις γαμεταῖς στυόντες λαθραίως. ὅθεν ἡ πρὸς αὐτοῖς ἀφ᾽ αὐτοῖς, μήτε ὑπεξουσίους, μήτε αὐτεξουσίους, καὶ τὰ ἐξῆς ὡς ἐν τῇ Βασιλικῇ κεῖται.

Β Οἱ ἀπελεύθεροι, νομίμως καταδουλούμενοι, λύοισι τὸν γάμον, καὶ λοιπὸν μὴ εἶ οὐκ ἐκ τῆς χάριτος πρὸς αὐτῇ. τὰ δὲ λοιπὰ τῇ δεσποτικῇ τῆς καταδουλωθέντος ἀρμόζει. καὶ ἴσθι ὅτι ὁ καταδουλούμενος δοκεῖ τελευτᾶν.

Ο δούλω προσώπῳ ὡς ἐλεύθερῳ συναπλόμενος, γάμον οὐ συνίστησιν. ἄλλὰ καὶ ἐκδικεῖται τὰ παρὰ τῆς τῆς γάμου ὁπιδεδωμένα. αἰάγων βιβλ. ε'. τῆς κώδικος ὑπλ. ιη'. διατ. γ'. δεσποτικῆς συναπλῶν τὸν ἴδιον δούλον ἐλεύθερῳ προσώπῳ ἢ ὡς ἐλεύθερον, ἢ συναγαγὼν τοῖς τοιούτοις γάμοις, ἢ ἐν εἰδήσει κακουργίᾳ σιωπῶν, οὐτε λύσας τὸν γάμον διώσκει. ἄλλὰ καὶ τῆς ἐπὶ ἐκείνῳ δεσποτείας ἐκπίπτει.

ΤΙΤΛΟΣ η'.

Διαλυομένου συνουκείου ἢ πατρὶς καὶ ποῖον ἔσπον ἀπαιτεῖται.

TITVLVS VIII.

Soluto matrimonio dos quemadmodum petatur.

L. i. ff. Sol. matr. dos quem. pet. Quære lib. 16. lib. 60. tit. 52. dig. 19. th. 2. Quære etiam lib. 26. tit. 5. dig. 40. I. POM-PRÆcipua * & vt-
PON. P lis est dotis causa,
ad sobolem procreandam,
& ad reipublicæ vtilitatem
pertinens.

Α'. Πομ-ΕΞάρετ καὶ χρησίμους
πων. ἔστιν ἡ αἰτία τῆς πατρικῆς
πρὸς τὴν παιδογονίαν, καὶ τῇ πολι-
τεῖα συμφέρουσα.
Ζήτει ὁ πρὸς κς'. βιβλ. ὑπλ. ε'. διγ. μ'. Ζήτει καὶ πρὸς κς'. ζ. διγ. αβ'. Ομοίως
βιβλ. κγ'. ὑπλ. γ'. διγ. β'.

β'. Οὐλπ. Λυομένης τὸ γάμου ἢ τοῦτοξ^A
 τῇ αὐτεξοισίᾳ γαμετῇ δόποδίδεται· οὐ-
 τε γὰρ ἔξ ἀρχῆς ὁ ἀνὴρ ἐτέρῳ τορσο-
 μολογεῖν αὐτὴν ἀναγκάζεται, εἰ μὴ
 ἄρα μηδὲν ἐκ τύπου βλάπτεται. εἰ δὲ
 ὑπεξοισία ὅτι, καὶ ἡ τορσίξ ἐκ τῆ πα-
 τὴς δεδομένη, κοινὴ αὐτῆς καὶ τῆ πα-
 τὴς ὅτι, καὶ οὐ δύναται παρὰ γνώμην
 αὐτῆς ἀπαγεῖν ὁ πατὴρ δι' ἐαυτοῦ, ἢ δι'
 ἄλλου τινός. καὶ κείνῳ τορσομολογεῖν
 ὁ ἀνὴρ ὁφείλει, ὡς ἵνι ἐκαστὸς ὁ ἴπ-
 τρέψῃ. εἰ γὰρ μόνος ὁ πατὴρ ἐπέτρε-
 ψεν, ἐνάγεται τῷ ἀνδρὶ ἢ θυγατρὶ,
 ὅτε δὴ ποτε αὐτεξοισία γαμομένη. εἰ δὲ
 μόνη ἐπέτρεψεν ἡ θυγατὶς, σώζεται
 τῷ πατρὶ ἡ ἀγωγή. εἰ δὲ γυνὴ αὐτεξο-
 ισία βλάπτεται ἐκ τῆς ἐκαστῶ καὶ γνώ-
 μῃ αὐτῆς γαμομένης ἐπεροθήσεως.

Δοκεῖ τῷ πατρὶ συνανεῖν ἀπα-
 γουῶν ἢ γινώσκουσα, καὶ μὴ ῥητῶς
 ἀντιλέγουσα. ὅθεν καὶ ἡ μαυνομένη καὶ
 ἡ ἀφρον, ὡς μὴ δυναμένη ἀντιλέ-
 γαν, συνανεῖν δοκεῖ, οὐ μὲν δόποδσα.
 ἐνθα γὰρ φρονεῖ, ζυπομένη αὐτὴν εἰ-
 δέναι, καὶ μὴ ἀντιλέγαν. Ἰπὶ τῆς δόπο-
 λιμπανομένης οὐκ δίδωσιν ὁ πατὴρ
 τὴν ἱκανοδοσίαν.

γ'. Παύλου. Ἐνθα μὲν τῆ πατρὸς
 καὶ τῆς θυγατρὸς ὅτι ἡ τορσίξ, χρεία
 τῆς ἐκαστῶς γνώμης, οὐ μόνον ἐν
 τῇ ἀπαγῇ, ἀλλὰ καὶ τῇ καταβολῇ.
 εἰ δὲ λάβῃ μὲν ἡ θυγατὶς, περὶ ἐλ-
 θῇ δὲ τὰ χρήματα εἰς τὸν πατέρα,
 ἐκαστῶ ἀναγρῆται ἡ περὶ τῆς τορ-
 σὸς ἀγωγή.

δ'. Πομπων. Ἐὰν ὁ πατὴρ χρεὶς
 Basil. Tom. IV.

II. VLP. IAN. Soluta matri- L. 2.
 monio dos redditur vxori sui in pr.
 iuris constitutæ : nec enim
 cogitur maritus eam alij pro-
 mittere, nisi hoc ei nihil no-
 cet. Sed si in potestate sit,^d &
 dos à patre data fuit, com-
 munis est eius & patris, &
 pater non aliter quàm ex vo-
 luntate filia eam petere nec
 per se, nec per alium potest.
 Eique maritus promittere
 debet, cui vterque permit-
 tet. Nam si pater solus per-
 miferit,¹ in maritum agit fi-
 lia quancumque sui iuris
 facta fuerit. Quòd si sola filia
 permiferit,² seruatur patri a-
 ctio. Si verò sui iuris³ facta
 fuerit, nocebit stipulatio al-
 teri voluntate eius facta.

^f Videtur patri petenti filia
 consentire quæ scit, & no-
 minatim non contradicit.
^g Vnde etiam furiosa & men-
 te capta, quia contradicere
 non potest,⁴ consentire vi-
 detur, non etiam absens. vbi
 enim sapit,⁵ scire eam exigi-
 mus, & non contradicere.
^h In⁶ absente ergo⁷ pater sa-
 tis dat.

III. PAVL. ⁱ Cùm dos patris L. 3.
 & filia communis est, opus
 est vtriusque voluntate,⁸ non
 solum in exactione, sed² et-
 iam in solutione. Sed¹⁰ si qui-
 dem filia acceperit,¹¹ pecunia
 autem ad patrem peruenerit,
¹² vtrique tollitur de dote
 actio.

IV. POMPON. ^k Si pater L. 4.
 Ff iij

Quere
 lib. 22.
 d. 5. &
 ciuldē
 lib. tit. 1.
 dig. 86.
 Quere
 d. 7. 4.
 tit. lib.
 23.

§. 1.
 Quere
 dig. 166.
 Lege II.
 3. tit. 37.
 & lib.
 50. tit.
 8. d. 5.
 & l. 50.
 tit. 17.
 dig. 5.

cum sine consensu filiae dotem exegisset, pro ea alij viro dederit, habet prior aduersus eam repetentem doli exceptionem.

L. 5. V. VLP IAN. ¹ Ultimi^{us} anni quo diuortium quoquo modo factum est, ² fructus diuiduntur: ³ tempus autem computatur non ab initio nuptiarum, neque à constitutione dotis, sed ex quo prædium marito traditum fuit.

L. 6. VI. PAVL. Si verò ante nuptias traditus fuit, ex die nuptiarum vsque ad eundem diem sequentis anni computatur annus, & sic deinceps. Fructus autem percepti ante nuptias, * quasi dotis facti, ⁿ restituantur post solum matrimonium: dotem enim ^C augent.

L. 7. VII. VLP IAN. ^o Fructus est qui post * impensam superest. Siue enim maritus, siue mulier, ¹ aut vterque impenderit, * impletur.

* Et sic post impensas impletas fructus computatur.

§. 1. * P Diuortio facto fructus diuiduntur, tam qui percepti sunt ante locationem, quam qui post locationem, habita ratione temporis quo mulier in matrimonio fuit. Si enim quatuor mensibus matrimonium steterit, tertiam portionem maritus accipit.

Si verò mulier percepta vindemia fundum in dotem dederit, & vir eundem

σωαυγέσεως τῆς θυγατρὸς ἀπαιτήσας πλὴν περὶ αὐτῆς, ἵππιδῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀνδρὶ ἐπὶ τῷ, ἐχθρὸς ὁ περὶ αὐτῆς ἀπαιτούσης δόλου ὡς ἀναγραφῆς.

Ε'. Οὐλπ. Τοῦ τελευτάμου ἐνιαυτοῦ ἐν ᾧ τὸ διαζύγιον οἰωδῆποτε ἔστω γεννηθῇ, ¹ καρποὶ διαιρουῦνται· ὁ δὲ χρόνος ὁριζοῦται ἐκ δὲ τῆς ὁδοῦ τῆς γάμου, οὔτε δὲ τῆς συστάσεως τῆς ^B περιουσίας, ἀλλ' ἀφ' οὗ παραδωθῇ τῷ ἀνδρὶ ὁ ἀγρὸς.

Ζ'. Παυλ. Εἰ δὲ περὶ τῆς γάμου παραδωθῇ, δὲ τῆς ἡμέρας τῆς γάμων ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐξῆς ἐνιαυτοῦ ἡμερίζεται ὁ ἐνιαυτός, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. ¹ δὲ περὶ τῆς γάμου ληφθέντες καρποὶ, ὡς τῆς περιουσίας ἡμερομηνίαι ^{ομοίως} μὴ λύσιν τῆς γάμου ἀποδίδονται· αὐτοὶ ^{βι. κγ. ὑτ. γ. διγ. η. μετα} ζοιοὶ γὰρ πλὴν περὶ αὐτῆς.

Ζ'. Οὐλπ. Καρπὸς ὅστις ὁ μετὰ πλὴν δαπάνῃς περὶ αὐτῆς. εἴτε γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἴτε γυνή, ἢ ἐκάτερος δαπανήσας, πληροῦται.

* Καὶ οὕτω πλὴν μετὰ πλὴν δαπανημάτων αἰσθητῶν, καὶ ἀπὸ λογίζονται.

Διαζυγίου ἡμερομηνίαι ¹ καρποὶ μερίζονται, ¹ περὶ τῆς μετὰ αὐτῆς, καὶ ¹ μετὰ τῆς μετὰ αὐτῆς, ἀναλόγως τῷ χρόνῳ τῆς γάμου. εἰ γὰρ ἵππιδῶν μὴ μῶας ὁ γάμος σω- ¹ ἐση, τὸ τελευτῶν ὁ ἀνὴρ λαμβάνει.

Εἰ δὲ καὶ πρυγῆσας ¹ ἀγρὸν ἢ γυνή ἵππιδῶν αὐτῶν ἐν περιουσίᾳ,

ἡ ἀπὸ αὐτῆς βι. κγ. ὑτ. δε. δέκα πρὸς αὐτὸ μέσον τῶν κγ. πόδας. καὶ πλὴν τῆς θαλασσοῦ ἔξωθεν, καὶ ὑτ. ε. τῶν αὐτῶν βι. κγ. διγ. λ.

* Simi-
liter lib.
23. tit. 3.
dig. 8.
cum
distin-
ctione:

L. 7.
Leg. li.
23. tit. 1.
dig. 3.
* De
impensis
leg. ult.
& pen.
th. 7. d.
& totū

§. 1.
* Qua-
re dig.
29. tit. 1.
d. 78.
them. 1.
circa
mediū,
& d. ult.
eiusdē
lib. & ti.
the. 10.
quod
est in
ipso
medio
τῶ κγ.
πόδας,
& Thal.
exposit.
& tit. 5.
eiusd. li.
d. 30.
§. 2.

ομοίως
βι. κγ.
ὑτ. γ.
διγ. η.
μετα
διαζυ-
γίου.
ἀνά-
γωγη
βι. κγ.
ὑτ. δ.
διγ. γ.
Περὶ
δαπάν-
ης, δ.
ναγὰρ
πὶ π-
λὴν αὐ-
τῆς
καὶ πὶ
περὶ αὐ-
τῆς
ἀναλό-
γως
τῶ χρό-
νῳ
τῆς γά-
μου
εἰ γὰρ
ἵππιδῶ-
ν
μὴ μῶ-
ας
ὁ γάμος
σω-
ἐση
τὸ τε-
λευτῶν
ὁ ἀνὴρ
λαμβά-
νει.
Σμ. α.
περὶ π-
μῆτος
διγ. ε.
καὶ πλὴν

τῇ δρχῇ τῆς Μαρτίου, παραχρῆμα καὶ μιδώσῃ αὐτὸν ὁ ἀνὴρ τῇ δρχῇ τῆς Ἀπριλλίου. οὐ μόνον τὸ δωδέκατον τῆς μιστοῦ λαμβάνει, ἀλλὰ πλὴν ἀνάλογον τῆς παντὸς χρόνου ἐν ᾧ περιμιμαῖ. ὡς ὁ ἀγρὸς, παρακρατεῖ ἐκ τῆς μιστοῦ.

Εἰ δὲ καὶ ὑπολιμπάνον τῇ μιδώσῃ μῶνες, τυχὸν μὲν διεξιμένον τῆς γάμου πρὸ τῆς ξυγῆς λυθέντος καὶ αὐτῶν τὸ μιδώμα συλλογίζεται μὲν τῆς ἐλπίδος τῆς ξυγῆς. ὁ δὲ πρὸ τῆς γάμου ληφθέντες παρὰ τῆς γυναικὸς καρποὶ, οὐ μερίζονται.

Διῶνται ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς καρπῶν, οἷς μὲν τὸ διαζύγιον ἐλάβε, ὥρα κρατεῖν ἅπρ' ἐδώρησατο τῇ γαμετῇ, ἢ ἅπρ' αὐτὴ ὑφείλετο.

Τὸ λεχθέν πρὸς τὴν ἐνιαυτῶν, καὶ εἰς ἐξ μῶνας διῶνται λέγεσθαι, ἐνθα δέυτῳ τῆς ἐποῆς ὁ καρπὸς λαμβάνονται, τυχὸν ἐκ τῆς δρευσίμων πόπων. καὶ εἰς πολλοὺς ἐνιαυτοῦς, ὡς ἐπὶ τῆς τεμνομένης ὕλης ὑπὲρ τριετίαν. εἰ δὲ καὶ ὁ μιδωσάμενος σιωφώνησεν ὑπὲρ πενταετίαν διδόναι τὴν πρὸς τῷ μιδώματι, καὶ τὸ ποιοῦτο ποσὸν πρὸς ἀνάλογον τῆς πενταετίας μερίζονται.

Τὰ αὐτὰ λέγουσιν καὶ πρὸς καρποὺς περιμιμαίας ἀγέλης, καὶ ἐπὶ ὑποηρεσιῶν. αἰγῶν πρὸς τῆς διαζυγίου, τῷ ἀνδρὶ ἀρμόζουσιν. αἰ δὲ μὲν ταῦτα τῇ γυναικί.

Ὅσα πρὸς καρπῶν ἀγρῶν εἴρηται, κρατεῖ καὶ ἐπὶ ἐνοικίων.

A locauerit ineunte Martio, & matrimonium solutum fuerit Kalendis Aprilibus: non solum¹⁶ partem duodecimam¹⁷ mercedis, ¹⁸ sed pro modo totius temporis quo dotale prædium fuit, retinet ex mercede.

Sin autem locationi supersint menses, fortè post mensẽ matrimonio soluto ante vindemiam: ¹⁹ eorum quoque merces computatur cum spe vindemiæ. Fructus autem à muliere percepti antequam nuberet, non diuiduntur.

²⁰ Maritus ex fructibus quos post diuortium percepit, retinere potest ea quæ vxori donauit, vel quæ ipsa amouit.

²¹ Quod de anno dictum est, potest dici & in sex mensibus, ²² cum bis in anno fructus capiuntur, vt in locis irriguis. Et in multis annis, vt in * sylua cædua in triennio. Quòd si etiam qui locauit, pactus sit vt post quinquennium aliquid præstaret supra mercedem, eam etiam quantitatem diuidimus pro rata quinquennij.

Eadem etiam dicimus de foetu gregis dotalis, & in operis. Nam quæ locatæ sunt ante diuortium ad virum pertinent. Quæ autem postea, ad mulierem.

²³ Quæ dicta sunt de fructibus prædiorum, obtinent etiam in ædium pensionibus.

Ff iij

§. 3.

§. 4.

§. 5.

* Sylua cædua, seu in magnis arboribus, quæ elaborari possunt, & postquam excisæ sunt deponuntur in monte, vt humiditatem abificent.

§. 6.

& 7.

§. 8.

§. 9. ^c Si maritus ex fundo do- A
tali arbores ceciderit, si qui-
dem ex sylua cædua, ²⁴ aut
quæ gremio feruntur, fru-
ctus sunt, & pro rata diui-
duntur. ²⁵ Sed si non sint ei-
usmodi, vir tenetur, quod
fundum deteriore fecerit.
^u Sed & si vi ventorum deie-
ctæ fuerint, redditur earum
æstimatio, nec enim in fru-
ctum computantur: sicut nec
²⁶ thesaurus qui inuenitur in
fundo dotali. ² Dimidium au-
tem thesauri reddit, quasi in
alieno inuenerit.

§. 10. ^v Si maritus lapidicinam in-
uenerit, & fundum fructuo-
siores fecerit, lapis quidem
cæsus neque sublatus, est eius
quasi fructus: impensam au-
tem ²⁷ non recipit, nisi mar-
mor tale sit ut crescat, sicut
est in Gallia, & in Asia. ² Sed
si cretæ aut argenti, aut alte-
rius materiæ aut arenæ fodi-
nam ²⁸ inuenerit, ³ computa-
tur in fructum.

§. 11. ^b Interdum maritus nihil
retinens, à muliere cautio-
nem accipit. Ecce enim, ^c fru-
ctibus stantibus ²⁹ fundum re-
stituit. Interdum retinet, &
non restituit. Fortè enim non
plus percepit ^d quàm ³⁰ ei com-
peteret pro portione. Inter-
dum ^u reddit, si plus percepe-
rit. Eadem dicimus etiam si
cum focero aut herede mari-
ti, aut foceri de dote agatur.

§. ult. Impensa est, quæ fructuum
percipiendorum causa fit in

Εάν ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς περιουμαίου
ἀγροῦ δένδρα κόψῃ, εἰ μὴ δὲ ὕλης
τεμνομένης, ἢ τὰ ἐν ἀγκάλας φερό-
μενα, καρπὸς ὅστις, καὶ ἀναλόγως με-
ρίζεται. εἰ δὲ μὴ τοιαῦτα ᾖσαν, ἐνέ-
χεται ὁ ἀνὴρ, ὡς βλάβας τῷ ἀγρῷ.
εἰ δὲ καὶ ἀπὸ βίας ἀνέμων καταβλη-
θῶσιν, ἀποδίδεται ἢ διατήρησις αὐτῶν,
οὐ γὰρ εἰς καρπὸν λογίζεται. ὡς περ
B οὔτε ὁ δεισικόμῳ ἐν τῷ περιου-
μαίῳ ἀγρῷ θησαυρός. τὸ δὲ ἡμῖν τῆς
θησαυροῦ ἀποδίδωσιν, ὡς ἐν ἄλλοις
ὁρῶμεν.

Εάν ὁ ἀνὴρ ὄρη λιθοτομίαν, καὶ
τῷ ἀγρῷ ἀπορροήν ποιήσῃ, ὁ
μὴ τμηθεὶς λίθος, καὶ μὴ ληφ-
θεὶς, αὐτῷ ὅστις ὡς καρπός. πλὴν δὲ
δαπάνῳ οὐ λαμβάνει, εἰ μὴ γὰρ
C αὐξάνοντων τῷ τὸ μῆρμῳ, ὡς περ
ὅστις ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ. εἰ δὲ
κρηταίου, ἢ ὀρεῖου, ἢ ἑτέρας
ὕλης, ἢ ψάμμου μέταλλον ὄρεν, εἰς
καρπὸν λογίζεται.

Εὰν ὅτε μηδὲν ὁ ἀνὴρ ὠρακρά-
τῳ ἀσφάλειαν λαμβάνει παρὰ τῆς
γυναικός. τὸ γὰρ ὅτι τῷ καρπῶν ἐσώ-
των ἀποδίδωσι τῷ ἀγρῷ. εἰ δὲ ὅτε πα-
D ρακρατεῖ, καὶ ἐκ ἀποδίδωσιν. ἴσως
γὰρ ἐκ ἑλάβε πλέον τῆς ἀναλογουῦτος
αὐτῷ. εἰ δὲ ὅτε ἀποδίδωσιν ἐὰν πλεονέ-
ῃ ἑλάβε. ταῦτα λέγουμεν καὶ ὅτε με-
ταξὺ πενθεροῦ ἢ κληρονόμου τῆς ἀν-
δρός, ἢ τῆς πενθεροῦ πρὸς τοῦτον κί-
νεῖται.

Δαπάνη ὅστις, ἢ εἰς λῆψιν τῷ
καρπῶν γνομῆν πρὸς τὴν δόξιν

οὐκ ἔστιν, καὶ τὸ σπόρον, καὶ εἰς ἑπταμέ-
λειαν τῆς κτισμάτων, καὶ ἀδένειαν τῆς
δούλων, εἰὰ καρπὸς ἐκ τῆς τοιούτων
λαμβάνεται. εἰὰ ἀνὴρ ὅλον τὸ ἐνι-
αυτὸν καρπίζειται, οὐ λαμβάνει τὰς
δαπάνας· πρὸς τὸν γὰρ τὸ ἱκανὸν ἐκ
τῆς καρπῶν αὐτῶν γίνεται, εἰ μὴ
νέον ἐκπῶσεν ἐποίκιλον, ἢ τὸ παλαιὸν
τελείως πεσὼν ὥρθωσεν, ἢ νεόφυτα
ἐποίησεν. ἢ γὰρ ποιαύτη δαπάνη ὥς
εἰς ἀνάγκαια ἢ ἐπωφελῇ γινομμένη,
ἀπαμειβεται.

Διά-
γνῶσις
βι. κγ.
2. 7.
διγ. 7.
ἡ. Γαυλ. Τὸ κέρδος τῆς λιθοτομιῶν
τῶ ἀνδρὶ διαφέρει, εἰ μὴ τὸ ἐναν-
τιον ἐν τῇ ἑπιδόσει τῆς περιουσίας σωε-
φωνήσῃ.

Εὰν ὁ σπόρος μὴ δύσφορήσῃ, ἢ δα-
πάνη ἐκ τῆς τρυγῆς ὑπεξαίρειται· εἰς
γὰρ ὁ καρπὸς τῆς ἑποίας.

Ζήτις
διγ. 18.
δεμ. β.
θ'. Πομπων. Εὰν ἡ γυνὴ ὑπέρβῃ
ποιήσῃ εἰς τὸ λαβεῖν τὸ ἀγρόν, ἀπὸ μό-
νου δόλου, οὐ μὴν καὶ ἀμελείας ὁ ἀνὴρ
ἐνέχεται· ἀποδίδωσι δὲ τὸν εἰς αὐτὸν
ἐλθόντας καρπὸς.

Ζήτις
διγ. κς.
2. 7.
διγ. 18.
δεμ. α.
καὶ τὸ
παρὶν-
ος 2. 7.
διγ. κς.
ι'. Ἰδεμ. Εἰ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἡ γυνὴ
τελευτήσῃ, λαμβάνει ὁ πατὴρ αὐ-
τῆς πλὴν ὑπὸ αὐτῷ δεδωμένῳ περι-
ουσίας.

Εὰν ὁ ἀνὴρ ἀνέλη πλὴν γαμετῶν,
οὐ κερδαίνει πλὴν περιουσίας, ἀλλὰ ποῖς
κληρονόμοις αὐτῆς ἀποδίδεται. τὸ αὐ-
τὸ καὶ τῆς ἐναντίου.

ια'. Ἰδεμ. Εἰ καὶ ἄλλότῃ ἐπιδῶ
ἡ γυνὴ ἐν εἰδήσει, ἀποδίδεται αὐτῇ
μὴ τὸ διαζύγιον σωτῇ τῇ ἀναλογία τῆς
καρπῶν.

A arando, serendóque & ad cu-
ram gerendam ædificiorum,
& seruatorum ægritudinem,
si fructus ex eis percipiat.
Si maritus^f totum anni fru-
ctum percipiat, non recipit
impensas: prius enim^g ex ipsis
fructibus satis ei fit, nisi no-
uam villam exstruxerit, aut
veterem omnino collapsam
erexerit, aut pastina fece-
rit. eiusmodi enim impensæ,
quod in res necessarias aut
vtilis factæ sint,^h repetuntur.

VIII. PAVL.ⁱ Lucrum³² lapi-
dicinarum ad maritum per-
tinet,³³ nisi si in tradenda do-
te contrarium conuenerit.

^k Si satio non bene succeffe-
rit, eius impensa deducitur
ex vindemia: nam totius an-
ni vnus fructus est.

IX. POMPON.ⁱ Si in reci-
piendo fundo mulier moram
fecerit,³⁴ ex dolo solo,^m non
etiam ex negligentia maritus
tenetur:³⁵ reddit autem fru-
ctus qui ad eum peruenerūt.

X. IDEM.ⁿ Si mulier apud
hostes decesserit, pater eius
dotem³⁶ recipit, quæ ab eo
data est,³⁷ etiam si sui iuris
decesserit.

^o Si maritus uxorem suam
occiderit, dotem non lucrifi-
cat, sed redditur eius here-
dibus. Idemque & è contra-
rio.

XI. IDEM.^p Si alienam rem
sciens mulier dederit,³⁸ ei red-
ditur post diuortium, & fru-
ctus pro portione.

Simili-
ter de
impensis
lib. 43.
tit. 5.
dig. 12.

L. 8.
Lege li.
23. tit. 3.
dig. 3.

§. 1.

L. 9.
Quare
dig. 19.
the. 2.

L. 10.
in pr.
Quare
lib. 26.
tit. 5. d.
72. th. 1.
& huius
tit. dig.
26.

§. 1.

L. 11.

- L. 12. XII. VLP. *⁹ Maritus in quantum facere potest, non * etiam heres eius, condemnatur.

* Excipe actionem rerum amotarum, vt tit. 11. d. 21. circa finem. * Nisi sit filius mulieris, vt dig. 19. Quare dig. 35. & 71.

- L. 13. XIII. PAVL. [†] Priuilegium enim personale est.

- L. 14. XIV. VLP. Id ipsum autem habet etiam * defensor.

* Defensor solus, non etiam heres & procurator. Neque enim condemnatur in solidum, sicut nec maritus. Si is enim detrimento aliquo adficiatur, agnoscit principalis. Et ideo ei fauetur, vt condemnatur in quantum facere potest.

- §. 1. [†] Sed & si paciscatur maritus vt in solidum ³⁹ condemnatur, pactum non valet.

- L. 15. XV. PAVL. [†] Tempore autem ⁴⁰ sententiæ spectatur quantum maritus facere possit.

- §. 1. ^u Licet heres ⁴¹ in solidum condemnatur, ^x vtitur tamen ⁴² compensationibus, quæ ad pecuniariam causam pertinent, aduersus mulierem: & hoc minus obligatur, ^y veluti propter res donatas, ^z vel furto subtractas, aut ⁴³ propter impensas. Malos autem mores coercere ⁴⁴ non potest.

- §. ult. ^a Pater quoque mariti, in id quod facere potest condemnatur nurui.

- L. 16. XVI. POMPON. Socer enim parentis locum obtinet.

- L. 17. XVII. PAVL. ^b Pater quoque ⁴⁵ mulieris, si conueniatur à genero:

- §. 1. Et mulier, perinde ^c ac si socia fuisset, ⁴⁶ habet exceptionem, ⁴⁷ licet ciuilitè obligetur.

- §. 2. ^d Si iudex ignorantia iuris,

Α β'. Οὐλπιαν. Μέχρ' εἰς ὑποτέλειαν ὁ ἀνὴρ, οὐ μὲν καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ, καταδικάζεται.

Ἐπέφερε τὴν ῥέουσαν ἀμοιβήν, ὡς ἂν. 1. α'. διγ. κα'. πρὸς τὸ τέλος. Εἰ μὴ παῖς ᾗ τῆς γαμετῆς, ὡς διγ. 18'. Ζήτει διγ. 16'. καὶ 64'.

γ'. Παυλ. Τὸ ὅτι παρόμοιον παρ' αὐτοῦ ὅτι.

δ'. Οὐλπιαν. Ἐχ' δὲ αὐτὸ καὶ ἐκδικητής.

Β Ο δὲ φέντωρ μόνος, οὐ μὲν ὁ κληρονόμος, καὶ ὁ παροικεῖται, οὔτε γὰρ εἰς ὁλόκληρον τῆς ὑποτέλειαν τὸ ἀνδρὸς καταδικάζεται. εἴπερ οὐ τοῦ ζημιωθῆναι, ὁ παροικεῖται ὅτι γινώσκει. διὸ καὶ ἀλλοτρίᾳ μέχρ' εἰς ὑποτέλειαν καταδικάζεται ὁ υἱός.

Εἰ δὲ καὶ συμφωνήσῃ ὁ ἀνὴρ εἰς ὁλόκληρον καταδικάζεσθαι, ἐκ ἐρρωταί τὸ σύμφωνον.

ε'. Παυλ. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ψήφου σκοπεῖται ἡ ὑποτέλεια τοῦ ἀνδρός.

Γ Εἰ καὶ εἰς ὁλόκληρον ὁ κληρονόμος καταδικάζεται, ὁμῶς κέχρηται ταῖς εἰς χρηματικὴν αἰτίαν φερομένην ἀντιστάσει, καὶ ὥσθ' ἀποδοῦναι ἐνέχεται, οἷον διὰ τὰ δωρηθέντα, ἢ ὑποκλαπέντα, καὶ διὰ τὰς δαπάνας. ἐπεξίεναι δὲ πρὸς ἀκακοτροπίας οὐ δύναται.

Καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρός μέχρ' εἰς ὑποτέλειαν τῇ νύμφῃ καταδικάζεται.

Δ ις'. Πομπων. Τάξιν γὰρ πατρὸς ὁ πενθερός ἐπέχεται.

ζ'. Παυλ. Καὶ ὁ πατὴρ τῆς γυναῖκος ἐναγόμενος παρὰ τοῦ γαμβροῦ.

Καὶ ἡ γυνὴ, ὡς περὶ εἰς κοινωνὸς ἡ, εἴπερ ἀναγραφῇ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πολιτικῶς ἐνέχεται.

Ἐὰν τὸ δικαστὸν ὁ νόμον ἀγνοή-

σεντος εἰς ὁλόκληρον ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῇ
 περιουσίᾳ καταδικάσθῃ, ἔχῃ δόλου πα-
 ραγραφῶν.

ἡ. Γομπ. Καὶ ὁ παῖς τῆς γαμετῆς
 κληρονομοῦντες τὴν πατρὸς μέλεις δι-
 πορίας καταδικάζονται.

Επὶ μὲν τῇ περιουσίᾳ χρεώσῃ ὁ ἀνὴρ
 δόλον καὶ ῥαθυμίαν. ὅταν δὲ ζητῶν μὲν
 εἰ δυνάται ποιῆσαι τὸ ἰκανόν, ἀπὸ δό-
 λου λέγον μὲν αὐτὸν ἐνέχεσθαι, οὐ μὲν
 καὶ ῥαθυμίας. Ἐπὶ γὰρ τοῖς ἰδίῳις παρ-
 γραφαῖς, ἐκ ἀπαυτεῖται ῥαθυμίας. δό-
 λον δὲ ζητοῦν μὲν ἐντα διὰ τὸ ζημιῶσαι
 πλὴν γυναικὸς καὶ οὐχ ἑτέρους γέρονεν
 ἀπορῶν. εἰ δὲ καὶ δόλον φθείρῃ παρ-
 γραφῇ παρικοιμῶν, καὶ ἀπορός ὅστις,
 καταδικάζεται. ἐντα μὲν τοὶ χεῖς
 δόλου καὶ ῥαθυμίας αὐτὸ φθαρήν,
 τὰς ἀγωγὰς ἐκχωρεῖ τῇ γυναικί. οἱ
 πλὴν τοῦ κλοπῆς καὶ πλὴν τοῦ ζημίας
 ἀγωγῶν.

ιβ. Οὐλπιαν. Εὰν μὲν διαζύγιον ἐνα-
 γάγῃ τοῦ τῆς περιουσίας ἢ γυνῆ, καὶ
 ὑποσέβῃ εἰς τὸν γάμον, σβέννυται
 τὸ δικαστήριον, καὶ μὴν πάντα ἐν τῇ
 περιουσίᾳ κατασάσῃ.

κ. Παυλ. Ἡ τοῦ τῆς γυναικὸς καὶ
 σωεσῶτος τῆς γάμου καλῶς κατα-
 βάλλεται ἐπὶ τῷ καταβαλεῖν δανει-
 σταῖς αὐτῆς, ἢ ἀγροῖς διποροτέροις ἀ-
 γροῖς, ἢ ἐπὶ τῷ παρονοήσασθαι παῖ-
 δων ἢ ἐκείνου γάμου, ἢ ἀδελφῶν, ἢ
 γονέων πενομένων, ἢ ἐπὶ τῷ ἀναρρύ-
 σασθαι τυτοῖς ἀπὸ ἀχμαλωσίας. τὸ
 αὐτὸ καὶ τοῦ ἐκείνου.

κα. Οὐλπιαν. Εἰ δὲ καὶ συγγενεῖς

maritum in solidum con-
 demnauerit, habet⁴⁸ doli ex-
 ceptionem.

XVIII. POMPON. Etiam⁴² L. 18.
 filij mulieris qui patri here-
 des exstiterunt, condemnan-
 tur in id quod facere possunt.

In dote quidem maritus
 dolum & negligentiam præ-
 stat. Cum autem quærimus
 an satis possit facere, ex do-
 lo⁵⁰ cum obligari dicimus,
 non etiam ex culpa. In rebus
 * enim suis negligentia ab eo
 non exigitur. Dolum autem
 exigimus, cum ut mulierem
 damno adficeret, factus est
 non soluendo, * non quem-
 libet alium. Si verò dolo eius
 res dotalis interierit, ⁵¹ etiam
 si soluendo non sit, condem-
 natur. Si tamen sine dolo &
 negligentia eius interierit :
 mulieri actiones præstat, vel-
 uti furti & damni.

XIX. VLP. Si post di-
 uortium de dote mulier ege-
 rit, & reuersa fuerit in ma-
 trimonium, ⁵² exstinguitur iu-
 dicium, ⁵³ & omnia in statu
 pristino manent.

XX. PAVL. Dos mulieri
 etiam constante matrimonio
 rectè soluitur, ut suis credi-
 toribus soluat, aut agros e-
 mat fertiliores, aut liberis ex
 alio matrimonio consulat :
 aut fratribus, aut parentibus
 egentibus, aut ut eos redi-
 mat ex captiuitate. ⁵⁴ Idem ⁵⁵
 etiam de filia familias.

XXI. VLP. Sed & si ma-

9. 1.

Quære
 dig. 9. &

24. the.

6. & d.

47. tit.

63. th. 1.

& ult.

ut lib. 9.

tit. 1. d.

17. 26.

* Quæ-

re lib. 9.

tit. 8. d.

6. & tit.

1. eiusd.

lib. 9.

dig. 79.

th. 2. &

lib. 29.

tit. 5.

dig. 6.

* Lege

li. 23.

tit. 3.

dig. 18.

& subii-

citur iu-

riuranti-

do in li-

tem, ut

& d. 27.

L. 19.

L. 20.

L. 21.

ritus cognatos³³ mulieris re-
demerit, vel mulieri dederit
ut³⁴ cognatum liberaret à vin-
culis aut latronibus, ³⁵ repu-
tat, siue totam dotem dede-
rit, siue partem. Et multo³⁶
magis, focer * agens reputat
quod in ipsum³⁷ impensum
est³⁸ à marito, aut à filia cum
maritus dedisset: quemad-
modum & si post³⁹ mortem
patris agat filia. ¹ Doli enim
exceptio inest actioni de do-
te, ut & cæteris bonæ fidei
iudiciis.

L. 22. XXII. IDEM. ^m Siue pater,
in pr. siue quis alius cum dotem
Lege d. daret, pepigerit in casum
lib. 43. mortis tantum, vel diuortij
tit. 4. d. tantum: in eum casum in
30. & e- quem non pepigit, mulieri
iuld. li. actio est.
tit. 3. d. 29.

§. 1. Si filia familias post diuor-
tium, citra patris volunta-
tem exactam dotem consum-
pserit: agit pater aduersus
maritum & viua ea, & mor-
tua: nisi ei cum non esset pro-
diga, ex iusta causa soluerit:
tunc⁶⁰ enim interit actio, &
⁶¹ nec heredes patris agunt,
nec mulier.

§. 2. Si decepta per translatio-
nem (nouationem) debito-
rem egentem pro dote acce-
perit, integra ei est actio de
dote.

§. 3. Si pater absente filia do-
tem repetierit, non præstita
cautione de filia, filia actio-
nem non habet, si ex eo quod
hereditatis aut legati titulo

A τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ ἀναρρύσεται, ἢ
ᾧράσῃ τῇ γυναικὶ ἐπὶ τῷ δεσμῷ,
ἢ ληστῶν δόπολύσαι συγγενῇ, καταλογι-
ζεται, εἴτε πᾶσαι πλὴν παροῦσα, εἴτε μέ-
ρ⁶² ἔδωκε. καὶ πλέον ὁ πενήτερος ἐνά-
γων, λογίζεται τὰ εἰς αὐτὴν δαπανη-
θέντα παρὰ τῆς ἀνδρός, ἢ τῆς θυγα-
τρὸς, τῆς ἀνδρός δεδωκότ⁶³. ὥστε
εἰ καὶ μὴ θάνατον τῆς πατρὸς ἢ θυγατρὸς
ἐνάγ⁶⁴. ἢ γὰρ τῆς δόλου ᾧράσῃ
ἐνεστὶ τῇ ἀγωγῇ τῆς παροῦσας, ὥστε
καὶ τοῖς λοιποῖς καλῇ πίστι δικασθ-
εῖσιν.

κβ'. Ἰδεμ. Εἴτε πατὴρ, εἴτε τις ἄλ-
λ⁶⁵ ἐπιδοῖς παροῦσα συμφωνή-
σ⁶⁶, δόπο μόνης τελευτῆς, ἢ μόνου δια-
ζυγίου, δόπο τῆς μὴ συμφωνηθέντ⁶⁷
C δόπο τελέσματος τῇ γυναικὶ ἢ παροῦσ⁶⁸
ἀρμόζει.

Εὰν μὴ διαζυγίῳ ἢ ὑπεξοισία
παρὰ γνώμῃ τῆς πατρὸς λαβοῦσα
πλὴν παροῦσα, δαπανήσ⁶⁹ αὐτὴν ἐνάγ⁷⁰
τῷ ἀνδρὶ ὁ πατὴρ, καὶ ζώσης, καὶ
τελευτῶσης αὐτῆς· εἰ μὴ ἄρα μὴ οὐ-
σῇ ἀσώτῳ ἐκ δικαίας αἰτίας κατέβα-
λε· τότε γὰρ δόπολλυται ἡ ἀγωγή, καὶ
οὔτε ⁷¹ κληρονόμοι τῆς πατρὸς κινού-
D σιν, οὔτε ἡ γυνή.

Εὰν ἀπατηθεῖσα δέξηται καὶ μετὰ
θεσιν χρεώσῃ ἀπορον ὑπὲρ τῆς παροῦσας,
σώζεται αὐτῇ ἡ τῆς παροῦσας ἀγωγή.

Εὰν δόπολιμπανομένης τῆς θυγατρὸς
ὁ πατὴρ ἀπατήσ⁷² πλὴν παροῦσα μὴ δε-
δωκώς πλὴν ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ἀσφα-
λῶς, ἀγωγὴν ἡ θυγάτηρ ἐκ ἑῶς, εἴγε
διὰ κληρονομίας, ἢ ληγάτου ποσὸν
ἐκ

* Agit
actione
de dote,
ut dos
ipsi red-
datur.

L. 22.
in pr.
Lege d.
56. &
lib. 43.
tit. 4. d.
30. & e-
iuld. li.
tit. 3. d.
29.

§. 2.
Lege fi-
nem 2.
dig.

§. 3.

ἐνάγ⁶⁴
δὲ τῇ
παροῦσ⁶⁸
ἀρμόζει
ἐνάγ⁷⁰
δὲ τῇ
παροῦσ⁷²

ἀνά-
γισ⁶⁹
δι. 1. 1.
ἐκ βίβ.
μγ.
2. 1.
διγ. 1.
ἐκ βίβ.
2. 1.
διγ. 1.

ἀνά-
γισ⁶⁹
πλὴν
διγ. 1.

ἐκ

ἐκ τῆς πατρὸς ἐνέρδανε.

Εὰν κατὰδικασθεὶς ὁ πατήρ οὐ δύναται ἐπιβιῶαι τῷ πότῳ ἐν ᾧ ἡ πατρὶς ἀποιεῖται, γίνεται τὸ ἱκανὸν τῇ θυγατρὶ διδούσῃ πλὴν ὑπὲρ τῆς πατρὸς ἀσφάλειαν.

Εν τῇ παροκατάρξει τῆς θυγατέρος δεῖ σωμαίνειν. εἴτε οὐκ παρὰ τῆς παροκατάρξεως ἐναλλάξει πλὴν γάμῳ, εἴτε αὐτεξοισία γῆνηται, οὐ καλῶς ὁ πατήρ ἐπάγει.

Εὰν ὁ πατήρ οὕτως ᾖ ἐν αἰσχροῦ, ὥστε δεῖ μὴ ποτε λαβὼν τὴν πατρὶκα διαπανήσῃ, δυνεῖται αὐτῇ ἡ ἀγωγὴ, καὶ ὁ δικαστὴς παρονοεῖ αὐτὴν καὶ τῆς θυγατρὸς. εἰ δὲ λαμβάνει ἡ θυγάτηρ διὰ τὸ μὴ σωμαίνειν τῷ πατρὶ, δίδεται αὐτῇ ἀγωγὴ, τῆς αἰτίας μὲν τοι διαγνωσκομένης. καὶ εἰ σεμνῶς διὰ τὴν ἀποιοισίαν ἀνπλέγῃ, εἰ δὲ τοιοῦτος ᾖ ὥστε ὀφείλῃ αὐτῇ σωμαίνειν, παροδοχεται αὐτῇ ὁ πατήρ. ἴσως γὰρ σεμνὸς ᾖ, καὶ ἡ θυγάτηρ κούφῃ, ἢ πάνυ νεώτερῃ, ἢ συγκαταμένη τῷ ἀνδρὶ ἀναξίῳ ὄντι.

Εὰν εἰς τῆς σωμαικουώτων μανίᾳ, αὐτὸς μὲν διαζύγιον οὐ δύναται σέλλειν, εἰ δὲ καὶ φορητὴ ᾖ ἡ μανία, εἴτε διλυεμένης, εἴτε ἐκ διαλειμμάτων, ἐκ ὀφείλει ὁ νήφων σέλλειν τῷ μαγνομῆνῳ διαζύγιον. εἰ δὲ σέλλει, δοκεῖ παροπεῖν αὐτὴν ὁ γάμος διαλύεσθαι.

Εἰ δὲ ἀνέλπιστος ᾖ ἡ μανία, καὶ οὐκ ἔστιν ἐλπίς ἀνάνηψως, ἔξεσι διὰ τὴν ἀντιπρόθεσιν φόβον,

Basil. Tom. IV.

A⁶² pater ei reliquit tantumdem lucretur.

P Si pater condemnatus^q venire nō possit in locū^r in quod petitur, satisfit filiae si de patris ratihabitione caueat.

Litis contestatae tempore filiam consentire oportet. Siue ergo ante litis contestationem⁶³ mutauerit⁶⁴ voluntatem, siue emancipata sit, pater non recte agit.

Si pater tam⁶⁵ turpis sit, ut verendum sit, ne acceptam dotem consumat, ei denegatur actio, & iudex ei consulit & filiae. * Si latitet filia ne patri consentiat, datur ei actio, causa tamen cognita.

* Quid enim si honeste per absentiam contradicat? Sed si eiusmodi sit, ut ei consentire debeat, admittit eum Praetor. ⁶⁶ fortè enim est grauis & honestus, filia verò leuis, vel admodum iuuenis, vel addicta marito non merenti.

Y Si vnus ex coniugibus⁶⁷ furore correptus sit, ipse quidem repudium mittere non potest. Sed & si furor ferendus sit, siue perpetuus, siue intermissus, non debet is qui compos mentis est, furioso repudium mittere. Quod si mittat, videtur matrimonium temeritate eius diremptum esse.

Sin autem furor sit desperatus, nec vlla spes sit recuperandae sanitatis, licet propter metū qui ex eo imminet,

G g

* Tunc ipsius quoque filiae consensu opus habemus. Lege dig. 37.

& propter procreandæ sobolis cupidinem , mittere repudium , & dissoluitur matrimonium sine cuiusquam damno.

§. 9. Sin autem matrimonium non dirimit, sed spernit uxorem , nullam ei curam inferens , & dote abutitur : licet curatorī & eius cognatis adire iudicem competentem , & ^a maritum compellere , vt alimenta ei præstet , & medicum adhibeat vt sanari possit. & nihil prætermittere eorum quæ maritum decent , secundum dotis quantitatem. Si verò dotem dissipet , sequestratur , vt ex ea vxor & familia competens habeat solatium , pactis scilicet quæ ab initio inita fuerint , seruandis.

Lege d.
24.

Præterm.
est §.
10.

§. 11. ^b Si pater mulieris furiosus sit , agit curator patris , ^c ea consentiente. Si verò curatoris copia non sit , agit filia , cauetque patrem ratum habiturum. Idem dicendum est etiam de patre captiuo : agit enim filia.

§. 12.
Quære
dig. 5.
& vlti-
mum.

^d Aduersus patrem de dote agitur , siue ipse acceperit , ^e siue eius voluntate alius qui in eius potestate est , vel non. Si autem maritus sit filiusfamilias , & pater eius acceperit , vel voluntate eius filius , agitur aduersus socerum , non aduersus maritum , nisi patri heres exstiterit. Sed si filius acceperit non iussu patris , agitur aduersus patrē

Lege
dig. 25.

^A καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς παιδοποιή-
σαι , ἐλλοιπὴν ῥεπούδιον , καὶ λύεται ὁ
γάμος μηδετέρου ζήμιου μέρους.

Εἰ μὲν ποὶ μὴ λύει τὸ γάμον ,
ἀλλὰ φειφρονεῖ τῆς γυναικὸς , μη-
δεμίαν αὐτῆς φροντίδα ποιούμενος ,
καὶ τῇ περιτικῇ κατακέχρηται· ἀ-
δελαν ἔχει ὁ κουράτωρ ἢ ὁ συγγενεὶς
αὐτῆς παρσίειναι τῷ ἀρμόδιῳ ἀρχον-
^B τῇ , καὶ ἀναγκάζει τὸν ἄνδρα τρέφειν
αὐτὴν , καὶ φροντίζειν τῆς ἰατρείας
αὐτῆς. ἢ μηδὲν φραλιπεῖν τῷ ἀν-
δρὶ πρεπόντων , πρὸς τὸ ποσὸν τῆς
περικίας. εἰ δὲ σκορπίζει τὴν περι-
κα , μεσεγυᾶται , ἐφ' ᾧ τὴν γυναι-
κα καὶ τὴν Φαμιλίαν αὐτῆς ἐντε-
θεν ἀξίαν χεῖν παραμυθίαν , φυ-
λαττομένων τῶν ἔξ ὧν σχετῆς συμφώ-
νων.

Ανά-
γωστ
δι. κβ.

^C Εὖν μέμνηεν ὁ πατὴρ τῆς γυναι-
κὸς , ὁ κουράτωρ αὐτῆς * κινδυνώθει * κ.
συναινούσης αὐτῆς. εἰ δὲ μήδ' ἐστι κου-
ράτωρ ὁ δὲ χεῖρα , κινεῖ ἢ θυγάτηρ
διδόσθαι τὴν ὑπὲρ πατρὸς ἀσφάλειαν.
τὸ αὐτὸ ἢ πρὸς πατρὸς αἰχμαλώτου·
κινεῖ γὰρ ἢ θυγάτηρ.

Ὁ πατὴρ ἐνάγεται πρὸς τῆς περι-
κίας , εἴτε αὐτὸς ὑποδέξεται , εἴτε κτ'
γνώμην αὐτῆς ἔσθ' ὑποδέξεται αὐτῆς ,
ἢ μή. εἰ δὲ ὑποδέξεται ὅστις ὁ ἀνὴρ , ἢ
ὁ πατὴρ αὐτῆς ὑποδέξεται , ἢ κατὰ
κέλευσιν αὐτῆς ὁ υἱός , ἢ πενθερός , ἢ
οὐχ ὁ ἀνὴρ ἐνάγεται , εἰ μὴ κλη-
ρονομήσῃ τῆς πατρὸς . εἰ δὲ υἱὸς ὑ-
ποδέξεται μὴ κατὰ κέλευσιν τοῦ
πατρὸς , ἐνάγεται ὁ πατὴρ τῇ πε-
νθερῇ .

Ζήμι
δι. ε. β.
ἐξαπ.

Ανά-
γωστ
δι. κβ.

actione de peculio, vel actione de in rem verso.

^f Si mulier cū putaret seruum liberum esse, ei dotem dederit, priuilegium habet, & præfertur his qui de peculio actionem habent: & non etiam domino in his quæ ei debentur, nisi in his tantūm⁶⁸ rebus quæ in dotem datæ sunt, &⁶⁹ his quæ ex eis comparatæ sunt.

XXIII. PAVL. ^b Si quid au- L. 23.
tem in dotem impensum est,
seruatur per doli exceptio-
nem.

XXIV. VLP. IAN. ⁱ Etiam con- L. 24.
stante matrimonio mulier de
dote agit, ex quo mariti fa-
cultates coeperint non suffi-
cere ad eius quantitatem.

^k Si maritus à patre fuerit ^{9.1.} exheredatus, ex quo adita fuerit eius hereditas,¹ mulieri dotis exactio competit.

¹ Si mulieri fideiussores dari oporteatⁿ de solutione dotis post certū tempus, ° nec maritus fideiussores dare possit, ° illico fit condemnatio præstito ei lucro medij temporis: nec mulier hoc recusare potest. Sed si cūm possit, non satisfidet, non retinet commodum medij temporis.

Siue autem mariti siue vxoris periculo dos fuit, statuto tempore redditur. §. 4.

¶ Si vir voluntate mulieris
seruos dotalis manumiserit, si
quidem ei donare voluit: nec

G g ij

de his quæ ei donata sunt A libertatis causa tenetur. Sed si eius negotium gessit, cauet se ei restitutum quidquid ex liberti 7º bonis habuerit, vel ex obligatione.

§. 5. Si maritus immoderatè sæuus fuit in seruos dotales, tenetur, etiam si talis erat in suos: quamuis in dote ea exigatur diligentia, quæ in re- B bus propriis.

§. 6. Si me prohibente vxor mea rem meam commoda- uerit, & res perierit, sta- tim reputo eius pretium. Si verò non prohibui, indulget ei iudex modicum tempus cautionem præbenti.

§. ult. Si bona mulieris pro par- te sint publicata, habet ad re- liquam partem dotis exactio- C nem. Si autem post litem contestatam publicata sit pro parte dos, fit quoque in parte condemnatio.

L. 25.
in pr.
Quære
dig. 22.
th. pen.
Lege
th. pen.
21. dig.

XXV. PAVL. Si iniussu pa- tris filius familias dotem ac- ceperit, locus est y aduersus patrem actioni de peculio, & locupletius videtur esse pecu- lium z propter impensas à fi- lio factas, vel res donatas, vel subreptas ab vxore res pecu- liares.

§. 1. In reddenda dote maritus cauet de dolo & negligentia. Sed si dolo fecerit quo minus restituere possit, b subiicitur mulieris iuriiurando in litem. Nobis enim inuitis res no- stras retinere non debet.

περὶ τῶν δωρηθέντων αὐτῷ χάριν τῆς ἐλευθερίας ἐνέχει. εἰ δὲ διοίκησιν πραγμάτων αὐτῆς ἐπιδραξεν, ἀσφαλίζει δὲ τοῖς δίδοναι αὐτῇ, εἰ μὴ τῶν πραγμάτων τῶν ἀπελευθερίου ἢ ἀπὸ ἐνοχῆς.

Εὰν σφόδρα χαλεπὸς ὁ ἀνὴρ εἰς τοὺς προικιμαίους γέρονε δοῦλοις, ἐνέχειται, εἰ καὶ περὶ τοῦ οἰκεῖου τοιοῦτος ἴσῃ· καὶ εἰ τὰ μάλιστα ποιαντὶν ἐπὶ τῇ οὐρεὶ ἐπιμέλῃσιν ἀπαυτεῖται, οἷαν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν.

Εὰν κωλύοντός μου ἡ γυνὴ με χρησθῇ πράγμα μου, καὶ ἀπολήται, παραχρῆμα τὸ ἡμιῶν αὐτῇ ἀνπλογίζομαι. εἰ δὲ μὴ ἐκώλυσεν, δίδωσιν αὐτῇ μέτερον χρόνον ὁ δικαστὴς ἀσφαλίζοντάς.

Εὰν εἰς μέρος ἡ γυνὴ δημευθῇ, πρὸς τὸ λοιπὸν ἔχει τὴν ἀπαίτησιν τῆς οὐρεῖας. εἰ δὲ μὴ οὐρεὶα ταρξεν δημευθῇ μερικῶς ἢ οὐρεῖα, καὶ ἡ καταδίκη ὡς ἐπὶ μέρει γίνεται. εἰ δὲ πᾶσα δημευθῇ, ἀναρρεῖται ἡ ἀγωγή.

κεῖ. Γαυλ. Εὰν ὥρᾳ κέλυσιν τὸ παῖδος ὁ ὑπεξέστος υἱὸς ὑποδέξῃ προῖκα, χω- ρα καὶ τὸ παῖδος τῇ πρὶ πεκουλίᾳ ἀγω- γῇ, καὶ ὑποερότρον εἶναι δοκεῖ τὸ πεκου- λιον διὰ τὰ γυρόμυρα παρὰ τὸ ὑοῦδα- πανήματα, ἢ δωρηθέντα, ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς ἐκ τῶν πεκουλίου κλαπέντα. Zήπι δι. κβ. θημ. πρὸς τὴν ἀνά- γνωσιν τῆς οὐρεῖας καὶ δι.

Εν τῷ ἀποδοῦναι τὴν οὐρεὶαν ὁμο- λογεῖ περὶ δόλου καὶ ῥαθυμίας ὁ ἀνὴρ. εἰ δὲ δόλον εἰς τὸ μὴ δωρηθῆναι ἀπο- καταστῆσαι ποιήσῃ, ὑποκαίεται τῷ ἐν- δίκῳ ὅρκῳ τῆς γυναικὸς. παρὰ γνώ- μῃν γὰρ ἡμῶν, ἄλλος ἐκ ὁφείλει κατέχειν τὰ ἡμέτερα.

Εάν ὑπέρθεσιν μὲν τὸ διαζύγιον ὁ ἄνθρωπος ποιήσῃ, ὑποκείται τῇ μειώσει τῆς περιουσίας.

Γερὲν τῷ φυγάδων ὁ ἄνθρωπος ἀσφαλίζεται, ὡς ἄνδρος ἀγαθοῦ δοκιμασίας ἐπιζητεῖ, καὶ ἀποκαθίστησιν αὐτοῖς.

Εάν ἐπὶ πενταετίᾳ ὁ ἄνθρωπος μισώσῃ τὸ ἀγρόν, καὶ μὲν τὸ περὶ τὸν ἐνιαυτὸν ὁ γάμος λυθῇ, καὶ ἀποκαθίστησιν ὁ ἄνθρωπος τὸ ἀγρόν, εἰ μὴ λάβῃ τῆς γυναικὸς ἀσφάλειαν, ὡς τὸ ἰκανὸν αὐτὰ γίνεται, ἐφ' οἷς, ὡς εἰκός, καταδικασθῇ χάριν τῷ ὑπερὸν πενταετίαν ἐνιαυτῷ. καὶ αὐτὸς δὲ ἀσφαλίζεται ὡς εἰ τὸ λάβῃ ἔξωθεν τῆς περιουσίας ἐνιαυτῷ, δίδωσιν αὐτῇ.

κς'. Ἰδεμ. Εἰ καὶ τῷ ἄνδρὸς ὑπέρθεσιν ποιήσαντος, ὑπερὸν ἢ γυνὴ μὴ θελήσῃ δεξασθαι, καὶ τελευτήσῃ ὁ δόλος, οὐ χρεώσῃ ὁ ἄνθρωπος πλεονέκτημασιν αὐτῇ.

κζ'. Γάμος. Οσα τῆς γυναικὸς κινούσης ἐπὶ τῇ περιουσίᾳ φραγυλάηται, ταῦτα γίνεται καὶ ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ αὐτῆς.

κη'. Οὐλπιαν. Εὐπορεῖ ἄνθρωπος εἰ δὲ καὶ ἐν οἷς ὑπέρ τῆς γυναικὸς ἐδαπανήσῃ, ἢ καὶ ἐν πολλῷ αὐτῆς ἐδωκεν· εἰ δὲ μήπω δέδωκε, τυχὸν ὑπὸ αἵρεσιν ὁμολογήσας, οὐπω δοκεῖ εὐπορεῖν.

κθ'. Ἰδεμ. Εἰ μὲν περὶ τῆς γάμου δίδωσιν ὁ πατήρ πλεονέκτημα, δύναται καὶ μετὰ χρόνον μέχει τοῦ γάμου παρὰ γνώμῃ τῆς θυγατρὸς ἐπεροπαῖν. εἰ δὲ μὴ δίδωσι

Basil. Tom. IV.

Si post diuortium maritus moram fecerit, dotis diminutionem præstat.

De fugitiuis cauet maritus, se eos viri boni arbitratu perquisiturum, eosque restitutum.

Si vir in quinquennium fundum locauerit, & post primum annum matrimonium dissolutum fuerit, maritus fundum non restituit, nisi mulier cauerit tantum à se præstitum iri, quanti damnatus fuerit, ut verisimile est, propter quatuor annos posteriores. Ipse autem cauet, quidquid præter primum annum consecutus fuerit, se ei restitutum.

XXVI. IDEM. Si cum maritus moram fecisset, mulier postea accipere noluerit, & seruus decesserit, non debet maritus pretium eius.

XXVII. GAIUS. Quæ muliere de dote agente obseruantur, eadem obseruantur in herede eius.

XXVIII. VLP. Facere posse videtur maritus etiam in his quæ pro muliere expendit, vel mandato eius præstitit: sed si fortè nondum præstitit, ut puta sub conditione promisit, nondum videtur facere posse.

XXIX. IDEM. Si pater ante nuptias dotem dederit, potest etiam ex interuallo ad nuptias usque stipulari citra voluntatem filiae. Sed si ante

Gg iiij

§. 2.

§. 3.

§. ult.

L. 26. Quære lib. 23. tit. 3. dig. 7.

L. 27.

L. 28. Lege initium dig. 25.

L. 29.

in pr. Quære lib. 9. tit. 8. dig. 29. tit. 1. d. 28. & tit. 5. eiusd. lib. 29. dig. 7. & ibi adnotationem.

Legeli.
23. tit. 4.
dig. 7.

nuptias non dederit, ^m statim stipulatur. Postea enim non consentienti filiae non nocet, quamvis in eius potestate sit.

§. 1. ⁿ Si in dote danda pro muliere, pepigero, vt quoquo modo dirempto matrimonio mihi redderetur, & maritus vxori soluerit, nihilo minus mihi tenetur.

L. 30. XXX. IULIAN. Nupta non prohibetur cum priore marito de dote experiri.

§. 1. ^o Si maritus per negligentiam dotem à socero non petierit, aut alio qui promiserat, & in matrimonio filiafamilias decesserit, aut materfamilias facta eum qui dotem promiserat, ^p heredem instituerit, sufficit eos obligatione liberari.

L. 31. in pr. XXXI. IDEM. ^q Si pars bonorum mariti publicetur, fiscus satisfaciet creditoribus eius, inter quos vxor quoque est.

§. 1. ^r Si ducentos solidos filiae meae nomine doti promisero, & pactus fuero ne centum peterentur: si soluto matrimonio egero, sola centum sunt in dote. Quòd si me mortuo cum herede meo agatur, ducenta sunt in dote.

§. 2. ^f Si voluntate filiae ⁷¹ procurator à patre datus fuerit, & ⁷² causam obtinuerit, ac pater decesserit, non heredibus eius, sed filiae ⁷³ iudicati actio datur.

§. 3. ^t Si pater meus accepta dote

A ^α πρὸ τῆς γάμου, ὡρδθὶς ἐπεροτῶ. ^{Ατά. γωστ. βι. κγ. οτ. δ. διγ. ζ.}
^μ τὰυτα γὰρ μὴ συναινοῦσαν οὐ βλάβει πλὴν θυγατέρα, καὶ ὅτιν αὐτῆς ὑπεξοισία.

Εὰν ἐπιδοδὶς πρεῖνα ὑπὲρ γυναικὸς συμφωνήσω ὅπως αὐτῇ λυομένου τῆς γάμου ἐμοὶ ἀναδοθῶμαι, καὶ καταβάλῃ ὁ ἀνὴρ τῇ γαμετῇ, οὐδὲν ἦπλον ἐνέχεταί μοι.

B ^λ. Ιουλιαν. Η γαμουμὴν οὐ καλύεταί ^π πρεῖτον ἀνδρα πλὴν πρεῖνα μεθοδεύειν.

Εὰν ὁ ἀνὴρ καὶ ῥαθυμίδου μὴ ἀπατηθῇ πλὴν πρεῖνα ^π πενδερόν, ἢ ἄλλον ὁμολογήσαντα, καὶ τελευτήσῃ ἐν τῷ γάμῳ ὑπεξοισία, ἢ αὐτεξοισία γράψασα ^π ὁμολογήσαντα κληρονόμον, δευκαὶ ὃ ἐλθὲν εὐροθῶμαι αὐτοῖς.

C ^λ α'. Ιδεμ. Εὰν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ μέρει ^{Ανά. γωστ. το π. λος τῆ λδ'. διγ.} δημευθῇ, ἀπολογεῖται τοῖς δανεισταῖς αὐτῷ ὁ δημόσιος, ἐν οἷς ὅτιν καὶ ἡ γυνή.

Εὰν ὁμολογήσω διακόσια νομίσματα ὑπὲρ πρεϊκὸς τῆς θυγατρὸς μου, καὶ πακτεύσω μὴ ἀπατηθῶμαι τὰ ρ'. εἰ μὲν λυθέντος τῆς γάμου, μόνον τὰ ρ'. ὅτιν ἐν πρεϊκί. εἰ δὲ τελευτήσαντός μου, εὐάγεταί ὁ κληρονόμος μου, τὰ σ'. εἰσιν ἐν πρεϊκί.

Εὰν καὶ γάμῳ τῆς θυγατρὸς δοθῇ παρὰ τοῦ πατρὸς σωήτορος, καὶ κινήσῃ, καὶ τελευτήσῃ ὁ πατήρ, οὐχ ^α κληρονόμοι αὐτῷ, ἀλλ' ἡ θυγατὴρ ἔχει πλὴν ἀπὸ τῆς ψήφου βοήθειαν.

Εὰν ὑποδεξάμην ὁ πατήρ μου

πὺν παροῖκα τῆς γυναῖκος μου, με-
 εἰκὼν με γραψὴ κληρονόμον ὑπὸ
 αἵρεσιν, ἢ παρὰ τῶν αὐτῶν (A) συγκαληρο-
 νόμοι μοῦ πὺν παροῖκα τῇ γυναῖκι
 παρὰ τὰ μέρη αὐτῶν· παρὰ ποσοδὸν δι-
 δωμι. οὔτε γὰρ ἔχω παρὰ τοῦτου καὶ τῆς
 συγκαληρονόμων ἀγωγῆς.

οὐ μόνον τὰ
 μετὰ τὸ
 διαζύ-
 γιον
 παρὰ
 ποσο-
 δόν
 ἔχω
 τῆς ἐν-
 τὸν
 παλαιοῦ
 δούλου,
 διαφέρει
 τῇ γυ-
 ναϊκῇ
 αἰσῇ καὶ
 τῇ γυ-
 ναικῇ
 μὴ.

Εὰν χωρὶς τῆς αἰαλογίας τῆς τε-
 λουταίου χρόνου τῆς καρπῶν ἢ γυνῆ
 λαβῇ (B) ἀγρόν, κινεῖ πάλιν παρὰ τῆς B
 παροικίος, ὡς ὅτε μὴ λαβῇ (C) τοκε-
 τὸν τῆς δούλων, ἢ τὰς κληρονομίας, ἢ
 τὰ ληγὰτα τὰ μὴ τὸ διαζύγιον τῷ αν-
 δρὶ παροικίαν διὰ τῆς παροικιμαίων
 δούλων.

λβ'. Ἰδεμ. Εὰν ὁ παροικίος ἀνὴρ ὡς
 παροικίος ὁμολογήσῃ τῷ δευτέρῳ πὺν
 παροῖκα, οὐ πλεονεξίαν τῆς ὑποχρέωσης αὐτοῦ
 ὅτιν αὐτὸν παροικίαν.

λγ'. ΑΦΕΙ. Γυνὴ ἐπαγγελισμένη
 παροῖκα, παροικίαν ἀπὸ με πὺν αἰα-
 δον ἐπεροτῆσαι· καὶ μὴ καταβα-
 λούσα, εἰ ὑποεισέλθῃ πὺν κληρο-
 νομίᾳ αὐτῆς, δοκεῖ λαβεῖν πὺν παροῖ-
 κα, καὶ ἐνέχεταί μοι ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις
 δανεισταῖς, καὶ ἀπορὸς ὅτιν ἡ κληρο-
 νομία.

λδ'. Ἰδεμ. Εὰν λέγω πὺν διαζύγιον καὶ
 παρὰ ἐξοισίαν μοῦ εἶναι, καὶ παρὰ
 νῆται· οὐ δύναμαι κινεῖν παρὰ τῆς
 παροικίος, εἰ μὴ παρὰδείξω αὐτῷ
 ἐξοισίαν μου.

λε'. ΠΑΥΛ. Καὶν δημοσίᾳ ἢ παροῖξ,
 μέχρις ὑποχρέωσης ὁ ἀνὴρ τῷ δημοσίᾳ
 καταδικάζεται.

A vxoris meæ, ex parte me he-
 redem scripserit sub condi-
 tione, & heredes mei do-
 tem vxori pro sua portione
 soluerint: hoc minus do. ne-
 que enim de eo actionem ad-
 uersus heredes habeo.

X Si non habita ratione fru-
 ctuum postremi anni, mu-
 lier fundum receperit, agit
 rursus de dote, quemadmo-
 dum cum partum ancilla-
 rum non receperit, aut he-
 reditates, vel legata quæ so-
 luto matrimonio marito per
 seruos dotales adquisita fue-
 rant.

§. vlt.
 Non
 solum
 quæ so-
 luto
 matri-
 monio
 acqui-
 runtur
 à seruis
 dotali-
 bus, per-
 tinent
 ad mu-
 lierem,
 sed etiā
 quæ in
 matri-
 monio.

XXXII. IDEM. Si prior ma-
 ritus tanquam debitor poste-
 riori dotem promiserit, non
 plus quam facere possit in
 dote est.

XXXIII. AFRICAN. b Mulier L. 33.
 quæ dotem promiserat, effe-
 cit vt ego stipularer dotem
 mihi reddi: & cum non sol-
 uisset, decessit marito herede
 instituto. si eius hereditatem
 adierit, videtur dotem rece-
 pisse: & tenetur mihi sicut
 cæteris creditoribus, licet he-
 reditas soluendo non sit.

XXXIV. IDEM. c Si dicam L. 34.
 eam quæ à viro diuortium
 fecit, in mea potestate esse,
 ipsa verò neget: de dote age-
 re non possum, nisi probaue-
 ro eam in mea potestate esse.

Præ-
 term.
 est L.
 35.

XXXV. PAVL. d Etiam si dos
 publicata e fuerit, maritus fi-
 sco condemnatur in id quod
 facere potest.

Gg iij

L. 37. XXXVI. VLP. ^f Voluntate filiae pater dotem recipere videtur, si non iustam causam contradicendi habeat: maxime si postea eam ^g maiore summa dotaui.

Præterm.

L. 38.

L. 39. XXXVII. PAPIAN. ^h Si pronuntiatum sit, utrumque coniugem causam repudij dedisse: secum inuicem actionem non habent. paria enim delicta mutuò compescantur.

L. 40. XXXVIII. IDEM. ⁱ Si pater post dotem datam & nuptias contractas, sine voluntate filiae pactus sit dotem sibi reddi diuortio facto, & conditio exstiterit: ea quidem viua non rectè agit. Sed si sine liberis decesserit, non prohibetur agere.

L. 41. XXXIX. IDEM. ^k Si pater ignorans filiam diuertisse, dotem soluerit quam promissit: non ^l per indebiti conditionem, sed per actionem de dote repetit quod datum est.

L. 42. XL. IDEM. ^m Si pater post dotem datam deportatus fuerit, filia ⁿ repetitionem habet. Idemque est, si ^o post diuortium damnatus sit.

§. 1.
Lege li.
23. tit. 3.
dig. 29.
Quære
finem
tit. 7.

ⁿ Si ea quæ nupserat serua pronuntiata sit, maritus non restituit fructus antea perceptos & in eam consumptos ex dote, quæ bona fide ei data fuerat. Quæ autem necessario vel utiliter in prædia expendit, compensatis fructibus recipit.

§. 2. ^o Gener à quo usuræ dotis

λσ'. Οὐλπιαν. Κατὰ γνώμην τῆς θυγατρὸς δοκεῖ πλεὺς προῖκα λαμβάνειν ὁ πατήρ, εἰ μὴ δὲ λόγον εἶχεν ἀντήρρησιν· μάλιστα εἰ μὴ ταῦτα πλέον αὐτῷ ἐπεδείκνυσεν.

λζ'. Γαπριαν. Εὰν ἐψηφίσθῃ, ἐκάτερος τῶν συνοικοιούτων πλεὺς αἰτίαν ἔχῃ τῆς διαζυγίου, ἐκ ἔχουσιν κατ' ἀλλήλων ἀγωνίῳ. τὰ γὰρ ἴσα πλημμελήματα, ἀντισυλλογίζονται.

λη'. Ἰδεμ. Εὰν ὁ πατήρ μὴ πλεὺς ἐπιδοσιν καὶ τῷ γάμον, ὥρα γνώμην τῆς θυγατρὸς συμφωνήσῃ πλεὺς προῖκα λαβεῖν ἀπὸ διαζυγίου, καὶ ἐξέλθῃ ἢ ἀίρεσις, ζώσης μὲν αὐτῆς οὐ καλῶς κινεῖ. εἰ δὲ τελευτήσῃ χωρὶς παίδων, οὐ καλύπτει κινεῖν.

λθ'. Ἰδεμ. Εὰν ἀγνοῶν ὁ πατήρ διαζυγίῳ αὐτῆς θυγατέρος, καταβάλῃ πλεὺς προῖκα καὶ ὠμολόγησεν· οὐ διὰ τῆς ἐπὶ τοῖς μὴ χρεωστούμενοις λόγου, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτῆς προικὸς ἀπαίτησιν τὸ δοθέν.

μ'. Ἰδεμ. Εὰν ὁ πατήρ ἐπιδοὺς προῖκα θεωρεσθῇ, πλεὺς ἀπαίτησιν ἢ θυγατρὶ ἔχῃ. τὸ αὐτὸ καὶ μὴ τὸ διαζυγίῳ κατεδικάσθῃ.

Δ Εὰν ἀποφανθῇ δούλη ἢ γήμασα, ἐκ ἀποδίδωσιν ὁ ἀνὴρ τὸν πλεὺς τοῦ ληφθέντος καρποῦ, καὶ περὶ αὐτῷ δαπανηθέντας ἐν τῇ καλῇ πίστι δόσεις αὐτῇ προικὸς. ὅσα δὲ δαπανήσῃ ἀναγκαίως, ἢ ἐπωφελῶς περὶ τοῦ ἀγχοῦ, λαμβάνει μὴ τῷ συμφηφισμῶν τῶν καρπῶν.

Απατούμενος ὁ γαμβρὸς τοκοῖς

τῆς περικῆς, συλλογίζεται ὅτι χρεώ-
σηθέντας αὐτὰ ὥρ' αὖ τῷ πενθερῷ· εἰ
μὴ ἄρα ἐκ αὐτῶν, ἀλλ' ὁ πενθερὸς τὴν
γαμετὴν ἀπέδρεψεν.

Εάν ὁ ξωπικὸς ἐπιδοὺς περὶ αὐτῆς, ἐ-
πρωτήσῃ τὴν ἀνάδοσιν, ἢ μὲν διαζύ-
γιον ἢ γυνὴ ὑποστρέψῃ πρὸς τὸν ἀν-
δρα· οὐ λύεται ἡ τῆς ἐπρωτήσεως ἀ-
γωγὴ, οὔτε διὰ τῆς δικαστοῦ ἀνὴρ ἐλθ-
εροῖται.

μα'. Σκαεβ. Μέχρ' εἰς δὲ πείρας ὁ ἀνὴρ
καταδικάζεται, ἢ χρεώσας ἔχων
ἀναγκάζεται μέχρ' αὖ ποσοῦ τὰς κατ'
αὐτῶν ἐκχωρεῖν ἀγωγὰς.

μβ'. Γαυλ. Εάν πατὴρ τῆς κόρης κληρο-
νομήσῃ τῷ γαμβρῷ, ἢ ἀπεξοισίαν
ποιήσῃ τὴν θυγατέρα· ἐναγέται παρ'
αὐτῆς πρὸς τῆς περικῆς. εἰ δὲ ἢ μὴ ἀ-
πεξοισίαν ποιήσῃ τὴν θυγατέρα, ἐνα-
γώνται ὁ κληρονόμος αὐτῆς.

Εάν ὁ μετρησὶς ὑπὲρ θυγατρὸς μου
περὶ αὐτῆς συμφωνήσω μὴ ἀπατηθῆναι
ζῶν, ἢ ὥρ' αὖ πάλιν τῷ ἀνδρὶ λύσῃ ὁ γά-
μος, ἢ ἐπ' οἷς ἐνστήσομαι κληρονόμοις
ἀποκληρον ποιήσας τῇ θυγατρὶ· ἀναγ-
κάζεται ὁ γαμβρὸς ὅτι κληρονόμοις
ἀπατηθῆναι τὴν περὶ αὐτῆς, ἢ παραχεῖν
τῇ θυγατρὶ, ἢ τὰς ἀγωγὰς αὐτῇ ἐκχω-
ρεῖν. εἰ δὲ ἢ μερικῶς αὐτὴν ποιήσω
κληρονόμον, τὰ αὐτὰ λέγεται ὅτι
ποῖς ἀρμόζοις ποῖς ἄλλοις μέρεσι.

μγ'. Ἰδεμ. Πάππος πρὸς μητρὸς ἐπι-
δοὺς ὑπὲρ ἐγγόνος οὐσης ὑπὸ τῷ ὁξωσίαν τῷ
πατρὶ αὐτῆς περὶ αὐτῆς, συνεφωνήσεν ἀπὸ
διαζύγιος τὴν περὶ αὐτῆς τῇ ἐγγόνῃ, ἢ ἐαν-
τὴν ἀποδοθῆναι. καὶ μὲν θάνατον αὐτῆς,

petuntur, compensat eas
quæ sibi debebantur à socero : nisi fortè non ipse, sed
socer uxorem exhibuit.

P Si extraneus dote data sti-
pulatus fuerit eam sibi reddi,
& post diuortium mulier re-
uerfa sit ad maritum : non
soluitur actio ex stipulatu,
neque maritus per iudicem
absoluitur.

XL I. SCÆV. ¶ Maritus in id
quod facere potest condem-
natus, si debitores habeat,
cogitur vsque ad quantita-
tem aduersus eos mandare
actiones.

XL II. PAVL. ¶ Si pater puel-
læ heres genero exstiterit,
& filiam emancipauerit : ipsa
cum eo de dote agit. Sed & si
filiam non emancipauerit,
cum heredibus agit.

¶ Si cum filiæ meæ nomine
dotem promitterem, pactus
sim ne à me viuo peteretur,
& culpa mariti solutum sit
matrimonium, & alios he-
redes instituero exheredata
filia : necesse habet gener
meus ab heredibus exigere
& præstare filiæ, aut actiones
mandare. Sed & si eam ex
parte heredem instituero, ea-
dem dicimus in partibus quæ
aliis competunt.

XL III. IDEM. ¶ Auus mater-
nus, dote data neptis nomi-
ne quæ erat in potestate pa-
tris, pactus est vt diuortio fa-
cto dos nepti aut sibi redde-
retur. Post mortem eius ma-

trimonium dissolutum fuit. Nepti quidem rectè soluitur, quemadmodum ^x cum quis stipulatur sibi dari aut Petro. Actionem autem ex stipulatu summo iure aduersus auum maternum non habet: ^y fauore autem nuptiarum & propter affectionem personarum vtilem habet.

Lege li.
s. Cod.
tit. 14.
dig. 7.

L. 46. XLIV. IDEM. ^z Si vice dotis vxori meæ quædam legaue-
ro, & legatum capere non
possit, dotis actionem habet.

L. 47. XLV. SCÆVOLA. ^a Si marito
producete, mulier adulterata
fuerit, nihil ex dote retinet.
Quomodo enim improbet
mores quos corrumpit, aut cor-
ruptos probauit? Rectè au-
tem dicet quis, ^b lenonem
vxorem accusare non posse.

L. 48. XLVI. CALLIST. ^c Si conue-
nerit vt dos liberorum nomi-
ne apud maritum maneat, ⁷⁶
nepotum quoque nomine re-
tinetur.

L. 49. XLVII. PAVL. Si mulieri nu-
benti nummos decem dare
promiseris, & ea mihi cau-
tionem eiusmodi in dotem
dederit, si sine dolo malo &
culpa nihil à te potuero exi-
gere, neque ⁷⁷ dotis, neque
mandati actione teneor.

§. 1. ^d Si fundum dotalem æsti-
matum, sine mariti dolo &
negligentia, antiquior credi-
tor euicerit, maritus æstima-
tionem non præstat, etiam si
focer dederit, cui filia heres
non exstiterit.

^A διελύθη ὁ γάμος. καλῶς μὲν τῇ ἐγ-
γόνῃ καταβάλλεται, ὡς περ ὅτε πρὸς ἑαυ-
τῇ ἢ Γέτρῳ ἐπεροτᾷ δόθῃται. ἀγω-
γῇ δὲ καὶ τὸ ἀκρεβὲς ἐν τῇ ἐπε-
ροθήσεως τῇ καὶ μητέρα πάππου ἐκ-
έχῃ. διὰ δὲ τὴν θάλψιν τῇ γάμων,
καὶ τὴν χάσιν τῇ παρώπων, οὐπ-
λίαν ἐχῃ.

Αἰδ-
γνώ-
βις. ε.
τῇ κα-
δικας,
21. 10.
διγ. 5.

^B μδ'. Ἰδὲμ. Εὰν λησταύσω τῇ γαμε-
τῇ μου ἀντὶ τῆς παροικίας, καὶ μὴ δυνῇ-
σθαι τὰ λησταυθέντα λαβεῖν, ἐχῇ τὴν
πρὸς παροικίαν ἀγωγὴν.

με'. Σκαεβ. Εὰν τῷ ἀνδρὶ προαγω-
γεύσαντος ἡ γυνὴ μοιχευθῇ, οὐδὲν ἐν
τῇ παροικίᾳ παρακρατεῖ. πῶς γὰρ
ἀποδοκιμάζει τὸν τρόπον, οὗς ἐφθί-
ρην, ἢ φθαρέντας ἀπεδέξατο; καλῶς
δὲ τις λέγει τὴν προαγωγὴν μὴ δύ-
νασθαι καταγορεῖν τῇ γυναικὶ.

μς'. Καλλιστ. Εὰν συμφωνηθῇ τὴν
παροικίαν ὀνόματι τῇ παίδων μεῖναι
πρὸς τὸν ἀνδρὶ, πρὸς κρατεῖται καὶ ὀνό-
ματι τῇ ἐγγόνων.

μζ'. Γαυλ. Εὰν ὁμολογήσῃς γυναι-
κὶ παρέχειν αὐτῇ γαμουμένη δέκα νο-
μισματα, καὶ ἐπιδοῖ μοι τὸ τοιοῦτον
γραμματεῖον ἐν παροικίᾳ, καὶ χωρὶς δό-
λου καὶ βλάβης μηδὲν σε δυνῇσθαι ἀ-
πατήσαι, οὔτε πρὸς παροικίαν, οὔτε πε-
ρὶ ἐν πολλῇ ἀγωγῇ ἐνέχεσθαι.

Εὰν τὴν διατεπημημένον ἀγρὸν τῇ
παροικίᾳ χωρὶς δόλου καὶ βλάβης τῷ
ἀνδρὶ, προχυέσερος ἐκδικήσῃ δανεί-
στης, καὶ δίδωσιν ὁ ἀνὴρ τὴν διατήρησιν, καὶ
ὁ πενθερὸς ἐποιήσῃ τὴν ἐπίδοσιν,
καὶ μὴ κληρονομῇ αὐτῷ ἢ θυγατρὶ.

uet, si post diuortium velit eas recipere.

L. 56. LIV. IDEM. ^m Si generaliter à te dotem stipulatus fuero, cum quomodocumque Maria tibi nupta esse defierit, & ab hostibus capta sit, vel deportata, committitur stipulatio. Ea autem de quibus in casum mortis non in casum diuortij conuenit, recipit.

L. 57. LV. MARCELL. ⁿ Si mulier fundi sui vsumfructum mihi dederit, soluto matrimonio vsumfructum ei cum proprietate restituo, aut heredi eius. Sin autem mea erat proprietas, ei quidem viuenti solum vsumfructum restituo, non etiam heredi eius. Quòd si aliena sit proprietas, cauet passurum se ut utatur fruatur, aut domino consentiente constituitur ei vsumfructus. fortè autem proprietatis domino vsumfructum potest vendere. Quo casu si maritus moram fecerit, etiam heredi mulieris tenetur: nam si moram non fecisset, mulier heredi pretium reliquisset.

L. 58. LVI. MODESTIN. ^o Maritus ne temerè permittat seruo heredi instituto repudiare aut suscipere hereditatem, debet de eo coram testibus vxorem interrogare. Et si quidem permiserit ut repudiet, mariti iussu seruus repudiat. ^p Sed si hereditatem agnoscere velit, redditur ei seruus, ut cum hereditatem

κός, βουλομένης μὲν διαζυγίῳ αὐτὸν ἀναλαβεῖν.

νδ'. Ιδεμ. Εὰν γυνικῶς ἐπεροθήσῃ σε τὴν παρθεῖνα, ὅτε ὅπως οὖν συνοικεῖν τοὶ παύσεται Μαρία, ἢ αἰχμαλωπιδῇ, ἢ παρορειδῇ, βεβαιούται ἡ ἐπεροθήσις. τὰ δὲ ἐν τελευτῇ οὐ μὴν τὰ ἀπὸ διαζυγίου σύμφωνα, χάραν λαμβάνει.

Βνε'. Μαρκελλ. Εὰν τις ἰδίῃ ἀγροῦ τὴν χρῆσιν τῆς καρπῶν ἐπιδῶ μοι γυνή, λυομένης τῆς γάμου ἀποκαθήσειμι τὴν χρῆσιν αὐτῇ μὲν τῆς δεσποτείας, ἢ τῶ κληρονόμῳ αὐτῆς. εἰ δὲ μή τι ἢ δεσποτεία, ζώσῃ μὲν αὐτῇ μόνῃ τὴν χρῆσιν ἀποκαθίστω, ἐκείνῃ ἢ τῶ κληρονόμῳ αὐτῆς. εἰ δὲ ἀλλοτεία ὅστιν ἡ δεσποτεία, ἀσφαλίζομαι συγχωρεῖν αὐτῇ κεχρηῖσθαι, ἢ τῆς δεσποτείας συναινουῦτος, συνίσταται εἰς αὐτὴν ἢ χρῆσις. εἰκὸς δὲ δυνάται πωλῆσαι τῶ δεσποτῇ τὴν χρῆσιν. ἐν ᾧ δέμας ὑπάρξειν ὁ ἀνὴρ ποιήσας καὶ τῶ κληρονόμῳ τῆς γυναικὸς ἐνέχεται· εἰ γὰρ μὴ ἐποίησε τὴν ὑπάρξειν, κατελίμπανεν ἡ γυνὴ τῶ κληρονόμῳ τὸ τμήμα.

Δμς'. Μοδῆς. Ο ἀνὴρ μὴ παροπετῶς ἐπιτρέψας τῶ δούλῳ γραφομένη κληρονόμῳ παραστήσασθαι, ἢ καπαδέξασθαι, ὁφείλει περὶ τούτου ἐπὶ μὲν τῶν αὐτῶν ἐροτᾶν. ἢ εἰ μὲν ἐπιτρέψας παραστήσασθαι, καλῶς τῆς αἰδρός ὁ δούλος φραγέται. εἰ ὅτε ἀλήσας κληρονομήσας, ἀποδίδεται αὐτῇ ὁ δούλος, ἐφ' ᾧ μὲν τὸ κληρονομήσας ἀντι-

sita sunt. & actiones aduersus reos sibi datos & adpromissores. Si autem exegit operas, earum æstimationem non præstat.

§. 2. ^u Sed si ad filium patroni exheredatum bona liberti peruenerint, heres mariti nihil præstat.

§. 3. De viro heredéque eius lex loquitur, non autem de focero aut eius successoribus. ² Cùm autem lex deficit, nec actio datur.

§. ult. ^γ Est in potestate patroni vt vel bona liberti & hereditatem præstet, vel eorum æstimationem.

L. 65. Quare dig. 9. LXII. SCÆV. Hæc actio etiam constante matrimonio mulieri competit.

L. 66. in pr. Quare lib. 29. t. 1. d. 42. Textus diffusior habet intra annum. Lege ii. 1. d. 29. th. ult. Lege d. 31. th. 3. LXIII. IAVOL. ² In rebus dotalibus quæ in numerata pecunia non consistunt, maritus dolum & negligentiam præstat: vt puta, si eius culpa seditio facta sit, & in ea seditione perierint?

§. 1. Si vxoris meæ seruis nummos dedero ad coemenda eis vestimenta, eaque empta fuerint, & post annum diuortium factum fuerit: qualia inuenta fuerint vestimenta mihi redduntur. Idem est & si emptam vestem ego eis dederim: quòd si mihi non reddantur, eorum pretium in dotem compenso.

§. 2. Filia familias diuortio facto iussit dotem patri suo reddi, & pater persoluta parte dotis

^A θέντα. ἢ τὰς κτ' ἧς δοθέντων αὐτῇ ὑποθυῶν ἢ ἐπαγγελίων ἀγωγὰς. εἰ δὲ ὑπερσεύαν ἀπήτησεν, οὐ δίδωσι πλὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν.

Εἰ δὲ εἰς τὸ ὕον τῆ πατρωνος ἀποκληρον γυόμῳ τὰ πατρὸς ἀγαθὰ περιέλθῃ τῆ ἀπελευθέρου, ὁ κληρονόμος τῆ ἀνδρὸς οὐδὲν δίδωσι.

Ο νόμος περὶ τῆ ἀνδρὸς ἢ τῆ κληρονόμου αὐτῇ δηλέχθῃ, οὐ μὲν περὶ πενδεροῦ ἢ τῆ διαδοχῶν αὐτῇ. ἔνθα ὅς ὁ νόμος ὄργει, οὐδὲ ἀγωγή δίδωται.

Αἰσθάν ἔχῃ ὁ πατρων ἢ τὰ πατρὸς ἀγαθὰ τῆ ἀπελευθέρου ἢ πλὴν κληρονομίαν ὄργειν, ἢ πλὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν.

§β'. Σκαεβολ. Αὕτη ἡ ἀγωγή ἢ τῆ γάμου συνεστῶτ' ἀμύζει τῇ γαμετῇ.

§γ'. Ιαβολ. Επὶ τοῖς μὴ οὖσιν ἐν νομίμασι περιουσίαις, δόλον ἢ ῥαθυμίαν ὁ ἀνὴρ χρεώσεται. ἔτι γὰρ ὅτι παρ' αὐτῶν αἰσθάν γένονε, ἢ ἐν τῇ αἰσθάν ἀπώλοντο;

Εὰν δώσω τοῖς δούλοις τῆς γαμετῆς μου νομίματα, εἰς ἀγοράσαν ἐνδύσεων αὐτῆς, καὶ ἀγοραστῇ, καὶ μὴ χρόνον γῆνηται διαζύγιον. οἷα αὐτῇ εἰδῇ ἢ ἐνδύσεις, δίδεται μοι. ὅτι αὐτῇ ὅτι καὶ ἐγὼ ἢ εἰδῇτα ἀγοράσας, ὄργον αὐτοῖς. εἰ δὲ μὴ ἀποδίδεται μοι, ἀντιλογίζομαι ἢ τιμὴν εἰς τὴν ποῖνα.

Γενομένου διαζυγίου, ἐπέτρεψεν ἢ ὑπεξουσία δοθῆναι πλὴν ποῖνα τῷ πατρὶ αὐτῆς, καὶ μεροῖς καταβληθέντ', ἀπέδανεν ὁ

πατήρ. ὃ λοιπὸν τῇ θυγατρὶ δίδεται^A εἰ μήτε μεταφορᾷ, μήτε μεταδρασίς εἰς τὸν πατέρα γέγονε.

Συνεφωνήθη τὰ διατεπημημένα τῆς πατρὸς ἀνδράποδα τῆς αὐτῆς θυγατρὸς ἀποδοθῆναι τῇ γυναικί, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον οὐδὲν ἐλέχθη. μένει ὁ τοιοῦτος παρὰ τῷ ἀνδρὶ αὐτῇ τῆς κινδυνώου τῆς ἀνδράποδων.

Εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ μὴ διαζυγίῳ κατὰ πλάνην πλέῃ τῆς ποσὸς τῆς πατρὸς ἐπεσφράγηται, οὐ βλάπτεται, εἴτε κατὰ πλάνην, εἴτε μὴ ὃ πλῆρες ἐπεσφράγηται ἢ γυνή.

Γυνὴ μὴ διαζυγίῳ μέρῳ ἀπαίτησα τῆς πατρὸς, καὶ ἐτέρω συναφθεῖσα, καὶ χηρῶσα, πάλιν πρὸς τὸν πατέρα ὑποστρέψει καὶ πατρὶα ἡγεμονίᾳ αὐτῇ, μνημὴν τῆς πατρὸς οὐκ ἐποίησε λοιπὰ δὲ τῆς δευτέρας γυνέδα πατρὸς, καὶ μετὰ ἐνιαυτὸν τῆς λύσεως τῆς δευτέρας γάμου ἀποδίδοται αὐτῇ.

Εὰν ἀπορουῇ τῷ πενθερῷ μου ποιήσω ἢ γυνὴ τῆς γυναικὸς μου ἀποχρῶ. ἐμοὶ κινδυνεύεται.

Καθ' ὅσον ἡ γυνὴ κληρονομήσῃ τῆς ὁμολογήσαντος ὑπὲρ αὐτῆς πατρὸς, μετέρχεται πρὸς αὐτὴν ἐκ τῆς ἀνδρὸς ὁ κινδυνώου. οὐτε γὰρ δίκαιόν ἐστι μὴ δυνάμενται αὐτῇ ἀπαίτησαι πλὴν γυναικῆς ζημιόδοται, καὶ κείνῳ κερδαίνειν.

Ξλ'. Πομπώνιος. Τῆς ἀποδοτέας πατρὸς μέρῳ ὅτι καὶ ὁ φείλον

Basil. Tom. IV.

decessit. reliqua pars filiae soluitur : ^a si neque delegatio, nec nouatio in patrem facta sit.

Pactum conuentum factum est, ut æstimata dotis mancipia eodem pretio mulieri redderentur, nec de partu quidquam dictum est. ^b manet partus apud maritum pro periculo mancipiorum.

Si maritus post diuortium per errorem plus quam in dote esset promiserit, ei non nocet, siue per errorem, siue non, plus mulier stipulata sit.

Vxor cum post diuortium partem dotis exegisset, & alteri matrimonio coniuncta iterum vidua facta esset, ad priorem virum rediit: & cum ei dotem daret, mentionem non fecit partis, quæ reliqua ex priore dote erat. ea sequentis dotis fuisse videtur, & post annum à soluto secundo matrimonio ei redditur.

Si focero meo egenti, ^d si ne voluntate vxoris meæ apocham fecero : meo periculo fit.

Qua ex parte mulier ei heres est, qui pro ea dotem promisit, pro ea periculum à marito ad eam transit. Neque enim æquum est quòd ipse exigere à muliere non possit damno affici, illam verò lucrari.

LXIV. POMPON. ^f Dotis reddendæ pars est etiã id quod

Hh ij

§. 3. Quare Basilici lib. 29. tit. 1. d. 69. the. vltimū. & huius tit. d. 64. & li. 29. tit. 1. d. 111. & tit. 5. c. iusd. lib. 29. d. 31. th. 1. & dig. vlt. th. 10. §. 4.

§. 5.

§. 6.

§. vlt.

L. vlt.

mulieri ex peculio⁷⁸ serui red-
di debet. & maritus dolum
& negligentiam præstat in
adquirendo & conseruando
peculio : & fructus eius, quo-
modo cuiuslibet rei dotalis,
ad maritum pertinent.

L. C. LXV.⁸ Si res dotales æstima-
tæ fuerint, pactio autem vel
stipulatio interposita sit, vt si
dissoluto matrimonio, res
ipsæ exstarent, redderentur:
& ancillæ cum partu red-
duntur.

L. 1. LXVI.¹ Quidam filiam ha-
bens, eamque nuptum lo-
cans, pro ea dotem dedit.
Decedens maritus huius pu-
ellæ, socerum suum, nempe
patrem puellæ heredem scri-
psit. Huius puellæ pater pu-
blicatus fuit. Imperatorem
adiit puella huius filia, sup-
plicans vt sibi à fisco dotem
exigere liceret. idque ei per-
mittit constitutio sic dicens,
Quia nec viuis pater sine
consensu tuo dotem exigere
poterat, & si decessisset dote
non repetita, tibi competiis-
set actio: tu quoque eo mor-
tuo ex bonis eius dotem
exigis.

L. 3. LXVII.^{*} Si qua mulier per
errorem seruo coniuncta fue-
rit, & dotem dederit, potest
actione de peculio dotem
quoque repetere, & si quid
aliud ei debuit. eius autem
filij,¹ vt ex libera nati, inge-
nui sunt.

L. 4. LXVIII.^m Dos quæ à patre

ἐκ τῆς πεκουλίου τῆς δούλου ὑποδοῖται
τῇ γυναικί. καὶ χρεώσῃ ὁ ἀνὴρ δό-
λον καὶ ῥαθυμίαν ἐν τῷ παρορρι-
σμῷ καὶ τῇ φυλακῇ τῆς πεκουλίου.
καὶ **Θ** καρποὶ αὐτῆς ὡς οἰουδήποτε
παροικιμαίου πατάματος, τῷ ἀν-
δρὶ διαφέρουσιν.

Ξε'. Εἰ καὶ διαπραχθῶσι τὰ πατάματα
τῆς παροικίας, γρήται δὲ σύμφωνον,
ἥτοι ἐπεφύκησις, ὥστε λυομένου τῆς γά-
μου εἰ σωζόνται αὐτὰ τὰ πατάματα
ἀναδοθῆναι· καὶ αἱ δούλαι μὲν τῷ πο-
τετῷ ἀναδίδονται.

Ξς'. Ἐχων τις θυγατέρα, καὶ πάντως εἰς
γάμον ἐκδιδούς, παροικία δέδωκεν ὑπὲρ
αὐτῆς. τελευτήσῃ ὁ δὲ κόρης ταύτης ἀνὴρ,
Ω ἰδίῳ πενθερὸν, τυτέστι **Ω** πατέρα
τῆς κόρης ἐγραψέ κληρονόμον. **Ως'** ὁ
πατὴρ τῆς κόρης ἐδημεύθη. παροικήσας
βασίλει ἡ κόρη ἡ τοῦτου θυγατήρ, δεο-
μένη ἀπατήσαι τὴν παροικίαν ὡς τῆς
δημοσίου. καὶ ὁππότερὲν αὐτῇ ἡ διάτα-
ξις λέγουσα οὕτως· ὁππότερ καὶ ζῶν ὁ πα-
τὴρ χωρὶς τῆς σωμανέσεως σου ἐκ ἡ-
δυνάτο τὴν παροικίαν ἀπατήσαι, καὶ εἰ
ἐτελεύτησε μὴ ἀπατήσας σοὶ ἡρμόζῃ
ἀγωγῇ· καὶ νυνὶ τελευτήσαντ' αὐτῇ,
καλῶς ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῆς τὴν παροϊ-
κίαν ὁππότερ.

Ξζ'. Εὰν γυνὴ τις ἐν ἀγνοίᾳ δούλῳ
σωήσῃ καὶ παροικία δέδωκε, δυνάται
ἐκ τῆς παροικίας ἀγωγῆς καὶ τῆς παροϊ-
κίας ἀπατεῖν, καὶ εἰ τὴν ἐγὼ **Ω** ὡς αὐτῇ ἐ-
χρεώσθη. **Θ** δὲ παῖδες αὐτῆς ὡς ὑπὸ
ἐλευθέρας τεχθέντες ἀγαυοὶ εἰσιν.

Ξη'. Ἡ παρὰ πατρὸς δεδωμένη παροικία,

τελευτησάσης ἐν τῷ γάμῳ τῆς θυγα-
τρὸς, τῷ πατρὶ δόποια δίδεται.

ξθ'. Εὰν ἡ γυνὴ πρὸς πολέμοις ὣσιν,
εἰ μὴ ἐπὶ πορείᾳ, οὐ δίδεται ὁ
ἀδελφὸς αὐτῆς ἀπαγγέλλων τὴν πορεί-
αν. εἰ δὲ ἐτελεύτησεν, καλῶς ὁ ἀ-
δελφὸς ὡς κληρονόμος τὴν ποροίαν
αὐτῆς λαμβάνει.

ο'. Οσαῖς διαβάλλεται ἡ διαθήκη
τῆς ποροίαν, ὡς καὶ περὶ τῆς
ἀνδρὸς ἐτελεύτησον γυναικὶ, συμβῇ
δὲ τὸ τῆς γυναικὸς μέρος νέμεσθαι τὰ
διαπισθέντα πράγματα· κινουῦτος
τῆς ἀνδρὸς, ἀντίκειται αὐτῇ πρὸς τῇ
πατρὶ καὶ κληρονόμων αὐτῆς δόλου
παραγραφῇ. εἰ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ μέμ-
φεται τῇ διαθήκῃ τῆς ἀληθείας κιν-
ουμένης, τὴν δικαίαν διαθήκην ἀνακα-
λεῖται πρὸς ἀρχὴν μόνον. ταῦτα μὴ εἰ-
σώζονται τὰ πράγματα· εἰ δὲ ἀπώλον-
το, τὸ ἐκείνου τῷ ποροίαν συμβο-
λάῳ πῆμα μόνον καταβάλλεται.

οα'. Ο πατὴρ τῆς θυγατρὸς ἔπι-
δοδεῖσεν ποροίαν καὶ δίδεται ἀπαγγέ-
λων τῇ θυγατρὶ γάμων, οὐδὲ συγ-
γούσης τῆς θυγατρὸς. διαλυθέντων δὲ
τῇ γάμων, πρὸς γάμῳ αὐτῆς οὐ
δίδεται ἀπαγγέλλων.

οβ'. Οἱ μὴ κληρονόμοι τῆς ἀνδρὸς, εἴτε
ἐπὶ ποροίαν, εἴτε ἀποροίαν, πάντες εἰς ὅλον κλη-
ρονόμους ἀπαγγέλλων. ὁ δὲ ἀνὴρ ἀποροίαν μὴ εἰς
ὅσον ἐπὶ ποροίαν μόνον ἐνάγεται. ἐπὶ ποροίαν
δὲ μὴ ταῦτα, τὸ λείπον ἀποδίδωσιν.

ογ'. Ἡ γυνὴ καὶ τῇ ἀνδρὸς κλη-
ρονόμων ὀφείλει κινεῖν τὴν περι-
ποροίαν ἀγῶν. ἔπι νομῆς γὰρ τῇ

Basil. Tom. IV.

A data fuit, si filia in matrimo-
nio decesserit, patri redditur.

LXIX. " Si vxor apud hostes
sit, si quidem adhuc superstes
sit, frater eius dotem repe-
tere non potest. Si verò diem
functa sit, frater tanquam he-
res rectè eius dotem recipit.

LXX. ° Quoties dotis æsti-
matio arguitur, quòd dolo
mariti vilior pretio facta sit,
accidit autem vt mulier res
æstimatas possideat, aduersus
maritum agentem ^p liberi &
heredes mulieris doli exce-
ptione se tumentur. Sin autem
maritus queratur de æstima-
tione, veritate examinata,
iustam æstimationem præ-
stare compellitur. Hæc qui-
dem, si res exstent: si verò
perierint, ^q pretium tantum
quod dotali instrumento in-
ditum est, soluitur.

LXXI. ° Pater dotem pro fi-
lia datam constante matri-
monio repetere non potest,
ne consentiente quidem filia.
matrimonio autem dissoluto,
ea inuita repetere non potest.

LXXII. Heredes quidem ma-
riti, siue soluendo sint, siue
non, ^r omnes in solidum te-
nentur. Maritus autem, si
quidem soluendo non sit, cõ-
uenitur tantum in id quod
facere potest. Sed si postea
idoneus factus fuerit, resi-
duum reddit.

LXXIII. ° Mulier heredes
mariti dotis actione conueni-
re debet. rerum enim posses-

Hh iij

fionem occupare, ^a illis non consentientibus, & absque iudicis sententia præcedente non potest.

- L. 10. LXXIV. ^a Si pater mariti dotem susceperit, non de peculio actione, sed in solidum conuenitur.

GLOSSÆ INTERLIN.

1. Nihil ex eo læsa quod pater permiserit alicui alij reddi dotem à marito.

2. Aduersus generum scilicet.

3. Quod non possit agere contra maritum suum.

4. Et tunc rectè pater etiam solus potest repetere suo iure, & filia suæ furiosæ.

5. Furiosa autem non potest contradicere: non enim firmam rationem habet.

6. Ipsa enim si præsens fuisset, fortè contradoxisset.

7. Ratam rem filiam habituram.

8. Quando scilicet dos ex stipulatu petitur.

9. Dotis post condemnationem.

10. Dotem à marito suo.

11. Ipsa dos rursus ab ipsa ad patrem suum.

12. Non enim amplius potest pater aut filia dotem petere: hæc quidem quod à marito acceperit: ille verò, quod eam rursus à filia acceperit.

13. Omnium enim superiorum annorum redditus maritus lucratur.

14. Prædij dotalis, marito & uxori pro rata temporis, quo constitit matrimonium.

15. Necessarias impensas fecerit in fundo.

16. Vir.

17. Vnius mensis scilicet.

18. Etiam si superioribus mensibus, qui fuerunt scilicet post vindemiam scilicet vsque ad Martium, fundus sine redditu fuerit apud maritum.

19. Debet vir etiam ex redditibus

Α πατρῶν γινέσθαι αὐτῶν, μήτε σωμανομήτων ἐκείνων, μήτε ὑποφάσεως δρχικῆς προσηγουμένης, οὐ δύναται.

οδ'. Εὰν ὁ πατὴρ τῆ ἀνδρὸς ὑποδέξηται πρὸς οἶκα, οὔτε περὶ πεκουλίου ἐνδίδεται ἀγωγῇ, ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον.

ΓΛΩΣΣ.

B Μὴ βλαπτομένης καὶ ἡ ἐκ τῆ ἐπιτρέψειν τὸν πατέρα ἄλλω δοῦναι τὴν πατρῴαν οὕτως τῇ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Κατὰ γὰρ νότον δηλονότι.

Μὴ διωαμένη ἔχει ἀγωγὴν καὶ τῇ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Καὶ λοιπὸν καλῶς ὁ πατὴρ καὶ μόνος διώσεται τὴν πατρῴαν ἐπιζητεῖν οἰκείῳ δικαίῳ, καὶ τῆς μηχανομένης θυγατρὸς αὐτῆς.

Ἡ δὲ μηχανομένη ἀντιλέγει οὐ διώσεται· οὐ γὰρ ἔχει ἐρρωμένην τὸν λογισμόν.

Αὕτη γὰρ εἰ πρὶν, ἴσως ἀντελέγει.

C Τὴν ῥά ταμρὲμ ὅτι ἡ θυγάτηρ δέσκεται.

Οτε δηλονότι ἡ πατρῴα πατρικὸς εἶς σπουδαίου κινεῖται.

Τῆς πατρικῆς μὲν καταδίκην.

Τὴν πατρῴαν ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Πάλιν ἡ αὐτὴ πατρῴα εἶς αὐτῆς εἰς τὸν ἴδιον πατέρα.

Οὐκέτι γὰρ διώσεται ἢ ὁ πατὴρ, ἢ ἡ θυγάτηρ ζητεῖν τὴν τριάντην πατρῴαν· ἢ μὲν ὡς ἀπὸ τῆ ἀνδρὸς λαβοῦσα· ὁ δὲ ὡς λαβὼν πάλιν τριάντην ἐκ τῆς θυγατρὸς.

D Τὸν γὰρ ὅτι πᾶσαν πρῶτον ἐπιδόσκει ὁ αὐτὸς εἰσόδους κερδαίνει.

Τὸς πατρικῆς ἀγροῦ, τὰς αὐτοῦ καὶ τῇ γυναικὶ καὶ ἀναλογίαν τῆς χρόνου, καθ' ὃν ὁ γάμος γίνεται.

Ανασχῆας ἵνας δαπάνας ἐν τῇ ἀγρῷ.

Ανὴρ.

Τὸ ἐπὶ τῆ ἐνὸς μηνὸς δηλονότι.

Καὶ τοῖς ὅτι πᾶσαν μὲν, τοῖς μὲν τὴν πρῶτον δηλονότι μέχρι τῆς Μαρτίου, αἰεὶσόδους ἡ δὲ ἀγρὸς οὕτως τῇ ἀνδρὶ.

Οφείλει ὁ αὐτὸς καὶ ἀφ' ὧν ἔφθασεν εἰ-

σοδείσας καρπῶν ἔσθ' ἔργα, ἀντιστρέφειν τῇ γυναι-
κὶ ὁ ἀνάλογον, καὶ πάλιν ἐκ τῆ ἐλπιζομένην καρ-
πῶν τῆς περὶ τῆς ἐπιζητεῖν ὁ ἀνάλογον.

Ἡτοι καὶ τῆς τῆς χρόνου ἀναλογίας.

Διφοροῦνται ἐς ὅτε.

Ὡσαύτως διώεται ἡ ἀναλογία σχεπεῖσθαι.

Καὶ ταῦτα γὰρ ὡς καρποὶ λογίζονται.

Τὰ λεπτὰ τῶν ξύλων καὶ φρυγανώδη.

Ἀλλὰ κάρπημα, τυχόν ἐλάαι ἢ κάμναι.

Τὸ ἡμῖν γὰρ μόνον τῶν θησαυρῶν ὁ ἀνὴρ λή-
ψεται, ὁ δὲ λοιπὸν ἡ γυνή.

Ἀπὸ τῆς γυναικὸς τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ γινόμενων.

Καὶ οὐ λήψεται ἡ ἀνὴρ τοῦτου πλὴν δαπάνης
ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ.

Τὸν ἀνδρὸν. ἀφ' ὧν κατὰ μέρος ζητῶν τὰς
δαπάνας τὰς ἐπὶ ταῖς βελτιώσεσι.

Καὶ ἐν συμφηφίζομένῳ ἀπὸ τῆς καροῦ τῆς
γάμου μέγρι τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ.

Τὸν ἀνδρὸν. καταλογίζομενος τὰς δαπάνας
ἐκ τῆς καροῦ.

Καὶ μὴ ταῦτα ὀρεῖται.

Ὡς δὲ δηλονότι μᾶλλον καὶ τῆς γυναικὸς
κερδαίνεισθαι.

Εἰ καὶ ἐπὶ ταῖς περιουσιμαῖς ὁ ἀνὴρ δόλον καὶ
ἀμέλειαν ἀπαιτεῖται.

Μετὰ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ ὑποκρετῆν τὰς ἐπὶ τῇ
γεωργίᾳ δαπάνας.

Κατὰ τὸ ἀκέραιον.

Οὔσα ἐν τῇ ἀγχαλωσίᾳ.

Παρεῖται ὁ ἀνδρὸς, καὶ οὐ μὴ λέγει αὐτῇ ὁ ἀνὴρ,
ἀλλότριον ἔστι περὶ ἑαυτοῦ τὸ ζητούμενον καὶ τῆς
ἐξ ὧν οὐδ' ὀφείλω τῆς τοιοῦται πρὸς σέ.

Καὶ οὐχὶ μέγρις ὑπολείπεται, ἐπὶ τῇ ἀναδόσῃ
τῆς περιουσίας, ὡς ὁρᾷμεν.

Τί γὰρ εἰ καὶ τοῦτον καὶ ἀπορῶν ὁ ἀνὴρ, μὴ
ταῦτα δὲ ὑπορῶν γέρονεν;

Καὶ οὐχὶ μέγρις ὑπολείπεται τῶν ἀνδρὸς τῆς
γυναικὸς.

Αἷς ἐμελλεν χρῶσθαι ὁ ἀνὴρ εἰ ἔζη.

Ἀς ὁ ἀνὴρ δαπάνησιν καὶ περιουσιμαῖς περὶ
μαται.

Ἀγαθὴν χρῶσθαι.

Ἐφ' ἧς ἐπηρεάσθαι ἀποδοῦναι περὶ αὐτῆς.

Βοηθουμένη εἰς τὸ μέγρις ὑπολείπεται καταδι-
κάζεσθαι.

Ἐπὶ τῇ ἀποδόσῃ τῆς περιουσίας καὶ τὸ ἀκέραιον.

A quos iam æstate percepit, mulieri
restituere pro rata, & rursus ex vin-
demix fructibus qui sperantur, pro
rata petere.

20. Seu de rata temporis.

21. Ut qui bis quandoque seran-
tur.

22. Similiter potest considerari pro-
portio.

23. Ea enim reputantur tanquam
fructus.

24. Ligna subtilia & sarmentosa.

25. Sed frugifera, vt olea, & fi-
cus.

B 26. Dimidium enim thesauri vir ac-
cipiet, reliquum autem mulier.

27. Ab vxore facto diuortio.

28. Nec pro eis accipiet maritus im-
pensas ab vxore.

29. Fundum. per retentionem im-
pensas quibus melior factus est, exi-
gens.

30. Tempore computato à die nu-
ptiarum in diem diuortij.

31. Fundum. impensas repetens ex
eo quod superest.

32. Etiam si postea sint inuentæ.

33. Ut scilicet potius lucro mulieris
cedant.

C 34. Etiam si in rebus dotalibus exi-
gitur vt maritus nec dolum admittat,
nec negligentiam.

35. Post diuortium, retinens impen-
sas quæ factæ sunt in agro colendo.

36. Integre.

37. Quod esset in captiuitate.

38. A marito. nec dicit ei maritus,
res quam petis aliena est, ideo nec
eam debeo tibi dare.

39. Et non in id quod facere po-
test, in reddenda dote. quod sit ini-
quum.

D 40. Quid enim si maritus antea erat
dinops, postea autem diues euasit?

41. Et non in id quod facere potest
maritus mulieris.

42. Quibus vteretur maritus si vi-
ueret.

43. Quas maritus in res dotales fe-
cit.

44. Vtens actione.

45. A qua stipulatus est reddi do-
tem.

46. Vt condemnetur in id quod fa-
cere potest.

47. Ad reddendam dotem in soli-
dum.

Hh iiii

48. Aduersus ipsam sententiam vt A ipso iure nullam.

49. Et conueniuntur à creditoribus patris sui.

50. Cum dolo fortè aliquas res eius transtulerit.

51. Si dolo fortè factus est inops in fraudem vxoris.

52. Quod dictum est de ea quæ est sui iuris.

53. Ex voluntate mulieris.

54. Eius mulieris.

55. Id mulier in dotem suam.

56. Pater vxoris aduersus suum generum.

57. Voluntate mulieris.

58. Genero suo.

59. Reputat, supple quæ à marito expensa sunt in patrem eius.

60. Patri aduersus generum.

61. Cum ipse mulieri dotem iuste dederit.

62. Sed si à patre nihil lucrificet mulier, potest agere aduersus maritum.

63. Filia.

64. Nolens fortè petere dotem.

65. Prodigus.

66. Dignus scilicet qui petat & recipiat dotem.

67. Post contractum matrimonium.

68. Tunc enim præfertur mulier.

69. Erant enim omnia dotalia.

70. Vt patronus scilicet.

71. Ad exigendam dotem.

72. Lite contestata.

73. Actione rei iudicatæ tantum dat quantum accepit.

74. Facta sui iuris deportatione patris.

75. Cum ei competiisset repetitio dotis.

76. Nomine enim liberorum continetur etiam nepotes.

77. Quod ipse mandauerit vt mulier peteret.

78. Dotalis.

SCHOLIA.

^a *Præcipua & utilis est dotis causa.*

DOROTHEI. Dotis causa semper & vbique præcipua est. Nam & publicè interest dotes mulieribus conseruari, cum dotatas esse feminas,

Κατὰ τῆς τριταύτης ψήφου ὡς ipso iure ἀνετετραμμένης.

Καὶ ἐναγόμενοι πατρὶ τῆς δαμνῶν τῆ πατρὸς αὐτῆς.

Ὅταν τυχὸν κατὰ δόλον μὴ αὐτῇ ἵνα τῆς πατρὸς αὐτῆς.

Ὡς εἰ δόλῳ τυχὸν γένηται ἀπορροῆς εἰς περιγρῶν τῆς γυναικὸς.

Ὅσα δηλονότι καὶ αὐτῇ ἀνεξοφίας εἴρηται.

Κατὰ γάμῳ τῆς γυναικὸς.

Αὐτῆς τῆς γυναικὸς.

Τοῦτο ἡ γυνὴ εἰς τὴν πατρὶα αὐτῆς.

Ἡτοι ὁ πατὴρ τῆς γυναικὸς καὶ γάμῳ τῆς γυναικὸς αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ γάμῳ τῆς γυναικὸς.

Ἡτοι τῆς γυναικὸς αὐτῆς.

Καταλογίζεσθαι τὰ δαπάνηματα ἀ' ἐδαπνησεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς.

Τὰ πατρὶ καὶ γάμῳ τῆς γυναικὸς.

Εὐλόγως τὴν πατρὶα δεδωκότος τῇ γυναικί.

Εἰ δ' οὐκ ἔχῃ, ὅτε δὲ ἐκέρδανε ἢ ἡ γυνὴ ἐκ τῆς πατρὸς αὐτῆς, δυνάται ἐνάγειν καὶ τῷ ἀνδρὶ.

Ἡ θυγάτηρ.

Μὴ βεβλημένη ἴσως ζητεῖν τὴν αὐτῆς πατρὶα.

Ἡτοι ἄσωτος.

Ἀξίος δηλονότι τῆς ἐκνεκῆσαι καὶ ἀπολαβεῖν τὴν πατρὶα.

Μετὰ τὸ γνέσθαι τὸν γάμον.

Προτιμᾶται γὰρ τότε ἡ γυνή.

Ὡς αὖ πᾶντα ὑπὸ περιουσιαῖα.

Ὡς πάντων δηλονότι.

Εἰς ἀπαίτησιν τῆς πατρὸς.

Καὶ παρὰ τὸν ἀνδρα γινώσκῃ σε.

Τοσοῦτο δίδωσι τὴν ἰουδικαίαν ὅσον ἔλαβε.

Αὐτεξοφία γινώσκῃ ὡς περιουσιαῖα τῆς πατρὸς.

Ὅτε ἡρμύσεν αὐτῇ ἡ ἀπαίτησις τῆς πατρὸς.

Τὰ γὰρ τῆς πατρὸς ὀνόματι καὶ εἰ ἐγόντο πατρὶα.

Ὡς ἐντεταγμένου αὐτῇ τῇ γυναικὶ τὴν ἀπαίτησιν. Τοῦ περιουσιαίου.

ΣΧΟΛΙΑ.

Δωρεῶν. Ἡ τῆς πατρὸς αἰτία πᾶντοτε καὶ παρὰ τὸν δὲ ἀνδρα γινώσκῃ. καὶ δημοσία γὰρ συμφέρεται φυλάττειν τὰς πατρὸς αὐτῆς γυναικί, ὅποτε δὲ περιουσιαῖα εἶναι τὰς γυναικί.

Εἰς τὸ τεκνοποιεῖν, καὶ εἰς τὸ ἀναπληροῦν πῆς τέκνοις τὴν πολιτείαν, μάλιστα χρειώδης ἐστὶ. Ἀφ' αὐτοῦ δὲ τῷ γάμῳ, χρηρὴ ἀποδίδοσθαι τῇ γυναικὶ τὴν πατρὶκα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἀναγκάζεσθαι ὁ ἀνὴρ ἄλλω ἄνθρωπῳ ἐπιφωτᾶσθαι αὐτὴν, εἰ μὴ ἄρα μηδὲν ἐκ τούτου καταβλάπτεται. Εἰ γὰρ ὑποπτεύει ἡνίκα ζημίαν ἐκ τούτου, οὐκ ὀφείλει ἀναγκάζεσθαι ἐτέρῳ ἐπιφωτᾶσθαι τὴν πατρὶκα εἰ μὴ τῇ γυναικὶ αὐτῇ. ταῦτα λέγω, ὅτε αὐτεξοσία ἐστὶν ἡ γυνή. Εἰ γὰρ ἐστὶν ὑπεξοσία καὶ profectitiam ἐπεδέδωκεν ὁ πατὴρ πατρὶκα, τότε ἐκ αὐτῶν ὅτι κρινός ἐστιν ἡ πατρὶς. ἀμέλει οὐκ ἄλλως διώσται ὁ πατὴρ ἀπαρτεῖν τὴν τοιαύτην πατρὶκα, ἢ δι' αὐτῆς, ἢ ἀφ' αὐτοῦ καὶ πατρὶκα, εἰ μὴ σωμανοῦσης αὐτῇ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Εἰχότως δὲ, οὐδὲ ἐπιφωτᾶσθαι διώσται ὁ πατὴρ τὴν πατρὶκα, μὴ σωμανοῦσης αὐτῇ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Ἀλλ' οὐδὲ ἐτέρῳ διώσται ἐπιφωτᾶσθαι ὁ ἀνὴρ, εἰ μὴ ἐκ αὐτῶν κρινός αὐτῇ ὅτι περὶ αὐτῶν. εἰ γὰρ μόνου τῷ πατρὶ καὶ ἐκ τούτου ἐπιφωτᾶσθαι ἡνίκα, οὐκ ἀπὸ πολλοῦ τὴν ὅτι τῇ πατρὶ καὶ ἀγῶν, ὅτε δὴ ποτε αὐτεξοσία ἡνίκα ἡ γυνή. καὶ τὸ ἐν ἀντίον δὲ, εἰ καὶ πατὴρ γινώσκῃ μόνος τῆς θυγατρὸς ἐπιφωτᾶσθαι ὁ ἀνὴρ ἐτέρῳ ἄνθρωπῳ τὴν πατρὶκα, μὴ δὲ ἀνέμενοι ἔχοντες κατ' αὐτῆς ἀγῶν ὁ περὶ αὐτῶν αὐτῆς. ἄρα δὲ καὶ κρινός διώσται, ἢ καὶ οὐκ ἐπὶ γινώσκῃ τῆς θυγατρὸς ὀφείλει κρινός, καὶ νομίζω καὶ μόνον αὐτὸν διώσθαι κρινός, καὶ σωμανοῦσης αὐτῇ τῆς θυγατρὸς καλῶς ἐν ἀγῶν. εἰ δὲ αὐτεξοσία γένηται ἡ θυγάτηρ ἡ δὲ ἀντίκειται ὁ πατὴρ, κατὰ κελύουσιν αὐτῆς ἐτέρῳ ἐπιφωτᾶσθαι τὸν ἀνδρα τὴν πατρὶκα.

Κυρίλλου. Ομοίως βιβ. κγ'. τίτ. γ'. διγ. β', χρηρὴ μὲν τῆς πατρὶκῆς, καὶ πατρὸς τὴν παιδογνῶσιαν. τῇ γυναικὶ ἀποδίδοσθαι ἢ πατρὶς αὐτῆς λυομένου τῷ γάμῳ. οὔτε δὲ ἀναγκάζεται ὁ ἀνὴρ ἄλλω ἄνθρωπῳ ἐπιφωτᾶσθαι αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς, εἰ νομίζῃ βλάπτεσθαι. εἰ δὲ ὁ πατὴρ ὑπὸ θυγατρὸς πατρὶκα ἐπιδῶ, κρινός ἐστὶν καὶ οὐκ ἀπαρτεῖ αὐτὴν ὁ πατὴρ ἀπὸ γινώσκῃ τῆς θυγατρὸς. οὔτε κελύουσιν αὐτὴν ἐπιφωτᾶσθαι ἄλλω. ἐπεὶ ὅτε δὴ ποτε αὐτεξοσία ἡνίκα ἡ θυγάτηρ, κρινός καὶ ἀπαρτεῖ αὐτὴν. Εἰ δὲ αὐτὴ ἄνδρα τῷ πατρὶ καὶ ἐκ τούτου ἄλλω ἐπιφωτᾶσθαι, ὁ πατὴρ οὔτε μόνος κρινός βλάπτεται, οὔτε μετ' αὐτῆς, ἀλλ' αὐτὴ εἰ γινώσκῃ αὐτεξοσία. Εἰ δὲ ὑπεξοσία ἐστὶν, πατρὸς ἀμφοτέρους ἀνέμενοι φέσται, πατρὸς αὐτὴν τε καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς.

Ad sobolem procreandam, replendamque liberis ciuitatem, maximè sit necessarium. Soluto autem matrimonio, reddi mulieri dotem suam oportet, nec cogitur maritus alij eam promittere, nisi si nihil ex hoc laedatur. Nam si aliquod incommodum ex hoc suspectum habet, non debet cogi alij quàm vxori dotem promittere. Hæc dico cùm mulier sui iuris est. Nam si in patris potestate est, & profectitiam dotem ei pater dedit, tunc dos vtriusque communis est. Denique aliter quàm ex consensu filia eam dotem petere, aut per se aut per procuratorem, non potest. Merito ergo nec pater dotem sine assensu filia promittere potest. Sed nec à marito alteri promitti potest, nisi vterque ei communiter promiserit. Nam si iussu tantum patris alicui promiserit, dotis actionem non amittit, quandocumque sui iuris filia facta fuerit. Contra autem si voluntate solius filia maritus dotem alicui promiserit, remanet aduersus eum dotis actio socero eius. Vtrum autem & agere potest, an & ex voluntate filia debet agere? Et puto & ipsum solum posse agere, & consensu filia rectè agit. Quod si sui iuris fuerit facta filia tunc patri opponitur, iussu filia maritum dotem alij promississe.

b Ad sobolem procreandam.] CYRILLI. Similiter lib. 23. tit. 3. dig. 2. Dos utilis est ad sobolem procreandam. Vxori dos reddatur soluto matrimonio. neque cogitur maritus alij eam pater repetit sine voluntate filia, neque eam iubet alij promitti. Alioqui quandocumque sui iuris facta filia agget, & eam repetet. Si verò ipsa sine patre iusserit alij promitti, neque patri si solus agat stipulatio nocebit, neque si cum ipsa, sed ipsa, si sui iuris facta fuerit. Quod si in patris potestate sit, dos tam ad eam, quàm ad patrem redit.

^c *Nisi hoc ei nihil nocet.*] Quando scilicet vterque pater & filia communiter iusserint alteri dotem reddi.

^d *Et dos à patre data fuit.*] IN NOM. Quænam sit dos profectitia, & quæ aduentitia, didicisti in principio tit. 3. lib. 23. Est autem etiam receptitia, de qua agitur libro 39. tit. 6. dig. 31.

EIVSDEM. Cum in hoc dig. definerit quomodo reddatur dos profectitia, neque in hoc tit. neque in 13. aut 18. 5. lib. Cod. docuit quomodo dos aduentitia reddatur, & puto ut in peculio debitorum.

^e *Pater non aliter quàm ex voluntate filia.*] EIVSDEM. Tempore litis contestatæ eam consentire oportet, non antea ut dig. 22. lege etiam dig. 3.

EIVSDEM. Si autem maritus focero soluerit ignorante filia, nec ratum habuit, indebiti repetitio ei competit, quod liberatus non sit, ut lib. 46. tit. 3. dig. 34. them. 7.

^f *Videtur patri petenti.*] DOROTHEI. Patri de dote agenti filia consentire creditur, non solum si ei agenti nominatim consentiat, sed & si patri filia non contradicat, videtur ei consentire. Et scribit Iulianus lib. 48. dig. suorum videri patrem agere ex voluntate filia, si filia furiosa sit. Nam quia propter furorem contradicere non potest, ei creditur consentire. Sed si filia sanæ quidem mentis sit, absens autem sit, tunc patri consentire non creditur. Debet itaque cauere filiam ratam rem habituram. Vbi enim sapit filia, scire eam quod agitur exigimus & quiescere, ut per hoc videatur non contradicere.

CYRILLI. Consentire videtur filia, si sciat & non contradicat. ideoque furiosa semper videtur consentire, non etiam absens. In ea enim cauetur de rato.

^g *Vnde etiam furiosa.*] ENANT. Atqui dictum est lib. 50. tit. 17. dig. 3. quod qui potest velle, potest & nolle. heic igitur furiosa velle non potest. Est ergo specialis exceptio à regula generali. & 44. dig. them. 2. inuitum dixit esse furiosum, ut qui non consentiat. In lib. autem 50. tit. 17. dig. 40. dicit furiosi & prodigi nullam voluntatem esse.

A Οτε δηλονότι ἑκάτεροι πατήρ καὶ ἡ θυγάτηρ κοινῶς αὐτῷ ὅτι τρεῖς φοῖς ἀναδιδῶναι τὴν πατρὶκα καὶ πατρὸς ἑτέρων.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ποῖα ἔστι πατρὸς πατρὶκα καὶ πατρὸς, καὶ ποῖα ἀδελφὸν πατρὶκα ἐγγὺς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς τείνου ὑπ. τῆς κγ'. βιβλ. ἐστὶ δὲ καὶ ῥεκεπτικία, ὡς ἐστὶν ἀφ' ἀλλήλων βιβλ. λθ'. ὑπ. 5'. διγ. λα'.

Τοῦ Ἀλβέρτου. Ἐν τούτῳ διγέτω, ἡμεῖς πῶς ἀποδίδεται ἡ πατρὸς πατρὶκα, οὐτε ἐν τῇ πατρὶκα ὑπ. οὐτε ἐν τῇ πατρὶκα. ἡ πατρὶκα. τῆς πέμπτου βιβλ. τῆς κωδίκος, ἐδίδαξε πῶς ἀποδίδεται ἡ ἀδελφὸν πατρὶκα, καὶ νομίζω ὡς ὅτι τῆς πεκουλίου δεβιτέρων.

B Τοῦ αὐτοῦ. Ἐν τῇ πατρὶκα τῆς πατρὸς πατρὶκα δὲ αὐτῷ σωαγῆν, οὐ μὴν πατρὸς τούτου, ὡς διγ. κβ'. ἀνάγκη καὶ ὅτι τείνον διγέτω.

Εἰ δὲ πατὴρ ἀλλεῖ οὐκ ἀνὴρ πατρὸς πενθερῶς ἀγροῦσης τῆς θυγατρὸς, καὶ μὴ ῥά τινος ἀδελφῶν, καὶ τὸν κοινὸν κτήριον ἰνδίδειτον ὡς μὴ ἐλθῶν ῥωθεῖς, ὡς βιβλ. μτ'. ὑπ. γ'. διγ. λδ'. θεμ. ζ'.

Δωροθέου. Σωαγῆν τῇ πατρὶκα κινουῶν πετρέται ἡ θυγάτηρ, ὅταν μόνον ἐὰν ῥητῶς αὐτῷ σωαγῆν κινουῶν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν μὴ ἀντιλέγῃ τῇ πατρὶκα ἡ θυγάτηρ, δοκεῖ αὐτῇ σωαγῆν αὐτῷ. καὶ Ιουλιανὸς ἐν τῇ μη'. βιβλὶ τῇ διγέτω ἄλβερτος γράφει δοκεῖν τὸν πατέρα κατὰ γνώμην τῆς θυγατρὸς κινῆν, ἐὰν μέμνηται ἡ θυγάτηρ. ὅτι γὰρ οὐ δύναται ἀφ' ἧς μανίαν ἀντιλέγῃ αὐτῷ, σωαγῆν αὐτῷ πετρέσθαι. Εἰ δὲ σωφρονὲς μὴ, ἀπέστει δὲ ἡ θυγάτηρ, τότε οὐ πετρέσθαι τῇ πατρὶκα σωαγῆν. ὅταν ἐκφωτισθῇ αὐτὸν πατρὸς, ὡς κυρίαν ἡγήσεται τὴν ἐναγωγὴν αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ. ἐνθα γὰρ ἡ θυγάτηρ, εἰδέναι αὐτῷ ἀπαγορεύει ὅτι πατρὸς, καὶ ἡ συζύγῃ, ἵνα ἀφ' αὐτοῦ δοκεῖ μὴ ἀντιλέγῃ.

Κυρίλλου. Σωαγῆν δοκεῖ ἡ θυγάτηρ, εἰ οἷδε καὶ μὴ ἀντιλέγῃ. δὲ ἡ μηχανορῶν ἀεὶ δοκεῖ σωαγῆν, οὐ μὴν ἡ ἀποδοῖ. ὅτι τούτης γὰρ καὶ ἡ ῥά τινος ῥέμ πρὸς ἑαυτῇ.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Καὶ τοῖς εἴρηται βιβλ. ν'. ὑπ. ιζ'. διγ. γ'. ὅτι ὁ δυνάμειος θέλει, δυνάμειος καὶ μὴ θέλει. ἐν τῇ οὖν ἡ μηχανορῶν θέλει οὐ δυνάμειος. ἐστὶν οὖν τῆς ἰδίων ὡς ἐξηγητήριον τῆς μηχανορῶν. Εἶπε τὸν μηχανορῶν, ὡς μὴ σωαγῆνται. ἐν δὲ τῇ ν'. βιβλ. ὑπ. ιζ'. διγ. μ'. φησὶν, ὅτι ὁ μηχανορῶν, καὶ ὁ ἄσωτος, ὅσοι μὴ ἔχῃ βούλησιν.

& purum fructus esse creditur. Vt A
puta pridie ante vindemiam mulier
fundum in dotem dedit, & cum ma-
ritus vindemiam collegisset, repudio
matrimonium dissoluit, atque ita v-
no tantum mense stetit matrimo-
nium. Hic enim non solum vnde-
cim partes fructuum maritus uxori
restituit, sed & omnes impensæ prius
deducuntur, quas mulier fecit in
agro colendo, priusquam fructus di-
uidantur, & tunc diuiduntur fru-
ctus in duodecim partes. Si autem
& maritus aliquid eodem anno im-
pendit, impensæ ab utroque factæ
concurrent, hoc est, inter se inui-
cem pro rata compensantur. Sin au-
tem plurimis annis constitit matri-
monium, necesse est cum vnus anni
fructibus computari impensas quas
mulier fecit in agro colendo prius-
quam eum pro dote traderet.

CYRILLI. Anni quo diuortium
factum est, fructus diuiduntur. com-
putatur autem ex mense quo fundus
traditus fuit. Sed si ante nuptias tra-
ditus sit, ex die nuptiarum. Fructus
enim percepti ante nuptias, dotem
augent. Fructus intelliguntur post
impensas. Impensa autem quam fe-
cit mulier ante matrimonium, vel
maritus post matrimonium, com-
pensatur.

^m Tempus autem computatur.] INNOM.
Valer pactum, vt nondum perceptos
fructus mulier lucretur, vt lib. 23.
tit. 4. dig. 31.

ⁿ Restituuntur post solutum matrimonium.]
ENANTIOPH. Hæc omnia intelli-
genda sunt de inæstimationis. Æstima-
torum enim fructus maritus lucratur
etiam post dissolutum matrimonium,
& solam rerum æstimationem præ-
stat, vt lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 5.
& 10.

^o Fructus est qui post impensam.] IN-
NOMINATI. Similiter lib. 7. Cod.
tit. 51. const. 1. Quænam autem im-
pensæ fiant in agro colendo, discis ex
hoc dig.

^p Diuortio facto fructus.] DOROTHEI.
Papianus quidem lib. 11. Quæstio-
num dicebat, diuortio facto fructus
diuidi non ex die locationis fundi,
sed habita ratione præcedentis tem-
poris quo mulier cum viro in matri-
monio fuit. neque enim si vindemiam

καὶ καθαρόν πεινέεται εἶναι καρπός. ἢ γὰρ
ὅτι πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς τευγῆσεως δέδωκεν ἄ-
γρον ἢ γυνὴ ἐν παρθενίᾳ, καὶ τευγῆσας αὐτὸν ὁ ἀνὴρ,
ῥέπουσί τ' ἡ γάμον διέλυσεν, ὅτι ἓνα μόνον μίῃ α-
συνουκίᾳ τῇ γυναικὶ ἄλλο. ἐν αὐτῷ γὰρ, οὐ μόνον
ἐνδεκά μέρη τῶν καρπῶν ἀποδίδωσιν ὁ ἀνὴρ τῇ
γυναικὶ, ἀλλὰ καὶ τὰ δαπανήματα πάντα πρὸς
τερον ὑπεξαργυρῶται πρὶν διαρρηθῆναι τοὺς καρ-
ποὺς, ὅσα ἐποίησεν ἡ γυνὴ πρὸς τὴν γεωργίαν αὐ-
τοῦ τῷ ἀγρῷ, καὶ τότε μερίζονται εἰς δώδεκα μέ-
ρη οἱ καρποί. ἐὰν δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ ἐδαπανήσῃ τι ἐν
B τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ, συντρέχῃ τὰ πρὸ ἐκατέρου
δαπανήματα, (τούτῃσι κομπευσά τεύε) ἀλλήλοις
πρὸς τὴν ἀναλογίαν ποσότητα. εἰ δὲ καὶ πολ-
λοῖς ἐνιαυτοῖς ὁ γάμος συνέσῃ, ἀνάγκη ὅτι ἐν τοῖς
καρποῖς τῷ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ καταλογίζεσθαι τὰ δα-
πανήματα, ὅσα ἐποίησεν ἡ γυνὴ πρὸς τὴν γεωργίαν
τῷ ἀγρῷ, πρὶν πρὸς αὐτὸν λόγῳ φοροῦν.

Κυρίλλου. Τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν ᾧ ὁ ἀφ' αὐτοῦ γέ-
γονεν, οἱ καρποὶ μερίζονται. ὁ δὲ μεῖζον δὲ ἐκ τῆς
μυῖος ἐν ᾧ ὁ ἀγρὸς ἐτραδιτεύθη. εἰ δὲ πρὸ τῆς
γάμου ἐτραδιτεύθη, ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς γάμου. οἱ
γὰρ πρὸ τῆς γάμου καρποὶ αὐξοῖσι πρὸς παρ-
C κα. καρπὸς νοστῇ μὲν τὴν δαπάνην. ἡ δὲ δα-
πάνη ἢ ἡ γυνὴ ἐποίησεν πρὸς τῶν γάμου, ἢ ὁ
ἀνὴρ μὲν τοῖς γάμοις, κομπευσά τεύεσαι.

Τοῦ Ανωνύμου. Καλῶς συμφωνῶνται, ὥστε
τοῖς μὴ ληφθέντας κερδῆναι πρὸς γεωργίαν, ὡς βιβλ.
κγ'. ὑπὸ δ'. διγες. λα'.

Τοῦ Εκατοφθοῦ. Ταῦτα πάντα νόμιμα πε-
ρὶ τῶν ἀφ' αὐτοῦ μὲν. τῶν γὰρ ἀφ' αὐτοῦ μὲν, καὶ τοῖς
μὲν λύσι τῆς γάμου καρποὺς ὁ ἀνὴρ
κερδάνει, καὶ μόνῃ τῇ ἀποτιμήσει τῶν πρὸς
γμάτων ὑποκείμεναι, ὡς βιβλ. ε'. τῆς κώδικος ὑπὸ
ιβ'. ἀφ' αὐτοῦ. ε'. καὶ ι'.

Τοῦ Ανωνύμου. Ομοίως βιβλ. ζ'. τῆς κώδι-
κος ὑπὸ να'. ἀφ' αὐτοῦ. α'. ποία δὲ γίνεται πρὸς τὴν
γεωργίαν δαπανήματα, ὁρίσκει ἐν τῇ
πρὸντι διγες.

Δωροθέου. Παπιδὸς μὲν ἐν τῇ ια'. βι-
βλίᾳ τῶν νομικῶν ἀποτῇ, γεωργίαν ῥέπου-
σίου, ἔλεγον τοῖς καρποῖς διαρρηθῆναι ὅτι ἐκ
τῆς ἡμέρας τῆς μεταστροφῆς τῆς ἀγροῦ, ἀλλὰ
γεωργίαν λόγῳ τοῦ πρὸς αὐτὸν χρόνου,
καθ' ὃν ἡ γυνὴ ἐν τῇ γάμῳ σὺν τῷ ἀν-
δρὶ ἔσθ' ὅτι γὰρ εἰ ἐν τῇ χειρὶ τῆς τευγῆσεως
ὁ ἀγρὸς

ὁ ἀνὴρ ἐπέδωκεν ἐν παλαιῇ, ἡ δὲ ἡμέρα τῆς ἐκείνης τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ὅτε
 Καλαιδῶν Νοεμβρίου ἐμίθωσεν, καὶ ἐγγύετο τῇ
 τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ὅτε
 ποῦδιον, ὁφείλει, καὶ τοῖς τῆς τεύξης καρποῖς κερ-
 δάσθαι ὁ ἀνὴρ, καὶ τοῦ μέλλοντος ἐνιαυτοῦ τέταρτον
 μέρος τῶν καρπῶν ἀποφέρειν. ὅτι τῆς μὲν
 πρὶν ἐμίθωσιν τῆς ἀγροῦ σιωπῆσαν ἀλλήλοισ
 μηνῶν Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου, Ἰανουαρίου.
 ἐπεὶ καὶ τοῦτον τὸν λόγον εἰς τὴν τεύξιν τῇ
 ἀλλήτῃ ἡμέρᾳ ῥεπούδιον πέμψῃ, ὁλοκλήρως κερδα-
 νει τοῖς καρποῖς τῆς τεύξης, ὁφείλει ὁ ἀνὴρ. τοῖ-
 γάρ τιν, εἰς τὴν τελευτὴν τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς, B
 ῥεπούδιον γένοιτο, καὶ τῇ τελευτῇ μηνὸς τοῦ-
 των τοῖς καρποῖς, καὶ τοῖς τῆς τεύξης ἀγαμέμν-
 ονται, καὶ ἐκ τούτων πούτων ὁ μὲν τῆς μέρους,
 πρὶν τὰ αἰδρὶ ἀπομείναι, ὁ δὲ διμοῖρον, διδῆ-
 ναι τῇ γυναικί. καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου δὲ ὁ αὐτὸς πα-
 ραφύλακτον. εἰς ἡ γυνὴ τεύξιν ἀγρὸν αὐ-
 τῆς, ὅτε καὶ δέδωκε τὰ ἰδία ἀνδρὶ, καὶ ὁ ἀνὴρ
 ἀπὸ Καλαιδῶν Μαρτίων τῆς ἐκείνης ἐμίθωσεν, οὐ μ-
 ονον ὁ δωδέκατος μέρος τῆς καρπῶν ὅτε τῆς μι-
 θωσάμενος τὸν ἀγρὸν κερδάνει ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ C
 ὁ μέγας πούτων ὧν ἡ δολαφία ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς
 γεωργικῶν μισθωμάτων, ὁ μέρος ὅτε κα-
 τέχῃ ὁ ἀνὴρ. εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς μηνῶν ἐκ τῆς ἐκείνης,
 καὶ ὅν ἐγγύετο ῥεπούδιον, καὶ ῥεφάσιν τὰ κερ-
 νῶ, καὶ τὸ διμοῖρον τῆς μισθώσεως τῆς γάμου παρὰ
 τῆς τεύξης λυθέντος αὐθέντος λογίζομεθα ὅτι ἀνδρὶ.
 ὅτε ἐκ τῆς ἐκείνης καὶ τῆς τούτων τῶν μηνῶν ἀποτίμησιν,
 μὲν τῆς μελλούσης ἐλπίδος τῆς τεύξης. ἐκ τούτων
 ὧν αὐτῶν ἀποτίμησιν ἀποδέδεται, ὅτι οἱ καρποὶ ἐκ-
 νοῖς οὗς ἐλάβεν ἡ γυνὴ παρὰ τῆς γαμητικῆς αὐ-
 τῆς, οὐ φέρειν εἰς τὸν συμφητισμὸν τῶν καρ-
 πῶν τῆς τελευταίου ἐνιαυτοῦ.

Κυρίλλος. Τὰς Οκτωβρίου ἐπέδωκε μοι ἀ-
 γρὸν ἡ γυνὴ. ἔχον ἐκ τῆς τεύξης τῆς νομισμάτων.
 ἐμίθωσα αὐτὸν τὰς Νοεμβρίου ἔξ. νομισμάτων.
 ἐλύνῃ ὁ γάμος παρὰ τῆς ἀπὸ τῆς Ἰανουαρίου. οὐ
 λαμβάνω τὰς τεύξης τῆς γ. μηνῶν, ἀλλὰ σὺν
 αὐτοῖς δ. μηνῶν. εἰ δὲ μὲν τὸν τεύξιν ὅτι δὲ μοι
 τὸν ἀγρὸν, ἀφ' οὗ ὅτι δὲ ὅτε τῆς ἀφ' οὗ πα-
 ραφύλακτος τοῖς καρποῖς. καὶ μὲν πολὺ ἐμίθω-
 ση, εἰ μὲν τὸν τεύξιν παρὰ τῆς τεύξης λύνῃ
 ὁ γάμος, καὶ τὰς τῆς τεύξης λογίζομαι, καὶ
 αὐτὴ τὰς τῆς τεύξης. τοῖς παρὰ τῆς γάμου καρποῖς
 οὐ λογίζεται ἡ γυνὴ.

Basil. Tom. IV.

A tempore fundus in dotem datus sit,
 eumque virex Calendis Nouembri-
 bus locauit, & suprema die Ianuarij
 diuortium factum est, debet vir &
 lucrari fructus vindemiæ, & auferre
 quartam partem fructuum anni fu-
 turi: quia post fundi locationem tri-
 bus mensibus stetit matrimonium,
 id est, Nouembri, Decembri, Ia-
 nuario. Nam hac ratione si tempore
 vindemiæ altera die repudium mi-
 serit, lucratur integros fructus vin-
 demię, quod absurdum est. Itaque
 si in fine mensis Ianuarij factum sit
 repudium, horum etiam trium men-
 sium fructus, & vindemiæ fructus
 confundi debent, & ex his omnibus
 tertia pars manere apud virum, duæ
 autem partes mulieri dari. E contra-
 riò autem idem obseruamus. Si mul-
 lier sublata vindemia, fundum sta-
 tim viro dederit, & vir ex Calendis
 Martiis eum locauerit, non solum
 duodecimam partem fructuum fun-
 di conducti lucratur maritus, sed pro
 modo temporis omnium mensium
 quo dotale prædium fuit, ex mercede
 quæ debetur portionem retinet.

* Sed & si aliqui menses ex anno
 quo diuortium factum est debiti sunt
 colono, duas partes locationis, so-
 luto matrimonio ante vindemiam,
 viro computamus: & nihilo minus
 horum etiam mensium æstimationem
 cum spe futuræ vindemiæ. Ex
 his ergo omnibus apparet, illos fru-
 ctus quos mulier percepit antequam
 nuberet, non venire in contributio-
 nem fructuum anni nouissimi.

* Vide-
 tur Do-
 rotheus
 non in-
 tellexis-
 se Pa-
 pianū,
 & pro-
 messes,
 legisse
 menses.

CYRILLI. Mense Octobri mu-
 lier fundum mihi in dotem dedit.
 D percepi ex vindemia 18. locaui eum
 mense Nouembri sexaginta nummis.
 Solutum est matrimonium in fine
 Ianuarij. non accipiam fructus vinde-
 miæ & trium mensium, sed cum eis
 quatuor mensium. Sed si fundum
 post vindemiam mihi dederit, ex quo
 datus fuit in diem diuortij fructus
 retineo. etiam si diu post locatus fuit,
 si post messem ante vindemiam so-
 lutum fuerit matrimonium, & e-
 go messis fructus rationem reddo,
 & ipsa vindemiarum. fructus perce-
 ptos ante nuptias mulier non im-
 putat.

li

¶ *Maritus ex fructibus.*] DOROTHEI. A
Maritus ex fructibus quos percepit
nouissimo anno post repudium ex do-
talibus agris potest sibi compensare,
& retinere: & si quid uxori suæ do-
navit constante matrimonio, & si
quid mulier amovit.

¶ *Quod de anno dictum est.*] EIVSDEM.
Quod de anno dicitur, potest dici
etiam de sex mensibus, si singulis sex
mensibus rerum dotalium fructus ca-
pianur. Quod quidem accidit in lo-
cis intriguis, in quibus sexto quoque
mense fructus colliguntur. Potest
etiam hoc ipsum dici in pluribus an-
nis, idque accidit in sylva cædua, ubi
cum sylva ut plurimum cædatur post
quinquennium aut decennium, tunc
redditus colligitur. Sed & si dota-
lium prædiorum facta sit talis loca-
tio, ut præter annuam mercedem
quinto quoque anno aliquid amplius
præstetur: in eo quod amplius est,
quod præstatur quinto quoque an-
no, pro rata quinquennij lucrum di-
vidimus inter virum & uxorem. Nec
solum de fundi fructibus, sed etiam
de grege in dotem dato eadem dici-
mus, ut lana ovium & fœtus earum
diuidatur pro rata temporis inter vi-
rum & uxorem. Quid enim si mari-
tus & gregis fœtum accepit, & oves
totondit paucis diebus post matri-
monium: & postquam & fœtus ac-
cepit, & oves totondit, velit nudas
reddere? Nam hic quoque fructum
gregis diuidimus pro rata totius tem-
poris quo grex curatur, non autem
illorum dierum quibus oves pariunt,
aut quibus tondentur. In operis quo-
que seruatorum totius anni rationem
habemus. Ut puta, si maritus eos in
annum locavit, temporis quod di-
uortium præcessit operæ ad maritum
pertinent: temporis autem quod post
diuortium currit, operæ ad mulierem
pertinent. De pensionibus quoque
ædium eadem dicimus quæ de fru-
ctibus dicta sunt.

¶ *Quæ dicta sunt de fructibus.*] INNOM.
Nam & ædium pensiones fructus
sunt, ut lib. 22. tit. 1. dig. 36.

¶ *Si maritus ex fundo dotali.*] DOROTH.
Si fundum viro uxor in dotem dede-
rit, is autem ex fundo arbores deci-
derit, si quidem in fructum compu-
tantur quæ cæsa sunt: in redditu enim

Δωροθέου. Διὸ αὐτὸς αἰὲρ ὅξ ὡς λαμβάνει
καρπῶν τῶν τελευτῶν ἐνιαυτῷ μὲν ὁ ῥεπούδιον
ἐκ τῆς περικιμιάων ἀγρῶν κομπευσάτευσιν ἐ-
αυτῷ, καὶ τῶν ἀκαχεῖν καὶ εἴ τι ἐδωρήσατο ἐν ταῖς
γάμοις τῇ γυναίκεϊ αὐτῷ, καὶ εἴ τι ἀπεσύλησεν
αὐτῷ ἢ γυνή.

Τοῦ αὐτοῦ. Τὸ αὐτὸ τῶν ἐνιαυτῶν εἰρημῶν, δι-
νάται λέγεσθαι καὶ αὐτὸ ἐξ ἐνιαυτῶν, εἰ καὶ ἐξ ἐν-
νιαυτοῦ οἱ καρποὶ τῶν περικιμιάων παραγμάτων
λαμβάνονται. ὅθεν συμβαίνει ὅτι τῇ ᾠδῶσι
μὴν ὅπων, ἐν οἷς δὲ ἐξ ἐνιαυτῶν οἱ καρποὶ συλ-
λέγονται. δινάται καὶ ὅτι πλείοσιν ἐνιαυτοῖς ὁ αὐ-
τὸ λέγεσθαι. ὅθεν συμβαίνει ὅτι τῇ τεμνομένην
ὕλων, ἐνταὶ πολλάκις ἀφ' ἑνὸς ἢ δέκα ἐνιαυτῶν
τῆς ὕλης τεμνομένης, ἢ ὅξ αὐτῆς πρὸς τοῦ συλ-
λέγεται. εἰ δὲ καὶ τοιαύτη γένηται μίσθωσις τῇ
περικιμιάων κτημάτων, ὥστε πρὸς τὰ ἐνιαυ-
σιαῶν μισθῶ καὶ πενταετίας αὐτῶν ἢ ποτε πρὸς
χρόνου ἐν τοῦτω ὡς αὐτῶν καὶ πενταετίας πρὸς
χρόνου, πρὸς πλὴν ἀναλογίαν τῆς πενταετίας πλὴν
διαίρεσιν τῶν κέρδους μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναίχος
ποιούμεθα. καὶ οὐ μόνον αὐτῶν ἀγρῶν αὐτὰ τὰ αὐτῶν
καρπῶν λεγόμενα, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀγέλης δοτέ-
σης ἐν περιεχί τὰ αὐτὰ λεγόμενα. ὥστε πλὴν ἐρέειν ὅ
πρὸς αὐτῶν, καὶ τῇ γυναικὶ αὐτῶν ἀναλόγως διαρε-
θεῖσθαι, καὶ πρὸς τὸν χρόνον μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυ-
ναίχος. ἢ γὰρ ὅτι ὁ αἰὲρ καὶ τὸν ὅσον τῆς ἀγέλης
καὶ πρὸς αὐτῶν, καὶ τὰ πρὸς αὐτῶν ἔκχευε μετ' ὀλίγας ἡ-
μέρας τῶν γάμων καὶ μὲν τὸν τοκετὸν αὐτῶν, καὶ πλὴν
κουράν, γυνὴ βούλεται ἀποδοῦναι τὰ πρὸς αὐτῶν,
καὶ ἐν ταῖς γὰρ τὸν καρπὸν τῆς ἀγέλης πρὸς ἀναλο-
γίαν τῶν πρὸς χρόνον διαμερόμενα, καὶ ὅν φροντί-
ζεσθαι ἢ ἀγέλη, οὐ μὴν πρὸς τὰς ἡμέρας ἐκείνας,
ἐν αἷς τίκεται τὰ πρὸς αὐτῶν, ἢ ἐν αἷς κήρεται, καὶ ἐν ταῖς
ὅθεν αἷς δὲ τῇ οἰκετῇ, τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον αὐτῶν ἐργα-
ζόμενα. ἢ γὰρ, εἰ ἐμίσθωσεν αὐτῶν πρὸς ἐνιαυτὸν ὁ
αἰὲρ, τῶν χρόνων τῶν πρὸς τῶν ῥεπούδιον αἰὲρ αὐτῶν
ἀνδρὶ ἀφ' ἐργασίας τῶν δὲ μὲν ὁ ῥεπούδιον ἀφ' ἐ-
ργασίας χρόνου, αἰὲρ αὐτῶν τῇ γυναίκεϊ ἀφ' ἐργα-
σίας καὶ ὅτι τοῖς ἐνοικοῖσι δὲ τῇ οἰκημάτων τὰ αὐτὰ
λέγεται, ὅσα αὐτῶν καρπῶν εἴρηται.

Τοῦ Αἰωνίου. Καὶ τὰ ἐνοίκια γὰρ καρπὸς
ἔστιν, ὡς βιβ. κβ'. β'. α'. δι'. λγ'.

Δωροθέος. Εἰ γυνὴ ἀγρὸν δέδωκεν ἐν περι-
εχί τῷ ἀνδρὶ, ὁ δὲ ἔτελεν ἐκ τῶν ἀγρῶν δένδρα, εἰ
μὴ εἰς καρποὺς ψιφίζονται τὰ τμηθέντα. ὡς γὰρ

ἐν ποσὶ δὲ τὸ τέμνην πλὴν ὕλιν, καὶ πλὴν ἀναλο-
γίας τῆς ἐπ' αὐτῇ, ὁφείλει ἀποδιδόναι μέρος αὐτῶν
ὁ ἀνὴρ. ἐγὼ δὲ νομίζω, ἐὰν τῇ ἐξ ἑτοῦς τεμνομέ-
νων ἢ τὰ δένδρα, ἢ γὰρ τυχὸν ἀκαρπα καὶ σπύ-
ρης ἢ κόπτεσθαι αὐτὰ, καὶ ἢ τὰ τμηθέντα ὅσα
ἐν ταῖς ἀγέλαις συλλέγῃται, ταῦτα εἰς καρ-
ποὺς λογίζεσθαι τὰς ἀνδρῶν. ἐὰν δὲ μὴ ταῦτα ἢ
τὰ τμηθέντα, τότε ὡς βλάβας τὸν ἀγρὸν ὁ ἀνὴρ,
καὶ χεῖρνα ποιήσας αὐτὸν, ἐκτάγεται τῷ δὲ τῆς
γαμετῆς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ τῇ βίᾳ τῆς χημῶνος καὶ τῇ
αἰέματι κατέπεσιν τὰ δένδρα, ἀποδίδωσιν αὐ-
τῷ, ἢ πλὴν τούτων ἡμίλη. ὡς περ εἰ καὶ θησαυρὸς
ἄρεσθαι ἐν τῷ ἀγρῷ, οὐχ ὡς καρπὸν κερδαίνει αὐ-
τὸν ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ ὅτι ἡμῖν μέρος αὐτοῦ ἀποδίδω-
σι τῇ γυναικί, ὡς περ οὖν δίδωσι καὶ ὁ ἐν ἀλλοτεῖᾳ
ἀγρῷ ἄρῳ θησαυρὸν. οὕτω κερδαίνει ἐν τῷ δοτα-
λίᾳ ἀγρῷ ἐφ' ὅσον τῆς θησαυρὸν ὁ ἀνὴρ ὅν ἔχον
καὶ ἐν ἀλλοτεῖᾳ ἀγρῷ ἄρῳ. σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐν
τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς κώδικος ἡτ. ιε'. ἀφ' ἧς
βάνει, ὅτι ὁ ἐν ἀλλοτεῖᾳ ἀγρῷ θησαυρὸν ἐκ πε-
ρνοίας ἄρῳ, οὐ ὅτι ἡμῖν κερδαίνει. ὁ πρὸ γὰρ
τῆς δευτέρου γίνεται τῆς ἀγροῦ. ὁ δὲ καὶ τὸν
ἐφ' ὅσον, ἐπ' ὅσον τοῦτον μερίζει. ὅρα οὖν μή-
ποτε καὶ ἐπ' ὅσον τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐστὶ, καὶ εἰ μὴ
καὶ τὸν ἄρῳ ὁ ἀνὴρ θησαυρὸν, κερδὸν αὐτοῦ καὶ
τῆς γαμετῆς γίνεται. εἰ δὲ ἐκ περνοίας καὶ τέχνης,
ἴσως μόνος αὐτοῦ.

Κυρίλλου. Εἰ δένδρα καὶ ἢ ἐκ τῆς ἀγροῦ
ὁ ἀνὴρ, εἰ μὴ τῇ κερδομῶν ἥσθη, ἐν τοῖς
καρποῖς ταῦτα λογίζεται. εἰ δὲ μὴ, ὡς χεί-
ρνα τὸν ἀγρὸν ποιήσας, κατέχεται. εἰ δὲ
βίᾳ χημῶνος ἔπεσιν, τῆς γυναικὸς εἰ-
σίν.

Τοῦ Ἀνωμόνου. Οὕτω καὶ ἐπ' οὐσου φρου-
κτουαρίου, ὡς ἐγὼ βιβλ. ζ'. ἡτλ. α'. διγ. ιθ'. Δ
ἀνάγνωσι καὶ πλὴν ἀρχῆς τῆς β'. καὶ τῆς ιθ'. διγέ-
σου τῆς αὐτῆς ἡτλου.

Τοῦ αὐτοῦ. Τί ἐστὶ θησαυρὸς, ἐγὼ βιβλ.
μα'. ἡτ. α'. διγ. λα'. καὶ βιβλ. ι'. τῆς κώδικος ἡτ.
ιε'. ἀφ' ἧς. α'. ἢ καὶ ἀνάγνωσι καὶ βιβλ. γ'.
ἡτλ. α'. διγ. ξζ'. καὶ βιβλ. ι'. ἡτλ. β'. διγ. κβ'.
καὶ ἡτ. ιγ'. διγ. ιε'. καὶ βιβλ. μα'. ἡτ. β'. διγ. γ'.
θεμ. γ'. καὶ διγ. μδ'. θεματ. α'. τῆς αὐτῆς ἡτλ.
καὶ βιβλ. μη'. ἡτλ. ιγ'. διγ. δ'. θεμ. ιγ'. καὶ
βιβλ. μθ'. ἡτ. ιδ'. διγ. γ'. θεμ. θ'. καὶ ἰνστιτουτ.
β'. ἡτλ. α'.

Basil. Tom. IV.

A erat sylva cædua, pro rata anni ma-
ritus partem earum debet restituere.
Puto autem, si arbores erant ex his
quæ cædi consueverunt, erant enim
fortè steriles, & solitæ erant cædi, &
erant deciduæ arbores gremiales, quas
scilicet in gremium legimus, eas ma-
rito in fructus computari. Sed si quæ
cæsa sunt, talia non erant, tunc ma-
ritus quoddam fundum læserit, eumque
deteriorem fecerit, ab vxore sua con-
uenitur. Sed & si vi tempestatis &
ventorum arbores ceciderint, eas
reddit, aut pretium earum. Quem-
admodum & si thesaurus in fundo
fuerit inuentus, non tanquam fru-
ctum eum lucratur maritus, sed par-
tem dimidiam eius vxori restituit,
sicut etiam dimidium dat qui the-
saurum inuenit in fundo alieno. Sic
maritus lucratur thesaurum inuen-
tum in fundo dotali, quomodo qui
inuenit in fundo alieno. Nota au-
tem 10. lib. Cod. tit. 15. statui, vt qui
in alieno fundo studio perscrutandi
thesaurum inuenierit, dimidium non
lucratur: sed totus domino fundi ad-
quiratur. Qui autem eum fortuito
inuenierit, ex æquo eum diuidat.
C Vide ergo ne idem sit in fundo do-
tali: vt si quidem maritus fortuito
thesaurum inuenierit, fiat communis
eius & vxoris. Sin autem data ad hoc
opera, fortè solius vxoris sit.

CYRILLI. Si arbores maritus è
fundo ceciderit, si erant quidem ex
iis quæ cæduntur, ex reputantur in
fructibus. Sin minus, tenetur, vt qui
fundum fecerit deteriore. Sin au-
tem ceciderunt vi tempestatis, sunt
mulieris.

^u Sed & si vi ventorum deiectæ.] IN-
NOMIN. Sic etiam in usufructuario,
vt didicisti lib. 7. tit. 1. dig. 19. Lege
etiam princ. dig. 12. & 59. eiusdem
tituli.

^x Dimidium autem thesauri.] INNOM.
Quid sit thesaurus, didicisti lib. 41.
tit. 1. dig. 31. & lib. 10. Cod. tit. 15.
constit. 1. quam etiam lege, & lib. 6.
tit. 1. dig. 67. & lib. 10. tit. 2. dig. 22.
& tit. 4. dig. 15. & lib. 41. tit. 2. dig.
3. them. 3. & dig. 44. them. 1. eiusd.
tit. & lib. 48. tit. 13. dig. 4. th. 4. &
lib. 49. tit. 14. dig. 3. them. 9. & In-
stit. 2. tit. 1.

Ii ij

γ *Si maritus lapidicinam.*] DOROTH. A
Si vir in fundo dotali lapidicinas marmoreas inuenerit, & agrum fructuosum fecerit, si marmor ex eo exciderit, idque nondum exportauerit, est quidem dominus cæsi marmoris, ab vxore autem impensam repetere non potest: quoniam in fructu esse non creditur marmor quod accipitur ex lapidicinis: nisi talis sit lapis, ut nascatur & crescat: quales sunt in Gallia, & in Asia. Sed si cretam effoderit ex agro dotali, aut argenti inuenerit fodinas, aut auri, vel cuius alterius materiæ, hæc omnia computantur in fructibus agri.

CYRILLI. Si marmor in fundo inuenero aut excidero, meum est: impensam autem non repeto. Non enim lapis in fructu est, nisi crescere consueuerit. Fodina cretæ vel auri vel argenti, in fructu est, & impensam præstat. Mulier nolente marito, marmora non retinet, quia mariti sunt. Quære dig. 8. lib. 23. tit. 5. dig. ult.

² *Sed si crete aut argenti.*] INNOMIN. Potest enim etiam priuatus habere creti fodinas & argentifodinas, & similes.

³ *Computatur in fructum.*] EIVSDEM. Videtur, inquiunt, esse contrarium, quod est lib. 23. tit. 5. dig. 18. aut hoc illis contrarium non est, quoniam eximium hic accipit lucrum, propter lapidicinam quam inuenit.

ᵇ *Interdum maritus.*] DOROTHEI. Interdum marito de fructibus mulier caput, nec maritus quidquam ex eis retinet. Ecce enim, stantibus fructibus matrimonium solutum est, & cum fructibus mulier fundum recipit præstita cautione. Interdum autem maritus fructus omnes retinet, nec ex eis aliquid mulieri restituit. Vt puta, si non plus erit in his quæ accepit, quam faciebat proportio temporis, quo matrimonium constituit. Quæ autem diximus tractantes de fructibus inter virum & mulierem, eadem dicimus si inter socerum & mulierem res agitur, aut agatur cum herede mariti & soceri. Quoniam autem supra diximus ex fructibus impensas deduci oportere, quæ supra eos factæ sunt: illa fructuum causa videntur impensa, quæ

Δωροθέν. Εὰν αὐτὸν ἐν τῷ πατρικίῳ ἀγρῷ ὄρε λατόμοι μὲρ μέρων, καὶ τὸν ἀγρὸν διωροσόδουτον ἐποιῇ, εἰ ἐφθάσεν ἐκ τούτου τεμεῖν μέρη, καὶ μὴ πῶ αὐτὰ μετῴκει, δεσπόζει μὲν τῶν τμηθέντων μέρων, τὰ δὲ ἀναλώματα οὐ δυνάται ἀπαπτεῖν παρὰ τῆς γυναικός· ὅτι ἐν καρπῷ οὐ πιεύνεται· ἔτι ἐκ τῶν λατομῶν λαμβανόμενα μέρη. Εἰ μὴ τοιαύτη ἀρεὴ ᾧ ἢ πέτρα ὥστε ὑκτεσθαι καὶ αὔξειν αὐτῶν· ὅποιαι εἰσὶν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ πέτραι. εἰ δὲ καὶ χριταίον, ἥτοι λατομὸν ἐξώρυξεν ἐκ τῶν πατρικίων ἀγρῶν, ἢ ἄργυρου ὄρε μέταλλα, ἢ χρυσίον, ἢ ἄλλης οἰασοῦ ὕλης, ταῦτα πόρτα ἐν καρποῖς τῶ ἀγροῦ ἡφίσταται.

Κυρίως. Εἰ μὲρ μέρη ὄρε ἐν τῷ ἀγρῷ, ἢ χύψα, ἐμά· ὅτι· διαπορεύω δὲ οὐκ ἀπαπτεῖται· οὐ γὰρ ὅτι ἐν καρπῷ ὁ λίθος, εἰ μὴ εἴωθεν αὔξειν ἢ ἔρρηγῃ τῆς λατομίας, ἢ χρυσοῦ ἢ ἄργυρου καρπός· ὅτι, καὶ δίδωσι τὰ διαπορήματα· ἢ γυνή, μὴ βουλομένη τῷ ἀνδρὶ οὐ κρατεῖ τὰ μέρη, ὅτι τῷ ἀνδρὶ εἰσι. ζητεῖ διτ. ἢ καὶ βιβ. κγ'. ὑτ. ε'. διτ. ὑπερβ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Διωροσόν γὰρ καὶ ἰδιώτης C μέταλλα κρατεῖ καὶ ἄργυρου, καὶ τῷ πατρικίῳ ἐχθρῶν.

Τοῦ αὐτοῦ. Δοκεῖ φασὶν, ἐν ἀντίον βιβ. κγ'. ὑτ. ε'. διτ. ιη'. ἢ οὐκ ἐν ἀντίον τῷ τοῦ ἐκείνοις, διότι ἐν ταῦτα ἐξ αἵρετον ἐδέξατο ὁ κέρδος διότι τῶν ὑπερβ. τῶ λατομίου.

Δωροθέν. Εὰν ὅτε ἡ γυνὴ παρὰ τῶν καρπῶν ἀσφαλίζεται τὸν ἀνδρα, καὶ ὅτε ἐν τῷ ἀγρῷ ἐξ αὐτῶν ὁ αὐτὸς. ἢ γὰρ, ὅτι τὸν καρπὸν ἰσαμερίων, ἐλύθη ὁ γάμος, καὶ ἀναλαμβάνει μὲν τῶν καρπῶν τὸν ἀγρὸν ἡ γυνή, τὴν καυτήνα πρὸς ἑαυτήν. Εὰν ὅτε δὲ τῷ ἀνδρὶ πόρτα τοῖς καρποῖς ὁ αὐτὸς, καὶ ὅτε ἐν τῷ ἀγρῷ ἐξ αὐτῶν τῇ γυναικί. ἢ γὰρ εἰ μὴ δὲν πλέον ὢν ἐλάβεν ἐποίει ἡ ἀναλογία τῶν χρόνων, καθ' ὃν ὁ γάμος σιωπῇ. ὅσα δὲ εἰρήκαμεν παρὰ καρπῶν μετὰ τὸν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τρακαίσαντες, τὰ αὐτὰ λέγειν ἐὰν μετὰ τὸν πεντηετὸν καὶ γυναικός ὁ παῖς ζητεῖται, ἢ καὶ κληρονόμου τῶ ἀνδρὸς καὶ πεντηετὸν ἐνάγηται. ὅτι δὲ ἀνωτέρω εἰπομένη ὁφείλειν ὑπερβ. ἀπαπτεῖται τῶν καρπῶν τὰ γυμνάσια ὑπὲρ αὐτοῦ διαπορήματα· ἐκείνα δοκεῖ διαπορᾶσαι παρὰ φάσιν τῶν καρπῶν, ὅσα παρὰ τῶν ἀγροτέρων.

EIVSDEM. De impensis factis
in eos qui ex feruis dotalibus nascun-
tur, lege tit. i. Servi enim do-
tales fortè erant artifices, & mulier
I i iij

Basil. Tom. IV.

exigit eorum operas. Necessariò enim maritus petere debet, si quid impendit in eorum valetudinem.

^f *Totum anni fructum.*] Hoc est, si totius anni redditum maritus perceperit, & sic diuortium factum sit, non debet petere impensas in agro colendo factas, quòd eas debeat imputare ex redditibus.

^g *Ex ipsis fructibus satis ei fit.*] EIVSDEM. Lege principium dig. & dig. 42. & lib. sequ. tit. 1. dig. 13. & 2. them. dig. sequentis.

^h *Repetuntur.*] EIVSDEM. Actione mandati, aut negotiorum gestorum, vt lib. 5. Cod. tit. 13.

ⁱ *Lucrum lapidinarum.*] DOROTHEI. Si fundus in dotem datus sit qui lapidicinam habet, commodum lapidum qui cæsi fuerint, ad maritum pertinet. Nam eo animo omnino mulier hunc fundum in dotem dat, vt emolumentum quod percipitur ex lapidibus, maritus lucretur: nisi si in fundo dando manifestè mulier prædixerit, se nolle vt lucrum ex lapidicina habeat.

^k *Si satio non rectè successerit.*] EIVSDEM. Si in agro ferendo maritus impenderit, & satio non bene successerit, nec fructus fuerint, impensas quæ in ferendo factæ sunt ex vindemia deducere potest. Est enim vnus totius anni redditus qui ex omnibus fructibus colligitur.

^l *Si in recipiendo fundo.*] EIVSDEM. Si soluto matrimonio maritus quidem velit dotem reddere, mulier autem cunctetur eam recipere, in rebus dotalibus maritus negligentiam non præstat, sed dolum dumeaxat. nisi enim hoc dixerimus, marito noceret mora mulieris: hoc est, maritus in perpetuum cogeretur agrum eius colere. Quos autem fructus maritus perceperit post diuortium, etiam si mulier moram fecerit, debet ipsi reddere.

^m *Non etiam ex negligentia.*] INNOM. Nam in dote dolum & culpam præstare debet, vt dig. 18. th. 2. Sed & si post diuortium maritus moram fecerit, detrimentum præstare tenebitur, vt dig. 25. them. 3.

ⁿ *Si mulier apud hostes.*] Si mulier à patre dotata capta fuerit ab hostibus, & apud eos decesserit, quæ ad do-

A τὰς πούτων ὁσφ' ας. ἔξ ἀνάγκης γὰρ ὁ αἰὴρ ὀφείλει ζητεῖν εἰ πὶ ἐδαπνήσῃ περὶ πλὴν ἀδένειδον αὐτῶν.

Τοῦτέστιν εἰ ἂν ὁ ἄνθρωπος χρόνου τὰς εἰσόδους καρπήσῃται ὁ αἰὴρ, καὶ οὕτω γήνηται ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι ὁφείλει ζητεῖν τὰς ἐπὶ τῇ γεωργίᾳ δαπάνας, ὡς ἐκ τῶν εἰσόδων αὐτὰς καταλογίζεσθαι ὀφείλων.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἀναγνώσῃ πλὴν ἀρχὴν τῆς διγ. καὶ ὁ μβ'. καὶ τῶν ἐξ ἧς βιβλ. ιτ. α'. διγ. ιγ'. καὶ ὁ β'. θεμ. τῶν ἐξ ἧς διγ.

B Τοῦ αὐτοῦ. Διὰ τῆς μανδατῆς, ἢ τῆς νεγώρουμ γεσώρουμ, ὡς βιβλ. ε'. τῶν κώδικος ιτλ. ιγ'.

Δωροθέου. Εἰ ἂν ἀγρὸς ἐπιδοθῇ ἐν περιχὶ ἔχων λατόμιον, ὁ κέρδος τῶν ἡγομένων λίθων πλὴν ἀφ' ἑαυτοῦ φέρει. Ὅσαυτῃ γὰρ περὶ αὐτοῦ πλὴν δίδωσι τὸν ποιοῦτον ἀγρὸν ἐν περιχὶ ἢ γυνή, ἵνα κερδαίνη πλὴν ἐκ τῶν λίθων ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ αἰὴρ αὐτῆς. Εἰ μὴ ἄρα φανερώς περὶ αὐτῆς ἢ γυνή ἐν πλὴν δίδωσι τὸν ἀγρὸν ἐν περιχὶ, ὡς οὐ βούλεται αὐτὸν ἀπὸ τῆς λατομίου κέρδος ἔχειν.

C Τοῦ αὐτοῦ. Εἰ ἂν περὶ ὁ ἀπορῶναι τὸν ἀγρὸν, δαπνήσῃ ὁ αἰὴρ καὶ ἀποτύχῃ τὰ ἀπορῶναι, καὶ μὴ ἡγομένη καρπὸν, δυνάσται ἐκ τῆς τρυγῆς ὑποεξαρεῖν τὰ περὶ τὸν ἀγρὸν δαπνήματα. μὴ γὰρ ὅτι περὶ αὐτοῦ πλὴν δίδωσι τὸν ἀγρὸν ἐν περιχὶ, ὡς οὐ βούλεται αὐτὸν ἀπὸ τῆς λατομίου κέρδος ἔχειν.

D Τοῦ αὐτοῦ. Εἰ ἂν μὴ λύσιν τῆς γάμου ὁ ἀνὴρ βούληται ἀποδοῦναι πλὴν περὶ αὐτῆς, ἢ δὲ γυνή ὑποέρηται λαβὼν αὐτὴν, ὅτι ἐπὶ πρῶτῃ διλιγεντίᾳ ἐπὶ τοῖς περιχίμαιοις ὁ ἀνὴρ ἀλάστονον δόλον. εἰ γὰρ μὴ τῶν εἰρημῶν, ἀλλ' ὅτι περὶ αὐτῆς πλὴν ὑποέρηται τῆς γυναικὸς ὁ αἰὴρ βλαπτομένης. τοῦτέστιν ὁ αἰὴρ εἰσαεῖ ἀναγκάζεται γεωργεῖν τὸν ἀγρὸν αὐτῆς. ὅσοις δὲ ἀναλάβῃ μὴ ὁ ἄνθρωπος καρπὸν, εἰ καὶ μὴ ἀποδοῖεν ἢ γυνή, χρεώσεται αὐτῇ ἀποδοῦναι.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἐπὶ γὰρ τῇ περιχὶ χρεώσεται δόλον, καὶ ἐνὶ πλὴν, ὡς διγ. ιθ. θεμ. β'. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸ διάσπον μὴ ἀνὴρ ποιήσῃ, ὑποκείται τῇ μείωσιν, ὡς διγ. κε'. θεμ. γ'.

Εἰ ἂν γυνή περὶ αὐτοῦ παρὲς περιχίμαια, ληφθῇ περὶ αὐτοῦ πολεμίοις ἀχλωτος, καὶ πρὸ αὐτοῦ τελευτήσῃ, οὕτω

πρῶτα τὰ πατρὶς τοκοὺς τρακταίζοντες, ὥσπερ αἱ
ἐν ταῖς γάμοις ἐτελεύτησεν· ἵνα εἰ καὶ μὴ ᾧ τῷ
πατρὶς ὑποεξουσία ἢ θυγάτηρ αὐτῇ ὁμοῦς ἢ
τοκοὺς εἰς αὐτὸν ὑποστέλλῃ. τὸ γὰρ συνέβαι-
νεν εἰ καὶ ἐν ταῖς γάμοις ἐτελεύτησεν.

Εἰ δὲ ἀνὴρ φονδύσῃ τὴν ἐαυτοῦ γαμετήν, πᾶσιν
τὴν πατρὶκα αὐτῆς ἀναδικάζεται ἀποκαταστήσαι
τοῖς κληρονόμοις αὐτῆς. ἀδικον γὰρ εἶναι, εἰς ᾧ
ἀμάρτυρες φονδύων τὴν γυναικα, κερδαίνειν
αὐτὴν τὸν ἀπὸ τελευτῆς κέρσον. καὶ τὸ ἐναντίον δέ,
εἰ καὶ ἡ γυνὴ τὸν ἀνδρα φονδύσῃ, ὅσθεν ὀφείλῃ ἐκ
τούτου κερδαίνειν τῷ γάμῳ.

Αὐτοῦμον. Καὶ εἰς ἐτέρου φονδυομένου
αὐτὴν μὴ ἐκδικῶν, ἀφαιρῆται τὴν πατρὶκα, ὡς
βιβλ. λθ'. ὑπ. θ'. δι. κ'. ἀνάγνωθι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ
παρὰ γράμματα.

Εὰν ἀλλότριον πατρὶμα ἐν εἰδότης ἢ γυνὴ
δῶ ἐν τοκοῖς, οὕτως ἀποδίδεται αὐτῇ, ὥσπερ ἴδιον
αὐτῆς ὑπόσχεσιν· ὁμοίως καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πρὸς
ἀναλογίαν τῷ τελευτάμῳ ἐναυτῷ ἀποδίδονται τῇ
γυναικί.

Δωροδοκία. Ο αἰὲρ πατρὶς τοκοὺς ἐναγόμενος,
πρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας αὐτῆς καταδικάζεται, ὁ-
μος ὁ κληρονόμος αὐτῆς εἰς ὅλον κληρονόμῳ ἀδικάζε-
ται, ἥτοι οὐ καταδικάζεται ἀλλ' εἰς ἀπορίας. ὁ γὰρ
αἰὲρ οὐκ εἰς ὅλον κληρονόμῳ τῆς αὐτῆς ἀπορίας ἀναγόμε-
νῳ καταδικάζεται, ἀλλ' ὑποκατατίθεται εἰς διοίκη-
σιν αὐτῆς, καὶ ἐν δυνάμει ἀναγκάσιον. ὁ δὲ γε κληρο-
νόμος μὲν θάνατον ἐκείνου, εἰς ὅλον κληρονόμῳ τῆς ἀ-
πορίας τῷ ἀνδρὶ. ὁ γὰρ τοιοῦτο κληρονόμος ὅτε κληρο-
νόμος τῷ ἀνδρὶ διδόμενος μὲν τῷ πατρὶ αὐτῆς
σθένειναι. ὁ μὲν τοι δεφένειται ὁμοίως τῷ ἀνδρὶ
καταδικάζεται. ὁ γὰρ δοκεῖ δεφένειν τὸν
τὸν ἀνδρα, εἰ καὶ ποσῶντα παρὰ τὴν γαμετήν αὐ-
τῆς, ὅσα ἡμελλε διδόναι καὶ αὐτὸς ὁ ἀνὴρ ἐναγόμε-
νος πρὸ αὐτῆς. εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ποιεῖ ἀσφάλειαν,
ὡς βιβλ. ε'. τ. κώδικος ὑπ. ιγ'. ἀνάγνωθι τὸ τέλος τῆς
τ. ὑπ. τῆς δ'. ἰνσιπουτ. πατρὶς τῶν μετρίων ἀπορίας
καταδικάζοντων. ὁ δὲ διεκδικητὴς καὶ ὁ διεκδι-
κῶν ἐτέρου πατρὶμα πατρὶς τοκοὺς ἐναγόμενος,
ζῶντος μὲν αὐτοῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀπορίαν
τούτου καταδικάζεται. μὲν δὲ θάνατον αὐτῆς εἰς
ὅλον κληρονόμῳ, ὡς βιβλ. μβ'. ὑπ. α'. δι. κ'. ἀνάγνωθι καὶ
βιβλ. γ'. ὑπ. γ'. δι. να'. ὁ μετρίων ἀπορίας κα-
ταδικάζοντος, οὐκ ἀπαιτεῖται ὅλον ἔχει, ἵνα
μὴ πτωχέσῃ, ὡς βιβλ. ν'. ὑπ. ιζ'. δι. γ. ρογ'.

tem pertinent omnia ita obseruamus, atque si in matrimonio decessisset: ut etiam si filia in potestate patris non esset, ipsa tamen dos ad eum reuertatur. hoc enim euenisset si in matrimonio decessisset.

° Si maritus uxorem suam.] Si vir uxorem suam occiderit, cogitur totam eius dotem heredibus eius restituere. est enim iniquum, ut maritus qui uxorem suam occidit, ob facinus suum dotem lucrifaciat in casum mortis. & contra si vxor maritum occiderit, nihil ex hoc matrimonio lucrari debet.

INNOMINATI. Et ei qui ab alio occisam non defendit, dos aufertur, ut lib. 39. tit. 9. dig. 20. Lege etiam quæ in eo adnotata sunt.

P Si alienam rem sciens mulier.] Si alienam rem sciens mulier in dotem dederit, ei perinde redditur ac si sua esset: similiter & fructus eius mulieri redduntur pro portione extremi anni.

¶ In quantum facere potest.] DOROTHÆI. Etiam si maritus cum quo de dote mulier agit, condemnatur pro modo facultatum suarum, heres tamen eius in solidum condemnatur, non etiam in quantum facere potest. Maritus enim non condemnatur in solidum, sed aliquid retinet quod victui & vestitui eius sufficiat. Heres autem post mortem illius in solidum condemnatur. Hoc enim priuilegium concessum personæ mariti, cum eius persona exstinguitur. Defensor autem condemnatur eodem modo quo maritus. Sufficiens enim videtur maritum defendere, si tantum vxori præster, quantum ipse maritus erat præstaturus, si ab ipsa vxore conueniretur. De reliquis autem cauere, ut lib. 5. Cod. tit. 13. lege finem 6. tit. lib. 4. Instit. de his qui in quantum facere possunt condemnantur. Defensor autem & qui defendit rem alterius, si de dote conueniantur, viuo quidem principali condemnantur in id quod ipse facere potest: post mortem autem eius, in solidum, ut lib. 42. tit. 1. dig. 20. Lege etiam lib. 3. tit. 3. dig. 51. Qui in id quod facere potest damnamur, totum quod habet non exigitur, ne egeat, ut lib. 50. tit. 7. dig. 173.

Ii iiii

^r *Priuilegium enim.*] Priuilegia enim A
personalia neque ad procuratores in
rem suam, neque ad heredes trans-
eunt, vt lib. 26. tit. 7. dig. 42.

^f *Si paciscatur maritus.*] Illud bellè
quærit Pomponius, si pactus sit ma-
ritus ne in quantum facere possit con-
demnetur, sed in solidum, valeatne
pactum, & negat valere. idque mihi
verum videtur. Nam contra bonos
mores, & receptam in maritum re-
uerentiam, hoc pactum esse creditur.
Tempore autem sententiæ spe-
ctamus, quantum maritus possit sol-
uere.

CYRILLI. Heres mariti in soli-
dum conuenitur, licet maritus in id
quod facere potest. Adfert rationem,
quod personale sit hoc legis auxi-
lium, & definit cum persona. Con-
tra autem in defensore. Maritus pa-
cisci non potest vt ab eo solidum pe-
tatur, id est, quantum habet in bo-
nis.

^t *Tempore autem sententiæ.*] ENANT.
In iuuenibus autem tempore litis
contestatæ, vt lib. 3. tit. 5. dig. 37. &
lib. 4. tit. 4. dig. 34. In donationibus
quoque coniugum spectamus litis
contestatæ tempus, vt i. tit. huius lib.
dig. 7. Lege etiam quæ de impubere
habentur lib.

^u *Licet heres in solidum.*] DOROTH.
Heres mariti condemnatur quidem
in solidum: potest autem etiam com-
pensare muliere dotem repetente,
omnia quæ respiciunt ad causam pe-
cuniariam, & eo minus soluere: veluti
ea quæ ipsi donata sunt à marito
adhuc superstiti: & ea quæ subripuit
mulier, & ea quæ impendit in res
dotales. mores autem eius heres ma-
riti coercere non potest. Præterquam
autem de moribus omnes compensa-
tiones habet.

^x *Vtitur tamen compensationibus.*] IN-
NOMINATI. Lege dig. 7. quod ex
fructibus compensationem facit. Le-
ge lib. 5. Cod. tit. 13. const. 1. quæ non
dat marito retentionem ob res dona-
tas aut amotas. Lege eiusdem lib. tit.
21. constit. 1. quæ admittit compen-
sationem, sicut etiam 6. tit. 31. lib. 4.
& 7. dig. tit. 2. lib. 25. lege eiusdem
tit. dig. 7. & 23.

ENANTIOPH. Atqui dicit lib.
48. tit. 5. dig. 11. etiam defuncto ma-

Τὰ γὰρ ὑποθήματα ὑπόνομα, οὐτε εἰς in
rem suam ὑποκινεῖται, οὐτε εἰς κληρονό-
μους μεταβαίνει, ὡς βιβ. κς'. πτ. ζ'. διγ. μβ'.

Εκεῖνο ὅφρα ἐζητήσεν ὁ Πομπώνιος, εἰ ἀντι-
φωνήσῃ ὁ ἀνὴρ μὴ εἰς ὅσον δύπορεῖ καταδικα-
σθῆναι, ἀλλ' εἰς ὅλον κληρον, εἰ ἔρρωται δὲ σύμφω-
νον. καὶ λέγει αὐτὸ μὴ ἔρρωσθαι. τὸ δὲ δοκεῖ κα-
τὰ τὴν ἀντιφώνησιν. ὡς ἐναντίον γὰρ τῷ καλῶν ἔργων,
καὶ τῆς ἀποδείξεως πρὸς τὸν ἀνδρα πμῆς γενο-
νέαι δὲ τοιοῦτον πάκτον πεφύεται. καὶ ἐν χειρῶν
τῆς ἀποφάσεως σκαποδύον πόσον δύπορε κατα-
B βαλεῖν ὁ αἷρ.

Κυρίλλος. Ο κληρονόμος τῷ ἀνδρὶ, εἰς πέ-
λσον ἐνάγεται, καὶ ὁ αἷρ εἰς ὅσον δύπορε. λο-
γισμὸν φησιν, ὅτι ὑποθηκὴ ἐστὶ ἡ τοιαύτη τῷ
νόμου βοήθεια, καὶ ὅτι τὰ ὑποσώπων συμπαύε-
ται. δὲ ἐναντίον δὲ ὅτι δὲ φέρεται. οὐ δύναται
πακτεῦναι ὁ ἀνὴρ εἰς τέλειον ἀπαμείβεται, τῆς
ἀποδείξεως δηλονότι αὐτῷ.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Ἐπὶ δὲ τῷ νέων τὰ χειρῶν
τῆς ὑποκατάξεως ὑποσώπων, ὡς βιβ. γ'. ὑτ.
ε'. διγ. λζ'. καὶ βιβ. δ'. ὑτλ. δ'. διγ. λδ'. καὶ ἐν
C ταῖς δωρεαῖς τῷ σιωοικεῖται, τὰ χειρῶν σκαπο-
δύον τῆς ὑποκατάξεως, ὡς ὑτ. α'. τοῦτο τῷ βιβ.
διγ. ζ'. ἀνάγνωθι καὶ τὰ πρὸς αἰθέρα χειρῶν βιβ.

Δωρεῖται. Ο κληρονόμος τῷ ἀνδρὶ εἰς ὅλο-
κληρον μὲν καταδικάζεται. δύναται δὲ καὶ κομ-
πενσατεῦναι τῇ γυναικὶ ἀπαμείβουσα πλὴν ὑποθήκας,
πρόντα ὅσα χρηματικῶν αἰτῶν ἔχει. καὶ πρὸς
ποσῶντα κατὰ βάλλειν. οἷον ἀφ' ἧς δωρηθέντα
αὐτῇ πρὸς τῷ ἀνδρὶ πρὸς τῷ ἀνδρὶ, καὶ δι' αὐτὴν ἀπεσύν-
λησε, καὶ ἀφ' ἧς δαπάνηθέντα πρὸς τὰ ὑποκινε-
μαῖα ὑποθήματα. τοῖς δὲ ἔργοις αὐτῆς, ὑμω-
ρεῖται οὐ δύναται ὁ κληρονόμος τῷ ἀνδρὶ. ἀλλ'
D τῷ δὲ μέρει, ὅλας τὰς κομπενσατόνας ἔχει.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἀνάγνωθι διγ. ζ'. ὅτι ἐκ τῶν
καρπῶν ποιεῖ πλὴν κομπενσατόνα. ἀνάγνωθι
βιβ. ε'. τῷ κώδικος ὑτ. ιγ'. ἀφ. α'. ἥτις οὐ δύ-
δωσι τὰ ἀνδρὶ * ῥεπεπτόνα, ὑποφάσῃ τῷ δω-
ρηθέντων, ἢ ὑποκινεμένων. ἀνάγνωθι τῷ αὐτῷ
βιβ. ὑτ. κα'. ἀφ. α'. ἥτις δέχεται πλὴν κομπεν-
σατόνα, ὡς καὶ ἡ γ'. τῷ λα'. ὑτ. τῷ δ'. βιβ.
καὶ δὲ ζ'. διγ. τῷ δολύτερον ὑτλ. τῷ κέ'. βιβ. ἀνά-
γνωθι τῷ αὐτῷ ὑτ. διγ. ζ'. καὶ γ'.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Καὶ τοῖς φησὶ βιβ. μη'.
ὑτλ. ε'. διγ. ια'. ὅτι καὶ μετὰ θάνατον τῷ

αἰδρός, καλῶς ἡ γυνὴ κατηγορεῖται ὡς μοι-
χέας, ἀνάγνωθι βιβ. θ'. τῷ κώδικος ὑπ. θ'. διγ.
λε'. κβ'ται δὲ βιβ. ε'. τῷ κώδικος ὑπ. ιζ'. διατ. ια'.
ὅτι ὁ γυνὴ τὰ τοῖς ὡς αὐτῆς νόμοις περὶ κακοῦ-
πίας εἰρημνύει. Εἴρηται δὲ καὶ περὶ κακοῦ-
βιβ. κγ'. ὑπ. δ'. διγ. ε'. ὅτι δὲ κατηγορεῖται περὶ
μοιχείας μὲν θάνατον ἔχει αἰδρός, Εἴρηται βιβλ.
λζ'. ὑπ. ι'. διγ. ιγ'. καὶ ὑπ. θ'. διγ. η'. καὶ βιβ. μ'.
ὑπ. θ'. διγ. ιδ'.

Αντελογίζεσθαι ἀπεύδων τὰ δωρηθέντα αὐτῇ
ὡς αὐτῷ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὡς μὴ ὅτι μείναντος τυχόν
τῇ ἐν ζωῇ ἐκείνου ἡγομένη δωρεῶν.

Τῇ ῥέουσι ἀμοτέρου. χρηματικῶς γὰρ
ἐφείτῃ ἀπὸ γυναικῶν τὰς τοιαύτας ἀγωγὰς, οὐ
μὲν καὶ ἀπὸ πατρὸς ἀγωγὰς κινεῖν καὶ τῆς γυναι-
κὸς δυνάται ὁ κληρονόμος τῷ ἀνδρὶ.

Δωρεῶν. Καὶ πεντηρὸς ὡς νύμφης πε-
ρὶ πατρὸς ἐναγόμενος, εἰς ὅσον δύπορεῖ κα-
ταδικάζεται, ὅτι πατρὸς τόπον ἐπέχει τῇ νύμ-
φῃ αὐτῇ. εἰ δὲ ὁ πατήρ ὡς θυγατρὸς ἐφωτη-
θεὶς πατρὶκα ἀπαυτεῖται αὐτῇ ὡς τῷ γαμ-
βρῷ, πατρὸς δὲ μέτρον τῆς οὐσίας αὐτῇ καταδικά-
ζεται. εἰ δὲ καὶ γυνὴ ἀπαυτεῖται ὡς ἐπιγείλα-
το πατρὶκα, καὶ αὐτῇ ὡς ὡς ἀγαθῆς βοηθεῖ-
ται, εἰς τὸ μὴ πλέον ὢν δύπορεῖ καταδικασθῆναι.
ὡς περὶ εἰς κοινωνίαν ἐποίησται πατρὸς τὸν ἀνδρα αὐ-
τῆς, ἢ μελλεν πατρὸς δὲ μέτρον τῆς οὐσίας καταδι-
κάζεσθαι. εἰ δὲ καὶ ἀγνοήσας τὸν νόμον ὁ δικαστὴς
τῆς πατρὸς εἰς ὁλόκληρον καταδικάζῃ τὸν
ἀνδρα, ὡς ἀγαθῆς ὁλόγου δίδεται αὐτῇ, εἰς τὸ
μὴ πλέον ὢν δύπορεῖ καταδικασθῆναι.

Κυελλου. Ο πεντηρὸς τῷ γαμβρῷ, καὶ ἡ
γυνὴ τῷ ἀνδρὶ, εἰς ὅσον δύπορεῖ καταδικάζεται.
ὡς περὶ καὶ κοινωνὸς τῷ κοινωνῷ. καὶ ἡ καὶ ἀπειρεῖαι
τῷ δικαστῇ ὁ ἀνὴρ εἰς τέλειον καταδικασθῇ, ἔχει
ὡς ἀγαθῆς.

Τοῦ ἐναγόμενου. Εἰ γὰρ τῷ γάμου συνεσῶ-
τος κινεῖ ὁ γαμβρὸς καὶ τῷ πεντηρῷ μὲν γὰρ λυ-
σιν εἰς ὁλόκληρον κινεῖ, ὡς βιβ. μβ'. ὑπ. α'. διγ. κβ'.
ἐν δὲ τῷ ὡς τελευτῶν διγ. τοῦ γ'. ὑπ. βιβ. κγ'.
ἀφ' οὗ ἐξίεν εἰσαγῆ.

Ανώνυμου. Πῶς οἱ κοινωνοὶ, καὶ οἱ κληρονόμοι, καὶ
οἱ ἐλγυνοὶ, καὶ οἱ δὲ φένορες αὐτῶν, καὶ ὁ πατρὸν, μέ-
τρον δύπορίας, καταδικάζονται, εἴρηται βιβ. ιζ'.
ὑπ. β'. διγ. ξζ'. καὶ βιβ. μβ'. ὑπ. α'. διγ. γ'. ιγ'.

A rito mulierem rectè accusari adulte-
rij. Lege lib. 9. Cod. tit. 9. const. 35.
libro autem 5. Cod. tit. 17. const. 11.
dicitur abolita esse quæ ante eam le-
gem dicta sunt de moribus. Dicitur
autem etiam de malis moribus lib. 23.
tit. 4. dig. 5. Quod autem accusetur
adulterij post mortem mariti, dicitur
& lib. 37. tit. 10. dig. 13. & tit. 9. dig.
8. & lib. 40. tit. 9. dig. 14.

Y Veluti propter res donatas.] Cum in-
tendit in compensationem deducere
res ei à marito donatas, fortè quod
non perseverauerit in donatione quæ
vivo marito ei facta est.

Z Vel furto subtractas.] Furto subtra-
ctas, id est, res amotas. Pecuniariter
enim ei permittitur eiusmodi actio-
nes intendere, non etiam actiones
famosas, heres mariti aduersus mu-
lierem instituere potest.

A Pater quoque mariti.] DOROTHEI.
Socer quoque à nuru dotis actione
conuentus, in id quod facere potest
condemnatur, quia nurui parentis
loco est. Si pater qui dotem pro filia
promisit, à genero conueniatur, pro
modo facultatum suarum condem-
natur. Sed & si à muliere dos petatur
quam promisit, ei quoque per excep-
tionem succurritur, vt non condem-
netur ultra facultates: quemadmo-
dum si societatem coiisset cum ma-
rito suo, condemnanda erat pro mo-
do facultatum suarum. Sed & si iu-
dex ignorans ius dotis maritum in
solidum condemnet, datur ei doli
exceptio, vt ultra quàm facere po-
test non soluat.

B Pater quoque mulieris.] CYRILLI.
Socer genero, & mulier viro quate-
nus facere potest condemnatur: sicut
& socius socio. Quamuis per imperi-
tiam iudicis maritus in solidum con-
demnatus sit, exceptionem habet.

ENANTIOPH. Si constante ma-
trimonio gener aduersus focerum a-
gat: soluto enim matrimonio in soli-
dum agit, vt lib. 42. tit. 1. dig. 22. In
penultimo autem dig. tertij tit. lib. 23.
distinctionem adfert.

C Ac si socia fuisset.] INNOMINATI.
Quemadmodum focij, heredes, &
fideiussores, & eorum defensores, &
patronus condemnentur in id quod
facere possunt, dictū est lib. 17. tit. 2.
dig. 67. 68. & lib. 42. tit. 1. dig. 6. 16.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 30. 41. 49. A 1ζ'. ιη'. ιθ'. κ'. κα'. κβ'. κγ'. λ'. μα'. μθ'. ν.
50. 51. 52.

^d *Si iudex ignorantia iuris.*] Quæstio. Cur non dicimus sententiam tanquam contra leges latam ipso iure irritam? ut lib. 49. tit. 8. dig. 1. & lib. 7. tit. 64. Solutio. Tunc dicimus sententiam esse irritam, quando euidenter ipsa lectione arguitur iniquitas, ut in titulis quos diximus, & tit. 1. eiusdem tit. 49. dig. 19. Hic autem finge iudicem simplicius sententiam tulisse, & ius ignorantem in solidum condemnasse, secundum id quod positum est lib. 42. tit. 1. dig. 32. Dicitur autem potest neque sententiam omnino contra leges latam, quoniam in solidum obligatur. Et ideo si quid acquirat, tenetur, ut lib. 5. Cod. tit. 13. Quoniam ergo secundum strictam rationem condemnatus fuit, exceptionem habet. de residuo autem cauet, si ad meliorem fortunam peruenerit, id se persolutorum. Nec mihi dixeris, Quid prodest condemnari in id quod facere possunt, cum cauere compellantur, quod si ad pinguiorem fortunam peruenerint, reliquum præstabunt? Prodest enim cum debitum maneat in eodem statu, nec augeatur post quatuor menses per vsuras rei iudicatae, quæ centesimæ sunt, ut lib. 7. tit. 54. constit. 1. 2. 3.

^c *Ex dolo eum obligari dicimus.*] THEODORI. Etiam filij mulieris qui patri heredes exstiterunt, in iudicio de dote in quantum facere possunt condemnantur. Licet in custodia rerum dotalium non solum dolum, sed etiam negligentiam præstet maritus: tamen cum quærimus de inopia eius, dolus eius solus exquiratur. Nam in rerum ipsius administratione absurdum est eum ob negligentiam culpari. Quamquam eum dolum præstet, quem de industria propter uxorem adhibuit ut dotem ei soluere non posset, non autem quilibet dolus eum condemnat. Ofilius autem aiebat, Si dolo mariti periit res dotalis, alioquin autem soluendo non sit, quamuis nihil dolo fecerit ut soluendo non esset, eum tamen rei dotalis quæ periit nomine in qua dolum fecit, perinde condemnari, ac si dolum ideo fecisset, ut non posset

να'. νβ'.

Ερώτησις. Ὡς ἂν γὰρ μὴ λέγεσθαι τὴν ψήφον ὡς κόντρα λέγες ipso iure ἀκυρον; ὡς βιβλ. μθ'. ζιτλ. η'. διγ. α'. χαμβιβ. ζ'. ζιτλ. ξδ'. Λύσις. Τότε λέγεσθαι τὴν ψήφον ἀκυρον εἴ, ὅτε φανερώς δὲ αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως ἡ παρὰ νομίαν ἐλέγχεται, ὡς ἐν τοῖς Εἰρηνηνοῖς ὑπλοῖς καὶ ζιτ. α'. τῶ αὐτῶ μθ'. βιβ. διγ. ιθ'. ὅτι δὲ τῶ ἐν τῷ ὑποθέτου τὸν δικαστὴν ἀπλούτερον ἐναρξέντα, καὶ τὸν νόμον ἀγνοήσαντα, εἰς ὁλόκληρον καταδικάζου, καὶ ὁ κείνους βιβλ. μβ'. ζιτλ. α'. διγ. λβ'. διωσ. τὸν δὲ λέγειν, μὴτε πορὴ τὴν ψήφον ἐν τῷ κόντρα λέγες εἴ, ὅτι εἰς ὁλόκληρον ἐνέχεται. δὲ καὶ ὅτι κτὰ νόμον ἐνέχεται, ὡς βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ζιτλ. ιγ'. ἀλλ' οὗτω δὲ παρὰ τὸ ἀκρίβες ὅλως καταδικάζου, παρὰ τὸ ἔχει. ποιεῖ δὲ καυτήνα ὅτι τὰ λίποντι, ὅτι εἰς ὁλοκλήρησι, δίδωσι. καὶ μὴ μοι λέγε εἰς τὴν λειστέλες τοῖς ἐν κοινῇ τοῦ πένου φάκερε καταδικάζου, ἀλλὰ καταδικάζου ἀσφαλίσαι ὅτι εἰς ὁλοκλήρησι, δίδωσι; ἀφελουῖται γὰρ τὸ χρέος ὅτι γήρατος μόνοντος, καὶ μὴ αὐξάνου μετὰ τὴν τετραμύμιον δὲ τῶ πόκων rei iudicatae ἐκπεσιγίων ἔντων, ὡς βιβλ. ζ'. ζιτ. ιδ'. ἀλλ' α'. β'. γ'.

Θεοδώρου. Καὶ οἱ τῆς γυναικὸς παῖδες τοῦ ἰδίου πατρὸς γυρόμενοι κληρονόμοι εἰς ὅσον ὑπορῶσι καταδικάζονται αὐτῇ πατρὸς τῆς πατρικῆς. εἰ καὶ τὰ μέγιστα, ὅτι παρὰ φύλακῃ τῇ πατρικιμυαίων παρὰ γράμματα, οὐ μόνον δόλον, ἀλλὰ καὶ ῥαθυμίδου ὁ ἀνὴρ ἀπαιτεῖται, ὁμοῦς ὅτε ζητοῦμεν ἀπορίαν αὐτῶν, τότε ὁ δόλος αὐτῶν μόνος ἐξετάζεται. πρὶν γὰρ τὴν διοίκησιν τῇ ἰδίᾳ παρὰ γράμματα, ἀποποιεῖται, ἐκ ῥαθυμίας αὐτὸν ἐγκαλεῖσθαι. εἰ καὶ τὰ μέγιστα ἐκείνον τὸν δόλον ἀπαιτεῖται, ὅν τινα δὲ τῇ γυναικὶ ὅτι τῇ δόσει, εἰς τὸ μὴ διωσθαι καταβαλὴν αὐτῇ τὴν πατρικῆν, οὐ μὴν ὁ οἰοσθήποτε δόλος αὐτὸν καταδικάζει. ὁ δὲ Οφίλιος ἔλεγεν, εἰ καὶ δόλον τῶ ἀνδρός παρὰ γράμματα πατρικῆς ἀπολύει, εἴη ὅτι ὁ ἄλλως ἀπορῶς ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τὰ μέγιστα μηδὲνα δόλον ἐποίησεν εἰς τὸ μὴ γενέσθαι ἀπορῶς, ὁμοῦς εἴη αὐτὸν ὑπὸ τῶ ἀπολωμένου πατρικιμυαίου παρὰ γράμματος καταδικάζου πατρὸς ὁ τὸν δόλον ἐποίησεν, ὡς δὲ εἰ τὸν δόλον εἰς τῶ ἡμῶν εἰς τὸ μὴ διωσθαι

καταβαλὼν τῇ γυναικὶ τελευτᾶν πλὴν παρὲν. Αἱ δὲ γυναῖκες εἰ μὴ ἀπαλῶσαι τὴν περιουσίαν, μήτε ῥαθυμῶν ἀμύνησιν ὁ ἀνὴρ, ὡς δὲ ἐπὶ τῇ ἀπαίτησιν, εἰ μὴ τὰς ἀγῶνας ἐκ-
χωρήσῃ τῇ γυναικὶ, ἀς ἔχῃ παρὰ τὴν μείω-
σιν τὰ περιουσία, οἷον πλὴν φούρτιον καὶ τῇ
κλεψιμῶν αὐτῶν, καὶ τὸν Ακουσίλιον, καὶ τὴν Ζη-
μνωσίδην.

Κυρίλλου. Ἐπὶ τοῖς περιουσίαις, κούλπτῃ
καὶ δόλῳ ἀπαίτεται ὁ ἀνὴρ. Εἰ δόλῳ παύσεται
ὁ πόρος, εἰ, ἢ φθίρῃ περιουσία περιουσίαν, εἰς
τέλῃ ἀπαίτεται. εἰ μὴ δόλῳ ποιήσῃ εἰς τὸ περι-
ουσίαν, μήτε κούλπτῃ, τὰς ἀγῶνας ἀπαίτεῖ,
οἷον φούρτι, Ακουσίλιον.

Τοῦ Ἀνωύρου. Τοῦτο γυναικῶς εἴρηται πε-
ρὶ πόρων τῇ μέλει ὁποῖας καταδικάζομε-
νων, ὡς βίβλ. ιζ'. ὑπὸ β'. διλ. ξγ'. ξη'.

Ἀνάγνωθι διλ. μβ'. ὅ τελες, καὶ τὸ γ'. θεμ.
τὸ ξγ'.

Τὸ περὶ τῆς περιουσίας, εἰ καὶ παρὰ τὴν ἀπο-
πλὴν δέῃ νοεῖν κατὰ ριζ'. καὶ ρολ'. νεαρά.

Ἐν ἡ ἡσυχίᾳ τῇ πεμφθῇ τὸ ῥεπούδιον. ἄρα
διώκει τὰ καὶ ὅτι τῆς ἀφ' ἐπιμηρύνης γί-
νεσθαι περιουσίας, ἢ οὐ;

Δωροθέου. Εἰ καὶ κατὰ τοῦ συνηκόντων τῇ
γάμῳ οὐ καλῶς καταβάλλεται τῇ γυναικὶ ἢ
παρὲν, ὅμως εἰ μὴ τὸ ἀποδοθῆναι χρῆμα αὐ-
τῆς, ἢ ἀφ' τὸ ἀρρεσθῆναι κτήματα ἀξιοῦσα,
ἀποδοθῇ αὐτῇ ἢ παρὲν, ἢ ἀφ' τὸ ἀποδρέ-
ψαι αὐτῇ τέκνα παρὰ τὸν ἀνδρα ἢ ἀλλοῦ ἀν-
δρός, ἢ ἀδελφοῦ, ἢ γονέας, ἢ ἀφ' τὸ ῥύσα-
σθαι αὐτῇ ἀπὸ τῇ πολέμιων τὰ κατὰ
σωπα, καλῶς καὶ δικαίως καταβάλλεται αὐτῇ
ἢ παρὲν. τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ νομίμου, καὶ ὡς
ἐξουσία οὐσιν τῇ γυναικὶ κατεβλήθη ἢ παρὲν, εἰ
δὲ καὶ συγγενὲς τῆς γυναικὸς ὡς ληστῶν ὑπεβλή-
θησαν, καὶ εἰς ἀνὰ ῥέσειν αὐτῶν δέδωκε τῇ γυναικὶ
πλὴν παρὲν ὁ ἀνὴρ, ἢ ἐν δεσμοῖς ἡσυχίᾳ ἐμβεβλη-
μένοι συγγενὲς τῆς γυναικὸς, καταλογίζεται αὐτῇ
ὁ ἀνὴρ, ὅσα καὶ ὡς τῆς τριακτῆς αἰτίας κατα-
βάλλῃ αὐτῇ, καὶ εἰ μὲν τῆς γυναικὸς κατεβλήθη,
ἀναρρεῖται ὅτι ὡς μέρῃ ἢ παρὲν. εἴτε πᾶσα ἢ παρὲν
ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ἐδόθη, ἢ παρὲν τῇ πάσης περιουσίας ἀ-
γῶν δαπάνῃ. πολλὰ ὅμως καὶ τὰ αὐτὰ λέγε-
ται, εἰ ὁ πεντεχὸς καὶ τῇ γαμβρῷ. δεῖ γὰρ καὶ τὸ τε-
λευτᾶν γίνεσθαι τῇ παρὲν αὐτῶν τῇ πεντεχὸν δαπάνῃ.

integram dotem mulieri solvere. Quod si circa interitum rerum do-
talium neque dolum fecerit, neque
negligenter maritus versatus sit, ni-
hil aliud præstat quàm vt cedat mu-
lieri actiones quas habet quod bo-
na deminuta sint, vt puta actionem
furti aduersus fures, & Aquiliam
aduersus eos qui damnum dede-
runt.

CYRILLI. In causis dotalibus
maritus dolum præstare debet. Si
dolo defierit esse soluendo, vel rem
dotaalem corruerit aut perdiderit,
in solidum dos repetitur. Si nec do-
lum nec culpam admiserit in rem do-
taalem, præstat actiones, veluti furti,
vel Aquiliam.

INNOMINATI. Hoc dictum est ge-
neraliter de omnibus qui condem-
nantur in id quod facere possunt, vt
lib. 17. tit. 2. dig. 63. 68.

^f Reuersa fuerit in matrimonium.] Le-
ge dig. 42. in fine, & th. 6. dig. 66.

^g Exstinguitur iudicium.] Iudicium de
dote, etiam si contestatum fuerat.
Solutum autem intelligere oportet
secundum Nouel. 117. & 134.

^h Et omnia in statu pristino.] In quo
erant antequam repudium mittere-
tur. Possuntne hæc fieri etiam in do-
te æstimata, an non?

ⁱ Dos mulieri.] DOROTHEI. Etiam si
regulariter constante matrimonio dos
non rectè mulieri soluitur, tamen si
vt æs alienum suum soluat, aut vt
idonea prædia emat, dos ei fuerit
reddita, aut vt ipsa aleret egentes fi-
lios ex alio viro susceptos, aut fra-
tres aut parentes, aut vt ipsa eas per-
sonas redimeret ab hostibus, rectè
& iustè ei dos soluitur. Quod ius et-
iam obseruatur si mulieri quæ in pa-
tris potestate est dos soluta fuerit.
Sed & si cognati mulieris capti erant
ab hostibus, & ad eos redimendos
mulieri dotem maritus dederit, aut
in vincula coniecti erant mulieris
cognati, reputat ei maritus quæ pro
hac causa ei soluit, & siue pars mu-
lieri soluta est, pro parte dos extin-
guitur: siue tota dos eam ob causam
mulieri data est, tota de dote actio
consumitur. Multo autem magis ea-
dem dicimus, si focer agit aduersus
generum. Tunc enim & ratio im-
pensarum quæ factæ sunt haberi debet,

sive gener ipse expendit pro dictis causis, sive eius filia, cum à marito accepisset, in patrem consumpsit. Sed & si consumptum sit in patrem, ipse autem non agit de dote, sed post mortem eius filia: sic quoque marito reputamus quæ soluit. Cum enim doli exceptio insit actioni de dote, sicut etiam omnibus bonæ fidei actionibus, possumus dicere tales impen- sas inesse actioni de dote, maximè si factæ sint ex voluntate filia.

^k *Idem etiam de filiafamilias.* ENANT, Lege dig. 21. in fine, & lib. 23. tit. 3. dig. 72. them. 2.

^l *Doli enim exceptio.* INNOMINATI. Huic adsimile dicitur lib. 22. tit. 1. dig. 5. in actionibus bonæ fidei nihil præstari contra bonos mores. Lege etiam lib. 30. dig. 84. Quod in bonæ fidei actionibus inest doli exceptio. & lib. 44. tit. 4. dig. 2. Quod in omnibus exceptionibus in factum, doli exceptio competit. Lege etiam finem 6. dig. 1. tit. lib. 19. Dicit autem tertium quoque dig. 5. tit. lib. 18. Quod pacti exceptio inest actionibus bonæ fidei. Dicit quoque dig. 47. tit. 1. lib. 18. quod dolus impedit ne consistant actiones bonæ fidei.

^m *Sive pater, sive quis alius.* DOROTHÆI. Si cum pater vel extraneus dotem darent pro muliere, in vnum dumtaxat casum pepigerint, vel diuortij, vel mortis eius, manet in alterum casum mulieri de dote actio.

CYRILLI. Pacto in casum diuortij non est locus in casu mortis, nec contra. verbi causa, si pater vel extraneus cum dotem daret pro muliere, pepigerit ut si moreretur, dos ad eum reuerteretur. Si ergo diuortium factum sit, non autem decesserit, dotem à muliere petere non potest: quemadmodum si contra convenisset, ut in diuortium, non in mortem dos reuerteretur.

ⁿ *Si decepta per translationem.* Qui pro marito dotem ei promitteret.

ENANTIOPH. Hoc propter fraudem. Didicisti lib. 17. tit. 1. dig. 26. cum qui creditori debitorem suum delegat videri soluisse, etiam si delegatus soluendo non fuerit. Lege etiam penult. them. dig. 41. tit. 3. libro 23.

A Εἴτε ὁ γαμβρὸς αὐτῆς ἀνάλωσεν τὸ ἐν τῇ εἰρημέ-
νων αἰπῶν, εἴτε ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ λαβοῦσα ἐκ τῆς
ἀνδρός, ἀνάλωσεν περὶ τὸν ἰδίον πατέρα. εἰ δὲ καὶ
περὶ τὸν πατέρα ἀνέζη, οὐκ αὐτὸς δὲ κινεῖ περὶ
τῆς πατρικῆς, ἀλλὰ μὲν τελευτῶν αὐτοῦ ἡ θυ-
γάτηρ καὶ οὕτως καθ' ἀλογισμὸν τὰς ἀνδρὶ ὅσα
κατέβαλεν. ὅτι γὰρ ἡ τῆς δόλου πατρὸς ἀφ' ἧς
ἐστὶ τῇ περὶ πατρικῆς ἀγωγῇ, καὶ μάλιστα εἰ καὶ γινώ-
μην τῆς γυναικὸς ἀνελώθη.

Τοῦ Εὐαντιοφανοῦς. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν
ἐξουσιῶν. ἀνὰ γινώμη διγ. κα'. ἐν τέλει, καὶ βιβ. κγ'.
βιτ. γ'. διγ. οβ'. θεμ. β',

B Τοῦ Ἀνωνύμου. Τοῦτω παρὰ πλῆστον εἰρη-
ται βιβ. κβ'. βιτ. α'. διγ. ε'. ὅτι ὅτι τῇ bo-
næ fidei ἀγωγῇ, ὅθεν παρὰ τοῖς καλοῖς ἐξ-
ποις ἀπατεῖται. ἀνὰ γινώμη καὶ βιβ. λ'. διγ. πδ'.
ὅτι τῆς bonæ fidei ἀγωγῆς ἐνεστὶν ἡ τῆς δόλου
πατρὸς ἀφ' ἧς εἰς φάκτον φερόμενων πατρὸς ἀφ' ἧς
καὶ ἡ τῆς δόλου πατρὸς ἀφ' ἧς ἀρμόζει. ἀνὰ γινώμη
καὶ τὸ τέλος τῆς διγ. α'. βιτ. α'. βιβ. λέγεται
δὲ καὶ διγ. γ'. α'. βιτ. α'. βιβ. ὅτι ἡ τῆς πάκτου
πατρὸς ἀφ' ἧς ὡς τῆς bonæ fidei ἀγωγῆς.
C λέγεται δὲ καὶ διγ. μζ'. τῆς α'. βιτ. α'. βιβ. ὅτι ὁ δό-
λος ἐμπεδίζει τὴν συστάσιν τῆς bonæ fidei ἀγωγῆς.

Δωροθέου. Εἰ ὁ πατὴρ ἢ ὁ ξωπικὸς, παρὰ τῆς
ὑπὸ γυναικὸς πατρὸς ἀφ' ἧς, περὶ ἐνὸς μόνου μέ-
ρους συνεφώνησαν, οἱ δὲ περὶ ῥεπουδίου μόνου, ἢ
παρὰ θανάτου μόνου αὐτῆς, εἰς τὸ ἕτερον μέρος μὴ
ἐρρόμεν τῇ γυναικὶ ἢ πατρὶ τῆς πατρικῆς ἀγωγῆς.

Κυρίλλου. Τοῖς ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν πάκτοις, ὁ γὰρ
παρὰ θανάτου, ὅθεν ὁ εὐαντιόν. οἱ εἰ πατὴρ, ἢ
ὁ ξωπικὸς δεδωκὼς παρὰ τῆς ὑπὸ γυναικὸς, συμ-
φωνήσῃ οὕτως, ὡς εἰ τελευτήσῃ, ἵνα μοι ἀντιπρέ-
φῃ ἡ πατρίξ. ἀφ' ἑαυτῶν ἑαυτῶν γεγονότος, καὶ μὴ τε-
D λευτήσῃ, οὐ δυνάσκει ἀπατεῖσθαι ἡ γυνὴ τῷ
πατρὶ. ὡς περὶ εἰ καὶ ὁ εὐαντιόν γέγονεν ἀπὸ συμ-
φωνοῦ, ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἑαυτῶν καὶ μὴ τελευτή-
σῃ, ἵνα ἀντιπρέφῃ ἡ πατρίξ.

Εὐφωτάριον αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἀνδρός ἢ πατρὸς.

Τοῦ Εὐαντιοφανοῦς. Τοῦτο δὲ τῷ ἀπάτῃ.
ἐγὼ βιβ. ιζ'. βιτ. α'. διγ. κγ'. ὅτι ὁ δελεα-
τεύων τὰς κρεδὶται ἰδίον χρεώσῃ, δοκεῖ κατα-
βεβληκέναι, καὶ ἀπορεῖ ὡς ὁ δελεατευθεὶς.
ἀνὰ γινώμη καὶ τὸ παρὰ τελευτῶν θέμα, τῆς μα'. διγ.
α'. βιτ. γ'. βιτ. α'. βιβ. λ.

Κυρίλλου

Κυελλου. Εἶδ' πατὴρ ἀπατήσας πλὴν κοινῶς Α
 ψεύκα, μὴ δῶ πλὴν ῥά ταμ ρέμ, κατὰ λίπη δὲ
 πῆθυρα τὴν ὅσον ἔχῃ ἢ πρεῖξ, ὅσην εἰάγεται ὁ
 αἶψα.

Δωροῖς. Εὰν πλὴν μὴ παρῖκα χεῖ ἐν Ρώ-
μῃ ἀπατηθῆναι, ἀπὸ δὲ ἵκνος καὶ ἀδίκης κα-
λύεται ὁ πατὴρ ἐπιμύῃαι τῇ Ρώμῃ, χεῖ δ' ἱκα-
νὸν γίνεσθαι τῇ γυναικὶ μόνῃ ἐναρξούσῃ αὐτῇ τῆς
παρῖκας· ἵνα μὴ τοι δίδωσι πλὴν ῥά ταμ ῥέμ ἱκα-
νοδοῖσαν αὐτῇ τῇ παρῖς αὐτῆς.

Γροίων εἰργωνται τόπων οἱ ἐξοριζόμενοι, διδά-
σκει ὁ κβ'. ὑπλ. τῆ μη'. βιβλ.

Τοῦ Ἀωνίου. Ἐν ταῖς δομικιλίαις τῶ ἀνδρός,
οὐ μὲν ἔνθα συνετέθη ὁ συμβόλας ἀπατῆ
πῶ παρῆκα. οὐ γὰρ ἔστι συνάλλαγμα, ὡς βίβ.
ἐ. γιτ. α'. δθ'. ξέ'. ἡ δὲ γυνὴ τῶ παρῆκα τοῦ ἐν
Ῥώμῃ θῆξαι γυναικὴ αὐτῶ, ἐκ δ' αὐτὸν ἀπα-
τῆ, ὡς διγ. μβ'. τῶ αὐτῶ γιτ.

Εν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δεῖ τιλὺ θυγάτηρα σιω-
 αινεῖν τὰ πατεὶ πατρὸς τῆς παρὶ τοὺς ἐν ᾧ
 παρκατέρχεσθαι. ὅθεν εἰ παρὸ παρκατέρξεως
 ἔλεγεν ἡ θυγάτηρ σιωπῇ τὰ πατεὶ, ἐν δὲ τὰ
 χαρῶ τῆς παρκατέρξεως μέλαμεληθεῖσα, ὅτε
 ἔπι βούλεται σιωπῇ αὐτῇ, ἢ καὶ αὐτεξοσίᾳ
 γένηται, μάλιστα λοιπὸν ὁ πατὴρ εἰσάγει.

Τοῦ Ἀνωμένου. Τῇ γὰρ ἐμαλκίπατευ-
σίῃ ἀρρώστει ἡ ἀπαίτησις, ὡς βιβλ. ε'. τῆ
κώδικος ὑπλ. ιγ'. ἀνάγνωθι καὶ τοῦτου τῆ ὑπλ.
διγ. μσ'.

Τοῦ αὐτοῦ. Τῆς θυγατρὸς μόνης κινούσης. καὶ
ἐπὶ τῆς iniuriarum γὰρ οὐκ τοιαύτης αἰτίας πο-
ριμαῖται ὁ ὕψος τῆ πατρὸς εἰς δὲ κινήσαι, ὡς βιβλ.
μζ'. ἡτ. ι'. δι. ιζ'. ἀσώρην γὰρ ὄντος τῆ πατρὸς, κι-
νεῖ τὴν πατρὸς ὕβρεως ὁ ὕψος, ἢ τις κοινὴ αἰτία καὶ τῆ πα-
τρὸς. ἡδυνάτω γὰρ καὶ ὁ πατὴρ ἅμα τῆ ὕψος κινήσει
ὑβριν αὐτοῦ.

Εἰ ἀποκρύπτῃ αὐτῷ ἡ θυγάτηρ ἵνα μὴ πα-
πατεῖ ἀναγκασθῇ σωμαμένσαι, χρη μὲν συλῶφ-
ομαι καὶ μόνω τὰ πατεῖ τῷ ἀρχαίῳ, ἀλλὰ μὲν
διαγνώσεως, τί γὰρ ὅτι σεμνὴ καὶ αἰδήμων ὑπερῷουσα
ἡ θυγάτηρ, διὰ τὸ το χρύπτεται, ὥστε διὰ τὸ λανθάν-
ειν δοκεῖν ἀπiléγειν τὰ πατεῖ; διὰ τί μὴ λέγομεν
ἄρρεῖσθαι τὰ πατεῖ καὶ ἀναρχαίῳ; εἰ δὲ σεμνός
ἐστὶν ὁ πατήρ, ὥσινι πόρνη ἔστω ὡρέπῃ σωμαμένσαι
καὶ θυγάτεραι, καὶ γὰρ σεμνοπάτας ὡς ὁ πατήρ ὅστις, καὶ ὁ
θυγάτηρ ἐλαφρά καὶ ἔστω, καὶ πόρνη νεώτερά, καὶ λεία

Basil. Tom. IV.

° *Si pater absente filia.*] CYRILLI. Si pater qui dotem communem repetiit, de ratihabitione non cauerit, reliquerit autem filia quantum in dote est, maritus non conuenitur.

P. *Si pater condemnatus.*] DOROTHEI.
Si dotem quidem Romæ peti oporteat, propter condemnationem autem pater Romæ manere prohibeatur, filiæ soli de dote agenti satisfieri oportet: ita tamen ut caueat patrem ratam rem habiturum.

¶ *Venire non possit in locum.*] Quibus
locis arceantur relegati, docet tit. 22.
lib. 48.

^r *In quo dos petitur.*] INNOMINATI. In domicilio mariti, non vbi instrumentum confectum est, mulier dotem repetit. Non enim contractus est, vt lib. 5. tit. 1. dig. 65. Vxor autem Legati quæ Romæ ab eo diuertit, illic dotem ab eo exigit, vt dig. 42. eiusdem tituli.

f *Litis contestatae tempore,*] Eo tempore consentire filiam patri de dote agenti oportet quo litem contestatur. unde si ante litis contestationem dicat filia se patri consentire, tempore autem litis contestatae pœnitundine ducta, non amplius ei consentire velit, aut etiam sui iuris facta sit, frustra deinceps agit pater.

Sine emancipata sit.] INNOMIN.
Emancipatæ enim repetitio compe-
tit, vt lib. 5. Cod. tit. 13. lege etiam
huius tit. dig. 44.

^u *Ei denegatur actio.*] *EIVSDEM.*
Sola filia agente. Nam & in actione
iniuriarum ex eiusmodi causa fi-
lius patri præfertur, vt lib. 47. tit. 10.
dig. 17. Nam cum pater prodigus est,
filius mouet actionem iniuriarum,
quæ erat ei & patri communis. Po-
terat enim etiam pater cum filio iniu-
riam passo agere.

* *Si latitet filia.*] Si filia latitet , ne patri cogatur consentire , etiam patri soli danda quidem actio est , sed causa cognita . Quid enim si filia , cū honesta sit & verecunda , ideo latitet , vt hoc ipso quod latitat , videatur patri contradicere ? Cur non dicamus patri denegandam actionem ? Sed si pater honestus sit , cui omnimodo consentire filiam decet : est enim vitæ honestissimæ , filia autem levis , vel admodum iuuenis , vel nimium

K k

affecta in maritum indignum eius A
consuetudine, Prætozem patri po-
tius adquiescere & consentire oportet,
eique actionem dare.

υ Si unus ex coniugibus.] Si maritus
vel vxor constante matrimonio fu-
rere cœperit : constat quidem eam
personam quæ furore detinetur, re-
pudium mittere non posse, quia sen-
su caret. An autem ea persona quæ
compos mentis est, furiosæ nuntium
possit mittere quæsitum est. Et si
quidem furor temporalis sit, vel per-
petuus quidem, tamen ferendus his
qui circa eam sunt, tunc non sine
periculo furiosæ personæ mittitur re-
pudium. Sciendum est enim, quod
si persona quæ compos mentis est,
repudium miserit, videntur eius cul-
pa nuptiæ diremptæ, & subiicitur
pœnis quæ constitutæ sunt aduersus
eos qui temerè repudium mittunt.
Quid enim tam humanum est, quàm
fortuitis casibus mariti vxorem, &
maritum vxoris esse participem? Sin
autem tantus furor est, & ita ferox
& perniciosus, vt ferè nullam spem
habeat sanitatis : est autem & terribi-
lis his qui furioso ministrant : & alte-
ra compos mentis persona, vel pro-
pter sæuitiam furoris, vel quia libe-
ros non habet, velit ex altero vel al-
tera sobolem procreare, & furiosæ
personæ repudium mittere, licentia
sit compoti mentis personæ, furienti
nuntium remittere : nec ex eo in
damnum incidat, sed nec persona
furiosi, sed vtrique persona damno
indemni seruata matrimonium dis-
soluatur. Sin autem in sæuissimo fu-
rore muliere constituta, maritus di-
rimere quidem matrimonium non
vult, spernit autem mulierem & eius
infelicitatem, nullamque ei curam
infert, sed dote eius abutitur, ideò
repudium non mittens, ne dos ab eo
petatur, licentiam habeat & cura-
tor mulieris & eius cognati, adire iu-
dicem competentem, vt necessitas
imponatur marito omnem curam
vxoris agere, ita vt & alimentis &
curationi eius prospiciat, & nihil præ-
termittat eorum quæ à marito vxori
præstanda sunt, pro modo dotis.
Quod si etiam dote profusè vsus sit,
& vt non hominem frugi oportet,

Δι' αχειρὸν πρὸς τὸν ἀνδρα μὴ ὄντα ἄξιον τῆς
συναφείας αὐτῆς, καὶ μᾶλλον τὸν παρόντα πα-
τατὲ ἐφ' ἑαυτῇ, καὶ σωπῆσθαι, καὶ διδόναι
αὐτῷ πλὴν ἀγωγῶν.

Εὰν αὐτὴ ἢ γυνὴ συνεστηκώτων τῷ γάμῳ ἄρ-
ξῃται μᾶλλον, ὡς λόγεται μὴ ὅτι τῇ μαρία
κατεργάμενον πρὸς ὧπον, οὐ δύναται πέμπειν ῥέ-
πουδιον, ὡς πάσης Δι' αχειρῆς ἐστὶν ἡ μανία, ἢ δι-
πλοῦν τῷ ἄλλου πρὸς ὧπον τῷ νηφοντος δύναται
πεμψάτω ῥέπουδιον τῷ μεμνηνῷ πρὸς ὧπον,
ἐξητήθη. καὶ εἰ μὴ πρὸς ὧπον ἐστὶν ἡ μανία, ἢ δι-
πλοῦν μὴ, φορητὴ δὲ ὅμως τοῖς πλησιάζουσιν, τότε
B
ὅχι ἀκίνδυνόν ἐστι τὸ πέμπειν ὡς μνημονεύει πα-
ρὸς ὧπον ῥέπουδιον. εἰδέναι γὰρ καὶ τὸ νηφον πρὸς ὧ-
πον, ὡς εἰ πέμψῃ ῥέπουδιον, καὶ αὐτὸν αὐτῷ δοκεῖ
λελύσθαι ὁ γάμος, καὶ ὑποκεῖν τοῖς ὅτι τιμίοις τοῖς
καὶ τῷ μάλιστα πεμπόντων ῥέπουδιον ὠρισμένοις.
τί γὰρ οὕτως ἐστὶ φιλαίδορον ὡς τὸ μετέχειν τῇ
τυχερῶν περὶ τῶν ἀνδρῶν πλὴν γυναικῶν, καὶ τὸν
ἀνδρα τῆς γυναικῆς; εἰ δὲ ποσὴν τὴν ἐστὶν ἡ μανία,
καὶ οὕτω ἀγρία καὶ ὀλέθριος, ὡς σχεδὸν μηδεμίαν
ἐλπίδα ὑγείας ἔχειν ἐστὶ καὶ φοβερὰ τοῖς ὑπο-
C
ρεπούσι ὡς μνημονεύει, καὶ τὸ ἕτερον πρὸς ὧπον τὸ νη-
φον, ἢ Δι' αχειρῶν χαλεπότητα τῆς μανίας, ἢ Δι' αχειρῶν
μὴ ἔχειν παῖδας, καὶ βούλεσθαι ὅτι ἐτέρας, ἢ ὅτι ἐτέ-
ρου παιδοποιῆσαι, καὶ τέλος πέμψαι ῥέπουδιον τῷ
μνημονεύει πρὸς ὧπον, τότε ὅσοις αὐτῷ ἐχέτω τὸ νη-
φον τῷ μεμνηνῷ πρὸς ὧπον, πέμπειν ῥέπουδιον
καὶ οὕτω μὴ ὑποκεῖσθαι αὐτὸς ζημίαν, μὴ δὲ
μὴ τῷ μεμνηνῷ ζημιουμένῳ πρὸς ὧπον, ἀγ-
λα Φυλακίου τῷ ἀζημίῳ ἐκατέρῳ μέρει ὁ γά-
μος Δι' αχειρῶν. εἰ δὲ καὶ ἐν χαλεποτάτῃ μανίᾳ
τῇ γυναικὶ κατὰ πάσας διαλύσῃ μὴ ἐβλάτῃ ὁ
αὐτὴ τὸν γάμον, ἀμελεῖ δὲ τῇ γυναικὶ καὶ τῇ δυ-
χίας αὐτῆς, καὶ οὐδεμίαν αὐτῆς φροντίδα ποιεῖται,
D
ἀλλ' ἀποκέρχεται τῇ πρὸς αὐτῆς, Δι' αχειρῶν μὴ
πέμπων ῥέπουδιον, ἵνα μὴ ἀπαιτηθῇ τῇ πρὸς αὐτῆς,
ὅτι αὐτῷ ἐχέτω καὶ ὁ κερχῶν τῇ γυναικὶ, καὶ οἱ συ-
γγενεῖς αὐτῆς πρὸς αὐτῆς ὡς ἀρμόδια δικαστῇ, ἐφ' ᾧ
τε ἀνάγκη αὐτῷ τὸν ἀνδρα πᾶσαν ὅτι μέλει αὐ-
τοῖς αὐτῆς γυναικὶ, ὡς καὶ τῆς ἑσθῆς αὐ-
τῆς φροντίζειν, καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς, καὶ
μηδὲν ἄλλο τι ποιεῖν τῷ ὅσα ὀφείλει γυναι-
κὶ καὶ ἀνδρὶ πρὸς αὐτῆς πρὸς πλὴν ἀγα-
γίαν τῆς πρὸς αὐτῆς. εἰ δὲ καὶ ἀσώτως κέ-
χρηται τῇ πρὸς αὐτῆς, καὶ ὡς οὐ δεῖ συνετὸν ἀνδρα